הארץ

2.00 ש"ח יום ו', י"ט באייר התשמ"ח, 6 במאי 1988 VOL.69/20980 MAY 6 1988

חוק הגנת הפופוליזם

מניעוהם הפופוליסטיים של הליכוד והמערך הצליחו להכשיל את יוזמתו של ח"כ אמנון רובינשטיין לתיקון חוק הגנת הדייר. התיקון נועד להעלות דמי השכירות בבתי עסק מוגנים לרמה סבירה.

חוק הגנת הדייר במתכונתו הנוכחית הוא חוק מפלה ובלתי צודק, הן כלפי בעלי הבתים והן כלפי הדיירים המוגנים. תנועת המרכז תמשיך להאבק למען תיקונים הכרחיים בחוק הגנת הדייר.

המרכז

שינוי • ר"צ • המרכז הליברלי

לבונטין 19 ת"א 65112 טל' 03-614737/8/9

שרים: לא זכור מקרה שבו ראש הממשלה לא ידע מראש על פעולה של צה"ל מעבר לגבול

איש מחברי הממשלה לא ידע על הכניסה לכפר מיידון

חברים בקבינט מהמערך ומהליכוד תובעים לקבוע נהלים לקבלת החלטות לקראת פעולות צבאיות • שמיר הבהיר כי היה מתודע בקשר למבצע • וייצמן מותח ביקורת על עצם הפעולה

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

חברים בקבינט, מהמערך והליכוד כאחד, תובעים לקבוע נהלים לקבלת החלטות לקראת פעולות צבאיות, והגבלת פעולת צה"ל בלבנון. השרים אלה טוענים, כי הם אינם יכולים לשאת באחריות לפעולות, שנעשו ללא ידיעתם וללא אישורם. בין המבקרים, השרים אריאל שרון, דוד לוי ויצחק נבון. שהדגישו כי ביקורתם אינה קשורה לפשיטה האחרונה.

לטענתם, מתח השר עזר ויצמן ביקורת באוזני מקורביו על עצם הפעולה, שאינה תורמת, לדעתו, לבטחונה של ישראל, או לתהליך השלום.

גורם ממשלתי בכיר אמר אמש ל"הארץ", כי ברור מעל לכל ספק שראש הממשלה יצחק שמיר לא ידע בעוד מועד על המבצע וכך גם המכריעות הצבאיות בלשכת ראש הממשלה.

על פי הוראות הקבע על לשכת שר הבטחון והמטכ"ל להודיע למזכיר הצבאי של ראש הממשלה על כל אירוע צבאי חריג. שרים בקבינט אמרו אתמול כי לא זכור להם מקרה מאז 1967 שבו ראש הממשלה לא ידע מראש על מעבר כניסת כוחות אל מעבר לגבול. אחד השרים אמר כי "זו הדרך לדיקטטורה ויש לבדוק אם שר הבטחון לא חרג גם מסמכותו."

"היה מתודרך"

ראש הממשלה, יצחק שמיר, באמצעות יועצו לתקשורת, אבי פזנר, הבהיר כי הוא "היה מתודרך" בקשר למבצע והוא דוחה את הביקורת נגד שר הביטחון. מקורות מדיניים בכירים אישרו באוזני סופר "הארץ" את הידיעה, כי שמיר וממלא מקומו, שמעון פרס, קיבלו את ההודעה רק כאשר הכוחות היו כבר בדרכם אל השטח.

איש מבין חברי הממשלה לא ידע ולא נתן את הסכמתו על כניסה לכפר מיידון ולעימות עם אנשי חיזבאללה. בראיון בגלי צה"ל אמר אתמול רבין, כי הפעולה נערכה במסגרת מדיניות הממשלה ועל כן הוא דוחה את הביקורת נגדו.

יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אבא אבן, מתח אף הוא ביקורת על כך שהממשלה התפרקה מסמכויות ומאחריות ולאחר שהעבירה זאת לקבינט האח"כ לשלישיית ראשי הממשלה, היא מסתפקת בקבלת החלטות על ידי שר אחד בלבד. אבן אמר, כי יקיים על כך בקרוב דיון בוועדה וציין, כי עד כה לא זכתה הוועדה לקבל תדרוך כל שהוא על המבצע.

סיעת הליכוד בכנסת יצאה להגנתו של שר הביטחון ובהודעה מטעמה נמסר, כי "התקפות המערך והשמאל על השר רבין, שהגיעו לשיאם בביקורת בוטה על הפעולה המוצלחת של צה"ל בלבנון, מוכיחה שמפלגות השמאל מנסות בשיטתיות לשבור את תדמיתן של זרועות הביטחון ולפגוע במוראל הלוחמי. השמאל מביא לפיצול בעם, לכירסום בכוחנו הצבאי, דבר שיביא להתגברות מעשי הטרור נגד ישראל", קובעת סיעת הליכוד.

(ע.) מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, אמר אתמול, כי פעולת צה"ל בלבנון לא תתקבל כבאמצעי השלום, אלא תשפר את תנאי הביטחון בגבול הצפון.

שר החוץ דוחה את הביקורת, שהשמעה, על אופן ההחלטה לצאת לפעולה בלבנון, וקבע כי שר הביטחון, יצחק רבין, פעל במסגרת סמכויותיו כשר ביטחון.

פרשנות / ראובן פדהצור

הפשיטה ללבנון: הימור של רבין

שר הביטחון הוליט על הפעולה על דעת עצמו • שיבוש של אחד המהלכים המתוכננים או כשל של מפקד סורי זוטר בהבנת צעדיה של ישראל היו עלולים לגרור להתלקחות של קרבות בין כוחות סוריים לצה"ל • במהלך הקרב במיידון טסו מסוקים של צה"ל באזור משערה בו מצויים כוחות סוריים ויש להניח כי פגיעה באחד המסוקים היתה גוררת תגובה של צה"ל

ההצעה לפעול של פשיטת הצבנים על הכפר מיידון, הנמצא מצפון לרצועת הביטחון, התאפשרה רק לאחר ששר הביטחון, יצחק רבין, הבהיר בעד הגישה הגורסת כי הדרך היעילה להתמודד מול הפעילות העויינת בדרום לבנון היא ביצוע של פעולות התקפיות יזומות. פעולות אלה יגרמו לארגונים הפלשתינאים והלבנונים, הפועלים נגד ישראל ובצה"ל, להשקיע פוטנציאל רב בהתגוננות, דבר שיקטין בהכרח את מספר הפיגועים שיוכלו לבצע.

נפילתם של מג"ד אריב וסגל והש בהיתקלות עם המחבלים בחודש וחייבה את צה"ל להגיב.

ההלוות נוסמות של סיכול נסיונות חדירה בגבול הצפון, שלא היו גובות מחיר גבוה בחיי אדם, עשויות היו לעכב את ההחלטה לפשוט על מיידון.

המיבצע, שערך כ־48 שעות, כלל שני שלבים. האחד, ההתנעתי ביסודו, נועד להבהיר לתושבי הכפרים השוכנים מצפון לגזרה המזרחית של רצועת הביטחון, כי הסיוע שהם מגישים להולכות הפושעות לעבר ישראל, עלול לגבות מהם בעתיד מחיר יקר.

העשק העיקרי בו עסו חיילי צה"ל שימוש, בשלב זה, שכלל סריקות והיפושים בארבעה כפרים דרוזיים, היה הכרזה שחולק לתושבי כפרים אלה. בשורה האחרונה נאמר: "דאג, ..."

(סוף בעמוד 9)

לאחר יציאת צה"ל פוצץ צד"ל 60 מתוך 80 הבתים במיידון

חיזבאללה שיגר תגבורות לשטח שמצפון למיידון • אורי לובראני, מתאם הפעולות בלבנון: צה"ל עשוי לבצע פשיטות נוספות

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

אנשי "צבא דרום־לבנון" סיימו רק אתמול בצהריים את הסריקות והחיפושים בכפר מיידון שבגזרה המזרחית של לבנון. מיד לאחר יציאת כוחות צה"ל את האיזור נכנסו חיילי צד"ל אל הכפר ופוצצו כ־60 מתוך 80 הבתים בכפר. אתמול בצהריים הבוינו חיילי צד"ל בכלי־רכב של העושה דרכו לכפר, טנק של צד"ל ירה לעברו ונוספיו נהרגו.

(ע"ת). אורי לובראני, מתאם הפעולות בלבנון מטעם משרד

(סוף בעמוד 9)

מתנחל משילה הרג בירייות ערבי ופצע את חברו בקרבת ההתנחלות

צה"ל כופה בכוח השבתה כללית של המסחר בגדה עד יום א' • על קונים נאסר לצאת את הקסבה, כשברשותם מצרכים ונוסעים הורדו בכוח ממוניות • נעצר עורך אל עאודה

כמה אלפי איש השתתפו אתמול בצעדת השומרון לזכרה של תרצה פורת במלאות 30 יום למותה. הצעדה עברה במסלול אשר בו צעדו הילדים בטיול בחג הפסח. כ־80 פעילי "די לכיבוש" יצאו מנגד בתהלוכה יהודית־ערבית. (תצלום: אריסי)

מאת נדב שרגאי, איתן רבין עדנה אירדור ואבי גנאור
סופרי "הארץ"

מתנחל הרג אתמול אחר הצהריים את בחרה מחמוד עוואד, בן 28, תושב הכפר תורמוס עייה. הרג בוצע ליד אחד הבתים הקיצוניים של ההתנחלות. פלשתינאי נוסף מתורמוס עייה נפצע מידי אותו אדם האיש נמצא עתה בחקירה של משטרת רמאללה.

אתמול אחרי הצהריים העיקה מתנחלת, המתגוררת באחד הבתים הקיצוניים שבישוב את האחראי על הביטחון, היא אמרה לו, כי סמוך לביתה "מסתובבים באופן חשוד" ארבעה עד חמישה ערבים, חלקם רועי צאן. האחראי על הביטחון שהה אותה שעה מחוץ לישוב והעביר במכשיר הקשר שלו הוראה להפעיל במקום מצב של כוננות ים. אחד מתושבי שילה התקרב לעבר הערבים ולאחר זמן קצר הרג אחד מהם ופצע, כאמור אחר.

מקורות ערביים אומרים, כי המתנחל פתח עליהם בירי ללא סיבה וללא כל התגרות מצידם. לטענת המתנחלים, בתגובה לדבריו של האיש, שהיה חמוש, הולכו הערבים להשליך עליו אבנים ולדבריהם, ירה הלה באוויר, רגם או המשיכו לזרוק עליו אבנים" ואז ירה

(סוף בעמוד 9)

מושעית אספקת רימוני גז עד שישראל תתחייב "לא להשתמש בהם לרעה"

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). חברת טראנס טכנולוג'י האמריקאית הודיעה, כי היא משעה את אספקת רימוני הגז לישראל, עד שתקבל ממנה התחייבות מביוזה את הרעת, שאין היא עושה ברימונים הללו שימוש לרעה, או מתפעלת אותם שלא על פי הוראות השימוש.

דוברת החברה, בארל אליסון, אמרה ל"הארץ", כי החברה השלימה

(סוף בעמוד 2)

"פצצת הבחירות" של שיראק עוררה התלהבות מסוייגת בצרפת — וגם בארה"ב ובבריטניה

חזרת 3 החטופים מעוררת ביקורת: צרפת נכנעה לסחטנות הטרוריסטים

שמועות על עסקה בין ממשלת שיראק לממשל האיראני ולאו דווקא תשלום לחוטפים בביירות

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת
וסוכנויות הידיעות

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). שובם לצרפת של שלושת בני הערובה הצרפתיים, שהוחזקו במשך שלוש שנים בלבנון, התקבל בימימה האחרונה כ"פצצת בחירות" ממדרגה ראשונה ועורר התלהבות וגם ביקורת בצרפת ומחוצה לה.

ראשי הממשל הצרפתי — בעיקר במחנהו של מועמד הימין לנשיאות, ז'אק שיראק — דחו אתמול את ההאשמות שהושמעו בלונדון, בוואשינגטון ובבירות מערביות אחרות בדבר "בגידה" צרפתית בסר לידויות של העולם המערבי נוכח סחטנות הטרוריסטים בלבנון. ראשי הממשל בפאריס הדגישו, כי תמורת שחרורם של שלושת הצרפתים "לא שילמנו אפילו פראנק אחד, אפילו דולר אחד"; ואולם בחוגים מדיניים ודיפלומטיים נשמעו ביממה האחרונה הערכות שונות, שגרסו כי מאחורי שחרור החטופים מסתתרת עיסקה חשאית בין ממשלתו של שיראק לבין ראשי הממשל באיראן.

בין היתר אוזכרו בהקשר זה תמורות כספיות, דיפלומטיות וצבאיות שאמורה צרפת להפקיד בידי האיראנים בעקבות שחרורם של שלושת החטופים בביירות.

דניס בודואן, דובר של ראש הממשלה שיראק, מסר עם זאת לכתב רויטר, כי צרפת מוכנה

(סוף בעמוד 9)

הסכם השכר במגזר הציבורי עשוי להחתם בחודש הבא — אך רק לשנה

נסים וקיסר הסכימו לא להמתין להמלצות זוסמן • ההסכם עם רופאי קופ"ח יחול גם על רופאי המדינה, אך לא ייחתם, לפני שיושג גם הסכם עם עובדים אחרים הקשורים לניתוחים

מאת יהודית וינקלר

האוצר וההסתדרות יאיצו את הדיונים על הסכם שכר במיגזר הציבורי, בלי להמתין, כפי שעשו עד כה, לפרסומן של המלצות ועדת זוסמן, ויחתמו, ככל הנראה, על הסכם לשנה אחת במקום לשנתיים, בניגוד לכוונה המקורית — הבנה זו הושגה אתמול בין שר האוצר, משה נסים, למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, שנועדו לאחר הפסקה של שבועות אחדים בשיחות ביניהם.

השניים הודיעו אתמול בתום פגישתם, כי ההסכם עם רופאי קופת חולים יחול גם על רופאי המדינה, אך לא ייחתם, לפני שיושג, במקביל, גם הסדר עם עובדים אחרים, הקשורים לניתוחים — זאת, כדי שההסכם עם הרופאים לא יגרור גל מחודש של עיצומים במיגזרים הסמוכים להם.

בידוחו של אלמנט "זוסמן", מהדיונים על הסכמי השכר, עשוי לסייע עתה בידי הצדדים לקדם בקצב מהיר יותר את המשא ומתן.

אשתקד הבטיחו מזכ"ל ההסתדרות לסכם את המשא ומתן, לפני שיפוג תוקפו של ההסכם הקודם, בסוף מארס. עתה מדברים בהסתדרות על סיום אפשרי של הדיונים לקראת מחצית או סוף יוני.

מהפך באוניברסיטה העברית: הימין ניצח בבחירות להסתדרות הסטודנטים

בבחירות האישיות זכה הימין ב־35 מקומות מתוך 88 בניגוד לכל הציפיות • בבחירות הכלליות זכו "העבודה" והשמאל ברוב של 62% • עליה לרצ ורשימת רק"ח והמתקדמת

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

תדהמה מוחלטת השתלטה אתמול על הקמפוס של האוניברסיטה העברית בירושלים, לאחר שנתברר מתוצאות הבחירות, כי גוש הימין, "גלעד" ינהיג את הסתדרות הסטודנטים. התוצאות היכו בהלם את כל הזרמים, כאשר גם הימין ציפה רק לעליה מסויימת בכוחו, אך לא לניצחון. במקביל בולטת עליה הזה בכוחו של השמאל "אומץ" (רצ), ו"קמפוס", המזוהה עם חד"ש וה"מתקדמת".

התופעה המפתיעה ביותר היא, כי על אף שגוש מרכז־שמאל אף הגדיל את כוחו הפוליטי במידה רבה בהשוואה לשנה שעברה בבחירות הכלליות למועצה (שהוא ביטוי של הבעה פוליטית אידיאולוגית), הרי שבבחירות האישיות לחזעיה, נתנו גם חלק מן הסטודנטים מצביעי השמאל את קולם למועמדי הימין. בבחירות הכלליות, זכה גוש הימין "גלעד" ב־37 אחוז, ואילו גוש השמאל ב־62 אחוז (20 אחוז לתא של רצ, 25 לתא של מפלגת העבודה ו־17 לתא המזוהה עם רק"ח).

מתוך 88 הנציגים במועצה, זכה "גלעד", המאגד את כל מפלגות הימין מהמחנה הלאומי ב־35 נציגים, מפלגת העבודה־שינוי ב־32, רשימה עצמאית "סלע" (סטודנטים למען עצמם) ב־8 מועמדים, קמפוס ב־3 ושאר המקומות מתחלקים בין שתי רשימות בפקולטה לחקלאות.

האפשרות היחידה לזכות בראשות הסתדרות הסטודנטים היא של "גלעד" התא המשתייך לו בפקולטה לחקלאות, בקואליציה הכמעט מובטחת עם התא העצמאי סלע. התא של מפלגת העבודה, לעומתו, יזדקק לשם כך גם לרשימה המזוהה עם רק"ח, ואין סיכוי שיתקש מהלך זה, גם משום שאת לא תלך עם רשימת סלע.

הפתעה נוספת של הבחירות, היא הירידה, בראשונה, של הימין לתרגים שהיו בעבר מעוזה הבלעדי של מפלגת העבודה כמו יחסים בין לאומיים, שם זכה הימין בכל 3 המועמדים, סוציולוגיה (2 מתוך 3) עבודה סוציאלית. גם לשם הבכיט מועמד זו הפעם הראשונה.

באוניברסיטה חיפשו אתמול הסבר לפער בין ההצבעה הפוליטית לשמאל, להצבעה האישית למועמדי הימין. בין השאר מעריכים, כי הפגנת האבל על מותו של אבו ג'יהאד שקיימו הסטודנטים הערבים, הפרידה את הסטודנטים, ודחפה ימינה את אנשי המרכז בבחירות באוניברסיטה, גם אם ברמה האידיאולוגית אין הם תומכי ימין. גם הכרוזים שהפיץ תא קמפוס, בהם קרא להצביע עבור מועמדי אופק של מפלגת העבודה, פעלו בכיוון זה.

(ע.) שני המועמדים לראשות הסתדרות הסטודנטים הם נדיב ליטובסקי מתנועת "גלעד" ויוסי כהן מתנועת "אופק".

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:
תחנה במסלול מוכר — א. שוויצר
הכל פתוח — יואל מרקוס
עובדים עלינו שעות נוספות — אברהם טל

בית לבן ומושחת — צבי בראל

עמ' ב'2:
מקורות מדיניים — עקיבא אלדר
דרך הניצוץ, מאזן ביניים — לילי גלילי
בטאבה ערב הכרעה — איתן רבין

עמ' ב'3:
מהמוזות בדרך המלך — רומן פריסטר
שיחת השבוע — אורית גלילי
בקוד חוזר בבית ג'אן — דני רובינוביץ

הכל נשאר במשפחה — נחמיה שטרסלר ואריה לביא

עמ' ב'4:
מבחר מאמרים — מ"ציים" ו"ניוזוויק"

עמ' ב'5:
כתב זר — תום שגב
כספת

עמ' ב' 6-7:
תרבות וספרות

עמ' ב'8:
הטלוויזיה של השבוע — הדה בושס

שרות הארץ

מזג האוויר

בהיר עד מעונן חלקית.
- ירושלים: 13–25
- תל־אביב: 18–24
- חיפה: 16–23
- באר־שבע: 16–28

רמת־הגולן: 15–28, טבריה: 16–34, עפולה: 16–29, שומרון: 14–27, לוד: 16–26, יריחו: 18–35, עזה: 18–24, אילת: 19–36.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5679	0.0025
נוסעים	1.8636	0.0029
שחור	1.6600	—

שער הסל

יציג	1.7175	0.0015

בגליון זה 32 עמודים
בצירוף 56 מוסף
העיתון מופיע
ב־3 חלקים

ביקושים

מאת יהודה שרוני

הנפקותיהן של שתי סדרות של בנק ישראל, בהיקף של 100 מיליון שקל. זכו לביקוש כולל של 540 מיליון שקל. והן נסגרו מעל למחירי המינימום.

מגמת הביקושים למניות חד פשיות בבורסה התחזקה אתמול, ומדד המניות הכללי ללא בקים. הגיע לרמה של 90 נק'. בבורסה צר פים את המשך המגמה החיובית בשוק המניות גם בשבוע הבא.

הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
חלק א' 11
חלק ג' 1 - 12

איש עסקים

אתה צריך בנק גדול אבל לא גדול מדי

אם אתה בעל עסק, אתה צריך בנק גדול על כל מגוון התכניות והשרותים, אבל לא גדול מדי, כדי שתמיד תוכל לסגור עניינים במקום ומהר וכדי שהבנק יוכל להיות גמיש ולתת לך יותר.
בבנק המזרחי אתה נהנה מכל היתרונות של בנק גדול, עם פריסה רחבה של שלוחות ב־4 יבשות וקשר ישיר לבנקים גדולים אחרים, בכל רחבי תבל. כל זאת בלי לסבול מפרוצדורות מיותרות וגורמי ביניים היוצרים בירוקרטיה וסחבת מיותרת.
הדלת של מנהל הסניף, כמו גם של מנכ"ל הבנק, תמיד פתוחה לפניך וכל בקשה שלך מקבלת תמיד טיפול מידי. ברוב הפעולות העיסקיות שלך עם בנק המזרחי, כמו באשראי, הבטחת "כיסוי סיכוניס" במטבע, השקעות וטיפול יומיומי בחשבון העיסקי שלך, אתה נהנה מיתרונות בלעדיים שרק בנק שאינו גדול מדי יכול להעניק לך. גם בחשבון הפרטי שלך תוכל להנות מהטבות ייחודיות. לבנק המזרחי אתה פשוט חשוב יותר וזו גם הסיבה שאנחנו נותנים לך להרוויח יותר. הכנס לסניף בנק המזרחי הקרוב אליך, פנה למנהל הסניף ובקש לשמוע איך אנחנו מציעים לטפל בענייני הכספים המעסיקים אותך.

תכל'ס בנק המזרחי

פוגל לויק בורדש

صورة عن الاصل

هكذا عن الاحتلال

ראיתי שמעתי

יום הולדת מוקדם לקולק בניו יורק

אמש ערכה קרן ירושלים במלון פלאזה בניו־יורק חגיגת יום הולדת לכבוד ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, שבקרוב ימלאו לו 77 שנים. את המסיבה הינחה ידידה, הכנר אייזיק שטרן, וכן המברכים היו ראש העיריה, אד קוך, שחקנית הקולנוע ליב אולמן ויו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, מנדל קפלן.

בפרק הנגינה השתתפו ליאונרד ברנשטיין הנגנים יצחק פרלמן. לקולק הוענקה תמונת נוף ירושלים של הצייר דוד בן שאול, אך המתנה האמיתית היתה תרומה של שניים וחצי מיליון דולר למפעלי חינוך, רווחה ובריאות של קרן ירושלים.

א. לב

הפולני התחזה ליהודי כדי להרגיש את המשמעות

אמנון דרור, מי שעמד בראש הוועד למען הזוג פרלאזר, שהה בפולין בדרכו לפגישה עם הפולארדים. הר סודה לו שם פגישה עם יאנצק קורון, כי שעמד בראש הפגנת הנגד של האופוזיציה באירועים לציון 45 למרד גטו ורשה, לצידו של מארק אדלמן. דרור אומר שהפגישה עמו היתה מרתקת, בעיקר משום שהתקיימה ימים אחדים לפני שנעצר. "האופוזיציה נמצאת בתהליך של תנופה, הדברים הגיעו לידי כך שבקרוב ייאלץ השלטון להתחלק עם האופוזיציה", אמר קורון.

קורון סיפר שישב עד כה תשע שנים בכלא ובתחילה, כשריצה שנתיים רצופות, הוא העמיד פנים שהוא יהודי. "רציתי להרגיש פעם מה המשמעות של היות יהודי בפולין", אמר. מסקנתו: "יותר שלדור הצעיר אין מושג על היהודים ובוודאי שאינו אנטישמי. הדור המבוגר יותר שבוי בסטריאוטיפ של יהודי, אך בדרך כלל אין לכך תרגום בחיי היום יום."

הריש מציע "חלטורה" לשוטרים

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, הביע את חששו שבעלי זרוע וגורמים מפוקפקים ישתלטו על "ענף" גביית החובות במדינה. בדיון שהתקיים בלשכתו בנושא אכיפת תשלום חובות וההתמהמהות הרבה בביצוע פקודות של ההוצאה לפועל, הוא הצביע כי למשטרה אין די שוטרים לביצוע רבבות פקודות של ההוצאה לפועל המגיעות אליה. הריש הדגיש שיש להקפיד על כך שחייבים יצייתו לחובתם החוקית, כאילמלא כן יפגע מוסר התשלומים בחיי הכלכלה ואנשים יעשו דין לעצמם.

כדי לפתור את בעייתה של המשטרה, הקים הריש צוות מיוחד שיבחן הצעה, לפיה יתנו בסיס חוקי לתשלום אגרה בעבור שרותי השוטרים. האגרה תיוחד למימון משימה זו, אך שתאפשר ביצוע העבודה על־ידי שוטרים בשכר אחרי שעות עבודתם הרגילה. לפי ההצעה, תשולם האגרה על־ידי הנושה, אך תיזקף לאחר מכן לחובת החייב. אפשר לשער ש־השוטרים יסמכו ידיהם על ההצעה, שיכולה לספק להם "חלטורה" שהכנסה נאה בצידה.

ג.א.

עם ישראל פוחד מארץ ישראל

"כדי להבין את עצמנו, חייבים היהודים להבין תחילה את התופעה המיוחדת במינה הנמשכת מזה 2,500 שנה על חייהם: תופעת הגלות". כך אמר הסופר א.ב. יהושע בהרצאה שנשא במרכז סטרייסנד [illegible], לוס אנג'לס. "עלינו להבין כי הגלות לא נכפתה עלינו. אנחנו בחרנו בה מרצוננו החופשי, מוסיפים לבחור בה כעת ונעשה זאת גם בעתיד".

לשאלה כיצד החזיק העם היהודי מעמד בגולה, יש ליהושע תשובה פשוטה: הוא רצה להיות שם ולכן החזיק מעמד. "עם ישראל פוחד מארץ ישראל", טען הסופר בפני מאזיניו שהיו המומים למדי.

בני לנדאו
לוס אנג'לס

ויטי זכתה לקרוא את ההספדים עליה

"לה מונד", הסולידי בעיתוני צרפת, ביכה את מותה של השחקנית מוניקה ויטי בפרק של געגועים ליופיה שגז, כמו "העיניים השקופות של מוניקה ויטי טבועות בתולדות הקולנוע... אסתטיקה ידע לעצבה, בקימוריה, בבדידותה הפיוטית, בחיוך הביישני שלה..."

אלא שמוניקה ויטי עדיין עמנו. מישהו הפיץ את דבר מותה בין מערכות העיתונים. "לה מונד", כעיתונים אחרים מיהר לפרסם הספד ולהתנצל למחרת. ויטי תתנחם בעצם הישארותה בחיים ובידיעה שבסך הכל קיבלה הספדים אוהדים ביותר.

תיקון

שמו של בונה דגם בית הכנסת בוורשה, שנתרם לבית התפוצות, הוא שלמה אלבוים.

שחקן הקולנוע האמריקאי, ריצ'רד דרייפוס, בא אתמול לתל־אביב כדי ללמוד על הסכסוך הישראלי ערבי. את השחקן אירח ראש העירייה שלמה להט ואנשי קרן תל־אביב לספרות. בשיחה המקדימה שניהלו עימו, למדו המארחים שדרייפוס למד היטב את החומר והזכיר ללהט הבטחות עירוניות שלו מלפני יותר מעשור שנים. דרייפוס נלקח לביקור בסינמטק החדש ההולך ומוקם בעיר, ולאחר מכן יצא ליפו, שם ביקר בגן הילדים הערבי־יהודי. (חיים הנדוורקר). (תצלום: עודי קרן)

בעריכת עידית רוזנבלום

השופט אהרון כהן הורשע בגילוי חומר סודי ונקנס בסך 3,000 ש'

בפסק הדין נאמר: "אנו מניחים שהשופט כהן מסר את המידע, לא מתוך כוונה לפגוע בחקירה והיתה זו רק שחיתות" ● האישום על הפרת אמונים בוטל במסגרת עסקת טיעון עם התביעה

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

ביהמ"ש המחוזי בירושלים הרשיע אתמול בדין את סגן נשיא בימ"ש השלום בתל־אביב, השופט אהרן כהן וגזר עליו קנס כספי של 3,000 שקלים. היתה זו הפעם הראשונה מאז קום המדינה ששופט הורשע בדין במשפט פלילי.

פרקליטיו של השופט כהן, אורי סלונים וגיורא ארדה, חתמו על עסקת טיעון עם פרקליטות המדינה, שבמסגרתה בוטל האישום של הפרת אמונים. עם זאת, הורשע השופט כהן בגילוי חומר מתוך תיק חקירה סודי, שהוא עצמו הוציא בעניינו צו איסור פרסום. מדובר בכך שגילה למזכיר ביהמ"ש לתעבורה לשעבר אברהם פלאי, כי "יש מישהו שמלכלך אותך" (היה בכך משום מתן רמז לפלאי, שעד המדינה יהודה פרנקל מסר נגדו מידע למשטרה).

בפסק הדין קובעים השופטים, כי "מחד מצווה הרשות השופטת לדקדק עם עצמה כחוט השערה, אולם מאידך אין מדובר כאן בשחיתות. אנו מניחים שהשופט כהן מסר את המידע, לא מתוך כוונה לפגוע בחקירה והיתה זו רק פליטת פה".

נציגת הפרקליטות, עו"ד הלנה ביילין, לא ביקשה מביהמ"ש להטיל עונש מאסר בפועל או מאסר על תנאי על השופט כהן. היא ציינה, כי עצם הרשעה מהווה עונש קשה בפני עצמו לשופט.

למרות שעפ"י החוק שמורה לשופט כהן הזכות לערער על פסק הדין במשך 45 יום, יש להניח שהוא לא יערער ויפרוש סופית מתפקידו השיפוטי ויפרוש לגמלאות. משפטו של השופט כהן הסתיים במהירות רבה, מתוך כוונה לצמצם, ככל האפשר, את ההדים על מהלכו בכלי התקשורת.

סופר "הארץ" מציין, כי השופט כהן, הוא הראשון מתוך חמישה שופטים, שהיועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, החליט לנקוט נגדם צעדים משפטיים בעקבות החקירות נגדם בדבר הפרת אמונים. נגד שופט נוסף, שופט התעבורה יעקב ברדיין, הוגש כתב אישום פלילי ונגד שלושה שופטים אחרים, אשר ארבל, בן־שחר ורפאל תבני, הוגשו ע"י שר המשפטים אברהם שריר קובלנות משמעתיות לביה"ד למשמעת של השופטים, באשמת התנהגות שאיננה הולמת מעמדו של שופט.

דיונים אלה יתנהלו בדלתיים סגורות.

קרקע ששווייה 4 מיליון ד' ניתנה לחסידי גור "במתנה": ב־2% מערכה

העסקה, שנעשתה עם מינהל מקרקעי ישראל, עוד לפני ארבע שנים, התגלתה במסגרת אישור הקמתו של מרכז גור ליד מיתחם שנלר בירושלים

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

ועדת התכנון של עיריית ירושלים אישרה למוסדותיהם של חסידי גור להקים את מרכזם הארצי בברכו הבירה, ליד מיתחם מחנה שנלר. בתוך הליכי האישור הוברר, כי הקרקע — ארבעה דונמים, שערכה שווה כיום כ־4 מיליון דולר, ניתנה לאנשי גור, כמעט במתנה, אולם באופן חוקי לגמרי. על פי החלטה של מינהל מקרקעי ישראל, נמכרה הקרקע למוסדות גור בערך של 2% מערכה האמיתי.

הליך מכירת הקרקע לחסידי גור הסתיים עוד לפני ארבע שנים, אולם רק במהלך אישור תוכנית הבניה נחשפו פרטיה. מסתבר, כי בלחצה של אגודת ישראל, ובהשתדלותו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, נמכרה הקרקע לגור, במחיר של 2% מערכה. הדבר נעשה תוך שימוש בסעיף בחוק, שאיפשר מכירת קרקע למוסדות במחירים סמליים שכאלה. גורמי תכנון בירושלים אומרים, כי באותה תקופה נמכרו קרקעות לגורמים נוספים, לאו דווקא דתיים, במחירים דומים.

שנה לאחר שנמכרה הקרקע לגור, בוטל הסעיף בחוק, שאיפשר מכירות זולות מסוג זה, ומאז לא ניתנו עוד קרקעות בתנאים דומים. בעקבות אישור התוכנית של חסידי גור השבוע, פתחו פעילים מרכזיים בש"ס, בנסיונות להחזיר לתוקף את הסעיף שבוטל, מתוך תקווה, שגם להם תינתן אפשרות לקבל קרקע זולה מאד ולהקים עליה את מוסדותיהם.

מרכז גור, שהקמתו אושרה השבוע, יכלול 20 אלף מ"ר של בניה. גובה הבניינים יהיה שמונה קומות ובמקום יוקם בית כנסת מפואר. ועדת התכנון של העיריה דחתה התנגדות של המועצה למען ארץ ישראל יפה לאישור התוכנית. בין הנימוקים שהועלו על הכתב במסגרת ההתנגדות של המועצה נכתב, כי הבניין תוכנן בסגנון "ניאו פאשיסטי".

שריפה בבית אבות ברמת אביב

עשרות קשישים פונו אמש במבצע מהיר על ידי המשטרה ומכבי האש מבניין בבית האבות של משען ברחוב [illegible] 10 ברמת אביב, לאחר שפרצה בו דליקה שהתפשטה בכל הקומה השלישית שבה היו הקשישים בחדריהם. חמישה מהקשישים נזקקו לטיפול רפואי בגלל שאיפת עשן. הדליקה פרצה בשעה 10.30 לערך, כנראה בגלל קצר חשמלי באחד החדרים. השוטרים עברו מחדר לחדר והחלו להוציא במהירות את הקשישים. אחדים מהם לא ידעו מה קורה ובשלבים הראשונים סרבו להתפנות. בתמונה: שוטר מפנה תושבת של בית האבות. (כתב: ראובן שפירא, צילום: עודי קרן)

רופאי בתיה"ח של קופ"ח החליטו לעבור לשבוע עבודה בן 5 ימים

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

מעמיק הסכסוך של רופאי בתי החולים של קופ"ח הכללית והנהלת הקופה. מזכירות הסתדרות רופאי בתי החולים של הקופה החליטה אתמול לבדוק באופן חד צדדי מעבר לחמישה ימי עבודה בשבוע, כדי להגביר את הלחץ על הנהלת הקופה להפעיל את ההסכם, שנחתם עמם.

בינתיים ממשיכים הרופאים להפעיל בשתי משמרות שמונה מרפאות מקצועיות במלון פלאזה בתל־אביב. אתמול, על פי דיווחי הרופאים, ביקרו אצלם 47 איש. הדרישה, לדבריהם, היא להתייעצות בנושאי אורטופדיה, עיניים ואורולוגיה. הרופאים חזרו והודיעו, כי יפעילו את המרפאות כל עוד תימשך ההשבתה של מרפאות החוץ בבתי החולים.

מהנהלת קופת חולים נמסר, כי הקופה שוקלת נקיטת צעדים משפטיים נגד הרופאים, המפעילים את המרפאות, נבדקת חוקיותם של נטילת חופשה ללא תיאום עם המעביד ושימוש במרשמי הקופה, במסגרת המרפאות, שהוקמו במלון. נבדקת גם חוקיותה של שליחות חולים כדי לקבל תרופות חינם בבתי מרקחת. ליועץ המשפטי של הרופאים הובהר אתמול, כי הרופאים אינם יכולים, על פי החוק, להשתמש בשם "מרפאות חוץ — קופת חולים". הרופאים הורו להפסיק להשתמש בשם זה החל מהיום.

בפגישה, שקיים אתמול מזכיר ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, עם שר האוצר, משה נסים, הוסכם כי נציגי האוצר יצורפו לצוות, שמנהל מו"מ עם רופאי הקופה, כדי להביא לסיום העיצומים, הגורמים נזקים כבדים לחולים.

הנהלת הקופה הצליחה להגיע עם הרופאים להסכם, כי את ההסכם שנחתם עימם בנובמבר 1987 יפעיל צד שלישי, כדי שלא לתת לו תוקף של הסכם שכר בין עובד למעביד. עוד הוסכם להרחיב את לוח התעריפים לניתוחים שונים, כדי שאפשר יהיה להשוות את התעריפים לניתוחים בקופת חולים עם אלו שמציע האוצר.

הקושי העיקרי במו"מ עם רופאי הקופה הוא התשלומים עבור האבחון והייעוץ. הפעלת משמרת שניה במרפאות החוץ של קופת חולים לא תקטין את מספרם של מבוטחי הקופה, שיישלחו למרפאות החוץ של בתי החולים הממשלתיים.

מאחר שארגון רופאי המדינה דורש הסכם זהה, לא יתכן לשלם תוספת שכר ללא עבודה. מסיבה זו לוחץ האוצר להפעיל הסכם לקיצור ניתוחים לתקופה מוגבלת, כדי שהכמות תתחלק בין המערכת הממשלתית והציבורית. גורמים במערכת ציינו, כי בפער העמדות בין הצדדים, קשה לחזות, שניתן יהיה לשכנע את רופאי בתי החולים של הקופה לשינוי מהותי של ההסכם ולהחילו על קבוצה מצומצמת של הרופאים.

דובר "הרשימה המתקדמת" נעצר עד תום ההליכים המשפטיים

אדם קלר יעמוד לדין על ציור הכתובת "די לכיבוש" על גבי 150 טנקים ועל חלוקת כרוזים לחיילים נגד שירות בשטחים

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בית הדין הצבאי של פיקוד דרום הורה אתמול לעצור עד תום ההליכים את חייל המילואים, אדם קלר, המכהן כדובר ה"רשימה המתקדמת לשלום".

קלר, דמות ידועה בשמאל התל אביבי, נאשם במרי נגד צה"ל, תעמולה והסתה. על פי כתב האישום, שהגיש התובע הצבאי, נאמר כי הנאשם, בהיותו בשירות מילואים בבסיס בדרום הארץ, רשם "די לכיבוש" על 150 טנקים. כמו כן הפיץ הנאשם כרוזים, הקוראים לחיילי צה"ל לא לשרת בשטחים.

אתמול נפתח, כאמור, משפטו של קלר והתובע הצבאי ביקש לעצור אותו עד תום ההליכים. התובע טען, כי מדובר בעבירה חמורה ובפגיעה במשמעת בצה"ל. שופטי בית הדין הורו לעצור את קלר עד יום רביעי הבא, תחילת משפטו.

לסופר "הארץ" נודע כי בבית הדין הצבאי נכח נציג של "הרשימה המתקדמת" וכן עורך דינו של קלר, יוסף בארה, פרקליטה של "הרשימה המתקדמת".

חבריו של קלר אמרו אמש ל"הארץ", כי מעשיו של קלר נעשו על רקע האירועים בכפר ביתא.

ערך את העמוד: יצחק לאור

שיחת היום / גדעון אלון

עם: השופט ישראל ויינר, לשעבר שופט ביהמ"ש המחוזי בירושלים

על: הרשעתו בדין פלילי של שופט, לראשונה מאז קום המדינה

לא נעים שדבר כזה מתרחש — אבל גם לא כל כך נורא

ביהמ"ש המחוזי בירושלים הרשיע אתמול, זו הפעם הראשונה, שופט במשפט פלילי. עד כה נחשבו בתי־המ"ש כגוף ללא רבב. אינך חושש שאירוע זה עלול לפגוע בתדמית המערכת השיפוטית בעיני הציבור?

"הייתי אומר שהמערכת השיפוטית נפגעה ולא נפגעה מפרשה זו. מצד אחד, לא נעים שדבר כזה מתרחש במדינה שלנו, אבל מצד שני זה לא כל כך נורא, כי אין מדובר במקרה זה בעבירת שוחד. אינני חושב שהמקרה של השופט אהרון כהן, שאינני מכיר אותו באופן אישי, יפגע באמון הרב שהציבור רוחש למערכת השיפוטית.

האם אפשר להתנחם בכך, שהשופט כהן לא הורשע בעבירת שוחד. האם העבירה של גילוי חומר חקירה חסוי לנאשם, איננה חמורה דיה?

"אילו הדבר במעשה שוחד, היה זה דבר איום. הייתי אומר שהעובדה שהוא הורשע בעבירה של הפרת צו חיסיון, קצת ממתיקה את הגלולה המרה.

נשיא ביהמ"ש העליון, השופט שמגר, אמר באחרונה ש"המערכת השיפוטית היא חזקה, יציבה ואמינה והיא תגבר על כל התקלות, הכשלונות וההתמוטטויות לסוגיהן". גם אתה מאמין בכך?

בהחלט. אני שבע רצון מכך שלא טיאטאו את הפרשה הזו מתחת לשטיח. יחד עם זאת יש לזכור שבמשך 40 שנות קיום המדינה, רק שופט אחד הועמד לדין פלילי. לכן לא צריך להפריז בחומרת העניין. זה מקרה יוצא דופן.

האם אתה סבור שהשופט כהן (שהוטל עליו קנס של 3,000 ש') נהג בתבונה שהחליט להתפטר מתפקידו השיפוטי?

נראה שהשופט כהן הרגיש כי הוא אשם ולכן החליט שלא יוכל יותר לשבת בדין. אני סבור שהוא נהג נכון, משום שמערכת שיפוטית איננה יכולה לסבול מצב שבו שופט שהורשע בדין פלילי, גם אם העבירה איננה כל כך חמורה, ימשיך לשבת בדין, כיון שבאמת עלול היה לפגוע באמונו של הציבור כלפי הרוע השיפוטית.

בנוסף לשופט כהן, החליט היועץ המשפטי לממשלה להגיש כתב אישום פלילי נגד שופט נוסף ושלוש קובלנות משמעתיות נגד עוד שלושה שופטים. זה לא מעיד, אולי, כי חל פיחות ברמתם המוסרית של השופטים?

צריך לזכור שגם המערכת השיפוטית מורכבת מבני אדם, לכן בתוך ציבור של 270 איש, יכולים להיות לעתים חריגים. לגבי השופטים שהוזכרו, יש להמתין עד לסיום ההליכים המשפטיים נגדם. כל זמן שאין מסקנה ברורה לגבי אשמתם, הם בחזקת זכאים.

אבל העובדה שהתנהלה נגדם חקירה משטרתית והם הושעו מתפקידם בשל החשש להתנהגות שאיננה הולמת את מעמדו של שופט, איננה חמורה כשלעצמה?

הכל שזה קרה ואני מצטער על כך. אבל למיטב ידיעתי השופטים הללו לא הושעו מתפקידם, אלא יצאו לחופשה מרצונם ולעת עתה הם לא הורשעו בדין.

רימוני גז

(סוף מעמוד 1)

את ביצוע ההזמנה הישראלית הקודמת, ועכשיו מונחת לפניה הזמנה חדשה לכמות גדולה של רימוני גז, שתעוכב עד קבלת החלטה.

בתשובה לשאלה אמרה אליסון, כי ההחלטה לעכב את מכירת הרימונים נבעה מטענות ועדויות של ארגונים אמריקאים שונים, ביניהם ארגוני רופאים והטוענים ששמוש בלתי הולם שעושה ישראל ברימונים גרם למקרי הפלה ואף למוות. אליסון הדגישה כי אין בידי החברה הוכחות חותכות לכך שהטענות נכונות ואף מחלקת המדינה לא יכלה לספק הוכחות כאלה. אולם משום רגישות הנושא ומשום הלחצים על החברה מתכוון הדירקטוריון לדרוש מישראל הבהרות והתחייבויות לגבי השמוש ברימונים.

הוראות השימוש

אליסון הוסיפה כי על פי הוראות השימוש אין להפעיל את הרמונים בתוך מקומות סגורים, ובמקומות צרים, אין לעשות בהם שמוש מסיבי מדי בתוך מקומות מאוכלסים ואין לירות אותם ישירות לעבר מפגינים. החברה מייצרת אמנם רמוני גז מיוחדים לשמוש בתוך בתים אולם אין זה סוג הרמונים שאותם מבקשת ישראל לרכוש.

הדוברת מסרה כי זו הפעם הראשונה מזה עשרות שנים בה נתקלת החברה בבעיה מן הסוג הזה ואתמול התכנסה הנהלת החברה כדי להחליט אילו דרישות להציב לישראל כדי שהחברה תוכל למלא בצוע ההזמנה העכשווית.

נציגים ישראלים מסרו לחברה כי בירורים הוכיחו, שמקרי המוות או ההפלות לא נגרמו בשל השמוש בגז מדמיע אולם לפי שעה אין ישראל מוכנה לתת התחייבות לגבי אופי השמוש בעתיד.

יקי מישמש אריאל

מחצר המטרה באו נביאי ברוכי האומץ
הם שמו אחד לאחד את טוהר המידות
אמת חייהם נעקרת ממודפי הקיום
הלכתי אל כל החרפות שאני ידעתי
את חרפת השתיקה אבזה עד כלות־יומי

סוכני הנסיעות בבריטניה פנו לאש"ף — מחשש לטרור בכינוס השנתי בירושלים

לונדון (עי"ת). אגודת סוכני הנסיעות הבריטיים הודיעה אתמול, כי דנה עם נציגי אש"ף בתוכניותיה לקיים את הכנס השנתי שלה בנובמבר בירושלים. עם זאת, סירבה דוברת של האגודה לאשר ידיעות, שפורסמו בעתונות, לפיהן ביקשה האגודה הבטחות מאש"ף שהוועידה לא תהיה מטרה להתקפות טירור.

"אחד מחברי מזכירות האגודה קיים דיון פרטי, שלא נועד לפרסום, עם נציג דיפלומטי של אש"ף בלונדון לפני כמה חודשים", ציינה הדוברת. "זו לא היתה פגישה רשמית. אין מה לדווח עליה. אין כל כוונה לקיים פגישות נוספות", הוסיפה ואמרה.

כמה צירים לכנס סוכני הנסיעות הביעו דאגה בקשר עם בחירתה של ישראל כמקום לעריכת הכנס של האגודה בחודש אוקטובר, בגלל התקוממות הפלשתינים בשטחים הכבושים.

כמה סוכני נסיעות כבר הודיעו, כי אין בכוונתם להשתתף בוועידה. בדרך כלל משתתפים בוועידה מעין זו כ־3,000 נציגים.

תחילה עמדו לקיים את הכנס ברודוס ספרד, אך לבסוף נקבע, שהסידורים שם אינם מתאימים.

יו"ר אגודת סוכני הנסיעות הבריטיים, ג'ק סמית, ביקר בישראל בתחילת שנה זו כדי לבדוק את סידורי הביטחון.

"בן־בית"

שעה אישית עם אברום בורג
בשבת, 13:05, ברשת ב' בתכניתה
של רות נבוא.

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	8	15	מעונן	11	16
אתונה	15	24	מע"ח	11	26
בוקרשט	14	24	מע"ח	—	—
בריסל	9	17	גשם קל	10	20
וינה	14	20	מעונן	14	23
ז'נבה	11	21	מע"ח	9	18
לונדון	8	17	מע"ח	9	17
ליסבון	14	19	מע"ח	12	18
מדריד	10	14	גשום	9	17
ניו־יורק	12	20	גשום	8	21
פאריס	10	18	גשום	10	18
פרנקפורט	8	17	מעונן	6	19
ציריך	13	19	מעונן	—	—
קהיר	17	28	בהיר	15	29
קופנהגן	8	15	גשם קל	10	17
רומא	17	23	מע"ח	15	25
שטוקהולם	7	11	גשום	12	15

EL AL אל על

תולדות אמנות ישראל

בבית־האמנים, תל־אביב
כל יום ד' בערב
מתחילת נובמבר 88
עד סוף יוני 89

★ 30 הרצאות
★ 2000 שיקופיות

מרצה: ד"ר גדעון עפרת

פרטים:
מזכירות בית האמנים
תל־אביב טל. 03-246685
ימים א'—ה' בין השעות 16:30—19:00

אל ציבור הרופאים:

★ מתארגנת קבוצה לצורך הקמת בית רופאים בגוש דן

★ לקבלת פרטים טל' 03-441616

פסטיבל ישראל, ירושלים

השנה גם בתל־אביב

עיריית תל־אביב - יפו וקרן תל־אביב לפיתוח מביאות לתל־אביב את מיטב ארועי התרבות מהארץ ומהעולם.

לנוחותכם, תוכלו להנות ממופעי פסטיבל ישראל, ירושלים, גם בתל־אביב, באולמות: היכל התרבות, הבימה, מוזיאון תל־אביב, אודיטוריום דוהל בשכונת התקווה, התאטרון הקאמרי, אמפיתאטרון הזאהל, אוהל שם, וההאנגר בנמל יפו.

השנה הולכים לפסטיבל ישראל־ירושלים, גם בתל־אביב

פרטים מלאים במרכז המידע בהיכל התרבות - כניסה מגן־יעקב.

תל אביב-יפו
מוגש לתושבי העיר ע"י עיריית תל־אביב - יפו

אלפים ליוו למנוחות את סרן בועז רביד

מחאות קולניות על היעדרות שרים בהלווית סרן מזרחי שנפל בלבנון

"הטובים בלוחמים ובבנים משלמים בחייהם", הספיד את רביד מפקד היחידה בה שירת

מאת ירח טל, סופר "הארץ" בחיפה, וסוכנות עתי"ם

הלוויותיהם של סרן ציון מזרחי וסרן בועז רביד, שנפלו בקרב בלבנון, נערכו אתמול אחר הצהריים. הלווייתו של סגל מרקו ברנשטיין תיערך היום בשעה 12 בצהריים בבית העלמין בנהריה.

אלפים הלכו אתמול אחר הצהריים אחרי ארונו של סרן ציון מזרחי (23) ז"ל, שהובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בחיפה. ארונו נישא על ידי 6 קצינים בדרגת סרן מחטיבת הצנחנים. בין ההולכים אחרי ארונו היו חברי מושב מגדים בו גדל, מורים בכפר גלים, בו למד, אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, אלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע, מפקד המפח"ט חיילים רבים מחטיבת הצנחנים בה שירת כמ"פ.

בין המספידים היה מפקדו, קצין בדרגת סגן אלוף, שאמר: "דברים בלשון עבר על ציון הם אולי המשימה הקשה מכל. קשה אפילו יותר מהקרב על בסיס המחבלים שהטריד את ישובי הצפון. ציון היה בעל פני ילד, עם חיוך תמידי על השפתיים, חייל מקצועי, הקצין הטוב שבקצינים, שהפרידה ממנו היא בלתי ניתנת לעיכול ובלתי נתפשת בהגיון של האדם".

מפקד חטיבת הצנחנים, קצין בדרגת אלוף משנה, ציין את העובדה שהחיילים הלכו אחריו קודם כל בשל אהבתם אותו. "ציון נפל כמ"פ, כמפקד שהוביל לוחמים לקרב קשה. הוא הלך לפניהם ראשון, ועשה את כל מה שהיה צריך לעשות".

אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, פנה לבני המשפחה ואמר: "איננו יודעים מה להגיד לכם. איננו יכולים להביע את מה שאנו מרגישים. תושבי הצפון יודעים היטב בזכות מה ובזכות איזה מעשים ניתנים להם החיים בישובים, בשדות ובבתי הספר. כך בזכות ציון וחבריו. ציון זה סוג של לוחם שאיננו נפרדים ממנו. לא נראה אותו בעינינו, אך הוא ימשיך לחיות בינינו. הוא אמר לנו אחרי, ואנו נלך אחריו".

בהמשך ההלוויה נשמעו קריאות מחאה קולניות מהקהל על שאיש מבין שרי הממשלה לא הגיע להלוויה.

אלפים בהלווית בועז רביד בגנ ציונה

(ע). "הטובים בלוחמים ובבנים משלמים בחייהם". כך הספיד אתמול אחרי הצהריים אלוף משנה, מפקד היחידה המובחרת בה שירת סרן בועז רביד ז"ל, את הלוחם שנפל בקרב בלבנון.

"בועז הצטרף לצנחנים בהתנדבות לפעולה זו, בעוד שהוא שירת ביחידה המובחרת אליה התכוון לשוב ולהתחתם קבע, בתום לימודיו באוניברסיטת תל אביב," אמר מפקדו, שתיאר אותו כ"בן אדם, איש ספר והגות, קצין וג'נטלמן".

אלפים רבים היו במסע ההלוויה, שיצא בארבע אחרי הצהריים מבית משפחת רביד ברחוב בית עובד לבית העלמין בנס ציונה. ההורים, שתמכו זה בזה, הלכו מחובקים עם אחיו של בועז בראש המסע, בו השתתפו חברי המושב, אנשי ההתיישבות העובדת, הרבה כמתות אדומות של צנחנים, והכומתות השחורות של היחידה המובחרת בה שירת.

בשם צה"ל ספד לו הרב הראשי לצה"ל, אלוף גד נבון, שציין את הסמליות שבעובדה שבועז הובא למנוחות בל"ג בעומר.

בשם המשפחה הספיד ידיד אשר אצלו למד בועז תורה כגיל 18.

חזן צבאי אמר "אל מלא רחמים", האב אמר "קדיש" וחבריו לנשק של בועז ז"ל ירו שלושה מטחי כבוד מעל לקברו הרענן, שהיה מכוסה בזר של ורדים.

החייל זיו ברק מראה לרמטכ"ל את הארנק — שי האגודה למען החייל — שהיה ממנו בכיס החזה ומנע חדירת רסיס אל אזור הלב. (תצלום: דובר צה"ל)

חל שיפור במצב פצועי צה"ל מהפלישה ללבנון

חלקם ישוחרר לבתיהם בימים הקרובים

מאת ירח טל, סופר "הארץ" בחיפה

במצבם של 15 פצועי צה"ל המאושפזים בבית החולים רמב"ם בחיפה חל אתמול שיפור, וחלקם ישוחרר לבתיהם בימים הקרובים.

אתמול ביקר אצל הפצועים הרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון, אשר שמע הסברים מקיפים מפי הרופאים על מהות הפגיעות. בשיחה עם עתונאים גילה הרמטכ"ל, כי הכפר מיידון, אליו חדרה חטיבת הצנחנים — נטוש.

בתשובה לשאלה האם ציפה צה"ל להתנגדות, במימדים שנתקל בה, אמר רב אלוף דן שומרון: "שיערנו שתהיה שם מלחמה. במלחמה יש נפגעים בדרך כלל, אנו תמיד מקווים שיהיו מעטים ככל שניתן".

מצב הפצועים מהקרב בלבנון בביה"ח בצפת

(ע). הטבה משמעותית חלה במצבם של שני הפצועים שאושפזו בבית החולים בצפת.

אחד הפצועים הועבר אתמול בצהריים לבית החולים "אסף הרופא", לאחר שבני משפחתו ביקשו לאפשר להם להיות ליד הבן, ומצבו הרפואי איפשר העברתו באמבולנס. הוא סובל מרסיסים בידו. נתוח תוך כמה ימים יישלח כנראה לביתו.

הפצוע השני שנותר בבית החולים בצפת ישוחרר כנראה לביתו באמצע השבוע הבא.

דובר משרד החוץ המצרי:

קהיר לא תסכים לפחות מריבונות מלאה בטאבה

מוכנה להמשך דיוני הבוררות בז'נווה

קאהיר (ע"ר). מצרים הודיעה אתמול, כי לא תסכים לשום דבר פחות מאשר ריבונות מוחלטת על מובלעת טאבה.

דובר משרד החוץ המצרי אמר, כי מצרים תדחה תוכניות אמריקאיות ליישוב [illegible] מחוץ לבוררות, אלא אם תקבל מצרים ריבונות מלאה על האיזור.

ראש המחלקה המשפטית של משרד החוץ המצרי, אחמד מאהר, דיווח למתווך האמריקאי, אברהם סופר, על עמדת מצרים. הוא אמר כי מצרים מסכימה שדיוני הבוררות בז'נווה יימשכו.

החלטת ועדת הבוררות אמורה להתפרסם לכל המאוחר ב־15 ביולי.

איתן רבין, סופר "הארץ", מוסר: קונסול מצרים באילת, אחמד אל מסרי, יבוא שלשום לקהיר, ככל הנראה להתייעצויות בנושא טאבה.

במלון אביה סונסטה בטאבה השלמו בימים האחרונים השיפוצים בעלות של 3 מיליון דולר.

מנהל המלון, עמי מרון, מסר ל"הארץ", כי בחודשים החולפים האמבטיות וכן נעשו שיפוצים בכל חדר ובמסעדות המלון, כמו כן הוכנסה לכל חדר במלון טלוויזיה.

בתשובה לשאלה אם ידוע לו מה יקרה עם מלון סונסטה, אם יוחלט להחזיר את טאבה למצרים, אמר המנכ"ל: "כאן העסקים כרגיל, המלון בתפוסה מלאה ואנחנו לא מדברים על פוליטיקה".

סופר "הארץ" מציין כי מאז שטאבה חזרה לכותרות בימים האחרונים מגיעים למקום תיירים רבים.

סקר שנערך בקרב 280 תלמידים ערביים קובע:

9% מתלמידי תיכון בטייבה מצדדים בהנפת דגל פלשתין

היתר בחרו בתשובה הבלתי מחייבת שהדבר עומד בניגוד לחוקי המדינה ● 97% מהתלמידים טענו שיעדיפו להשאר אזרחי מדינת ישראל גם אם תוקם מדינה פלשתינית

מאת נילי מנדלר, סופרת "הארץ" לענייני חינוך

בסקר שנערך ביוזמת מנהל בית ספר תיכון בטייבה בקרב 280 תלמידי כיתות י' השיבו רק 9% שהם מצדדים בהנפת דגל פלשתין ואילו 91% בחרו בתשובה הבלתי מחייבת, שהדבר עומד בסתירה לחוקי מדינת ישראל. על ממצאי הסקר מסר אתמול מנהל בית הספר, שריף ועסה, ביום עיון במלון רמת אביב מטעם תנועת "סובלנות" למנהלים ולמורים המרכזים מועדונים לטיפוח תרבות הדיון בבתי הספר. יום העיון נערך בשיתוף היחידה לדמוקרטיה במשרד החינוך.

ועסה מסר, כי בסקר, שהקפיד על אנונימיות המשתתפים בו, השיבו 79% מהתלמידים, כי אם תוקם מדינה פלשתינית, הם יעדיפו להישאר אזרחים במדינת ישראל. הרוב ציינו, כי לו היו נערכות בחירות מוקדמות לכנסת, היו מצביעים עבור רשימתו של דראושה.

במסגרת מועדון הדיון המתקיים בשתי כיתות י"א בבית ספרו, ביקשו התלמידים לדון בארבעה נושאים. במיוחד בסכסוך הישראלי־ערבי ובבעיה הפלשתינית. במהלך הדיונים הוטל על חלק מהתלמידים ללמוד את טיעוני גוש אמונים ומצדדים אחרים בארץ ישראל השלמה, ועל חלק אחר לייצג את האידיאולוגיה של ג'ורג' חבש ופרשתיך השלמה. לדבריו, הקבוצה שייצגה את גוש אמונים הגנה מבחינה אקדמית על הנושא יותר טוב מאשר הקבוצה שייצגה את חבש.

האם מדינת ישראל מיותרת

במהלך יום העיון, סיפרה אפרת בלברג, מורה להסטוריה ולאזרחות בתיכון שליד האוניברסיטה העברית, כי במסגרת מועדון דיון לכתות י"א בשאלה בדבר ההצדקה לקיומה של ישראל, הוצגו בפני התלמידים ארבע נקודות מוצא אפשריות. חלק ניכר מהתלמידים דרש לכלול גם טיעון חמישי, והוא שמדינת ישראל מיותרת. הם אמרו: "אבל אתם לא בסדר, לא נתתם לנו אפשרות לומר גם שלא צריך את ישראל". בלברג ציינה, כי התלמידים שהעלו את הדרישה, אינם מצדדים בה כהכרח, אולם הם נמנים עם "הזרם ספקנים ציניים" בקרב התלמידים. לדבריה, כאשר סיימו לאסוף את החומר, לא השתכנעו תלמידים אלה שאכן מדינת ישראל סיימה את תפקידה.

פרשו מהדיון

רחל רגן, מורה להיסטוריה בתיכון קציר ברחובות, סיפרה, כי בדיון בשאלת ארץ ישראל והבעיה הפלשתינית, חילקה את התלמידים לשתי קבוצות: מצדדים בארץ ישראל השלמה ומצדדים בפשרה טריטוריאלית. לדבריה, היו תלמידים שסירבו לייצג את הטיעונים בזכות ארץ ישראל השלמה ופרשו מהדיון, למרות שניסתה לשכנעם להתייחס לדיון כאל תיאטרון. רגן אמרה, כי אינה מאמינה בהנחלת תפישות דמוקרטיות ובשינוי עמדות פוליטיות באמצעות משחקי סימולציה ופעילויות אחרות הנערכות בשיעורי חברה, וטענה כי יש ללמד נושאים אלה ולהעניק לתלמידים ידע. "הבורות היא שמולידה את הסטמטום", אמרה רגן.

ביום העיון לא השתתף אף לא נציג אחד מהמיגזר הדתי. האחד שמארגניו טען, כי הוא משוכנע שבין המשתתפים אין אף לא נציג אחד לימיני.

שרת הבריאות יצאה לשוויץ לעצרת ארגון הבריאות העולמי

לפי בקשת משרד החוץ

מאת עדנה אריחור

שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, יצאה שלשום לפגישת בוקר על פי בקשת משרד החוץ לשוויץ, כדי לעמוד בראש משלחת ישראל לעצרת ארגון הבריאות העולמי, שבה משתתפים שרי בריאות מ־140 מדינות בעולם. השרה התכוונה לדחות את השתתפותה בעצרת, בשל המצב במערכת הבריאות, אולם בעקבות התעוררות חשש לסוף בעצרת בכיוון הצעת ההחלטה הערבית לגינוי ישראל בשל המהומות בשטחים, החליטה להשתתף בעצרת.

המשלחת הישראלית שהגיעה לעצרת קיימה מספר תדרוכים בקרב המשלחות השונות על מצב מערכת הבריאות בשטחים.

יותר מ־1000 צירים בפתיחת ועידת מפ"ם

מאת סופר "הארץ"

הוועידה העשירית של מפ"ם נפתחה אמש בתל אביב, בהשתתפות יותר מאלף צירים ובמעמד נשיא המדינה, חיים הרצוג, מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ומוזמנים רבים. במהלך שלושת ימי הוועידה יגבשו הצירים את מצע המפלגה לקראת הבחירות לכנסת, בהם תתמודד מפ"ם באופן עצמאי לראשונה מזה 23 שנה. במצע המוצע מדגישה הפעם מפ"ם את הצורך בהידברות עם הפלשתינאים.

במסגרת הסכם אפשרי חייבת ישראל להימנע מכל הפקעה של קרקעות ומקורות מים בשטחים, להימנע מכל התנחלויות ולאפשר לתושבי השטחים התארגנות פוליטית חופשית לגיבוש הנהגה נבחרת. מפ"ם תקרא לעמי ערב ולפלשתינאים בכלל זה להכיר בישראל, ובמקביל תובעת מישראל להכיר בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים במסגרת משותפת עם ירדן, רוגמת תוכנית הקונפדרציה מפברואר 1985.

ערכה את העמוד: עדה ארשפיז

במבנה 5

ארוחות צהריים עסקיות

בין 18-22 ש"ח

הופעות מוסיקליות
מספר פעמים בשבוע

פתוח ברציפות מ־12 בצהריים
אל תוך הלילה

7 ימים בשבוע ● חניה במקום

נמל יפו - שער הראשי - טל' 813563

מבצע עד 31.5

6:6 באמקור

לבחירתך:

6 מוצרים נבחרים
6 תשלומים חודשיים
שווים, ללא הצמדה וללא ריבית.

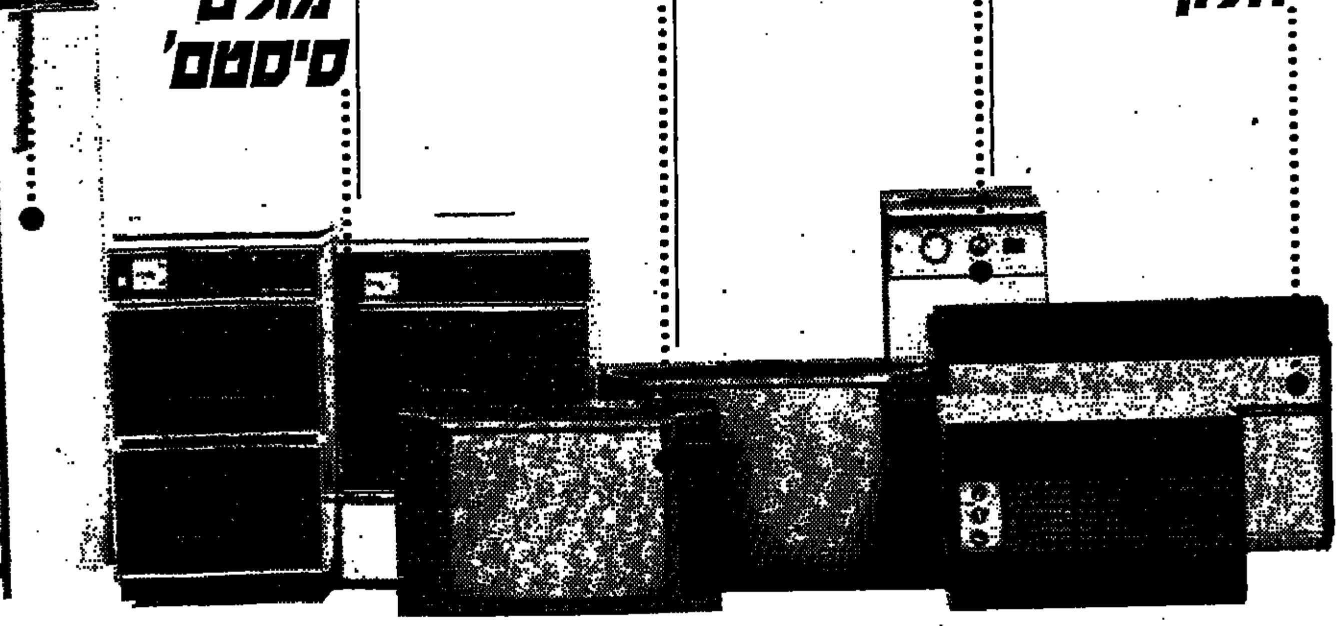

מזגנים מפוצלים ומזגני חלון

מכונות כביסה 'מקסי'

טלוויזיות 'נורדמנדה' ו'שניידר'

תנורי בישול ואפיה 'מולטי סיסטם'

מקפיאי 'אמקור XL'

מדיחי כלים 'פוני'

אמקור

להשיג בכל חנויות אמפא, אצל סוחרים מורשים, רשת שקם, והמשביר לצרכן.

שרות אמפא
שרות ללא תחרות

ברגע זה ממש מישהו חותר נגדך
האם אתה מוגן?

● חקירות מסחריות
● חקירות כלכליות
● חקירות נזיקין
● חקירות פליליות
● חקירות אישות (גירושין)

לֶשֶׁם חקירות

ת"א, אחד העם 93, 292871 03

מאיר כהן (יעקבסון)

صبكذا من الاهل

هكذا من الأصل

מאות אלפי דולר תוציא עיריית תל־אביב על שמירת פסל

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

עיריית תל אביב מפעילה שמירה צמודה על גנים ציבוריים חדשים שבהם הושקעו מאות אלפי דולרים, ובהם גן הגבול ביפו, וכן על פסלו של דני קרוון "כיכר לבנה" בגן וולפסון.

חברת שמירה פרטית, שאנשיה חמושים באקדחים ובאלות, פועלת במקומות הללו בשעות היום והלילה.

ההחלטה נבעה מחשש להשחתת הגנים והפסל.

גם על פסלו של יעקב אגם בכיכר דיזנגוף מופקדת שמירה, בעיקר משום שיש בו מרכיבים מכניים רבים ומנגנוני הפעלה רגישים. פסלו הסביבתי של דני קרוון עשוי באבן, והוא פחות רגיש לפגיעות. אף על פי כן החליט בעיריית תל אביב להציב את השמירה שכן הוא נבנה באיזור מבודד. על פי הערכות תעלה השמירה על הפסל מאות אלפי דולרים בשנה.

המינהל הקצה לקבלנים פרטיים קרקע לבנות 1000 דירות בירושלים

מאת אריה לביא

מינהל מקרקעי ישראל התיר אתמול לארגון קבלני ירושלים לבנות 1000 דירות חדשות בירושלים.

ההחלטה התקבלה עקב החלטה של ועדת השרים לענייני ירושלים לבנות בעיר עוד 20 אלף דירות בחמש השנים הבאות. לשם כך יקצו קרקעות חדשות בכמה אזורים בעיר. על פי אישור מינהל מקרקעי ישראל.

המינהל כבר החליט להפשיר לבניה 1000 דירות בגבעת המשואה. הודעה בענין זה כבר נמסרה לראשי ארגון הקבלנים בירושלים. הארגון קיבל באחרונה היתר לבנות 1000 דירות אחרות בירושלים.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

נפתח יריד "אדם ומעונו"

יימשך עד 22 במאי ● המארגנים צופים 200 אלף מבקרים

ליצנים מבדרים את הקהל בבואו אתמול לפתיחת יריד "אדם ומעונו" בתל־אביב. (צילם: עודי קרן)

מאת נורית אמיתי

"יריד אדם ומעונו" נפתח אמש במרכז הירידים בגני התערוכה בתל אביב.

משתתפים בו 350 מציגים, מכל ענפי המשק. היריד יימשך עד 22 במאי.

במסיבת עיתונאים במרכז הירידים מסר אתמול יצחק ברנר, מנכ"ל המרכז, כי צופים שיבואו מאתיים אלף מבקרים.

בחודשים שחלפו נעשו במקום עבודות פיתוח ותשתית ב־2 מיליון שקל. הונחו קווי חשמל וטלפון, נעשו עבודות גינון, נסללו שבילים לכל הביתנים החדשים, ושופצה רחבת הכניסה כדי להתאימה לגשר העילי החדש שנבנה להולכי רגל ויקשר בין מגרשי החנייה (בתשלום) למרכז הירידים.

כרטיס כניסה ליריד יעלה 10 שקל. לילדים, חיילים וקבוצות — 7 שקלים.

הבאים ברכבת יוכלו לרדת בתחנה מיוחדת, סמוכה למרכז הירידים.

ביריד מציגים, בין השאר, מוצרי טכסטיל לבית ולמשפחה, כלי בית ואלקטרוניקה, צעצועים, כלי נגינה, מכוניות. כמו כן נפתח, כבכל שנה, "יריד מצרי", ובו יבואנים מנצרת משווקים את תוצרת מצרים. המבקרים יוכלו גם לצפות במופעי תיאטרון רחוב.

סכום שיא של 3.5 מליון ש"ח בשירותרום

בין התורמים: ערבי מרצועת עזה

מאת סופרת "הארץ"

כ־3.5 מליון שקל נאספו עד שעות הלילה המאוחרות בשירותרום 88. למעלה ממליון שקל יותר מאשר בשנה שעברה. היה זה מבצע הרדיו הארוך ביותר ונחשב למבצע השירותרום המוצלח ביותר שהיה עד כה.

אחת מהפתעותיו הגדולות היתה תרומה בסך 50 שקל של ערבי תושב רצועת עזה.

ברגע האחרון, החליט במטה השירותרום להאריך את השידור בשעה נוספת לאחר שהתברר כי מספר התרומות הטלפוניות הלך וגבר, ולא ניתן היה לקלוט את כולם עד לשעות חצות.

מפקד גלי צה"ל נחמן שי מסר כי לבד מהסכום מעוררת התפעלות היא גם העובדה כי קרוב ל־30 אלף שיחות טלפון הגיעו במהלך השידור פי 4 מאשר בשנה שעברה.

בין התרומות הבולטות היתה זו של חברי קואופרטיב אגד ועובדיו בסך 200 אלף שקל.

תרומות גדולות אחרות היו של עובדי תעשיה אווירית שתרמו 90 אלף שקל; הנהלת אלביט ועובדיה תרמו 68 אלף שקל; איגוד יבואני הרכב — 40 אלף שקל והוועד הארצי של עובדי הסנה 25 אלף.

לצד תורמים אלה היתה השתתפות ערה של אלפי תורמים מרחבי הארץ, יהודים ערבים דרוזים ובדואים.

זוג רוכבי אופנוע תושבי רחובות ניספו בהתנגשות עם ג'יפ משטרה

אביו של ח"כ ביטון נדרס למוות בירושלים ● 8 גננות ו־42 ילדים מקיבוץ שלוחות נפצעו, 3 מהם קשה, בהתהפך עגלה רתומה לטרקטור שנסעו בה ● בעגלה לא הותקן בלם

מאת כתב "הארץ" ברחובות

זוג רוכבי אופנוע מרחובות נהרגו שלשום בלילה בתאונת דרכים בעיר.

אופנוע שרכבו עליו, סמוך לשעה 1.14 אחר חצות, התהפך בצומת הרחובות זכריה מרד — פינת כרכשי הרמון, לאחר שהתנגש מאחור בג'יפ משטרה.

ההרוגים הם: בועז בר (24) והנה איינהורן (21).

לדברי המשטרה, החל הג'יפ לנסוע, ופנה שמאלה לאחר שהמתין בצומת באור אדום. האופנוע הגיע במהירות ופגע בג'יפ מאחור. השניים נפגעו בראשם ונהרגו מיד.

נהרג אביו של ח"כ ביטון

(ע). אליהו ביטון, בן 72, מירושלים, אביו של ח"כ צ'רלי ביטון, נהרג שלשום בלילה בתאונת דרכים בעיר. רכב מסחרי פגע בו בשעה שהלך בלילה ברחוב בר לוקר בשכונת פת.

נהג המכונית שפגעה בו, צעיר תושב שכונת פת, קיבל את רשיון הנהיגה שלו לפני זמן קצר.

50 נפצעו בתאונת טרקטור

(ע). 8 גננות ו־42 ילדים בני 3 — 6 מקיבוץ שלוחות נפצעו, שלושה מהם קשה, בהתהפך עגלה רתומה לטרקטור שנסעו בה.

התאונה אירעה ליד רוויה שבעמק בית שאן.

נהג הטרקטור איבד את השליטה על ההגה במידרון. הטרקטור התהפך עם העגלה. 8 הגננות ו־42 הילדים הועפו לצד הדרך. הדופן השמאלי של העגלה התעקם כצד הדרך ומנע ממנה להמשיך להידרדר.

כלי רכב, אמבולנסים וניידות לטיפול נמרץ העבירו את הפצועים למרפאות באזור. 14 מהם הועברו לבית החולים המרכזי לעמק בעפולה, רובם כבר שולחו לבתיהם. רק מ־3 שמצבם הוגדר בינוני עד קשה.

[illegible] של משטרת מרחב העמקים מסרו כי לנהג הטרקטור לא היה רשיון לגרור עגלה. גם לעגלה עצמה לא היה רשיון. המשק בנה אותה בעצמו, שלא על פי התקן, וחסרה לה מערכת בלימה.

הנהג, בן 28, נעצר לחקירה.

צוות "בואינג" יחל לבדוק ליקויי תחזוקה ב"אל על"

דובר "אל על": אנו בטוחים שהתוצאות יהיו חיוביות ● גורם מוסמך: יתכן שהבדיקה לא רצינית; בודקים כאן חברה לקוחה

מאת זהר בלומנקרנץ

צוות של יצרנית המטוסים "בואינג" יחל בשבוע הבא לבדוק במתקני "אל על" את נסיבות הצטברותם של ליקויי תחזוקה.

הצוות יעמוד על נהלי התחזוקה במטוסי "בואינג" בארץ. לא ברור אם יורשו עובדי תחזוקה להופיע בחופשיות לפני חברי הוועדה, ולהעלות את השגותיהם.

גורם מוסמך הביע אמש חשש כי צוות הבדיקה יעשה את מלאכתו פלסתר, כיון שמדובר בבדיקה פנימית של חברת תעופה לקוחה.

עבודתה של הוועדה המיוחדת שמינה ראש מנהל התעופה האזרחית, בהוראת שר התחבורה, חיים קורפו, לבדוק את מצב התחזוקה ב"אל על" — נמשכת. הוועדה הגישה בשבוע שעבר לשר טיוטה ראשונה עם מסקנות, אולם שר התחבורה החזירה לוועדה לצורך הוספת נתונים לביסוס קביעותיה.

נמשך הבירור המשמעתי בעניינו של מפקח הצוות הטכני ברוך לוי, שסירב לאשר כשרותו של מטוס לפני תיקונה של תקלה שעליה חלק הממונה האחראי.

דובר "אל על" אמר אמש בתגובה כי הוא מברך על הגעת הצוות, וכי אין החברה מודאגת, והיא בטוחה שתוצאות הבדיקה יהיו חיוביות.

מספר חוגגי ל"ג בעומר במירון — חצי מהרגיל

רבים מתכוונים להישאר עד שבת

(ע). לתגיגות ל"ג בעומר במירון באו השבוע 150 — 100 אלף — כמחצית החוגגים בשנים כתיקונן.

שלשום בערב היתה שם צפיפות, אבל אתמול בבוקר היו מגרשי חנייה רבים פנויים.

אופי החגיגות לא השתנה. באו פוליטיקאים רבים, וכמה מהם כינסו עצרות. סגן ראש הממשלה, דוד לוי, נאם על בימה מעוטרת בדגלי המדינה, בכניסה למירון. ח"כ אבנר שאקי נאם בעצרת משלו.

בדרך העולה לקבר הוקמו יותר מ־150 דוכני התרמה למוסדות תורה וחסד.

במשטרה צופים כי רבים מהחוגגים יישארו במירון גם בימי שישי ושבת. המשטרה מתכוונת להשאיר במקום כוחות גדולים עד שיחזור האיזור לכפי שהיה.

פרחי טיס יצברו נקודות לבי"איי באוניברסיטה הפתוחה

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

מספטמבר תכלול הכשרתם של פרחי־טיס, קורסים אקדמיים של האוניברסיטה הפתוחה, שיעניקו להם נקודות זכות מצטברות לתואר בי"אי. הקורסים יתקיימו במרוצת קורס הטיס, ובמשך 5—6 שנים, ויהיו חובה. הם יינתנו על ידי מרצים של האוניברסיטה הפתוחה בבית הספר לטיס של חיל האוויר.

בשלב שני, ייפתחו בבסיסי חיל האוויר, מרכזי לימוד של האוניברסיטה הפתוחה וטייסים שירצו בכך, יוכלו להשלים קורסים נוספים, לפי בחירתם, כדי לקבל תואר ראשון.

על ההסדר החדש בין האוניברסיטה הפתוחה לחיל האוויר, מסר אתמול נשיא המוסד, פרופ' נחמיה לבציון. הוא אמר שבכל סמסטר, ישנם בין הלומדים במוסד 800־1000 חיילים בשירות חובה, רובם מבסיסים מרוחקים ממרכז הארץ ובתוכם בעיקר חיילים מיחידות קרביות.

חוסר אחריות של עובדי מלון "גלי זוהר"

התאחדות המלונות בישראל מביעה דאגה וזאה בחומרה רבה התנהגות פרועה וחסרת אחריות בה נקטים ביומיים האחרונים עובדי מלון "גלי זוהר" בים המלח.

ביום 4.5.88 הודיע ועד עובדי המלון על הפסקת עבודה ב"גלי זוהר" שלא על דעת מועצת הפועלים, זאת בנסיון לכפות בכוח על מפעילי המלון להחליף את מנהלו. למרות שהמלון היה באותה שעה בתפוסה מלאה נטשו העובדים את מקום עבודתם והפסיקו את השרות לאורחים.

אתמול, ה־5.5.88 סירבו העובדים לשוב לעבודה, למרות הפצרות מועצת פועלי ערד. כתוצאה מכך נאלצה הנהלת המלון לפזר את אורחיו ולסגור את דלתותיו.

התאחדות המלונות בישראל רואה צעדים אלה בחומרה רבה. ההתאחדות מביעה תמיכתה המלאה בהנהלת המלון ובמפעיליו ומביעה את התנצלותה בפני אורחי המלון, שנאלצו לסבול מההתנהגות המבישה של העובדים. לא יתכן, ביחוד בתקופה קשה זו בענף המלונאות והתיירות, שעובדים יכרתו במו ידיהם את הענף עליהם הם יושבים ויגרמו נזק בל יתוקן לתדמיתה של ישראל בעולם.

התאחדות המלונות בישראל

שינויים ושיפורים בקוי השרות של אגד החל ב־8.5.88

באישור המפקחים על התעבורה

אזור ירושלים

קו חדש מס' 187 מירושלים להר אדר וחזרה.

מסלול הקו: מירושלים דרך אבו־גוש, קרית ענבים ומעלה החמישה להראדר, תחנות ברח' האלה, שד' הראל, רח' מבוא שקד וחזרה באותו המסלול.

זמני הנסיעות: בימים א'-ה': מירושלים 06.45, 22.00, מהראדר 07.15, 22.30.
בימי שישי: מירושלים 06.45, 14.15, מהראדר 07.15, 14.45.

באזור ירושלים יחולו שינויים במספרי קוי השרות כדלקמן:

קו 50 ירושלים —	עמינדב וחזרה	מספרו יהיה מעתה 181
קו 052 ירושלים —	אבן ספיר וחזרה	מספרו יהיה מעתה 182
קו 093 ירושלים —	מסע וחזרה	מספרו יהיה מעתה 184
קו 085 ירושלים —	בית מאיר וחזרה	מספרו יהיה מעתה 185
קו 086 ירושלים —	שורש וחזרה	מספרו יהיה מעתה 186
קו 060 ירושלים —	קרית ארבע וחזרה	מספרו יהיה מעתה 160
קו 061 ירושלים —	גוש עציון וחזרה	מספרו יהיה מעתה 161
קו 065 ירושלים —	מעלה עמוס וחזרה	מספרו יהיה מעתה 165
קו 066 ירושלים —	תקוע וחזרה	מספרו יהיה מעתה 166
קו 071 ירושלים —	גבעת זאב וחזרה	מספרו יהיה מעתה 171

אזור מרכז

קו מס' 082 מחולון לבית חולים "שיבא" תל־השומר וחזרה

מסלול הקו יוארך מקרית שרת לדרום חולון/שכ' ג'סי־כהן.
הקו יצא מחניון "אגד" בחולון דרך רח' משה דיין, רח' בן־גוריון, מכס וג'סי כהן, רח' אילת, רח' ההסתדרות, רח' דוד אלעזר, רח' מפרץ שלמה, וממשיך במסלול הקיים לבי"ח תל־השומר וחזרה אותו מסלול.
כמו כן יתוגברו הנסיעות בשני הכיוונים כדלקמן:

זמני הנסיעות: מחולון בימים א'-ה' 14.30, 13.30, 10.30, 08.30, 07.30, 07.00
אחרון ביום שישי 13.30
מבי"ח תל־השומר בימים א'-ה' 17.40, 15.15, 14.15, 11.15, 09.15.
אחרון ביום שישי 14.15.
בימים א'-ו' משבענה לחולון ב־07.10, בתקופת הלימודים בלבד.

קו 4 בחולון.
בימים א'-ה' בין השעות 08.00-17.00 ובימי שישי בין השעות 08.00-14.00 **בכל שעה שלמה** ינתן שרות דרך רח' טהון — הפלד מכיוון בי"ח וולפסון לכיוון אזור התעשיה.
בנסיעות אלה מספר הקו יהיה 4א.
יתר הנסיעות בקו 4 ללא שינוי.

קו 92א מחולון, שכ' בן־גוריון לצפון תל־אביב וחזרה
מהלך הקו יתחיל בשכונת בן־גוריון בחולון, דרך רח' בן־גוריון ורח' אילת וימשיך לצפון תל־אביב במסלול קו 92 וחזרה באותו מסלול.

זמני הנסיעות: ימים א'-ה' מחולון מ־06.00, ועד 23.15. בימי שישי אחרון 16.30.
מצפון תל־אביב מ־06.00 ועד 23.40, בימי שישי אחרון 17.00.
תדירות הנסיעה כל כ־20 דקות.

קו חדש מספר 577 מעלי־זהב, פדואל, לתל־אביב דרך פתח־תקוה וחזרה
מהלך הקו: פדואל, עלי־זהב, מסעף אלקנה, תחנה מרכזית פתח־תקוה, בני־ברק, רמת־גן, תל־אביב תחנה מרכזית רח' פין, וחזרה באותו מסלול לעלי־זהב דרך פדואל.
זמני הנסיעות: בימים א'-ו' מפדואל 06.45, ומתחנה מרכזית תל־אביב, רח' פין 14.30.

לוחות הזמנים יהיו בתוקף החל מ־8.5.88 ועד יום ה' 30.6.88, פרט לחג השבועות שלגביו תפורסם הודעה בנפרד.
למידע נוסף, פרטים ולוחות זמנים מפורטים, נא לפנות ללשכות המודיעין של אגד בכל התחנות ברחבי הארץ ולמרכזי המידע.
תל־אביב 03-432777 חיפה 04-549121 ירושלים 02-304304 באר־שבע 057-74341.

אגד התנועה של המדינה

מפרסם/פרסומאי אל תאחר לסרט הזה!
בוא לרכוש ראשון את הזכויות לפרסום!
חברת ITE גאה להציג את הכוכבים של השנה הקרובה!

במהלך שנת 88/89 יוקרנו בטלויזיה הלימודית והכללית הסדרות הבאות, אשר זכויות המיסחור והפרסום עליהן שייכות לחברת ITE

כח מתן — סדרת פעולה מצויירת בת 52 פרקים שתשודר בטלויזיה הכללית בין השעות 17:30 — 18:30 ותהיה בעלת דיבוב עברי.
הפוני הקטן שלי — סדרה מצויירת על סוסי פוני והרפתקאותיהם, בת 32 פרקים שתשודר בטלויזיה הכללית בין השעות 17:30 — 18:30 ותהיה בעלת דיבוב עברי.
היי בינגו — סדרה חביבה המתארת את מעלליהם של ילד, כלב ומכונית, בת 52 פרקים שתשודר בטלויזיה הלימודית פעמיים בשבוע ותהיה בעלת דיבוב עברי.
אלף — סדרה קומית לכל המשפחה חוזרת למרקע במוצ"ש בשעה 20.00 הסדרה תשודר במשך חצי שנה.

סרט קולנוע:
רמבו 4 — סרט הפעולה שצולם בישראל בכיכובו של סילבסטר סטלונה.
ספר הג'ונגל — סרטו הבלתי נשכח של גאון סרטי האנימציה וולט דיסני, חוזר השנה בתוספת הקיץ ולראשונה בהיסטוריה ידבר עברית.
שלושה רווקים ותינוק — טום סלק (מגנום) ושניים מחבריו נכנסים להרפתקאה עם תינוקת בסרט שהופק במיטב המסורת ההוליוודית.

ITE דרך חיפה 21 טל' 03-260562

קשרי תעופה
טיולים מאורגנים בטיסות צ'רטר - הלהיט האחרון
• ביטוח רפואי ומטען חינם
• מסלולי טיולים בלעדיים
• תשלומים נוחים
חסכון של מאות דולרים
פרטים: טל. 03-5103322
הזמנות בכל משרדי הנסיעות בארץ

מיני
יוגוסלביה הונגריה יון
15 יום
$1399
דרוש את החוברת הנחטפת מסוכן הנסיעות שלך
משתלם לצאת לחופשה

מספר התיירים שבאו במארס־אפריל — 23% פחות מבחודשיים הקודמים

משלחת של 10 רבנים תצא החודש למסע הסברה בארה"ב לעודד תיירות יהודית לישראל

מאת הדר בלומנקרנץ
ודן סגיר

בסיכום נתוני התיירות הנכנסת לאחר ניכוי הגורמים העונתיים מתברר כי באפריל נמשכה הירידה בתנועת התיירות לישראל.

במארס־אפריל 1988 היתה רמת התיירות הנכנסת נמוכה ב־23% לעומת ינואר־פברואר 1988.

באפריל נכנסו 110,200 תיירים, מהם 88,200 בדרך האוויר, 20,600 בדרך היבשה, ו־1,400 בדרך הים. ירידה של 19.5% נרשמה בתנועת הנוסעים שעברו באפריל בנמל התעופה בן גוריון לעומת החודש המקביל אשתקד.

את הנתונים מסרו דוברי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד התיירות.

בארבעת החודשים הראשונים של השנה הגיעו לישראל 441,500 תיירים לעומת 447,100 בינואר־אפריל אשתקד — ירידה של כ־1%. בשמונת החודשים שמאוקטובר '87 עד אפריל '88, באו בטיסות ישירות לאילת 87,300 תיירים — 26% יותר מאשר התקופה המקבילה (אוקטובר 86־אפריל '87).

מסע רבנים

משלחת של 10 רבנים מישראל תצא עוד החודש למסע הסברה מיוחד בארה"ב, לעידוד תנועת התיירות היהודית לישראל.

עיכוב בטיסות

טיסות ליוגוסלוויה

יוגוסלוויה מעכבת את האישור לתחילת טיסות העגמלין של "אל על", על פי ההסכם בין שתי המדינות.

חברת השכר היוגוסלווית "אדריאה" פנתה אל שר התחבורה, חיים קורפו, וביקשה את התערבותו במגעים בין "אל על" למוביל הלאומי היוגוסלווי "ג'את".

"אדריאה" חוששת שאם לא יהיו תוצאות חיוביות למגעים אלה — פעילותה עלולה להיפגע, שכן היא חברת התעופה היחידה המקיימת כעת טיסות בין שתי המדינות. האישור שניתן לחברה מתנה את המשך קיומן של הטיסות בעקרון ההדדיות.

מנכ"ל חברת התעופה של הונגריה, ד"ר תומס, קיים, בשבוע שעבר ביקור בישראל ובו נפגש עם אנשי המסחר של "אל על", ואף נפגש במלון "אביה סונסטה" בטאבה. בפגישותיו עם נציגי "אל על" דן בהידוק שיתוף הפעולה בין שתי חברות התעופה. הושג הסכם חדש על טיסות משולבות.

דובר "אל על" אמר אתמול שבשיחות עם נציג הונגריה לא נדון קו טיסות סדיר ישיר בין שתי המדינות. לדבריו, מדובר בשיחות מסחריות שוטפות, כמו עם נציגי חברות תעופה זרות אחרות.

תיירן מצטיין בכיר

הזוכים בתארים "תיירן מצטיין בכיר" במבצע הארצי של משרד התיירות נקבעו בוועדה ציבורית, הודעה. בראשות ראובן ויטלה, זיכתה בתואר זה את המלונות ספורט, קלאב אין, לגונה המלך שלמה באילת, המלך דוד בירושלים הילטון ת"א; סוכנויות הנסיעות "יוניתורס" ו"פלתורס"; חברת "הרץ"; מסעדת "לידו" בטבריה; מרכז יהלומי נתניה והחברה להסעת תיירים "טיולי הגליל". ועדה ברשות עו"ד אברהם בדיר, תדון בשבוע הבא, בערעורים על ההחלטות.

גיאות במצרים

(ע"ד) שנת 1988 מסתמנת כשנת גיאות לתיירות נכנסת למצרים: ברביע הראשון של השנה היא גדלה ב־30 אחוז — הודיע שר התיירות פואד סולטן. קרוב ל־480,000 תיירים פקדו בתקופה זו את המדינה.

פשרה זמנית בין עיריית חיפה לבין קונדיטורית קריפס

— תאפשר להקל את התנועה ליד מרכז הקניות החדש חורב

מאת נורית כהנא
כתבת "הארץ" בחיפה

הסכם פשרה הושג אתמול בדיון לפני שופטת בית הדין הגבוה לצדק מרים בן פורת, בין קונדיטורית קריפס לעיריית חיפה. ההסכם הושג לאחר שהשופטת בן פורת חיפשה פתרון שיקל על ציבור הנהגים הגדול הסובל מהסכסוך הנמשך בין העירייה לקונדיטוריה, מאז נפתח סמוך לה מרכז הקניות החדש חורב.

לאחר שהצרת כביש דרך פיק"א, מרחוב חורב לכיוון הדר, גרמה קשיי תנועה במקום, תאפשר העירייה כניסה לחניון הקונדיטוריה, ואילו זו תוותר, לפי שעה, על צו המניעה שהוציאה נגד שינוי סדרי התנועה ונגד השימוש בתחומה בידי העירייה עד הכרעה במשפט העיקרי שיתנהל בנושא, או עד שתימצא דרך חלופית, או הסדר שיוסכם בין הצדדים.

הפשרה לא תפגע בטענות הצדדים בדיונים שיתקיימו בבית המשפט המחוזי בחיפה, ולא בעניין החלטה קודמת של השופט אליהו כהן בנושא בדיון בית המשפט. מצד העירייה.

פלאטו שרון חשוד שניסה לחסל את איש סודו בתאונה מבויימת ב־'81

מאת צבי הראל
כתב "הארץ" בבית המשפט

המשטרה חוקרת חשדות כי שמואל פלאטו־שרון תכנן ב־1981 לרצוח את עוזרו לשעבר ואיש סודו תום הד, בתאונה מבויימת. פרטים אלה נחשפו אתמול בהחלטת שופטת בית משפט השלום בתל־אביב שרה גדות להאריך את מעצרו של פלאטו־שרון בחמישה ימים.

אתמול התברר כי המשטרה החלה לחקור בפרשה זו עקב עדות שמסר בנובמבר בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, ז'ק אוסלין, גיסו של שרון. (אוסלין הוא אחיה של אשת פלאטו־שרון). עדותו של אוסלין נמסרה במסגרת תביעתה של החברה הצרפתית "קומפני־פארזיין דה־פרטיסיפסיון" כי פלאטו־שרון יחזיר לה 14 מיליון דולר. הצרפתים טוענים בתביעה, הנמצאת בשלבי סיום, כי פלאטו־שרון הבריח לישראל את הכספים שהשיג במרמה בצרפת, ורכש בהם, באירופה, חפצי אמנות, וכן השקיע חלק מהכספים בתחנה המרכזית החדשה בתל־אביב וב"דיזנגוף סנטר".

אוסלין היה בעבר עוזרו של פלאטו־שרון, אך במרוצת השנים הסתכסכו השניים. תום הד היה בעבר ידידם של פלאטו־שרון בעת פעילותם בצרפת. אוסלין סיפר בעדותו כי בנוכחותו דיבר פלאטו־שרון על חיסולו של הד. עוד סיפר אוסלין כי פלאטו־שרון שוחח על חיסולו של הד עם ז'אק אנגלהארד שגם הוא נמנה עם עוזריו. כאשר שאל אוסלין את פלאטו־שרון לפשר השיחה על חיסול הד — כך העיד אוסלין — השיב לו פלאטו־שרון כי תום הד הוא "זקן מטומטם שעלול להביא לסופו הכלכלי".

פלאטו־שרון גם חשוד בהעלמת חפצי אמנות שעיקלה החברה הצרפתית ב־1981, זמן קצר לאחר שהגישה את התביעה האזרחית בישראל. השופטת קבעה בנימוקיה כי פרשה [illegible] שקיים חשד כי הועלמו, היא עילה למעצר.

אשר לעוזרו, יהודה אלבוים, כתבה השופטת, יש חשד כי סייע לפלאטו־שרון להעלים פסל אחד של סלוודור דאלי ששוויו 40 — 50 אלף דולר, שגם הוא נכלל ברשימת הפריטים המעוקלים. גם מעצרו של אלבוים הוארך אתמול ב־5 ימים. המשטרה ביקשה להאריך את מעצרם של השניים ב־15 יום.

מנהל משק הבית של פלאטו־שרון, ז'אן קלוד להב, שוחרר עוד שלשום בערבות. אתמול שוחררה בערבות מזכירתו של פלאטו־שרון, קלרה חורי, שהוחשדה בעבירות שוחד ומס"ח.

תום הד

תום הד הוא טיבור הז'דו

תום הד, שפלאטו־שרון ביקש לחסלו — לטענת ז'ק אוסלין, הוא אחד מעדי התביעה העיקריים של החברה הצרפתית בתביעה האזרחית המתבררת בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

שמו הקודם של הד, בן 70, הוא טיבור הז'דו. הוא נולד בהונגריה וניצל ממחנה ההשמדה ברגן־בלזן.

שלטונות צרפת ביקשו בשעתם להסגירו לידיהם, בנוסף על פלאטו־שרון, אבל בעקיפות שניה.

לפני כשבע שנים עלה לישראל והשתקע כאן. הוא מתפרנס היום מדמי מחייה מופלגים: פלאטו־שרון העביר לידיו ארבע חנויות ב"דיזנגוף־סנטר", כחלק מתביעה שעדיין תלויה ועומדת בבית המשפט המחוזי בתל־אביב. הד טוען כי מעבידו לשעבר חייב לו עוד 177 אלף דולר, בנוסף על ארבע החנויות שקיבל.

במסגרת התביעה האזרחית־כספית שהגישה החברה הצרפתית נגד פלאטו־שרון, העיד הד כי סייע למעבידו לשעבר להעביר מיליוני דולרים מצרפת לבנקים בשווייץ ובהוואה.

"חלאקה" במערת שמעון הצדיק

כבכל ל"ג בעומר עשו אתמול את טקס החלאקה, התספורת הראשונה. בתצלום: גוזזים את מחלפות ראשו של פעוט במערת שמעון הצדיק בירושלים. (צילום: אליהו הראתי)

בעל חנות בראשל"צ מתלונן: פקחי העירייה התחילו להרוס סורגים בלי שום היתר חוקי

מאת ראובן שפירא

המשטרה בודקת תלונה שהוגשה נגד פקחים בעיריית ראשון לציון על נסיון להרוס שלא כחוק מבנה בשוק העירוני.

בבירור התלונה יוזמנו לחקירה במשטרה בעלי תפקידים בכירים בעיריית ראשון לציון, ובהם מנהל מחלקת הפיקוח ומנהל מחלקת הנכסים בעירייה, שעל פי טענת הפקחים נתנו הוראה בעל פה לבצע את ההריסה.

התלונה למשטרה נגד עובדי העירייה הגיש בעל חנות למוצרי מזון בשוק העירוני, יוסף גולן. בחודשים שחלפו התנהל בין גולן לבין בעלי תפקידים בכירים בעירייה משא ומתן בקשר לסורגים שהרכיב האיש בחנותו ושהעירייה דרשה להסירם. בסופו של דבר הושג הסכם פשרה, ולפיו היה בעל החנות אמור לבצע שינויים מסויימים במבנה. לטענתו, התנגד מנהל מחלקת הנכסים של העירייה להסכם, ומנע אותו.

ביום ב' בבוקר הופיעו בחנות שלושה פקחי עירייה והחלו להרוס את הסורגים. בעל החנות הזעיק את המשטרה, הסביר מה קרה והשוטרים הורו להפסיק את ההריסה. כל הצדדים זומנו עוד באותו בוקר לתחנת המשטרה לבירור, ובעקבותיו הוקפאה ההריסה. הפקחים טענו כי פעלו בהוראת הגורמים הבכירים הממונים עליהם.

פקחים זריזים

עקב כך הגיש בעל החנות תלונה במשטרה נגד פקחי העירייה על גרימת נזק לחנותו, ונסיון הריסה שלא כחוק. לטענתו, לא היה בידי הפקחים, ואין בידי העירייה גם כיום, לא צו מינהלי ולא צו שיפוטי המתיר את ההריסה, כך שפעולת הפקחים היתה בניגוד לחוק ומהווה עבירה.

מהמשטרה נמסר כי התלונה תיבדק ותיחקר על פי הנהלים המקובלים במשטרה. אם תחליט המשטרה לנקוט הליכים פליליים נגד בעלי תפקידים בעירייה, זה יהיה מקרה נדיר בתחום זה. בעל החנות טען כי בשבוע שלפני נסיון ההריסה רשמו לו פקחי העירייה, כנראה על פי הנחיות, 19 דוחו"ת, חלקם לא חוקיים, ומדי יום ביקרו פעמים אחדות בחנותו.

עניין בינ"ל בסקר ישראלי על מחלות לב

מאת עדנה אריהוד

סקר־שנערך במכוני לב ובמחלקות קרדיולוגיות ב־14 מרכזים רפואיים בארץ על יעילות התרופה אירלס בהחלמת חולי לב לאחר התקף, ואופן ביצועו של המחקר בעזרת מערכות ממוחשבות שמאפשרות העברת מידע זמין לכל המרכזים, עוררו עניין בכינוס של קרדיולוגים שנערך בסוף אפריל בליטא, בהשתתפות פרופ' צבי שלזינגר, מנהל מכון הלב במרכז הרפואי "אסף הרופא" בצריפין, ויו"ר החוג לקרדיולוגיה בבית הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב.

פרופ' שלזינגר סיפר בשובו לארץ כי את הכינוס אירגנה החברה הקרדיולוגית של ברית המועצות. המטרה היתה ללמוד על החידושים של ארצות המערב בנושא החזרה לעבודה אחרי התקף לב ואחרי ניתוחי לב.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

עדנה מלצר — רוני גולן

נשואים

ולמה (וד"ר מאיר ז"ל) מלצר — רמת גן
קרולה ושמואל גולן — נהורה

רמת השרון, יח' באייר תשמ"ח
5 במאי 1988

סטייט קופרייג' טרנס כלל בע"מ

החברה המתמחה בהעברת חפצים אישיים לכל רחבי העולם

היחידה בישראל המשתמשת בציוד הידראולי חשמלי

נמנה על קבוצת כלל

מחסנים לאחסנה בכל רחבי הארץ

משרד ראשי: תל־אביב: יד חרוצים 10
יבוא: טל. 5126619/26, יצוא: 03-5126630/71
סניף ירושלים – אבן ישראל 3, טל. 02-242479
סניף חיפה – דרך העצמאות 55, טל. 04-642486

הכנסת

ביום שני, כ"ב באייר התשמ"ח 9.5.88 יתקיים בכנסת

טקס הענקת אותות של נשיא המדינה בבית הכנסת

התרי הכניסה קבועים למשכן הכנסת לא יהיו בתוקף באותו יום. הכניסה לכנסת תותר לבעלי הזמנות ולמקבלי התרים חד־פעמיים, בלבד.

אירגונים, ועדי עובדים, עובדי מערכת הבטחון, חברי הסתדרות המורים ובודדים

עם ניצא טורס

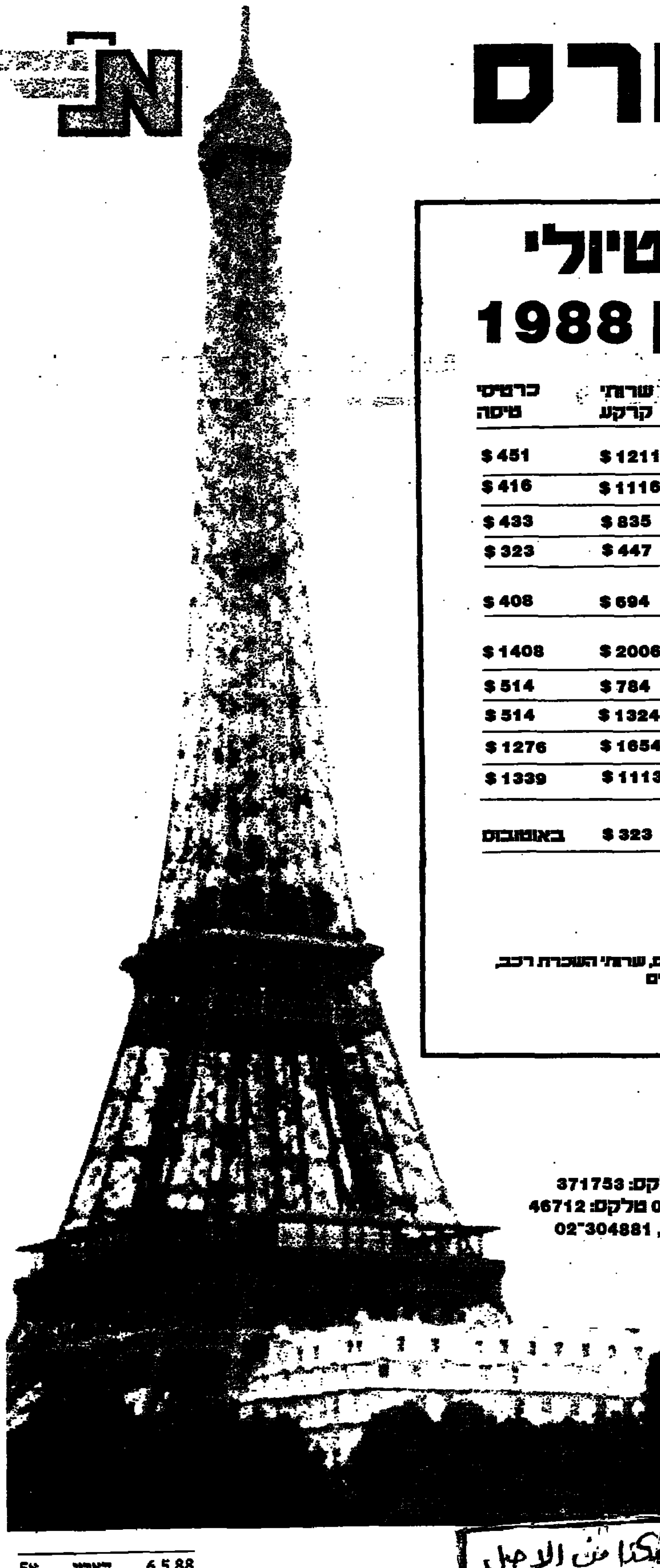

לבחירתכם טיולי ניצא טורס קיץ 1988

	שרותי קרקע	כרטיסי טיסה
אירופה קלאסית 19 יום	$1211	$451
מזרח אירופה 18 יום	$1116	$416
ספרד פורטוגל 19 יום	$835	$433
שבוע איסטנבול והסביבה 8 ימים	$447	$323
שבועיים טורקיה מערב — 15 יום (כולל טיסות פנים)	$694	$408
ארצות הברית וקנדה 33 יום (מחיר כרטיס הטיסה כולל טיסות פנים)	$2006	$1408
קניה 9 ימים	$784	$514
קניה 16 יום	$1324	$514
דרא"פ 22 יום	$1654	$1276
דרא"פ 15 יום	$1113	$1339
מצרים 8 ימים קהיר, אלכסנדריה, פורט סעיד	$323	באוטובוס

★ מחירי כרטיסי הטיסה נכונים ליום הפרסום
★ אין מחירים אלה כוללים מסים, היטלים, אשרות וביטוח
★ ניתן לקבל אשראי משמעותי על טיולים אלה
★ בנוסף ניתן לרכוש כרטיסי טיסה בטיסות רגילות ובצ'רטרים, שרותי השכרת רכב, שרותי מלונות וכל שרות נוסף בחו"ל. כל זאת בתנאים מועדפים

משרדי ניצא טורס לשרותכם

תל־אביב — רח' הירקון 75 טל: 03־5102832 טלקס: 371753
חיפה — רח' מרדאו 4 טל: 04־643333, 643540 טלקס: 46712
ירושלים — בית רימונים רח' יפו 208 טל: 02־304881, 304880

Ansa International
RENT A CAR
כל שרותי השכרת רכב בארץ ובחו"ל

صورة عن الأصل

חולל ביה"כ היחיד באלג'יר

הליגה האלג'ירית לזכויות האדם הוקיעה בחריפות את המעשה ודרשה מהשלטונות לעשות הכל למצוא האשמים ולהענישם

אלג'יר (ע"צ). בית הכנסת של אלג'יר, היחיד הנמצא עדיין בשי־מוש באלג'יריה כולה, חולל ונבוז בידי אלמונים שניסו גם להציתו. כך הודיעה הליגה האלג'ירית לזכויות האדם.

חילול בית הכנסת התגלה אתמול על־ידי ראשי הקהילה היהודית של אלג'יריה. הם דיווחו על נזקים חמורים.

הם מסרו כי "ספרי תורה נקרעו, סידורי תפילה הושחתו ותליתות הוכתמו, וכל הרהיטים נהרסו בשיטתיות".

האלמונים, שחדרו בלילה דרך חלון גבוה לבית הכנסת, ניסו גם להעלותו באש, ובתוכו נמצאו טלי־תות וחפצים אחרים חרוכים למחצה.

הליגה האלג'ירית לזכויות האדם הוקיעה בחריפות את מעשי הבר־יונות, ודרשה בכל תוקף מהשל־טונות לעשות הכל כדי לעצור ולהעביר לדין את מבצעי הפשע.

בית הכנסת של אלג'יר, השוכן בשכונת באב אל ואד, נבנה כבר ב־1975. באלג'יריה שרדו כ־400 יהו־דים, כתציתם באזור אלג'יר.

דובר הבית הלבן מכחיש טענות ג'ילסון:

האסטרולוגית אינה מוכרת — היא רק מחפשת פרסומת

ואשינגטון (ע"ר וע"צ). לא הנשיא רייגן ולא אשתו ננסי התייעצו אי פעם עם האסטרולוגית ג'ויס ג'ילסון מלוס אנג'לס ולא הזמינו אותה לבית הלבן. כך אמרו שלושה פקידי ממשל בכירים.

דובר הבית הלבן מרלין פיצ'ווטר אמר כי ג'ילסון מחפשת פרסומת, והוסיף כי "זהו מעשה טירוף כצידה כאשר היא מנסה לפברק יחסים עם הבית הלבן, שאינם קיימים".

עם זאת אישרה אליין קריספן, דוברתה של הגברת הראשונה, כי ננסי מתייעצת לעתים קרובות "עם ידידה העוסקת באסטרולוגיה בלוס אנג'לס, מתוך רצון להבטיח את ביטחונו של הנשיא לאחר ניסיון ההתנקשות בחייו ב־1981".

פולין גירשה שני כתבים שוודיים

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). שני כתבים שוודיים גורשו היום מפולין לאחר שהעבירו דווחים ותצלומים על ההכות שעשתה המיליציה הפולנית להתעד הלילה על משבתת "לנין" בגי־דנסק, שבה התבצרו אלפי פועלים.

לאחר 10 ימי שביתה והתרחבות סכסוך העבודה בפולין

שוטרים פרצו למפעל "לנין" ועצרו את מנהיגי השובתים

השתמשו ברימוני הדף ובגז מדמיע כדי להשתלט על הבניין שבו שהו 15 חברי הוועד, אנשי "סולידריות" ● מצור על המספנה בגדנסק

ורשה (איפי, ע"ר וע"צ). שוטרים פולניים שהפעילו רימוני הדף הסתערו אתמול בשעה שתיים לפנות בוקר על מפעל הפלדה "לנין" ליד קראקוב שפועליו שוב־תים כבר 10 ימים. הם עצרו את מנ־היגי השביתה, חברי "סולידריות", ושמו קץ לשביתה שנמשכה 10 ימים. דובר הממשלה אמר כי איש לא נפגע בפעולה.

פועלים שנמלטו מהמפעל סיפרו לכתבים כי שוטרים, או חיילים לבושי־אזרחית מהיחידה ללוחמה בטרור, פרצו את השער הראשי של המפעל באמצעות רכב. האחר כך הטילו רימוני הדף וגז מדמיע כדי לאלץ את מנהיגי השביתה לצאת מהבניינים. מאות שוטרים הקיפו את השובתים ופינו את האזור מסקרנים וצופים.

הפועלים הצטוו להתרחק מן המוצר "עד הודעה חדשה", מסרה סו־כנות הידיעות הרשמית "פאפ". דובר ממשלתי אמר כי ההתפרצות למפעל היתה ללא אלימות, ואיש לא ספג "אפילו הכאה בראש".

אך זיגמונט לניק, מקבוצת האו־פוזיציה השמרנית למען עצמאות פולין, אמר כי מספר שובתים הוכו באכזריות. הוא ציין כי 32 איש סבלו מחבטים, שטנה מהם איבדו את הכרתם וכי לאדם אחד נשברו שתי רגליו.

בידיעה קצרה שהפיצה סוכנות הידיעות הפולנית נאמר: "ננקטו פעולות ביום חמישי בבוקר כדי להבטיח עבודה סדירה בכל מחלקות מפעל הפלדה על שם לנין בנובה הוטה ליד קראקוב".

מחצית מ־32 אלף עובדי מפעל הפלדה הענק ליד קראקוב פתחו בשביתה לפני עשרה ימים, בדרישה להעלאות שכר כפיצוי על העלאת מחירי המזון ומוצרי היסוד האחרים על־ידי הממשלה מאז פברואר.

השובתים דרשו העלאות שכר של 50 אחוז, הצמדת השכר למדד יוקר המחיה והגדלת הפיצוי על התייקרו־יות למיליוני עובדים ופנסיונרים ברחבי פולין. שביתה דומה פרצה לאחר מכן במפעל הפלדה סטאלובה וולה בדרום פולין, במספנת "לנין" בגדנסק ובמכרות פחם.

מקור לאיתלור בקראקוב מסר כי עשרות שוטרים ללא מדים ביצעו את הפעולה במפעל הפלדה. הם נכנסו לבניין, שם התמקמו 15 חברי ועדת השביתה, ועצרו אותם.

דובר משרד הפנים, מאיור וויצך גארסטאק, אמר: "חברי ועדת השביתה פנו ממפעל הפלדה כדי שניתן יהיה לקיים עמם שיחות הבהרה ואזהרה".

לפחות 38 נעצרו

הרדיו הפולני דיווח כי לפחות 38 איש נעצרו. דובר הממשלה יז'י אורבן אמר כי איש לא נפגע במהלך חדירת כוחות הביטחון לשטח המפעל.

בגדנסק, שם הטילה המשטרה מצור על מספנת "לנין", אמר מנ־היג "סולידריות" לך ואלנסה, חתן פרס נובל לשלום, כי יישאר עם השובתים עד הסוף. "אני אהיה האחרון שיעזוב את המספנה. אני משוכנע כי תביעותינו צודקות".

העימות בין "סולידריות" לבין המימשל הקומוניסטי של הגנראל ירוזלסקי היה האלים ביותר מאז דצמבר 1981, כאשר הממשלה הכריזה על מצב חרום צבאי והפ־עילה כוחות רבים כדי לדכא את האיגוד המקצועי החופשי.

דרכי הגישה למספנה נחסמו

בגדנסק הוציאה המשטרה תלמי־דים מבית ספר למוסיקה השוכן במרחק של 300 מטר משערי המספנה, כנראה כדי להשתמש במבנה כבסיס לקראת הסתערות. הסטודנטים הצטוו שלא לבוא ללי־מודים במשך יומיים.

מנהל המספנה צ'סלאב טור־לוחינסקי הודיע בגדאנסק על חסימת הכניסה והיציאה למפעל שבו עשו את הלילה מנהיג סולידרי־ות לך ואלנסה ושלושת אלפים עובדים שקיימו שביתת שבת החל מיום שני.

"בגלל המצב שאינו מאפשר את המשך העבודה במספנה, הופסקו כל העבודות עד להודעה חדשה". הודיע מנהל המספנה.

בוורשה מסר דובר האיגודים המקצועיים הרשמיים: אני סבור כי צריך למצוא פתרון בעקבות הקי־פאון שנוצר".

כומר הכנסיה הקתולית הפולנית, האב תאדאוש זלסקי, שנמנה על ועדת השביתה, נעצר אף הוא אך שוחרר לאחר מכן, מסר הדובר.

הבית הלבן מגנה הפריצה

ואשינגטון (ע"ר). הבית הלבן גינה אתמול את השימוש בכוח נגד פועלים פולניים שובתים. "אנו מצטערים על הפעולות שאירעו אמש, כפי שרווח, וקוראים לממשלת פולין לפתוח בדרשיה פורה עם כל המגזרים של החברה הפולנית, כולל 'סולידריות'", אמר דובר הבית הלבן מארלין פיצ'ווטר.

כשנשאל אם הממשל חושש שהמצב בפולין ישפיע בצורה שלי־לית על ועידת הפסגה שהנשיא רייגן עומד לקיים מה־29 במאי עד ל־2 ביוני עם מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב, הגיב פיצ'ווטר: "אינני חושב שהדבר יהווה מכשול לוועידת הפסגה".

שני כתבים אוסטריים ננזפו על משוא פנים כלפי קורט ולדהיים

ועדת הביקורת של הטלוויזיה האוסטרית: הבליטו "ליקויי הזיכרון"

וינה (ע"צ וע"ר). ועדת הביקורת של הטלוויזיה האוסטרית נזפה בשני עיתונאים שלה על הפרת "עקרונות האובייקטיוויות והיעדר משוא פנים" ביחס על ראיון עם הנשיא קורט ולדהיים.

הוועדה מאשימה את פטר ראבל והאנס בנדיקט כי הבליטו את "ליקויי הזיכרון" של ולדהיים והביעו דעתם כי נשיא אוסטריה "איבד את סמכותו אבל מנהיגים פו־ליטיים רבים".

העיתונות האוסטרית הגיבה בח־ריפות על גינוי העיתונאים. מועצת העורכים של הטלוויזיה האוסטרית הגישה מחאה נגד ההחלטה, "השוללת את זכות הביקורת בחיים הציבוריים".

הראיון, שנמשך שעה, הוקרן ב־25 בפברואר, והיה הראשון שולד־היים נתן לטלוויזיה האוסטרית לאחר הביקורת שמתחה עליו ועדת ההיסטוריונים שבדקה את עברו הצבאי.

ולדהיים מואשם כי היה מעורב בפשעי מלחמה שביצע צבא היטלר באזור הבלקנים, שם שירת כקצין.

מבצע!

מכונת כתיבה אלקטרונית ניידת בעברית בהשג ידך!

5 × 990 ש"ח = 198

או: 940 ש"ח במזומן כולל מע"מ

התשלומים הינם בריבית שנתית של כ־36%

AX-10

מכונת הכתיבה האלקטרונית הניידת מתאימה במיוחד לשימושים אישיים – מכתבים, עבודות גמר והדפסות אחרות. ניידת ובעלת תכונות המאפיינות 'אלקטרוניות' גדולות ממנה. כוללת זיכרון מחיקה, מחיקון אוטומטי, טבולטור ועוד.

brother

העתיד בקצה אצבעותיך

דיינרס קלוב · ישראכרט

לפרטים אודות הסוכן הקרוב: אמפיסל (ישראל) בע"מ

אפעל 3, קרית אריה פ"ת 9226921

20 הרוגים בתקריות בפיליפינים

מנילה, הפיליפינים (איפי). לפ־חות 20 איש נהרגו שלשום במספר תקריות בין כוחות הממשלה ובין מורדים קומוניסטים ברחבי המדינה. כך מסר אתמול מקור במנילה.

תשעה חיילים נהרגו ושמונה נפצעו במספר תקריות אש. התקרית החמורה ביותר היתה באיי נגרוס. הקרב החל שלשום ונמשך עד אתמול.

הקרב התנהל בין 400 לוחמי גרילה קומוניסטים וחיילים מצבא הפיליפינים, מסר המקור.

ראג' קאפור גוסס

ניו דלהי (ע"ר). כוכב הקולנוע ההודי ראג' קאפור נאבק עתה על חייו, לאחר שלקה בדלקת הסימ־פונות ודלקת ריאות. כך דיווח דובר של בית החולים שבו הוא מאושפז.

מאות מעריצים באו לבית החולים בדלהי, כדי לעקוב אחר מצבו של קאפור (64), שהתמוטט ביום שני בטקס שבו הוענק לו עיטור.

ראש ממשלת הודו ראג'יב גאנדי ביקר, עם מנהיגים אחרים, אצל קאפור בבית החולים.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

מדור פרסומי

כדאי

מאת ג. יפית

מילה על ברית וגם על בריתה...

קבלת פנים מלכותית לרך הנולד ב"גיל אורנים" ארוע אלגנטי, מפואר, מהמם, מסיבה מופלאה לאורחים, חוויה מרגשת להורים. אין עוד מקום כזה בעיר.

הוא הגיע לאויר העולם, תינוק קטן, פעוט וחמוד. המון אהבה בציפה את ליבכם ציפיתם לו חיכיתם, התפללתם שרק יעבור הכל בשלום.

עכשיו הוא כאן, נסיך קטן (או נסיכה) אתם מאושרים, רוצים לחלוק את האושר עם העולם כולו. רוצים להתחיל לו את החיים ברגל ימין.

נכון, יש לדאוג לברית (או בריתה, לבת שזה עתה נולדה), הארוע הראשון בחייו המסעירים של הצאצא הצעיר, צריך להציגו לעולם, להביאו בבריתו של אברהם כמו שצריך, על רמה, בלי פשרות.

ציון דרך בתרבות הבריתות נוקף לפתיחתו המחודשת של "גיל אורנים" (מקבוצת גן אורנים) כאן נפתחה אפשרות חדשה להפוך ארוע בברית, לחוויה מרגשת ובלתי נשכחת לאורחים ולמארחים כאחד. רק מי שהיה כאן יבין. מבנה מרהיב ביופיו עטור צמחיה מסוגננת מואר באור זרקורים. עיצוב פנימי בסגנון וינאי עשיר ומכובד, קלאסה אמיתית. תשומת לב ניתנת כאן לכל פרט, החל מהנקיון הנוצץ בכל פינה ועד לעריכת השולחנות ממש כמו ב"מקסים" או ב"ריץ". על הבישול אחראי השף של "גן אורנים", המטבח משותף ועל מעדני "גן אורנים" המקום הכי יוקרתי בארץ – לא צריך להרחיב...

זהו אולי סוד ההצלחה האדירה של "גיל אורנים", הרמה והאיכות הבלתי מתפשרת הם של "גן אורנים" הידוע כאחד המקומות מהיותר אקסקלוסיביים לעריכת אירועים, אולם כאן המחירים עדיין נמוכים בכ־30%!!! זו הזדמנות בלתי חוזרת לכל אחד כמעט לערוך אירוע מרשים ביותר מבלי להכנס להתחייבויות גדולות מדי...

"גיל אורנים", 2 דקות מדיזנגוף, המקום הנכון ביותר לעריכת בריתות. היתרון העצום הוא במיקום. לב ת"א קרוב לכל מקום, תחבורה נוחה וחניה [illegible] הקרוב.

המבנה המפואר משלב בו יתרונות נוספים: אינטימיות של אולם קטן ופאר אלגנטי של הגדול באולמות.

תפריט יוקרתי ב־21 ש"ח

גם בברית אפשר לבחור בין מזנון לבין הגשה סביב שולחנות. בכל צורה שתבחרו, מתהדרים ב"גיל אורנים" בשיאים של מסעדת יוקרה. אחרי הכל, אין כמו ארוחה טובה: להנעים זמנו של אדם.

התפריט העשיר של השף המפורסם גד פלם, מוגש גם בבריתות ומענג את חיכם של האורחים. אנשי "גיל אורנים" יודעים לגרום לאורחים הנאה שלמה שיזכרו אותה עוד זמן רב. לכן מושם דגש מיוחד גם על השירות ותנאי הנוחות, שיהיו כיד המלך. המלצרים ואנשי השירות כולם סטודנטים, והדבר ניכר בשירות המעולה והחכם. מי שכבר ביקר במקום יודע שבוחרו בסטודנטים ובסטודנטיות הנאים ביותר, וזה פשוט נעים.

כדאי לדעת שזה עוד לא הכל ויש גם פתיח כובש: דיילת חיננית המקבלת את פני האורחים ומעניקה להם תשומת־לב אישית.

ולבסוף מצפה לבעלי השמחה הפתעה משמחת: כל הטוב הזה מוצע במחיר של 21 ש"ח לאורח.

מי שבקי בתחום יודע שמדובר בעיסקה מצויינת.

גיל אורנים! 10!

"גיל אורנים" מקבוצת גן אורנים, המקום המוביל ביותר בעיר לעריכת אירועים ושמחות. ארוע ברמה של 5 מזלגות דה לוקס. פאר אירופאי מסוגנן כל פריט – "דה בסט". מי שמתארח כאן חוזר כמארח, מי שעדיין לא היה – שיזדרז.

קרנבל בר־מצווה

"לדכם הגיע לגיל בר־מצווה? – יש לכם בעיה תאמינו לי, אני יודעת גם לי היתה... החבר'ה של היום אינם ששים לשמחות גדולות, לא רוצים דודים ודודות, רוצים משהו חדשני, להיות עם החבר'ה שלהם. אך אתם לא מוותרים, ובצדק. איך אמרתי לבני: "בר־המצווה שלך זו השמחה שלי, ואני מתכוונת לחגוג אותה – עד הסוף..."

מסתבר שאפשר לשלב את שתי השמחות של הצעירים: עם עצמם ועם המבוגרים. הפתרון – "קרנבל בר־מצווה" ב"גיל אורנים" (כן יש גם ב"גן אורנים"...) המבוגרים חוגגים בהרבה כבוד והדר באולם הגדול לפי כל הכללים... הצעירים, עושים "קרנבל" אמיתי באולם הקטן יותר.

בדרן מקצועי משעשע ומשמח את הצעירים. הם מתגלגלים מצחוק והנאה עד כדי סכנה שלא ירצו ללכת הביתה. שפע של פרסים ושעשועים נוחת עליהם בלי הרף. גם הצד הגסטרונומי מקבל תפנית צעירה: פלאפל, גלידה אמריקאית, ברד, צ'יפס בסגנון הדוכנים האהוב עליהם.

אבל הצימוק הכי מתוק שמור לכלת או לחתן בר־המצווה עצמם: הגרלות של פרסים. מדי 3 חודשים מוזמנים כל ה"כלות" וה"חתנים" לטקס הגרלה עוצר נשימה (כי הפרסים ענקיים). הזכייה הגדולה: כרטיס טיסה לדיסני וורלד. מלבד זאת עוד פרסים מפתיעים. גם מי שלא זוכה מקבל תיק מלא הפתעות (לא נגלה כדי לא לקלקל).

חתונת כסף וזהב

להיות יחד 25 או 50 שנה, זה לא דבר של מה בכך. זהו אירוע שראוי לציין ונפלא לחגוג. השאלה היא: כיצד לעשות זאת ברמה גבוהה ובמינימום טירחה.

איש לא יעלה בדעתו לחגוג את נישואיו בבית. לטרוח בהכנת הכיבוד ולארח את המוזמנים. למעשה, חתונת כסף וזהב אינה שונה. מלבד הרב... (אגב, יש הנוהגים להזמין גם אותו לצורך שלמות השמחה).

גם ביום נישואי הכסף והזהב מגיע לכלה להיות מלכה. יום מיוחד שבו היא תגיע לאולם לאחר מנוחה וטיפול יופי, בשמלה חגיגית. ורק תקפוד את אותות החיבה וההצלחה של חיים אשר נבנו באהבה והשקעה רגשית גדולה.

הדרך לחגוג את האירוע ביוקרה אלגנטית עוברת ב"גיל אורנים". כאן, באווירת הידור קלאסי זוכים בחוויה בלתי נשכחת ל־25 השנים הבאות. מזל־טוב.

להפתיע את ההורים

זוגות והורים רבים נהנו כאן מהפתעת חייהם. הבנים והפליגו לערוך להם חתונת כסף, חויה חד־פעמית כמו לא שכחו ההורים. גם "הילדים" לא...

קידוש בשבת בבוקר

[illegible] השמחה של שבת חתן וברית. הארוע מלווה בטעם של מסורת [illegible] קלאסית ל־100 מוזמנים לשמחת [illegible] שבת.

נישואין בצמרת

מסיבת נישואין אקסקלוסיבית, למספר מוזמנים מצומצם (100–300 איש) היא אירוע יוקרתי שאי־אפשר לקיימו בכל מקום, [illegible]

בעבר התקשו הנישאים למצוא מקום [illegible] נועדו למספר מוזמנים גדול בהרבה.

[illegible] בינלאומית: בליניצ'ים במילויים שונים ומתוקים, גלידה, [illegible] ואפילו עוד.

הרמה הגסטרונומית של הסעודה [illegible] אלגנטית, מפוארת.

גם השירות עומד באותה הרמה [illegible] להמתין עם כוס ריקה אפילו רגע אחד.

מי שמבקש לקיים מסיבת נישואין במגנון יוקרתי, [illegible] יוכל סוף סוף לעשות זאת בתל־אביב, שתי דקות מדיזנגוף.

פרטים נוספים: גיל אורנים
טל' 222144/5 03־5449091/2

חשוב על עצמך

כוח צרפתי שחרר את 23 בני הערובה בקלדוניה

בפעולה השתתפו 300 צנחנים, אנשי קומנדו וז'אנדרמים, שהצליחו להבריח נשק לבני הערובה • שני חיילים ו־15 חוטפים נהרגו

נאומיה (א־פי, ע"צ וע"ר). 23 בני־ערובה צרפתים, שהוחזקו בידי אנשי מחתרת פלאנקים במערה מוסתרת בקלדוניה החדשה, שוחררו במבצע של כוחות הביטחון הצרפתיים על המערה. כך מסר אתמול דובר צבאי בקלדוניה. "הם שוחררו והם בריאים ושלמים", ציין הדובר.

בהתקפה על המערה נהרגו שני חיילים ו־15 מהחוטפים.

יחידות עילית של צנחנים ואנשי קומנדו של חיל הים הצרפתי, בסיוע מסוקים, השתלטו על המערה בעזרת גז מדמיע, מסר הדובר.

השר הצרפתי לשטחים שמעבר לים, ברנאר פונס, אמר כי הפעולה הצבאית, שנערכה בפקודת ראש הממשלה ז'אק שיראק, היתה האפשרות היחידה, משום שלא היה סיכוי להגיע לפתרון באמצעות משא ומתן. הוא ציין כי "הקרב היה קשה". וכי ההתקפה נמשכה שבע שעות.

הכוח התוקף הטיל למערה פצצות גז מדמיע, והדבר אילץ את 30 החוטפים לצאת מהמערה, אמר פונס במסיבת עתונאים, לאחר ששב מהאי אוביאה, שם הוחזקו החוטפים.

פונס הוסיף כי אחדים מבני הערובה, שבידיהם היו אקדחים שהוברחו למערה מפקד היחידה הצרפתית ללוחמה בטרור — שהיה בין החטופים אף שוחרר לצורך ניהול המשא והמתן — הצטרפו לקרב נגד החוטפים הבדלנים.

ההתקפה החלה לפנות בוקר. בסיוע מסוקים שחגו ממעל הדר־עישו את האזור. הבדלנים היו חמושים במקלעים כבדים והצליחו להרוג שני אנשי קומנדו צרפתיים. שלושה מהחוטפים ושני ז'נדרמים נפצעו קשה.

במבצע שחרור בני הערובה השתתפו 300 חיילים וז'נדרמים. דובר כוחות הביטחון הצרפתיים אמר כי איש מבני הערובה לא נפגע בהתקפה על המערה.

על בני הערובה נמנו גם שופט שלום ו־21 ז'נדרמים. הם נחטפו על־ידי המורדים הקאנאקים בשתי פשיטות שביצעו באי בשבועיים האחרונים.

הקאנאקים הם ארגון מחתרת מלאנזים הנאבק למתן עצמאות לאיי קלדוניה החדשה. מרבית תושבי האי מתנגדים לכך ודורשים את המשך שיוכם לצרפת, השולטת באיים אלה 150 שנים.

ז'אק רנייה, מראשי חזית השחרור הסוציאליסטית הקאנאקית, אמר: "הפעולה לא שינתה את המצב. אם אין זו הכרזת מלחמה מצד הצרפתים, איני יודע מה זה".

הרב נימן, שפרש מתפקיד רבה של מזרח ברלין:

התייחסו אלי כמו לרופא אמיתי המגיע לכפר שהתרגל לרופא אליל

הרב לורג' משיקגו: לא קיבלתי עדיין הזמנה, אך היא כנראה בדרך

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). רב הקהילה היהודית במזרח ברלין התפטר מתפקידו והתכונן לעזוב את העיר ולשוב לארצות הברית.

הרב יצחק נימן, שכיהן בעבר כרב בקהילה רפורמית במדינת אילינוי, הסכים לפני שישה חודשים לצאת למזרח ברלין, כדי לשמש שם כרב. אך לדבריו, ראשי הקהילה היהודית הקטנה סירבו לשתף עמו פעולה ואף הציקו לו והצרו את צעדיו.

מספר הרשומים כחברי הקהילה היהודית במזרח גרמניה הוא 360. מהם 180 במזרח ברלין. לפי אומדן לא־רשמי מתגוררים במזרח גרמניה אלפי יהודים שאינם מזהים עצמם ככאלה.

הרב נימן העניק ראיון ל"ניו יורק טיימס" ובו האשים את ראש הקהילה במזרח ברלין, ד"ר פיטר קירשנר, כי מיד לאחר הגיעו נקט בצעדים שונים כדי להפריע לו למלא את תפקידו כרב הקהילה.

"הקהילה הגיבה על בואי כמו כפר שהתרגל לרופא אליל ולפתע מגיע רופא אמיתי והיא אינה מסוגלת לוותר על נהגים ישנים", אמר הרב לכתב העיתון במזרח ברלין. הוא הוסיף כי היה מבודד לחלוטין.

ראש הקהילה, ד"ר קירשנר, פרסם הודעה באמצעות סוכנות הידיעות הרשמית של מזרח גרמניה שבה הוא דוחה את האשמות הרב נימן, ומסביר כי הרב נהג לצאת לביקורים תכופים בארה"ב ובמערב ברלין והזניח את יהודי הקהילה.

שלטונות גרמניה המזרחית הסכימו למנות רב לקהילה היהודית הקטנה לאחר מאמצים מצד ארגונים יהודים באמריקה והשתדלותו של הוועד היהודי האמריקאי.

הרב נימן ציין לשבח את היחס שקיבל מצד השלטונות, אשר סיפקו לו דירה נאה, מכונית עם נהג. הוא סיפר עוד כי הטלוויזיה שם מציגה ב"צורה מעוותת את המתרחש בשטחים" וסיקור חד צדדי זה עלול לעורר אנטישמיות.

עיתוי האשמות נימן מכוון

בון (עמט"א וע"ר). חבר בכיר של הקהילה היהודית אמר אתמול, כי האשמות הרב נימן כלפי העיתונות במזרח גרמניה נועדו להישמע בשעה שחבר בכיר של המפלגה הקומוניסטית של מזרח גרמניה מבקר בוואשינגטון.

הרב ארנסט לורג' משיקאגו הודיע אתמול טלפונית כי לא קיבל עדיין הזמנה מהקהילה היהודית של מזרח גרמניה לבוא ולכהן במזרח ברלין. אך הוא הוסיף כי קרוב לוודאי שיקבל הזמנה כזו.

בשיחה עם תחנת שידור מערב גרמנית ממשלתית אמר לורג' כי אין הוא מתלהב מהתפקיד, אך הוא יקבל אותו אם יוכל לעזור בכך לקהילה היהודית בגרמניה המזרחית.

משחקי ילדים

כמה מכלי הנשק שהוחרמו בשנה שעברה בבתי ספר במנהטן, ניו יורק, בתצוגה במטה המשטרה. (צילום א־פי)

הריגול הנגדי הצרפתי זיהה את האחראי לפיגועי התופת בפאריס

אך הטרוריסט, איש חיזבאללה המכונה באסם, הצליח לחמוק

פאריס (ע"צ). הריגול הנגדי הצרפתי זיהה איש חיזבאללה כמנהיג העיקרי של רשת הטרור שביצעה גל של פיצוצים בפאריס ב־1985–86. כך מסר אתמול מקור מוסמך במשרד הפנים הצרפתי.

מדובר בטרוריסט המכונה "באסם", שהצליח להימלט ברגע האחרון מזרועות המשטרה, שלפני שנה הצליחה לפרק שתי רשתות טרור פרו־איראניות שפעלו בפאריס.

הזיהוי התאפשר במהלך החקירה על פרשת פואד עלי סלאח, הנחשב למפקד שתי הרשתות, הוסיף המקור.

הוא אמר כי האיש, שהוביל את חומרי הנפץ, הגיע לצרפת בזהות בדויה, אך ידוע כי היה אחד מפעילי חיזבאללה.

המשטרה הצליחה לחבר קלסתרון של באסם, אך הוא הספיק לצאת מצרפת לפני חשיפת שתי הרשתות. החשודים האחרים שנכלאו בינתיים זיהו אותו ללא ספק, על־פי תצלומים ועל־פי הקלסתרון.

בסדרת הפיצוצים בפאריס נהרגו 13 איש ונפצעו יותר מ־250. "ועדת הסולידריות עם האסירים הפוליטיים הערביים" קיבלה עליה את האחריות לגל הפיצוצים, ודרשה לשחרר שני טרוריסטים שהורשעו בצרפת ונידונו למאסר עולם.

זה לא הסרט

דליקה שפרצה שלשום בבניין המשרדים הגבוה ביותר של לוס אנג'לס (62 קומות) כילתה ארבע מקומותיו העליונות וגרמה למותו של אדם אחד. כוח של כ־300 כבאים, בסיוע מסוקים, הצליח לחלץ 12 אנשים מגג הבניין. 31 איש, שרובם סבלו משאיפת עשן, נפגעו. גופתו של גבר אחד נמצאה במעלית בקומה ה־12, שם כנראה פרצה הדליקה. כמו בסרט "המגדל הלוהט", פרצו להבות מתוך חלונות בניין "באנקורפ", והאירו את השמיים במרכז העסקים של העיר. החום העז פוצץ עשרות חלונות, ושברי הזכוכית ירדו כגשם על המדרכה. מפקד הכבאים מסר לכתבים כי "האש הגיעה לחום של 930 מעלות צלזיוס, והפכה את המים שזורמו מן הזרנוקים לקיטור. איני יודע איך עשינו זאת, אך הצלחנו לכבות את הדליקה". כבאים מסרו כי האש היתה עלולה לגרום לאסון כבד, אך מאות עובדי המשרדים כבר סיימו את עבודתם כאשר זו פרצה. (תצלום א־פי)

יפאנים ערכו שידור טלוויזיה חי ראשון מהאוורסט

קטמנדו (ע"ר). צוות טלוויזיה יפאני ערך אתמול שידור חי ראשון מגג האוורסט, שבו נראו מטפסים יפאנים, סינים ונפאלים, שהעפילו לפסגת ההר הגבוה בעולם משני צדיו.

הצילומים הראו את היפאני נובורו יאמאדה מתחיל בירידה בצד הצפוני של האוורסט, לאחר שהעפיל מהצד הדרומי. השידורים שודרו לסין, יפאן, נפאל ודרום קוריאה.

השידור החי החל כ־20 דקות לאחר שהצוות בין חמשת המטפסים הגיע לפסגה, בגובה של 8,848 מטר מעל פני הים. תחילה היה חשש שמא יקפאו סוללות המצלמה בקור של 35 מעלות מתחת לאפס, אך החששות אלה לא התממשו.

כאשר החל השידור נראו שלושה מבין המטפסים מניפים בידיהם את דגלי יפאן, סין ונפאל.

לא יוחלף שמו של ביה"ס על שם פרידריך פליק

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). לאחר דיון סוער החליטה אמש מועצת העירייה של העיירה קרויצטאל לדחות יוזמה לשינוי שם של בית ספר תיכון הנושא את שמו של פושע המלחמה פרידריך פליק. ההצעה לשינוי השם נדחתה ברוב של 29 נגד 16 קולות.

פרידריך פליק היה הבעלים של קונצרן ענק הנושא את שמו. הוא הורשע בהעסקת עובדי כפייה, רבים מהם יהודים, ונידון לעונש מאסר בבית הדין הבינלאומי בנירנברג.

במשך החודשים האחרונים התנהלו בקרויצטאל ויכוחים ערים בנושא השם, שאומץ לאחר שקרן פליק תרמה סכום גדול להשלמת בניין חדש בבית הספר.

נציגי האיחוד הנוצרי־דמוקרטי והמפלגה הליברלית הצביעו אמש נגד שינוי השם. סיעת הירוקים הצביעה בעדו, והצירים הסוציאל־דמוקרטים התפלגו בין מתנגדים לתומכים בהצעה.

נציגי הוועד הציבורי הלוחם לשינוי השם הכריזו אתמול שי־משיכו במאבקם הציבורי, וינסו לעורר תשומת לב לנושא גם מחוץ לתחומי גרמניה.

בוויכוחים על שינוי השם השתרבב בחודשים האחרונים גם שמה של אוניברסיטת בר אילן, שני־הנתה מתרומה של קרן פליק. נציג של האוניברסיטה המליץ בתחילת השנה שלא להיאבק נגד השם. הוא הוכיד כי האוניברסיטה עצמה נהנתה מתרומותיה של הקרן.

קבוצה ראשונה של מגורשים טאטארים שבו למולדתם

הוגלו על ידי סטאלין

מוסקווה (ע"ר וע"צ). קבוצה ראשונה של טאטארים, שהוגלו למרכז אסיה הסובייטית על־ידי סטאלין, חזרו למולדתם בקרים. כך נמסר כאן שלשום.

בידיעה שהופיעה בביטאון המפלגה הקומוניסטית האוזבקית נמסר כי קבוצה של שמונה עובדים יצאו כחיל חלוץ לבניית בתים בחצי־האי קרים. הטאטארים שישובו לקרים ייבחרו על־ידי ועדה ממשלתית מיוחדת, מסר העיתון — "פראוודה ווסטוקה".

סטאלין גירש את כל האומה הטאטארית מקרים למרכז אסיה ב־1944, לאחר שהאשים אותם בשיתוף פעולה עם הפולשים הנאצים במלחמת העולם השנייה. הטאטארים טוענים כי עשרות אלפי גולים נספו בעקירה.

ועדה ממשלתית שהוקמה בסוף השנה שעברה לאחר שהטאטארים הפגינו במוסקווה הגיעה למסקנה כי יש לאפשר לקבוצות נבחרות של טאטארים לחזור לקרים.

נחיל ארבה ענק מאיים על אפריקה

פורט לואי, מאוריציוס (ע"ר). נחיל ארבה שאורכו 120 ק"מ ורוחבו 25 ק"מ נחת באזורי הביצות לאורך נהר ניז'ר, במדינת מאלי שבמערב אפריקה. כך מסר אתמול ארגון המזון והחקלאות של האו"ם.

בהודעה שפורסמה בפורט לואי, בירת מאוריציוס, שם נערכת עתה ועידה אזורית של הארגון, נאמר כי נחיתתו של נחיל הענק, השבוע, היא ההתפתחות האחרונה במכת הארבה החמורה ביותר הפוקדת את אפריקה מאז שנות ה־60.

בהודעה נאמר כי עתה חיוניים שיתוף פעולה בינלאומי ואחדות יותר מאי־פעם בעבר, אם רוצים למנוע מחסור חמור במזון.

נחילי ארבה קטנים יותר נחתו במרכז מאלי באותו יום. באחרונה נמסר כי נחילי ארבה תקפו אזורים חקלאיים בצפון־מערב אפריקה, ביחוד באלג'יריה ובתוניסיה. אך הם מאיימים על צפון אפריקה כולה.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

בהיפר קו־אופ שלי במוצ"ש קונים ב־2.8.88* משלמים

*על כל קניה מעל 100 ש"ח לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה לבעלי כרטיס קו־אופ זהב התשלום ב־2.8.88 או ב־9.8.88

לא כולל חנויות אלקטרוליין לאלקטרוליין תכניות אשראי מיוחדות נפרדות

סופר קו־אופ היפר קו־אופ
של רשת הריבוע הכחול, קו־אופ רעננה, קו־אופ הרצליה ורמת השרון
קו אופ קו אופ קו אופ קו אופ

יהודים אמריקאיים למען זכות הגדרה עצמית לפלסטינים

הסופרים עמוס אילון, א"ב יהושע, עמוס עוז ויהודה עמיחי קראו לאחרונה לישראל לוותר על השטחים הכבושים. במכתב גלוי ב"ניו יורק טיימס" הם כתבו, כי שינוי במדיניות ישראל "תלוי בראש ובראשונה בעם בישראל ובממשלתו". אבל הם הוסיפו, ששינוי כזה "תלוי גם ביהודי אמריקה... בעצם שתיקתם הם מתערבים התערבות מאסיבית בפוליטיקה הישראלית. הם מושיטים תמיכה שקטה אך אפקטיבית לצד אחד בויכוח, הצד הטועה טעות טראגית". הם חתמו את קריאתם אל יהודי אמריקה במלים: "אנחנו מפצירים בכם להרים את קולכם". (ההדגשות והתוספה שלנו.)

למכתבם קדם גילוי־דעת של 489 פסיכיאטרים, פסיכואנאליטיקנים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים ישראליים. הם הכריזו: "אנחנו נסחפים אל חיים של פחד, של אלימות ושל גזענות... הכיבוש צריך להגיע אל קצו". בגילוי־דעת אחר קראו 600 אקדמאים ישראליים לממשלתם "לנקוט צעדים מיידיים למען משא־ומתן פוליטי". הם גם הטעימו, כי "לא יתכן פתרון לבעיה שבה שרויה ישראל, כל זמן שנמשך השימוש בכוח... נגד האוכלוסיה בשטחים הכבושים".

בהיותנו ידידים יהודיים של ישראל וחברי הקהילה הבינלאומית, ובהבינֵנו שאיום יוסיף להישקף לשלומה של ישראל ולבטחונה כל זמן שתישלל זכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית — החירות האזרחית היסודית ביותר — אנחנו מצטרפים אל אותם הישראלים בדרישות הבאות:

* שממשלת ישראל והמנהיגים הפלסטיניים יכירו זה בזכות ההגדרה העצמית של זה;
* שיתחיל מייד תהליך השלום, ושכל הצדדים הנוגעים בדברים יעבדו הסדרים לאוטונומיה מקומית זמנית, לגבולות סופיים, ולבטחון;
* שיושם מייד הקץ לשלילת חרויות הדיבור והעתונות של הפלסטינים, ושתכובד זכותם לשוויון מלא לפני החוק.

תהליך השלום חייב להתחיל!

Prof. Frank Askin, Esq. (Rutgers U. Law School)
Dr. Nancy Barbas (Tufts U. - New England Medical Center)
Dr. Richard J. Barnet (Institute for Policy Studies)
Irving and Miriam Barr (N.Y.)
Joel Berger, Esq.
Meyer Berger (M. Berger Co.)
Prof. Lynn Berk (Flordia International U.)[FIU]
Prof. Toby Berk (FIU)
Prof. Ronald Berkman (Brooklyn College)
Carol Bernstein Ferry (N.Y.)
Prof. Steven Blank (Pace U.)
Frances Boehm (N. Y.)
Robert Boehm, Esq.
Margot and Max Bollock (Calif.)
Prof. Burton Caine (Temple U. Law School)
Trudy Cappel (Calif.)
David Carliner, Esq.
Roger Chin (Cornell U.)
Prof. Nicholas Coburn-Palo (Cornell U.)
Rabbi Hillel Cohn (Calif.)
Dr. Virginia DuPraw (Calif.)
Eugene G. Eisner, Esq.
Laurel Weinstein Eisner, Esq.
Dr. Eric Feldman
Dr. Paul Feder
Prof. Lewis M. Fraad (Albert Einstein College of Medicine)
Helene Friedberg (W. Va.)
Prof. Jim Friedberg (W. Va. Law School)
Prof. Joel Friedman (U. of Calif.)
Gerald Friedman (Congregation Hakafa, Illinois)
Martin Garbus, Esq.
Prof. Sheldon Goldman (U. of Massachusetts)
Dr. Jeffrey Golland
Patricia Golland (New York)
Dr. Carolyn Goodman (New York)
Daniel J.H. Greenwood, Esq.
David Gurin (New York)
Jeremiah S. Gutman, Esq.
Hans and Ruth Hale (Calif.)
Prof. Alice Kessler Harris (Hofstra U.)
Adam Hochschild (publisher, Mother Jones)
Prof. Andre T. Jagendorf (Cornell U.)
Prof. Peter H. Juviler (Barnard College)
Mindy A. Kaiden (American U. Law School)
Allan Karlin, Esq.
Mildred Karlin
Prof. Joel Kassiola (Brooklyn College)
Dr. Arthur Kobler
Prof. Marvin Koenigsberg (Brooklyn College)
Prof. Daniel Kramer (College of Staten Island)
Rabbi Douglas E. Krantz (N.Y.)
Carl R. and Doris E. Landman (Carl Landman Co., Inc.)
Christopher Langone (Cornell)
Rabbi Daniel I. Leifer (Ill.)
Lesly I. Lempert (Coalition)
Distinguished Prof. Robert Jay Lifton (John Jay College)
Rabbi Charles D. Lippman (Connecticut)
David Loud (New Jewish Agenda)
Rachelle Marshall (New Jewish Agenda)
Rabbi Robert J. Marx (Illinois)
Prof. Barton Meyers (Brooklyn College)
Lewis M. Moroze (Jewish Affairs)
Prof. Leora Mosston (City College of N.Y.)
Dr. M. F. Orfirer
Laurie Ostrow (Calif.)
Rabbi Stephen H. Pinsky (Minnesota)
Professor Frances Fox Piven (City U. of New York)
Barbara R. Pollack (artist, N.Y.)
Prof. David F. Powers (Cornell)
Prof. Doris Marie Provine (Syracuse U.)
Prof. William B. Provine (Cornell U.)
Dean Howard B. Radest (Humanist Institute)
Rita S. Radest (N. Y.)
Marcus G. Raskin (Institute for Policy Studies)
Michael Ratner, Esq. (Center for Constitutional Rights)
Dr. Jeremy Ritzlin
Rabbi Michael A. Robinson (N.Y.)
Prof. Meri-Jane Rochelson (FIU)
Norma Rollins (N.Y.)
Prof. Nancy Romer (Brooklyn College)
Prof. Sumner M. Rosen (Columbia U.)
Alex Rosenberg (Coalition)
Philip Roth (novelist)
Prof. Cheryl Rubenberg (FIU)
Dr. Martin Rubenberg
Joseph A. Ruskay (N. Y.)
Russell M. Ruthen (Cornell U.)
Harold R. Sauer (Pennsylvania)
Marianne Scheck (Calif.)
Prof. Max Scheck, M.D. (U. of Calif.)
Dorothy and Fritz Schnaittacher
Faith Seidenberg, Esq.
Prof. Carol Seron (Baruch College)
Rabbi Mark Shapiro (N. Y.)
Dr. Henry Simon
Leslie Simon (New Jewish Agenda)
Prof. Bert Silverman (Hofstra U.)
Prof. Beth Singer (Brooklyn College)
Eve Slaff and George Slaff, Esq.
Allan Solomonow (Calif.)
Prof. Melford E. Spiro (U. of Calif.)
Ida P. and Joseph B. Strum (N.Y.)
Dr. Carl Sugar
Dr. Jonathan A. Sugar (Mass. General Hospital)
Dr. Naomi Sugar
Sylvia Sugar, R.N. (Calif.)
Alan Sussman, Esq.
Dolores Taller (Calif.)
Dr. Stephen Lee Taller
Prof. Abraham L. Udovitch (Princeton Univ.)
Judith Viorst (author, Washington, D.C.)
Milton Viorst (author, Washington, D.C.)
Ed Weinberger (Calif.)
Dr. Leonard Weinstein (Cornell)
Sylvia Weinstein, MSW (New York)
Prof. Herbert Weiss (City U. of N.Y.)
Stanley Weithorn, Esq.
Mrs. Lili Werth (Calif.)
Dr. Irving B. Wexler (N. Y.)
Prof. Seymour Yellin (Kean College of New Jersey)

The American-Israeli Civil Liberties Coalition is dedicated to helping Israeli civil libertarians use education and litigation to protect and extend civil liberties in Israel, and to informing Americans about the state of civil liberties in Israel. For further information, contact the Coalition at 275 Seventh Avenue; New York, New York 10001; U.S.A.

הקואליציה האמריקאית־ישראלית למען חרויות האזרח • פרופ' פליפה סטראס, נשיאה • הרב בלפור בריקנר, סגן נשיא

740 VOLVO
עכשיו במחיר מיוחד

כל דגמי VOLVO 740 מוצעים לך עכשיו במחיר מיוחד:

לדוגמא:

הדגם	נפח מנוע	מחיר מחירון	מחיר מבצע	הנחה
740GL	1986	89,940.-	85,814.-	4,126.-
740GLE	2316	105,494.-	97,584.-	7,910.-

המחירים כוללים מע"מ. לא כולל אביזרי רישוי

כלול במחיר בכל הדגמים: הגה כח, גג נפתח, מזגן מקורי, תיבת הילוכים אוטומטית, נעילת דלתות מרכזית.

בדגמי GL כלול במחיר, בנוסף:
2 חלונות קדמיים חשמליים.

בדגמי GLE כלול במחיר, בנוסף:
4 חלונות חשמליים, גלגלי אלומיניום, מראות חשמליות, ריפוד קטיפה.

צבע מטלי בתוספת מחיר.
מחיר מחירון מס' 7/88, מחיר מבצע לפי מחירון 8/88

פעם וולוו, תמיד וולוו. VOLVO

VOLVO
"מאיר" - חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
תל אביב, רח' קרליבך 23, טל. 5614433. ירושלים, הלני המלכה 9, טל. 222014. חיפה, הנמל 8, טל. 843486, 861873.
"ארז סחר", מפרץ חיפה, 740348. אברהם ריף, אותגי 3, 845862. באר שבע, מוסך ארבשי, אזור התעשיה 72788.

صكذا من الامل

صورة عن الاصل

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

סוף שבוע טוב

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול בסימן המשך מגמת עליית השערים בבורסה. השבוע האחרון התחלק לשניים: מחציתו הראשונה עמדה בסימן ירידות שערים, שנבעה בעיקר מהתפתחויות הפוליטיות בעקבות הפעולה בלבנון. המחצית השנייה עמדה בסימן שינוי המגמה, שנוצרה בעקבות הצטרפותם של מנהלי תיקים ממעגל המשקיעים הראשון (אלה פועלים באמצעות בנק המזרחי, בטוחה, לביא, החברה המרכזית ובנק כללי), לקראת יום אתמול. חל גידול נוסף במעגל המשקיעים, וקרנות הנאמנות צברו כ–3 מיליון שקל. בבורסה שוררת אופטימיות היום, אם כי עדיין לא ברור אם מגמת התרחבות מעגל המשקיעים תימשך, והציבור הרחב יצטרף למעגל המשקיעים. אחד הטיעונים הנשמעים מצד המשקיעים האופטימיים: רמת המחירים הנוכחית בבורסה אינה מזמינה לחץ מכירות, כי חלק גדול מניירות ערך נסחר ברמה כלכלית סבירה. מכירות ניירות הערך בימים האחרונים מחומות בעיקר מצד קרנות בנק הפועלים (החברה לישראל, כלל תעשיות ועוד). שם פורפורציית המניות החופשיות, היא גבוהה למדי. מכירות בשיעור גבוה יחסי מורגשות גם באמצעות קרנות "אילנות דיסקונט" (נכסים ובניין ועוד). מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבוע ב־4.53 אחוזים. מחזור המסחר במניות החופשיות המשיך לגדול גם אתמול, והסתכם ב–12 מיליון שקל.

עלייה חדה באיגוד

מניית בנק איגוד הנסחרת בהסדר 89, עלתה אתמול בשיעור גבוה יחסית של 5.6 אחוזים. בבנקאיות האחרות נרשמו ירידות שערים כתנועות. המחזור בבנקאיות הסתכם ב–2.5 מיליון שקל. בנק כללי פירסם אתמול את הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של 1988, שהצביעו על רווח של 704 אלף שקל לעומת רווח של 553 אלף שקל ברבעון הראשון של השנה הקודמת.

	תשואה שנתית דולרית ב־% מדיין אפר' 88	מדיין אפר' 89
בל"ל 0.1	12.81	7.00
הפועלים ש	12.66	7.21
אי.די.בי. רג	12.68	6.51
דיסקונט א	13.28	6.80
המזרחי ש	13.35	7.03

הזינוק במניות הנפט

במניות חברות חיפושי הנפט נרשמו אתמול ביקושים גדולים מהרגיל. שמועה לא מאומתת: באיזור שדה חלף התגלה נפט בכמות מסחרית. למניית דלק נפט 1 נרשם קונים בלבד, והמניה בת 5 שקלים עלתה ב–10 אחוזים. מניית יואל ממשיכה לנסוק כלפי מעלה, ואתמול צברה 7.6 אחוזים נוספים (בחודש האחרון היא עלתה ביותר מ–50 אחוז). כתב האופציה של יואל עלה ב–9.5 אחוזים.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	99.03	+0.76
כללי ללא בנקים	89.54	+2.05
מדד משתנים	92.52	+2.57
מדד אג"ח כללי	108.63	+0.12
אג"ח צמוד מדד	108.92	+0.12
אג"ח צמוד מט"ח	105.90	+0.13

שיא במחיר אופציה

כתב האופציה של חברת מתם עלה אתמול ב–31.6 אחוז, וביומיים האחרונים השלימה אופציה זאת עלייה של יותר מ–40 אחוז. במניית החברה נרשם קונים בלבד בפעם השנייה, זאת לאחר שלא ניתן היה לספק את הביקושים, אף בעליית שער מירבית. מניית חברת הבת מאגרי בנייה עלתה ב–15 אחוז. פעילות חיובית, בעקבות פרסום הדוחות הרווחיים, נרשמה גם במניית תראה, שעלתה ב–5.2 אחוזים.

בעלי עניין קונים אופציות ים סוף

הפעילות החריגה בניירות הערך של מלונות ים סוף נמשכה גם אתמול. מניית החברה עלתה ב–5.8 אחוזים, וכתב האופציה עלה ב–11.8 אחוז. נודע כי אחת הסיבות לעלייה היא, מגמת רכישות של כתבי האופציה על־ידי בעלי עניין בחברה. את כתבי האופציה רוכש מנהל תיקים בשם עוזי כהן (הפועל באמצעות בנק לאומי), עבור פפושדו האביקור.

בנק ישראל "מייבש" השוק

בנק ישראל ממשיך במדיניות הצמצום בהיקפי גיוס ההון. להנפקת בהיקף של 100 מיליון שקל, נרשם ביקוש כולל של 540 מיליון שקל (ביקוש של 150 מיליון שקל לשגיא וביקוש של 290 מיליון שקל לגליל). השגיא נמכר במחיר של 102 נק' והגליל נמכר במחיר של 96.5 נק'. בשוק המשני עלו השערים עד 3 אחוזים, ומחזור המסחר עלה, והסתכם ב–13 מיליון שקל. לעומת זאת, היקף הפעילות במק"מ היה מצומצם.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
528	5	99.81	14.75
538	12	99.55	14.85
548	19	99.26	15.25
618	26	98.98	15.40
628	33	98.69	15.75
638	40	98.39	16.00
648	47	98.07	16.30
658	54	97.78	16.40
718	61	97.47	16.55
728	68	97.18	16.60
738	75	96.86	16.80
748	82	96.50	17.20
818	89	96.26	16.90
828	96	95.98	16.90
838	103	95.70	16.85
848	110	95.40	16.90
858	117	95.13	16.85
918	124	94.83	16.90
928	131	94.54	16.95
938	139	94.21	16.95
948	145	94.00	16.85
1018	152	93.70	16.90
1028	159	93.44	16.85
1038	166	93.13	16.95
1048	173	92.87	16.90
1118	180	92.43	17.30

ספר חובה לכל בעל תפקיד כלכלי

הספר הופק במתכונת מהודרת, 376 עמ'. כל עמוד מתאר דיוקן של חברה בורסאית, ערוך בצורה עניינית ובאה המכליסה את הנתונים המאפיינים את החברה, מהבחינה העסקית והבורסאית ב־5 השנים האחרונות.

מחיר הספר 60 ש"ח. להכשים ישירות דרכם נהנות הנחה של 25%. נא לשלוח צ'ק ע"ס 45 ש"ח לפקודת "סיבב" בע"מ. רח' נחמני 9 ת"א 65794 ולציין שם וכתובת.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזימה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5526.22	5487.77	62.17	1.15
אבוקה	441.76	433.17	3.80	0.89
אגוז	276.27	270.97	0.59	0.22
אגם	111.12	108.98	0.40	0.37
אדיר	1864.17	1827.53	7.18	0.39
אודם	177.21	173.78	3.16	1.85
אופיר	169.63	168.46	0.17	0.10
אור	434.12	430.34	0.00	0.00
אוריון	134.15	131.48	0.24	0.18
אוריליי	304.39	302.15	1.25	0.42
אורן	848.55	832.03	−7.83	−0.93
אייל	5556.99	5448.72	28.55	0.53
אירים	5766.15	5647.33	3.20	0.06
איתן	824.45	808.25	2.83	0.35
אלון	674.74	661.09	0.95	0.14
אלמוג	712.66	698.73	1.42	0.20
אליטם	101.84	99.43	0.68	0.69
אג"ח	107.12	105.68	0.13	0.12
מניות	99.76	97.33	2.63	2.78
ארז	334.65	328.11	7.55	2.36
אש	149.76	146.47	3.27	2.28
אשל	191.43	187.68	0.07	0.04
אתגר	93.74	91.94	1.66	1.84
אתרוג	269.28	266.66	1.02	0.38
ברולה	168.14	164.96	1.86	1.14
ברוש	548.97	538.38	5.18	0.97
ברק	491.19	481.44	4.00	0.84
ברקת	324.71	322.35	0.38	0.12
גביש	1649.67	1617.99	8.72	0.54
גבע	120.84	119.08	−0.32	−0.27
גפן	481.96	472.80	1.49	0.32
גיא	108.44	106.83	0.26	0.24
גיל	3476.55	3409.88	27.50	0.81
גלית	675.68	667.37	0.62	0.09
דובדבן	372.34	368.79	3.05	0.83
דוכיפת	533.01	522.61	4.92	0.95
דולב	257.03	251.75	0.21	0.08
דורון	1656.32	1626.67	3.79	0.23
דותן	284.51	279.45	0.30	0.11
דליה	600.52	590.15	2.08	0.35
דרור	350.38	344.08	4.33	1.27
דקל	383.46	376.08	6.13	1.66
הדס	408.26	405.44	5.67	1.42
הילה	424.11	422.23	1.24	0.29
הדר	574.88	565.03	0.70	0.12
זהבית	2040.19	2000.19	−0.84	−0.04
זהר	115.20	113.50	0.18	0.16
זיו	141.84	139.76	0.21	0.15
זינוק	109.32	106.95	1.45	1.37
זמיר	478.59	469.24	9.97	2.17
חמנית	170.72	166.96	0.26	0.16
חלימון	150.96	150.56	0.06	0.04
חלמיש	221.46	219.95	0.37	0.17
חן	157.59	156.96	0.10	0.06
טופז	120.03	117.41	0.21	0.18
טל	6593.29	6519.48	3.48	0.05
יובל	492.50	482.99	1.59	0.33
יהלום	182.78	179.33	2.79	1.58
ינשוף	384.15	380.73	4.67	1.24
יערה	480.43	471.14	1.35	0.29
כוכב	321.83	315.59	6.55	2.12
כחל	133.70	131.09	0.14	0.11
כלנית	657.47	645.99	2.23	0.35
כספית	277.09	275.03	0.87	0.32
כרמל	144.64	142.38	0.82	0.58
כתר	1272.50	1254.09	4.34	0.35
להב	5017.01	4919.67	27.70	0.57
למטקה	133.37	131.91	0.12	0.09
לפיד	361.57	354.56	3.21	0.91
לקם	2033.38	1992.51	3.72	0.19
לשם	403.28	400.57	1.31	0.33
מבחר	1461.02	1433.28	4.19	0.29
מבטח	4166.56	4140.50	5.67	0.14
מגד	268.01	266.16	0.68	0.26
מגן	3938.63	3906.18	25.02	0.64
מור	1765.59	1753.56	31.96	1.86
מורן	907.45	896.31	6.25	0.70
מטמון	25971.99	25569.91	96.65	0.38
מיתר	1090.97	1070.03	2.09	0.20
מעוף	4916.77	4823.55	57.50	1.21
מעיין	784.68	770.07	1.51	0.20
מפקה	407.07	404.41	0.57	0.14
מכלול	105.04	103.04	1.85	1.83
מרווח	132.63	132.14	0.29	0.22
מרום	1435.24	1409.50	3.30	0.23
נגה	155.20	152.51	0.16	0.11
נטף	298.70	296.66	9.13	3.18
נטע	500.37	492.83	7.12	1.47
נילי	147.77	145.58	2.64	1.85
סביון	664.05	652.34	4.68	0.72
סגולה	147.08	144.18	0.33	0.23
סלע	395.40	392.77	0.55	0.14
סנונית	568.51	557.41	1.10	0.20
סער	403.64	395.96	4.82	1.23
ספיר	175.33	174.89	0.39	0.22
עוף	383.09	375.89	4.71	1.27
עידית	804.81	798.95	15.07	1.92
ערין	515.23	507.77	0.63	0.12
ענבר	115.47	113.02	0.04	0.04
ענת	2453.44	2435.06	47.39	1.98
עפרוני	538.87	528.32	0.81	0.15
ערמון	130.67	128.20	0.18	0.14
פיא	1731.60	1698.01	17.00	1.01
צבר	558.85	547.76	1.94	0.36
צופית	504.84	494.94	4.79	0.98
צוק	133.42	132.89	0.47	0.35
צמיד	1202.41	1178.37	2.55	0.22
צמיחה	543.91	536.17	3.27	0.61
צפרה	152.13	151.01	0.10	0.07
צריה	107.19	105.75	0.28	0.27
קלע	178.60	177.71	1.44	0.82
קשת	112.97	110.77	0.69	0.63
רונית	18735.59	18575.99	398.04	2.19
רימון	140.36	140.11	−0.01	−0.01
רקפת	914.40	899.28	4.68	0.52
רשף	437.17	428.19	1.54	0.36
שבים	483.75	474.47	0.99	0.21
שהם	357.21	353.83	0.85	0.24
שחף	106.54	104.47	0.20	0.19
שירה	472.46	468.91	4.45	0.96
שמיר	439.64	431.10	1.20	0.28
שנהב	725.79	715.17	10.36	1.47
שקד	761.29	746.67	15.31	2.09
שקף	195.07	191.27	0.12	0.06
תאנה	258.76	256.31	2.44	0.96
תדהר	539.51	536.82	6.46	1.22
תירוש	577.84	570.80	0.37	0.06
תנופה	110.17	107.98	0.32	0.30
תפוז	270.27	265.08	0.17	0.06
תמר	209.50	208.03	0.43	0.21
תרשיש	120.94	118.64	0.29	0.25
תשרי	564.91	560.28	1.82	0.33

שערי אגרות החוב

שגיא 4.25%

סדרה	שער	שינוי ביום
4101	428	+0.2
4102	174	+0.5
4103	167.2	+0.4
4104	162.2	+0.5
4301	162.2	+0.5
4302	153.9	−−
4303	153.1	+0.1
4304	150.9	−−
4105	135.9	−−
4106	132.5	−−
4107	128.7	−−
4108	126.6	+0.1
4109	122.1	+0.1
4110	120.8	+0.1
4201	150.8	−−
4204	140.7	−−
4205	138.2	−−
4206	139.6	−−
4207	189.4	+0.1
4208	137.7	+0.1
4209	134.8	+0.1
4210	131.4	−−
4211	127.6	+0.1
4212	127	+0.1
4213	124.1	−−

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	46924	−181
3602	45273	−168
3603	40295	−164
3604	36227	+142
3605	35097	+134
3606	31206	+129
3607	28960	+151
3608	27426	+128
3609	26141	+125
3610	23411	+4
3611	22628	+3
3612	21984	+3
3613	21055	−41
3614	20225	−41
3615	18680	−39
3616	17193	+119
3617	16226	+114
3618	15408	+111
3619	14417	+132
3620	13348	+6
3621	12766	+108
3622	11455	−12
3623	10694	+102
3624	10074	−82
3625	9404	+4
3626	8689	−7
3627	8065	+4
3628	7408	−27
3629	6962	−56
3630	6628	+46
3631	6095	+43
3632	5794	+29
3633	5477	+27
3634	4758	−55
3635	4502	−51
3636	4370	−19
3637	4186	−18
3638	3889	−6
3639	3562	−6
3640	2940	+2
3641	2550	+2
3642	2280	+3
3643	1980	+2
3644	1782	−−
3645	1608	−−

גליל 4.25%

סדרה	שער	שינוי
3701	7366	−6
3702	1986	+18
3703	942	−1.1
3704	807.5	−1
3751	430.1	+4.5
3752	175.7	+4.5
3753	168.8	+4.4
3901	157.5	+0.1
3902	150.1	−−
3903	149.1	−−
3904	146.9	+0.1
3754	146.8	+0.4
3755	141.6	+0.4
3756	136.7	+0.3
3757	134.2	+0.2
3758	137.7	−1.4
3759	137.4	−1.4
3760	135.6	−1.4
3761	132.8	−1.4
3762	129.4	−1.4
3763	125.6	−1.4
3764	121.1	+0.5
3765	118.2	+0.5
3766	116.9	+0.5
3791	126.9	+2.7
3792	124.8	+2.8
3826	146.5	−0.6
3827	143.9	−0.6
3828	139	−0.6
3829	186.5	−0.6
3830	158	+0.3
3831	137.7	+0.5
3832	135.9	+0.3
3833	133.1	+0.5
3834	129.7	+0.3

4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3525	162500	−−
3526	164600	+500
3527	161620	+300
3528	157897	+2696
3529	155101	+300
3530	151500	+400
3531	161248	+200
3532	146700	+300
3533	149718	+3000
3534	138800	+500
3535	138508	+200
3536	138800	+300
3537	138800	−−
3538	130500	+300
3539	130900	−−
3540	129808	−300
3541	126060	+100
3542	125900	−−
3543	119900	+300
3544	119578	−−
3545	116700	+400
3546	117400	−−
3547	117115	−−
3548	116731	−−
3549	111200	−−
3550	111173	−−
3551	111100	−100
3552	102000	−−
3553	101100	+100
3554	101800	−−
3555	101500	−−
3556	97100	−200
3557	97700	−−
3558	97078	−−
3559	95717	−−
3560	98200	+100
3561	92150	+500
3571	98002	+802
3572	95580	+100
3573	92800	−−
3574	86500	−−
3575	85100	−−
3576	85600	+800
3579	78000	−−
3577	84180	+200
3578	79300	−−
3580	73480	−−
3581	66650	−−
3582	68000	+1000
3583	58050	−−
3584	54693	+22
3585	51975	+21
3586	47050	−86
3588	47064	−91
3589	42979	−82
3587	46990	−801
3591	42899	−763
3592	42864	−765
3593	42811	−767
3590	42732	−487
3595	42530	−487
3594	40978	−823

5% מלווה פיתוח (בריה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2008	159720	−−
2009	165000	−−
2010	161800	−−
2011	158600	+100
2012	157050	+100
2013	157100	+200
2014	153200	+200
2015	152200	+100
2016	153700	+100
2017	149200	+100
2018	149900	+100
2019	148700	+200
2020	146100	+2200
2021	145200	−180
2022	137900	−−
2023	138800	+1200
2024	128100	+400
2025	129600	−−
2026	128100	−−
2027	124200	−−
2028	124300	+300
2029	120100	+1000
2030	118200	+300
2031	115000	+200
2032	116000	−−
2033	109750	−−
2034	109900	−−
2035	103309	+3009
2036	108600	+100
2037	110233	+6240
2038	95530	+400
2039	94508	−−
2040	95200	−−
2041	91000	−−
2051	89615	−500
2052	83884	−−
2053	86100	−−
2055	81196	+4596
2054	84454	−−
2056	74917	+2182
2057	84872	−−
2058	75181	+2189
2059	78906	−−
2060	105871	+3083
2061	49634	+15
2062	48401	+1425
2063	45512	+15

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
יוד 5	108.5	+2

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	198.4	+1.2
7007	183.5	−0.2
7008	174.4	−0.3
7009	171.9	+2.4
7010	160.9	−0.2
7011	153.9	+1.5
7012	148.6	+1.5
7013	143	−0.2
7014	124.4	−0.2
7015	103.9	−0.2
7016	103.4	−0.1
7017	105.8	−0.1
7018	105.6	−0.1
7019	106	−0.2
7020	105.8	−0.2
7021	104.9	−0.1
7201	105.8	+0.9

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13764	+73
6102	8286	+29
6103	7421	+34
6104	6849	−1
6105	6660	−2
6106	6475	+25
6107	6220	+24
6108	4439	+4
6109	4211	+4
6110	4135	+4
6111	5415	+3
6112	5304	+3
6113	2270	−−
6151	895.5	+15.7
6152	857.3	+13.1
6153	724.2	−0.1
6154	710.3	−7.9
6155	475.8	−0.7
6156	584.1	+0.8
6157	284.7	−0.4
6158	269.4	−0.4
6159	252.2	−0.4
6160	217.5	−0.3
6161	209.6	−0.3
6162	188.8	−0.2
6163	174.6	−0.5
6164	168.4	−0.5
6165	156.5	−1.5
6166	148.5	−0.8
6167	143.4	−0.7
6168	142.9	−0.8
6169	134.9	−0.2
6170	126.7	−1.5
6171	91.4	−0.1
6172	92.3	−0.1
6801	98.7	+1.8

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אופ	1493	+8
אלביט	215.6	−−
אלונא	1263	+2
אלסינט	2460	−−
סאיטקס	1222	+9
הדר 84	94.4	+0.4
זב חיש	263.9	+1
דיס הש	195.5	−−
כור	158	−−
כלל	484	−−
כלצמ ד	192.3	−−
כלצמ מ	272	−−
כלצמ י	314.2	−−
דן	145.8	+0.1
כלל בת	187.3	−−
תישש	256.7	−0.2

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בלת.	160	−−
דיס הש	167.3	+1
כור	159	−0.3
כלל	286.9	−−
מז ריס	163.8	−−
משא זז	156.5	−−
משא זז	149.9	−−
משא זז	146.3	−−
לאומי	142.2	+0.2

שערי מטבע חוץ

5.5.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.52	1.59	1.5578	1.5772	1.52	1.60	1.5583	1.5777	1.52	1.59	1.5583	1.5779	1.5679	−0.0025
1 לי"ש	2.82	2.95	2.9006	2.9367	2.85	2.99	2.9035	2.9398	2.85	2.99	2.9055	2.9421	2.9243	−0.0049
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.9300	0.9416	0.91	0.96	0.9300	0.9416	0.91	0.96	0.9286	0.9403	0.9350	0.0002
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2729	0.2763	0.26	0.28	0.2732	0.2766	0.26	0.28	0.2731	0.2765	0.2749	−
1 גילדן הולנדי	0.81	0.85	0.8286	0.8389	0.81	0.85	0.8292	0.8396	0.81	0.85	0.8283	0.8388	0.8339	0.0003
1 פרנק שווייצרי	1.09	1.14	1.1151	1.1290	1.10	1.15	1.1174	1.1314	1.09	1.15	1.1172	1.1312	1.1239	0.0026
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2653	0.2686	0.25	0.27	0.2655	0.2688	0.26	0.27	0.2652	0.2685	0.2668	−
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.2528	0.2560	0.25	0.26	0.2527	0.2559	0.24	0.26	0.2528	0.2559	0.2543	−0.0001
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2412	0.2442	0.24	0.25	0.2414	0.2444	0.23	0.25	0.2412	0.2443	0.2428	0.0001
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3887	0.3935	0.38	0.40	0.3883	0.3932	0.38	0.40	0.3886	0.3935	0.3911	−0.0004
1 דולר קנדי	1.23	1.29	1.2619	1.2776	1.24	1.30	1.2643	1.2801	1.24	1.30	1.2624	1.2783	1.2703	−0.0003
1 דולר אוסטרלי	1.12	1.23	1.1909	1.2058	1.15	1.24	1.1909	1.2058	1.16	1.24	1.1922	1.2072	1.1983	−0.0083
1 ראנד דרא"פ	0.46	0.55	0.7033	0.7121	0.42	0.84	0.7037	0.7125	0.44	0.62	0.7035	0.7124	0.7081	−0.0074
10 פרנקים בלגיים	−	−	0.4442	0.4497	−	−	0.4437	0.4492	−	−	0.4442	0.4497	0.4471	0.0003
10 שילינג אוסטריים	1.29	1.35	1.3213	1.3377	1.30	1.36	1.3221	1.3386	1.30	1.36	1.3222	1.3388	1.3303	0.0005
1000 לירטות איטלקיות	1.21	1.28	1.2472	1.2628	1.22	1.30	1.2477	1.2633	1.22	1.31	1.2486	1.2643	1.2554	−0.0004
100 יינים יפאניים	1.22	1.28	1.2528	1.2684	1.23	1.29	1.2521	1.2678	1.23	1.29	1.2518	1.2675	1.2592	0.0032

משתנים

שם נייר ערך	כלל מאזן ערך נקוב	שער קנייה מומש בנקודות	שער מרב בנקודות	שינוי יומי כללי %	מס' עסק כלל במשתנים
בנק בינלאומי 05	5145	6697	6599	2.49	11
מ.ב.ג. 0.5	3799	8115	7977	2.75	6
הכנה ש	42584	164.5	163.5	3.79	10
שלמון אפ	5906	721	718	2.27	3
כלל סחר	15087	399	395	5.1	6
שופרסל ב 10.0	18754	1016	1089	2.21	5
דלק ב ש	6429	2079	2033	2.26	15
אפריקה 1.0	676	33920	33830	3.25	28
אזורים 1.0	14798	898	896	3.46	9
נכסים ובנין	34675	2860	2790	2.51	33
הכשרת הישוב	447	67592	67099	2.75	26
חברה לירושלים	18320	315	308	2.61	5
כלל מלון	3718	672	672	2.28	
עלית	225	13129	12843	3	3
פולגת ב 4	9631	578	578		2
קמבאות פח 1.0	1428	5293	5252	1.26	3
כלל תעש אלק	542	2028	1998	1.5	1
אלרון 5.0	105	285109	281157	5	19
מבצ ש	6185	9279	9233	0.5	29
ים המלח	32367	2421	2421	2.5	28
מאוחסנים 10.0	21581	910	905	0.78	17
מוצלי נייר 10.0	124	252573	250747	3.75	23
כלל תעש' 1.0	424458	285	280	2.58	41
אידיבי פתוח 2.0	5167	7308	7308	3.25	17
אלון ש	3195	911	909	2.71	4
חברה לישראל 1.0	9478	3889	3727	4.24	23
פועלים השק ש	13915	739	721	2.5	7
דיסקונט השק ש	6888	2020	1995	2.75	12
כלל 10.0	8974	1159	1142	2.75	10
יואל 5.0	15246	398	389	7.57	5

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 5.5.1988 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

1.8646/1.8653	$ ארצות הברית	ל"ו שטרלינג
1.6775/1.6780	מרקים גרמניים	ל"ו $1 ארה"ב
1.8807/1.8811	פלורינים הולנדיים	"
1.3948/1.3955	פרנקים שווייצריים	"
35.05/35.08	פרנקים בלגיים	"
5.7035/5.7055	פרנקים צרפתיים	"
1248.00/1248.50	לירטות איטלקיות	"
124.48/124.55	יינים יפאניים	"
1.3493/1.3498	$ ארצות הברית	ל"ס.ד.ר.

שער הזהב $ 445.35 ארה"ב אונקיה לזהב מקובב

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ל"ש/$	$/מרק	מרק
1 ח'	1.8633/1.8641	1.3887/1.3897	1.6720/1.6730
3 ח'	1.8596/1.8606	1.3772/1.3783	1.6615/1.6622
6 ח'	1.8535/1.8547	1.3598/1.3612	1.6452/1.6461

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי המניות

5.5.88

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש		20244	10	+964	+5	+10
הספנות 0.1	תב	1331	950	+71	+5.6	+2442
הספנות א 0.5		689	704	+32	+4.9	+1779
כללי לא הוסדר			—	הפסקה	מסחר	—
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0		187110	325			−323
אידיבי ב 100.0		107000	2	−150	−0.1	−2
אידיבי בכ א		642600	5			−4
אגוד 0.1		79430	216			−159
דיסקונט ב		136394	29	−581	−0.4	−35
דיסקונט א		136358	103			+82
דיסקונט שה ב		15688	3	−155	−1	−3
המזרחי ש		43945	601			−234
המזרחי ב		43800	34	−401	−0.9	−38
הפועלים מבב	שב	95110				
הפועלים ש		72771	782	−100	−0.1	−621
הפועלים ב		72700	77	+200	+0.5	+248
כללי א 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
כללי שה 7			—	הפסקה	מסחר	—
בלל 0.1		46200	1152			−296
בלל שה 11		17275	99	+174	+1	+155
מימון וסחר 1.0		61200	3			−3
מימון וסחר 5.0	שב	31100				
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אידיבי רג 100.0		1331/0	40	+800	+0.4	+60
אידיבי ב 100.0	לנ	132300				
אידיבי בכ א	לנ	297800				
אגוד 1 ש"ח	תב	103801	16	+5500	+5.6	+166
דיסקונט ב	לנ	169150				
דיסקונט א'		169310	5	+1000	+0.6	+136
מזרחי ש'		54400	133			+7
מזרחי מ'	לנ	54300				
הפועלים ש'		89600	62			+54
הפועלים ב'		90400		+500	+0.6	+97
כללי א'			—	הפסקה	מסחר	—
בל"ל מסוק		57100	149	+150	+0.3	+194
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1		23100	9	+1180	+5	+17
לאומשכנ' ש	תב	9332	806	+848	+10	+1184
לאומשכנ' ם	שב	8868				
כרמל ש	הב	7160	633	+350	+5.1	+613
מת משכ ש	תב	2500	2311	+170	+7.3	+6188
משכן כ ש	תב	4004	659	+210	+5.5	+1499
עצמאות 0.1		19135	4	+910	+5	+4
מרכז 1.0		7360	156			−166
טפחות מכב ש		25740	30			
טפחות רג ש		25831	117	+500	+2	+224
מוסדות מימון						
החקלאות בכב א	לנ	469300				
החקלאות מבכ ג	לנ	225000				
לאומי תעש' א ש	בו	14610	788	+1310	+10	+2009
פתוח תעש' מכב	לנ	137000				
מת תעש' בכ ג	לנ	480200				
מת תעש' בכ גג	לנ	292500				
מת תעש' בכ גגג	לנ	293500				
מת תעש' בכ ד	לנ	286690				
מת תעש' בכ דד	לנ	68200				
מרס קבלנים 5.0		2919	1611	−38	−1	−1088
חירות כב	לנ	253080				
כלל ליסינג 0.1א	בו	22000	24	+1380	+6.3	+27
כלל ליסינג 0.5ב		17899	19			−14
ביטוח						
איילון		114	2646	−2	−1.7	−6060
אריה	שב	108				
אדמס 0.1	שב	1366				
אדמס א 0.5		1090	273	+20	+1.9	+70
כנות מגנה 0.1		386	1000	+9	+2.4	+205
כנות מגנה 0.5		187	2070			+1512
מגנה אפ		236	1000	+2	+0.9	+100
מגנה הש		108	4000			+7000
הדר 1.0		156.5	12555	+7	+4.7	+17250
הדר 5.0		125	10187	+5	+4.2	+10315
הדר אופ סד 2		116	6000			
הפניקס 0.1		569	4195	+27	+5	+6368
הפניקס 0.5	תב	508	3350	+46	+10	+980
המסנה-יראל 1.0		5080	200			+40
המסנה-יראל 5.0		4480	971			
כלל ביטוח		308	3000			−602
כלל ביטוח אופ'		70	11519			−1519
כלל ביטוח אג"ח		101	42155	+1	+1	+71945
מנורה 1.0		1490	250	+36	+2.5	+170
מנורה 5.0		1110	250	+20	+1.8	+450
ביטוח סהר		151	14580			−5175
סקוריטס 0.1		918	5200	+20	+2.2	+5088
צור ש		245	150	−5	−1.2	−150
ציון החזקות 1.0		2819				
ציון החזקות 5.0		942	85	−15	−1.6	−124
מסחר						
אלגבר באגא 1 ש			—	הפסקה	מסחר	—
אלגבר באגא 5 ש			—	הפסקה	מסחר	—
מזרח ערא 1.0		510	4519			−2668
מזרח ערא אפ		158	1650	+10	+7.1	+585
כלל אפ 4	תב	319	8356	+18	+6	+21819
כלל אופ 2		143	5064	+2	+1.4	+6264
קריסטל 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
רשק 0.1		12860				
רשק 0.5	שב	15600				
שופרסל א 2.0		1097	1054			+891
שופרסל אפ	תב	4420	587	+220	+5.2	+2249
שופרסל אגח		112.5	72350			
שירותים						
אמות		321	3572			−1872
ספנות הספקה 0.1		427	2487			−1914
ספנות הספקה 0.5		196.5	5095	+2	+1	+2464
ספנות אופ'		176	15784	+4	+2.5	+11372
ספנות אג"ח		96.5	52190	+5	+0.5	+54760
קרור 0.1		525	2564			−1452
קרור 1.0		193	14760	+5	+0.5	+6038
כתר שינוע 0.1		1126	49	+25	+2.3	+162
כתר שינוע 0.5		792	797	+7	+0.9	+205
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זוהר 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
גלי זוהר 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
מלונות דן 1.0		1359	300	−12	−0.9	−294
מלונות דן 5.0		942	266	+22	+2.4	+400
חוף האלמוג 1.0		7800	76	+150	+2	+176
מלונות הירדן		1988	100	−50	−2.5	−99
ים סוף	תב	256	37258	+14	+5.8	+77307
ים סוף אופ'	תב	171	32802	+18	+11.8	+125061
מחשבים ושירותי מחשבים						
תיגלג 1.0		149	4000			−1500
תיגלג אופ'		41.5	11500	−1	−0.2	−15200
תיגלג אג"ח		106	5000	+5	+2.4	+40000
יעפא 1.0		4680	44			−44
מ.ל.ל. 1.0	שב	5340				
מ.ל.ל. 5.0		1390		−11	−0.8	−55
ניקוב מחשבים 1		711	348	+4	+0.6	+440
ניקוב מחשבים 5	תב	278	1500	+18	+6.9	+6580
ניקוב אפ סד 2		415	575			−650
תים מחשבים 1.0	שב	615				
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אפ	תב	562	4899	+32	+6	+17020
אזורים אגח		158.5	4000			+4000
אילון 1.0		98	10750	+5	+1.6	+8855
אילון אופ'		39	53207			
אל-רוב 1.0		345	4877	+5	+0.9	+77
אפריקה 0.1		38700	66	+1200	+3.2	+80
אפריקה אפ		17797	27			−17
אזורים		549	2			
אורלון 0.1		2719	250			−50
אורלון 0.5		2270	252			−2
ברמבין 1.0		2970		+70	+2.4	+21
ברמבין 5.0		2560	60	+50	+2	+60
דנמר 1.0		5410	100	+110	+2.1	+160
דורש 0.1		184	5816	−1	−0.5	−3816
דורש 0.5		140	2500			
מרלד 1.0		1545	774	+15	+1	+185
המשלם 1.0	לנ	819				+124
המשלם 5.0	לנ	441				
הלב 0.1			—	הפסקה	מסחר	—
הלב 0.5			—	הפסקה	מסחר	—
ירושלים אפ		87.5	44350	+5	+2.9	+48750
גבים 0.1		3901	344	+151	+4	+1231
גבים 0.5		3300	240	+100	+3.1	+495
מבני תעשיה		80	45196	+5	+1.9	+52244
מבני תעשיה אפ'		27.6	121387	+6	+2.2	+178763
מבני תעשיה אג"ח		105	18494	+5	+1.5	+84953
לנדאו 0.1	תב	3990	755	+240	+6.4	+1831
ישראלום 1.0		1390	780			−454
ישרס 10.0		17400	120			+20
כנף פיתוח 1.0		6730	372			+110
לנמר 1.0		6756	188	+150	+2.5	+62
לנמר 5.0	תב	1815	239	−202	−10	−270
כתב 1.0		301		+14		+148241
כתב אופ 2	בו	179	8724	+43	+31.6	+55217
כתב אגח		130	29580	+3	+2.4	+132000
מאגרי בניה 1.0	בו	651	6796	+85	+15	+25389
מיבנאל 5.0		170	5261	+2	+1.2	+2181
מיבנאל אפ		155	9128	+5	+3.4	+14913
מבנים 5.0		1252	1600			−273
ליבנטין 1.0	תב	282	1200	−28	−9	−1200
ליבנטין 5.0		125	8650	+2	+1.6	+5570
ליפשיץ 1.0		277	2520	+7	+2.6	+2145
ליפשיץ 5.0	בו	126	6451	+2	+1.6	+4949
ליפשיץ אפ 1		60	3940			
ליפשיץ אגח		95.5	82475	+5	+0.5	+86250
נאות אביב 0.5		3320	132	−30	−0.9	−132
מבני אזורים		251	2200	+1	+0.4	+1200
מגדל החזקות 1.0		602	180			−188
מנוף 1.0		1421		+24	+1.7	+56
קרדיה 0.1		3610	298	−150	−4	−266
קרדיה 0.5		1320	865	+30	+2.3	+903
רומבין 1.0		180	1000	+4	+2.3	+5000
רומבין 5.0		146	6200	+4	+2.8	+7970
רומבין אופ'		348	72			−197

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
רותבין אג"ח		127.5	6280			+3800
חקלאות						
מטעי הדר 0.1		2304	35	+70	+3.1	+398
מטעי הדר 0.5		2200	33	+60	+2.6	+389
מהדרין 0.1		5600	199			−165
מהדרין אפ'		2570	140			+140
מגשי הדרים 1.0		1495	350	+40	+2.7	+248
פרי אור 0.5		1961	187	−20	−1	−187
מזון וטבק						
דובק מב ש		2150	635	−50	−2.3	−634
דובק מב ב	תב	2150	250	−120	−5.3	−219
אלגל 1.0		337	100	+6	+1.8	+600
אלגל 5.0		280	570			
אלגל אגח		100.5	20000			
טמפו בירה 1.0		27000	10	+1100	+4.2	+20
טמפו בירה 5.0		23500	20			
יכין 1.0		995	246			−96
יכין א 5.0		624	291			−204
יכין אפ 2		290	398	+10	+3.6	+81
כן 1.0		399				
כן 5.0		262	115	−8	−3	−160
כנסיוס 1.0		16137	6			−6
עסיס ב 0.5		329	3874	+8	+2.5	+5326
אגל סקל 1		1960	200			−172
צבר מבב א		1125	313	−25	−2.2	−113
טכסטיל והלבשה						
אתא סר 1 ש		324	2150	+14	+4.5	+2296
אתא אפ		115	572	−5	−4.2	−1072
אתא אגח		111		+5	+0.5	+20000
אופים 1.0		389				
אופנת כרוך 1.0		250	1164	+6	+2.5	+910
אופנת כרוך 5.0	תב	200	150	+15	+8.1	+150
אפ א		232		−2	−0.9	−625
ארגמן רג ש		8900	50	+345	+4	+40
דלתא-גליל 1.0		1378	3980			
דלתא-גליל א 5.0		1210	1508			−1797
מכוית כטבוי 1	שב	892				
מכוית כטבוי 5	שב	410				
ויולט 1.0		265	390			−390
ויולט 5.0	שב	214				
הדיגון 1.0		4650	80	+80	+1.8	+150
זיקית 1.0		1675	1000	+50	+3.1	+2109
זיקית 5.0		1575	1045	+55	+2.6	+2531
זיקית אפ		465	270	+15	+3.3	+1020
כופר		127		+5	+2.8	+780
כופר אפ		48				
לודזיה 0.1		640	39			−39
לודזיה 0.4		508	1104			−169
ליגת 1.0		125	5129	−5	−2	−6527
עיט 1.0		319	452	+7	+2.2	+452
עיט 5.0	תב	144	9459	+9	+6.7	+11572
עיט אפ		101	2000	+1	+1	+100
עיט אגח		111	17580	+1	+0.9	+32000
עמק פריגה 1 ש'		154	2085			−770
עמק אפ		65	1815			
מגלת א		723	2054	−7	−1	−2134
פולגת א 0.5		8007	149	−200	−2.4	−149
פרגוד		1080	58	−15	−1.4	−460
גיבור סבריגה		5300	167	−280	−5.6	−148

שף נאמנות

בטחה קבוצת כלל

ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1		5960	432	+60	+1	+346
אורדן 0.5		4900	307	+50	+1	+372
אלומית 1.0		6895				
אלומית 5.0	שב	4970				
כבלים ש		328	6050	+8	+2.5	+6000
כבלים אפ		89.5	1889	+5	+2.9	+31284
כבלים אג"ח		99.5	20000	+1	+1	+118000
כבלים אגח		101	15486			+94
המכוף 1.0		525				
המכוף 5.0	שב	287				
המכוף אפ		2051		+50	+2.5	+50
זיקה 1.0		1870	50	+90	+5.1	+50
זיקה 5.0		1200	50			
קמבאות פח 5.0		3195	70			
כבלי ציון 1.0		2296	87			−186
כבלי ציון 5.0		1325	24527			
קרגל 1.0		208	1208	+1	+0.5	+2600
קרגל 5.0		106	6260	−2	−1.9	−751
נחושתן 0.1		22248	28	−500	−2.2	−28
נחושתן 0.5		8500	36	−280	−3.2	−48
מקר פלדה 1.0		1852	400	+42	+2.3	+306
קינג 1.0		541	100	+11	+2.1	+378
קינג 5.0		380	326	+8	+2.7	+326
קליל 1.0		2746	494			−441
קליל 5.0		2550	1000	+50	+2	+820
קליל אופ'	תב	1265	2342	+65	+5.4	+2364
קליל אגח		125	780			−700
שלדות 5.0		4380	77	+180	+4.5	+115
תעשיות לביש 1.0		600	735	+26	+4.5	+735
תעשיות לביש 5.0		420	263			
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0		272500	15	+3500	+1.3	+25
אלקו 0.1		8700	50	+285	+3.4	+99
אלקו 0.25 ש		3550	100			−55
אלקטרה 0.1		1899	600			+5
אלקטרה א 0.5		1505	3840	+35	+3.8	+3959
אופ 5		920	3800	+38	+4.3	+4302
אגח 3		145	22750	+5	+2.5	+38450
ארית 1.0		14550	49			−71
אלקטרוניקה אופ'		499	909	+21	+4.4	+1259
כלל אלק אג"ח		102.5	32110	+5	+0.5	+37898
מספקטרוניקס 1.0		1100	2085			−98
מספקטרוניקס 5.0		840	575	+30	+3.7	+1725
מיטבנר 1.0		394	1000			−400
מיטבנר 5.0		341	1600			−1600
ציקלון 1.0		2221	54	+48	+2.2	+54
ציקלון 5.0		1480	848	+40	+2.8	+619
קונטסון ארלד 1	שב	2400				
קונטסון ארלד 5		2088				−1
ת.צ.ת. 1.0		801	57			−115
ת.צ.ת. 5.0		419	3550	+16	+4	+1800
תדיראן	תב	846	6230	+42	+5.2	+12205
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1		176	6158	+4	+2.3	+9742
א.ב. אפ		581	1022	+1	+0.2	+22
א.ב. אגח		135	22500			−15080
אקרשטיין 1.0		418	1770			−270
אקרשטיין 5.0		285	1000	−2	−0.7	−284
אקרשטיין אפ'		332	2500			−500
אקרשטיין אגח		131.5	14615	+5	+1.2	+31815
אלום בלוס		96	9330			−1130
בלוס אפ		58	20600	−2	−2.9	−40399
מודל השק באעש		1000	4972	+2	+0.2	+2428
מואקה ולפסן 1	לנ	1881				
מואקה ולפסן 5	שב	1400				
נגב קרמיקה		318	5864			−1164
נגב קרמיקה אפ		131	6742			−6581
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0		1707	3437	+80	+5	+7579
איקאם ב			—	הפסקה	מסחר	—
גל תעשיות 1.0		597	149			
גל תעשיות 5.0		267	1300	+4	+1.5	+1300
גל אפ 2		84.5	31557	+4	+5	+27842
גל אגח		104	19224	+5	+0.5	+30776
דשנים 0.1		3560	370	+60	+1.7	+323
דשנים 0.5		1700	394	+10	+0.6	+394
חישה כמי' 10.0			—	הפסקה	מסחר	—
ליפסקי 1.0		1985	570			−180
מקסימה 1.0		707	800	+10	+1.4	+1020
מקסימה 5.0	תב	404	5680	−30	−6.9	−5508
טבר 1.0		24600	190	+1200	+5.1	+265
טבר 5.0	תב	21800	166	+1100	+5.3	+223
פיקלאס		590	8969	+1	+0.2	+8065
פיקלאס אופ'		142.5	9590			+8411
קרם כימיקל 1.0		5401	156	+110	+2.1	+156
קרם אפ		3140		+100	+3.5	+250
קרם אגח		113.5	1260			−2360
תאו 5.0		4700	165	+135	+3	+320
פרמוגים 10.0		530	7745			+1217
עץ, נייר ודפוס						
כתר		134	6000	+5	+3.5	+6000
דפוון 1.0		6379				
דפוון 5.0		4001	7	+81	+2.1	+95
חבג 1.0		6400	73			
יאו 1.0		2430	99	+11	+0.5	+49
לבידי אשקלון 1		746	950	+14	+1.9	+1155
מולט ב 0.5	בו	31800	23	+2000	+6.7	+59
קרגל	בו	683	400	+20	+3	+1464
קרגל אפ'		346	811	+1	+0.3	+424
רים 0.1		324	969	+1	+0.3	+1258
רים 0.4		161	1680	+5	+0.9	+600
תעל ב 0.2		18360	110	+500	+2.8	+85
תעשיות שונות						
אבדין 1.0		195	1570	+5	+4.6	+3570
אבדין 5.0		110	3000	+3	+2.8	+1928
הכשה יד		1758	60	−30	−1.7	−55
הגנפלק 1.0		1050	164	−20	−1.9	−164
הגנפלק 5.0	שב	914				
השקעות בתעשיה						
הרכבות		10550	259	+500	+5	+749
כור בכ ש		7170	1287	+210	+3	+1591
תעשיות אפ		138.5	37342	+5	+6.5	+103589
תעשיות אגח		111.5	138490			
חברות השקעה						
אגיש ש		5458	5	+54	+1	+5
אי-די-בי. אפ'		3316	485	+185	+6.9	+2412

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אי-די-בי. אג"ח		105.5	160004			
אלרן ש		1058	1210	+5	+0.5	+202
בגלה 1.0	שב	1031				
בגלה אפ		820				
בגלה אגח		111.5		+1	+0.9	+20000
דנבור 1.0		550	300			
דנבור 5.0		448	813	−10	−2.2	−815
החברה לישראל 5.0		3875	1750	+105	+5.5	+3606
חלקמן 0.1	שב	115900				
חלקמן 1.0 ש		20900	15			−10
אמפא א 0.5		18200	7			−5
דיסקונט השק אפ		852	3443	+20	+2.4	+4316
דיסקונט השק אגח		112	15361			−15361
מזרחי השק ש		30783	35	+1000	+3.4	+76
מזר השקעות 124	שב	14601				
הדרן 1.0		1310	458	+16	+1.2	+317
הדרן 5.0		651	369			−319
יעקב 1.0		2083	1	+15	+0.8	+381
יעקב 5.0		1549	72	−31	−2	−77
יצוא ש		14580	555			−55
קרדן א 0.1		1180				+38
כלל 50.0		1095	392	+50	+4.8	+208
כמוד 0.1		380	3160	+10	+2.7	+647
כמוד א 0.5	בו	391	1768	−4	−1	−1952
כמוד אפ		155.5	900	+5	+4.3	+3808
אגוח 1		154	3500	+2	+1.5	+9000
מדר ג 1.0		365	860	−1	−0.3	−1189
מי השק ש		2240	200	+38	+1.4	+308
מבה א 0.1		4859	175			
מבה 0.5		5360	117	+150	+4.7	+248
מיזן ב 2.5		11800	184	+300	+2.6	+152
קרדן 1.0		119	8485	+1	+0.8	+6815
קרדן 5.0	תב	75	6900	+4	+5.6	+15501
קרדן אפ		53.5	15517	+5	+0.9	+5584
קרדן אגח		112		+5	+0.4	+10800
נסחרות במט"ח						
בזית מ			—	הפסקה	מסחר	—

רשימה מקבילה

שם המניה		השער אתמול	המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
תראל 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
יסקל		270	1380	+12	+4.7	+4052
קונטרסים 0.1		1287	278			−47
קונטרסים 0.5		355	2325	+1	+0.3	+869
קונטרסים אפ	בו	65	1334	−1	−1.5	−1465
קופל 1.0		651	460	+1	+0.2	+12
תבל		174	580	−5	−3	−1500
גבי הדר		118	17970	+2	+1.7	+18028
גבי הדר אפ 1		78	5500			−500
החזיה הישראלית		48.4	4255	+4	+3	+3255
כנס מר 1 ש		1100				
איכות מקומבים	בו	264	317	−3	−1.1	−928
רשה מיכון 1.0		413	250			−101
רשה אופ'		778	70	+9	+1.2	+70
כלל מחשבים 1.0		4353		+48	+1	+6
מערב מחשבים 1.0		99	10400			−8631
רשף		320	550			−154
נדל"ן בינוי חקלאות						
אדן 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
אדן 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
אמבהים 1.0	בו	582	655	+6	+1	+105
בן-יקר גת 1.0		2949	98			
דולקר 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
דולקר 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
עדי 5.0		1299	250	+4	+0.5	+12
רסק מבנר		1295	140			
רסק רג		1218	165			
שגדר 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
אמגו		1140	192	−20	−1.7	−192
גולדפרוסט 1.0		750	165			−89
גולדפרוסט 5.0	בו	420	335	+88	+9.9	+749
תעשייה						
יגודים	תב	227	2500	+12	+5.6	+5295
מקס 0.1		2290	198	+80	+3.6	+398
מקס 0.5		1054	149	+20	+2	+49
תעש רוגוזין 1.0	תב	2271	1108	+120	+5.6	+1132
אקמנון 5.0	לנ	1060				
מודן 1.0	לנ	550				−52
משאבות סלע		80	2246.2			
מתכת מרום 1.0		62	7425	−2	−3.1	−25995
מתכת מרום אפ		17.1	17500			+16540
אלקול			—	הפסקה	מסחר	—
אלקול אפ 2			—	הפסקה	מסחר	—
בר-און 1.0		1884	351			
בר-און 5.0		1445	375	+15	+1	+821
גרמן אפ'		605	1149			−98
דוראמסכין 1.0	שב	8135				
דוראמסכין 5.0		1230	133			−133
מ.ל.ב. 1.0			—	הפסקה	מסחר	—
מ.ל.ב. 5.0			—	הפסקה	מסחר	—
אלרן-טק		174	500	+5	+3	+8000
ויקטור 1.0		2481	130			−15
נקה כמיקל 1.0		4880	155			−15
ת.ג.ל. 1.0	בו	1331	40	+121	+10	+871
ת.ג.ל. 5.0		1068				−10
תוד א 5.0		3926	55			−30
אורדע פיוק		490	961	−10	−2	−961
סקמדיה 1.0		7120	71	+120	+1.7	+75
פלון		399	525	+18	+4.7	+1525
רדמון		132	1000			
פז זן		427	700	+10	+2.4	+1450
מאגרי טכנולוגיה		127.5	8950	+1	+0.8	+4050
השקעה						
אינקובה 0.1		36	21634	+5	+1.4	+13634
אימג	תב	384	700	+24	+8.6	+1400
אימג אפ	בו	62	2280	+5	+11.7	+12000
אגישור בכ'		418	300	+1	+0.2	+40
אפיק 1.0	לנ	380				
אפיק 5.0	לנ	226				
בנין ב 5.0		10801	26.1	−399	−3.6	−6.1
ישום השקעות		85	7857	+2	+2.4	+5974
ישום אגח-אופ	תב	69	29638	+5	+7	+82800
לנדיק 0.1	לנ	1662				−290
לנדיק 0.5	לנ	265				
עז השק ב 0.1		1400				
עז השק ב 0.5	שב	880				
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	קב	2285		+105	+5	+1774
דלק נפט 5	בו	1178	1054	+107	+10	+2461
פז חיפושי נפט		25800	115			+20
יואל אפ	תב	92	60687	+8	+9.5	+84498
מ.נ.ב. 1.0		4420	96	+100	+2.3	+307
מ.נ.ב. 5.0		2299	696			−471
פראויל ב 0.5	בו	4845	108	−49	−1	−121
נפטא ש		439	8811	−7	−1.6	−14597

מתנחל משילה הרג בירית ערבי

(סוף מעמוד 1)

האיש לביתם, אך לא עליהם. ומ־הירי הזה נהרג עואד תנצע הברה.

מקורות צבאיים אומרים, כי המקרה יוחקר ביסודיות.

צה"ל כפה אתמול השבתה של כל המסחר בחוזי הגדה עד יום א', בעקבות שביתות המסחר הכללית שלשום, שהתקיימה בהתאם להוראותיה של מפקדת ההתקוממות. כסכניות ועליתן. המשלים סבבו בחוצות הערים הראשיות וקראו לסוחרים לסגור את חנויותיהם. במקרים אחרים, בהם סירבו הסוחרים להיענות להוראות החיילים, הופעל כוח.

מקורות ערביים מסרו, כי בשכם נאסר על קונים לצאת מהקסבה, לאחר שקנו ירקות במקום, ורוכבי פירות וירקות נסגרו בהוראת השלטונות. נאסרה גם מכירת עיתונים והסעתם של נוסעים במוניות. נמנעה הכנסתם של ירקות בכלי רכב לשווקים ולחנויות הוחרו נוסעים במוניות.

בקלקיליה הופעלו גז מדמיע וכוח נגד סוחרים, שסירבו לסגור את חנויותיהם. גם ברמאללה הוכרחו סוחרים לסגור את עסקיהם.

שר המשטרה, חיים ברלב, אמר כי אינו בטוח אם צעדי הכפיה, אותם נקטו הצבא והמשטרה, כדי להכריח את הסוחרים במזרח ירושלים לפתוח את חנויותיהם, יניבו את התוצאות המקוות. ברלב התייחס לכך באומרו, כי אין מנוס משיטת "ניסוי וטעייה".

שר המשטרה הגיב על תביעת ארגון סוחרי ירושלים, שהביע תרעומת על הצווים שהוצאו על ידי אלוף פיקוד מרכז ועל המשטרה, שנקראה לאכפם בנסיון לשבור את שביתת המסחר במזרח העיר על ידי איום סוחרי מזרח העיר לפתוח את חנויותיהם.

מיעוט יחסי של אירועים

שלשום בלילה נזרק רימון יד על אוטובוס של אגד, שנסע למעלה אדומים. הדבר אירע ליד הכפר אבו דיס. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. שלשום בלילה פעל צה"ל גם בכפר אדיק, המקולים של המסגד. ששמשו את המתקוממים, הוחרמו ועצרו כמה אנשים. מקורות ערביים אומרים, כי לתושבי המקום נמסרה הודעה, לפיה מחפש צה"ל 70 מתושבי הכפר שנמלטו מהמקום. עוד נמסר לתושבים, לדברי המקורות הערבים, שאם לא יסגירו את עצמם לידי השלטונות שלושה מ־70 המבוקשים, שבשמם נקבו מפקדי הכוח — ייהרסו בתיהם. בכפר זעתרא, שליד בית לחם הועלה באש בניין המועצה המקומית, לשעבר בנין המועצה המקומית. במחנה הפליטים קלנדיה נוסמו ארבע כיתות למוד בה.

בירושלים נעצר אתמול ל־48 שעות, עורך העתון אל עאודה, אליאס זאננירי, בחשד הסתה. אל עאודה, נסגר לפני ימים אחדים, בהוראת הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים אלי סויסה, בנימוק ש"קיים קשרים עם אש"ף. לעורך העתון אליאס זאננירי מיוחסת עבירה של עידוד הפגנה בראשית ינואר, ליד בנין המערכת, בו שוכן העתון, אולם לטענת מקורבי זאנגירי, עסק האיש במילוי משימה עיתונאית במקום, בסיקור לסיקור ההפגנה.

הממשל מדואג

ארה"ב הביעה אתמול את דאגתה נוכח סגירת הביטאון הפלשתיני וקראה לשלטונות ישראל לבטל את ההחלטה שקיבלו בנושא זה. "אנו מתנגדים מכל וכל לדיכוי חופש העיתונות בכל מקום" אמר דובר משרד החוץ צ'ארלס רדמאן. הוא הצביע על העובדה, כי אמצעי התקשורת הפלשתינים במזרח ירושלים, ובמיוחד כתב העת "אל עאודה" שנסגר "ממלאים תפקיד חשוב, מאחר שהם מביעים את עמדת הפלשתינים ומוסרים מידע על עמדה זו".

"נפצע מאש חיילי צה"ל"

צעיר בן 18 מחאן יונס נורה אתמול ונפצע ברגלו, ועל פי מקורות ערביים היה זה בעת הפרות סדר בחאן יונס. דובר צה"ל ברצועה אמר, כי צה"ל בודק את נסיבות פציעתו.

עוד מסרו המקורות הערביים, כי אתמול היו הפגנות קשות בחאן יונס, בהן נפגעו אנשים משאיפת גז. ילדה בת 9 משאר אל ווחיד נפצעה מכדור גומי.

מקורות ערביים מסרו, כי הפרות סדר והפגנות היו בכמה מקומות מרכזיים ברצועה וגם בתוך מחנות הפליטים ג'יבליה ושאטי, שם הטיל צה"ל עוצר עקב הפרות סדר שלשום. דובר צה"ל בעזה אמר בתגובה, כי לא נרשמו הפרות סדר בשאטי ובג'יבליה.

אתמול היתה ברצועה שביתת מסחר חלקית ויציאה דלילה של פועלים לעבודה בישראל.

עד כה חזרו לעבודה במשטרה 90 שוטרים והם מסיירים עם שוטרים ישראלים ברחובות עזה.

מיחוי על מעצר הרופא

קבוצת רופאים ישראליים ופלשתינים מיחתה בפני שר הבטחון יצחק רבין על מעצרו המינהלי של ד"ר זכריה איברהים אלעזה, מנהל מחלקה פנימית בבית חולים ויו"ר אגודת הרופאים בעזה. במכתב לשר טענו: "מעצרו המינהלי של ד"ר זכריה מהווה גם פגיעה קשה בתפקוד התקין של המערכת הרפואית בעזה והמצאת מימלא בשפל המודגה".

העתקי הפניה לשר הועברו ליו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל ד"ר רם ישי ולמנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' יורם לס. אם עד יום שני לא ישוחרר ד"ר זכריה כדרישתם הם יקיימו משמרת מחאה בחלוקים לבנים מול משרד הביטחון בתל־אביב.

אלפים בעצרת השומרון

(ע). כמה אלפי איש השתתפו אתמול בעצרת, שאורגנה ע"י המתנחלים לזכרה של תרצה פורת ז"ל, במלאת 30 יום למותה. העצרת נערכה במסלול, בו צעדו הילדים בטיול שבחג הפסח.

פוצץ צד"ל

(סוף מעמוד 1)

הביטחון, אמר כי כוחות צה"ל עשויים לבצע פשיטות נוספות לדרום לבנון, אם יימשכו התקפות של הפלשתינים השיעים הקיצונים על ישראל ועל עמדות צד"ל.

(ע"כ) מפקד הכוחות הסוריים במאשגארה אמר אתמול כי הצבא הסורי, המוצב בעיירה זו מאז יוני 1986, היה פותח באש, לוא התקדם צה"ל "מעבר למיידון בכיוון למאשגארה" השוכנת במרחק 12 ק"מ צפונית ממיידון. המפקד גילה לכתב כי כמה פגזים פגעו ביום ד' בעמדות הסוריות.

חיזבאללה שיגר אתמול תגבורת אל שטח שבצפון למיידון, שנכבש יום קודם לכן על ידי צה"ל. כ־250 מלוחמיו התפרסו לאורך "החזית" מיידון־עין אל טינה והציבו שם מקלעים, טילים נ.מ. וציוד אחר.

הממשל מביע צער

ארה"ב הביעה אתמול את צערה נוכח האלימות שנלוותה לפשיטה הישראלית לדרום לבנון, אך נמנעה מלבקר את ישראל בקשר עם צעד זה.

לבנון דרשה אתמול כינוס מיידי של מועצת הבטחון כדי לדון בחדירה הישראלית האחרונה לדרום לבנון. יש לצפות כי המועצה תפתח היום בדיון פתוח בנושא.

תת ועדת ההקצאות אישרה 3 מיליארד ד' לישראל ו־23 מיליון דולר לשטחים

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ") תת ועדת ההקצאות לעניני החוץ בבית הנבחרים אישרה אתמול את תקציב הסיוע לישראל בסך שלושה מליארד דולר, מזה 1.8 מליארד כסיוע צבאי ו־1.2 מליארד כסיוע כלכלי. מתוך הסיוע הצבאי תוכל ישראל להוציא בתחומה עד 400 מיליון דולר.

תת הוועדה אשרה גם הקצאה של 34 מיליון דולר לירדן, מזה 23 מיליון לניצול בשטחים. בין אשרה סעיפי תמיכה בישראל הזהים בתוכנם לאלה שאושרו בשנה שעברה. סעיף חדש שהתקבל השנה מדבר על כך שמדינות הרוכשות או מייצרות ציוד צבאי על פי טכנולוגיה אמריקאית לא יוכלו למכור את תוצרתן למדינות שלישיות ללא הסכמת הקונגרס. עד כה קבע החוק שרק הממשל רשאי לאשר או לעכב עסקת נשק למדינה שלישית, ואילו עתה מעניק תיקון החוק החדש סמכות לקונגרס לאשר או למנוע עסקה כזאת. סעיף זה יחול גם במקרה שמצרים תרצה למכור טנקים אמריקאיים לעירק, כוונה שעליה הזהיר שר ההגנה המצרי, וגם אם ישראל תבקש למכור נשק המבוסס על טכנולוגיה אמריקאית למדינה שלישית.

גורמים שהשתתפו בדיוני הועדה, שהיו סגורים לציבור, מסרו כי הסעיפים הנוגעים לישראל עברו ללא התנגדות וללא ביקורת על מדיניותה.

הפשיטה ללבנון: הימור של רבין

(סוף מעמוד 1)

את הצלחתו של שלב זה ניתן יהיה לבחון רק בשבועות הקרובים. גם אם תביא היענעותם של חלק מתושבי הכפרים מהעסקת סיוע לחוליות תביא לסיכול חלק מנסיונות הפיגוע, ניתן יהיה לראות בכך הצלחה. יצויין, ששלב זה לא גבה כל מחיר בחיי אדם. מי שציפה, לאחר ההדלפות על המבצע המתוכנן, שהסריקות בכפרים אלה יביאו ללכידת לוחמים פלשתינאים, התבדה, כמובן.

הצלחתו של השלב השני — הפשיטה על מיידון — צריכה להיבחן לא רק לאור המחיר הגבוה ששולם בחיי אדם, אלא גם בבחינת מידת השגתם של היעדים שהוצבו בפני פשיטה זו.

ניתן למנות לפחות חמישה יעדים כאלה: 1. חיסולה של מיפקדה אזורית של החיזבאללה, שהיתה ממוקמת במיידון, ואשר חלשה על פעולות פיגוע רבות ברצועת הביטחון ונגד מטרות בישראל.

2. מניעת ניתוקו של העורק החיוני, המחבר את רצועת הביטחון, עם המובלעת הנוצרית בג'זין.

3. מתן גיבוי לצד"ל במלחמתו נגד החיזבאללה במיתחם מיידון, לאחר שהתעורר חשש לפגיעה בכושר העמידה של גדוד עיישיה של צבא הגנרל לאחד.

4. חיזוק מעמדו של אמל באיזור על חשבון החיזבאללה. בעוד שבמיתחם נבטיה הצליחו אמל להביס את לוחמי החיזבאללה, נותר אזור מיידון בשליטה של הארגון השיעי הרדיקאלי. חיסול המאחז של החיזבאללה במיידון מאפשר לאמל לפרוס את כוחותיו גם בצפונה מנבטיה.

5. שיקום כוח ההרתעה של צה"ל, שהתערער בתקופה האחרונה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בכמות ובהצפי נסיונות החדירה בגבול הצפון.

נראה כי לפחות ארבעת היעדים הראשונים הושגו בעקבות הקרב העז בין סימטאות מיידון. את הצלחתו של שיקום כוח ההרתעה הישראלי בדרום לבנון ניתן יהיה לבחון רק על פי ניתוח האירועים בגזרה זו בשבועות ובחודשים הקרובים.

עם זאת, להישגיו של מבצע צה"ל תהיה משמעות של ממש רק אם יחולט להמשיך בקו המדיניות החדש, שפירושו נקיטת יוזמה התקפית, המכוונת נגד מטרות הנמצאות מעבר לרצועת הביטחון.

אין להתעלם גם מהיבט חשוב נוסף, זה הקשור בתהליך קבלת ההחלטות בתחום הבטחוני. העובדה שההחלטה על קיום המבצע — הרחב ביותר בהיקפו מאז פלש צה"ל ללבנון, לפני שש שנים — התקבלה על ידי שר הביטחון, ללא קבלת אישור ממליאת הממשלה או הקבינט, ואף ללא דיווח מראש לפורומים אלה, מעידה כי קיים תחום אפור, רחב למדי, בתוכו יש למערכת הביטחון מרחב תמרון גדול.

אם כי היה זה מבצע, שיעדיו מוגבלים, יכולות להיות לו השפעות גם במישור האסטרטגי. אין זו פעולה שגרתית של הכוחות מארבים לחוליות העושות דרכן דרומה. זהו מבצע רחב היקף, המתבצע בקרבה רבה לכוחות צבאיים סוריים, שיעדו המרכזי הוא ארגון שיעי, שמסורתיו לא הותקפו עד עתה.

יצחק רבין הימר במידה לא מבוטלת, כאשר אישר על דעת עצמו את המבצע במיידון. שיבוש של אחד המהלכים המתוכננים, או כשל של מפקד סדרי זוטר בהבנת צעדיה של ישראל, היו עלולים לגרור התלקחות קרבית בין כוחות סוריים לצה"ל. במהלך הקרב במיידון נמו מסוקים של צה"ל באזור משערה, בו מצויים כוחות סוריים. יש להניח, כי פגיעה באחד המסוקים היתה גוררת תגובה של צה"ל.

איש לא יכול היה להבטיח שהצבא הסורי לא יתערב. הכל קיוו אמנם שכך יהיה. אבל מבצע שחלק מהנחות היסוד המובילות לאישורו מבוססות על תקוה לא בדוקה, שהתבדותן עלולה להניב תוצאות, אשר משמעותן גולשת לתחום האסטרטגי, מחייב ליבון ההחלטה בדרג ממשלתי.

אין להניח למערכת הביטחון ולצה"ל לגבש את מדיניות הביטחון הלאומי לבדם. מערכת הביטחון מופקדת על גיבוש המישור האופרטיבי והטקטי. שר הביטחון חייב לקבל את אישור עמיתיו השרים לכל פעולה בסדר הגודל וסוג היעדים, כפי שהיה מבצע זה של צה"ל.

חזרת 3 החטופים

(סוף מעמוד 1)

לפרוע את יתרת החוב שלה לאיראן בסך מיליארד דולר, בעקבות דרישות תקיפות מצד ממשלת איראן, אף שפרטי התשלום האחרון עדיין לא גובשו.

דבריו נאמרו זמן קצר לאחר ששיראק הודיע, כי יתכן שהקשרים הדיפלומטים בין צרפת ואיראן, שנותקו ביולי אשתקד, יחודשו בעקבות שחרור בני הערובה. שיראק אמר בנמל התעופה הצבאי שם נחתו ביום חמישי בבוקר שלושת המשוחררים: "אני רוצה להודות לממשלת איראן על פניותיה השונות, שסייעו בשחרור בני ארצנו".

בביירות אמרו מקורות לבנוניים, המקורבים לחוגים פרואיראניים, כי צרפת גם הסכימה למכור נשק לאיראן, וכי היא משלמת לחוטפים כופר נפש בסך 10 מיליון פראנקים (1.8 מיליון דולר).

עוד אמרו המקורות הלבנונים כי גירושו מצרפת של איש העסקים יליד סוריה עומראן אדהאם, שעות ספורות לפני השחרור, היה חלק מהעיסקה.

הנשיא מיטראן הכחיש אמש את השמועות בדבר חנינה הצפויה כביכול לטרוריסט אניס נקש, הכלוא בצרפת לאחר שניסה להתנקש בחייו של שאפור באכטייר, ששימש בשעתו כראש הממשלה האחרון של השאה בטהרן.

שיחת הבהרה עם נציגי מדינות המערב

על רקע התמיהה בבירות המערב

הביקורת שנמתחה על ה"עיסקה החשאית" של צרפת עם איראן הוזמנו אתמול נציגי ארה"ב, בריטניה, מערב גרמניה ואיטליה לשיחת הבהרה בלשכת שר החוץ בפאריס. נמסר, כי לארבעה הועבר מידע מפורט באשר לנסיבות שחרורם של החטופים הצרפתים. כן הועברה לידיעתם תמונת מצב כוללת יותר, העשויה לאפשר — לדברי הצרפתים — את זרות שחרורם של בני ערובה מערביים אחרים, הנתונים עדיין בשבי בלבנון. בסך הכל מוחזקים עדיין בלבנון, בידי קבוצות טרוריסטיות בעלות נטיות פוליטיות מגוונות, 26 אזרחים ממדינות המערב.

גורמים ישראלים מודאגים: ג'קסון קרא להקמת מדינה פלשתינאית וזכה לתשואות

מאת צבי בראל

שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). גורמים ישראלים מודאגים מקבלת הפנים לה זכה ג'סי ג'קסון, בעת הופעתו שלשום בפני הגוש הדמוקראטי בקונגרס.

גורם ישראלי בכיר הביע חרדה מכך שג'קסון, אשר אמר בדבריו לפני הגוש הדמוקראטי, כי הוא תומך בגבולות בטוחים לישראל, אך גם בהקמתה מדינה פלשתינית, זכה לתשואות רמות מהנוכחים בכנס "בלי שאיש יערער על השמעת דעה זו".

ואולם, מקור בכיר בקונגרס, שנכח בפגישה, אמר כי לחרדה הישראלית אין בסיס.

כדי להבטיח המשך אספקת חשמל

נרשמים עכשיו - כאן בשכונה!

מבצע

חברת החשמל מקיימת בימים אלה מבצע הרשמה באמצעות תחנות הרשמה ניידות:
לתושבי השכונות: רמות אשכול, מעלות דפנה, גבעת המבתר, הגבעה הצרפתית והישוב גבעת זאב.

ההרשמה תערך בתאריכים: 9, 8 למאי בשכונת רמת אשכול בבית הספר יד המורה בכיכר ארן.
11, 10 למאי בשכונת הגבעה הצרפתית בבית הספר יאנוש קורצ'אק רח' בר כוכבא 39.
12 למאי בישוב גבעת זאב - במשרדי המועצה המקומית
בין השעות 15.30-19.00.

יש להביא מספר מונה ותעודת זהות.
הרשמו עכשיו וחסכו מעצמכם התרוצצויות מיותרות בעתיד.

תודה,

חברת החשמל לישראל

יקירנו

אברהם ליבנה

איננו

ההלוויה תתקיים היום יום ששי, 6.5.88
פרטים על המועד המדוייק
בטל' 03—284058

המשפחה האבלה

יקירתנו

מרים כספי

איננה

ההלוויה תתקיים היום יום ששי י"ט באייר תשמ"ח 6.5.88 בשעה 12.00 בבית העלמין הישן של רמת־השרון.

האבלים:
רות ויוסף עמיר
עמי ודולי כספי
דיתה ויחזקאל אליעז
אסתר ויצחק אורחן
וכל בני המשפחה

השבעה בבית עמיר ברחוב אלוף דוד 191 רמת־גן

לדיתה אליעז ומשפחתה
איתך באבלך
על מות אמך

מרים כספי ז"ל

הוצאת שוקן

בצער וביגון אנו מודיעים
על פטירתה של

מרים שינמן

(לבית בר)

ההלוויה בדיסלדורף גרמניה יום ו' בשעה 14.00

המתאבלים:
בעלה: צבי הינריך שינמן
בניה: דני, רוני, ד'בי
אמה: פרידה בר
אחיותיה כלתה ונכדיה

במלאת שנתיים לפטירתו של
בעלי, אבי, אחינו וסבנו היקר

יעקב אריה זינגר ז"ל

(ב"ר יצחק מקולומיה)

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"א באייר תשמ"ח, 8.5.1988 בשעה 16.00 אחה"צ בבית העלמין נחלת יצחק ת"א. נפגשים ע"י השער.

אידה זינגר
והמשפחה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת מכונות
מודיעה בצער רב על פטירתו של

פרופ' קורט לוי ז"ל

ומביעה תנחומים למשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ראובן שוסטרמן ז"ל

בן אסיר ז"ל

התייחדנו לזכרו בל"ג בעומר (5.5.88) בשעה 3.30

חוג המשפחה
והחברים

هكذا في الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

76–78 למכבי — וביום שני ההזדמנות האחרונה להפועל באוסישקין לכפות מישחק שלישי

בשניה האחרונה: סל — וחסל

הגמר־סל הראשון חשף כל מה שהיה צפוי: מאבק שווה כוחות ללא פשרות, עליות וירידות, עצבנות — והכל עדיין פתוח● ההבדל הבולט: מישחקו המבריק ו־24 הנקודות של וילי סימס

דורון ג'מצ'י נותן פורקן לצהלת הניצחון של מכבי, באגרופים קמוצים, כשהוא מוקף (מימין) על ידי יצחק כהן, קווין מגי ווילי סימס – אמש לאחר סיום הדרבי הראשון בגמר־סל, בו נכנע הפועל 78–76 בשניה האחרונה. (צילום: עוזי קרן).

מכבי תל־אביב – הפועל תל־אביב 76–78 (43–40)

★ המצטיין: וילי סימס

● למכבי: סימס 24, בארלו 13, מגי 13, ג'מצ'י 11, ברקוביץ' 7, דניאל 6, ארואסטי ואיציק כהן 2 כ"א.
● להפועל: מרסר 22, טאונס 20, ולוטיקמן 16, פרישמן 7, לאסוף 6, דלול 3, איימוס 2.
● שופטים: זוהר והניק ורמי פישר. 10,000 צופים ביד־אליהו.

גמר־סל

מאת שאול לילוב

לפי חוקי־מרפי, אם אתה מחזיק ביד פרוסת לחם המרוחה בחמאה, היא נופלת על הריצפה — לעולם תמיד על צידה המרוח. וכשהשאלה אם מכבי ת"א צריך לקלוע סל הכרעה בשניה האחרונה, במצב של 76–76 — מכבי יקלע. מגי יקלע, ויותיר את האדומים עם הלשון בחוץ. כמו תמיד. הפועל רק כמעט.

אוי, מכבי־מכבי. הכל הלך להם הפוך העונה. גביע אירופה, גביע ישראל, הליגה. לעולם תהיה נכונה האימרה, שאין להספיד את מכבי אפילו החרב היתה מונחת לו על צווארו. האלוף שלנו לא איבד את האינסטינקט המופלא, הגאוני, להכריע מישחקים גדולים ב"לאקי שוט" אחד.

1.56 לסיום הדרבי הראשון, הטוער באיצטדיון, אמש לעיני רבבה היסטורית ביד־אליהו הגדוש. 70–76 למכבי. ולוטיקמן לוקח זריקת ייאוש מ־3 ומחטיא. מכבי בהתפרצות, הכדור מגיע לבארלו. מולו מרסר. הטעיה, ובארלו ממריא לסל. נכנס? לא. בארלו מנסה להטביע אבל מועך את הטבעת. מתנה לאדומים. פסק זמן מכבי. דניאל מתנגש בגבוהים עם ולוטיקמן ומאפשר לו לדייק בכל שלוש קליעות העונשין. 73–76.

עוד 53 שניות. לא מומלץ לבעלי לב חלש. מגי מסתבך עם כדור פשוט בהתקפה, טאונס לוקח זריקת התאבדות מעבר לקשת ומצליח. 76–76. הארוכה רק רגע. מגי משתלט על הכדור. פקעת שחקנים אופפת אותו בערפל קרב. השעון מתקתק. השניה האחרונה נמשכת לנצח, כשהכדור עובר מיד ליד של מגי, טס בקשת לעבר הטבעת וצולל פנימה עם הצלצול האחרון. פנטאסטי. 76–78. מכבי 0–1 על הפועל, וזה אומר שמכבי עם חצי אליפות בכיס.

מה עוד נבקש ממך, גמר הפליי־אוף?

מרווין קסלר צדק

לא בכדי אנו מתפעלים מכשרון הבלתי מוסבר הזה לנצח. מגי ובארלו צברו עבירה שלישית בשלב מוקדם (בארלו דקה 8, מגי 17). מגי בילה פרק זמן ארוך על הספסל, אבל משם התנקו כוחות המילואים בהרכב איציק כהן, מיקי ברקוביץ' ודניאל, ועמדו במשימה במאה אחוז. כהן הצליח לשמור בכוח רב ובאגרסיביות את לאון מרסר, שנראה קרוב להתמוטטות פיסית והתקשה לעמוד על הרגליים. בדקות האחרונות הכריעה את מרסר עייפות והוא התקשה לחזור להגנה אחרי התקפה כושלת. למרות הטבעות אופייניות לפרקים, מרסר אושש את התקוות שהדבר הרע ביותר שקרה להפועל בדרך לאליפות היה הפועל חולון.

אפרופו חולון, אתמול אמר מאמנה, מרווין קסלר, ל"ספורט הארץ": "הכל תלוי בווילי סימס". קלע בול. יום גדול של שחקן גדול (24 נקודות, 9–11 מהשדה), שעשה הכל למכבי. אפשר לרוץ איתו, לקפוץ איתו, לחסום איתו, למסור איתו. לא טאונס ולא דלול. שני בחורים שיודעים פרק או שניים בהילכות הגנה, יכלו להידרדרות שלו. הוא היה נפלא. הוא היה ההבדל בין מכבי להפועל.

הפועל הוביל בהפסקה 43–40, אבל מכבי עשה "קאמבק" אדיר בתחילת המחצית השניה — ללא מגי — והעלה מהפך בקלעו 9 נקודות ללא מענה (43–49) ואחר כך 44–51. הפועל התאושש מההלם רק אחרי שלוש 3 דקות, וגם אז קלע מרסר רק מהעונשין. הפועל היה קרוב לאפיסת כוחות. אבל חזר עם 50–52, אלא שאז חזר גם מגי מהספסל. אתה יכול לרדוף אחרי מכבי שעות על גבי שעות, אבל אם לא תמצא תשובה לסימס — אתה בצרות. דלול לא מצא, כפי שגם ג'מצ'י ברח לו בין האצבעות ולמרות מישחק בינוני קלע כמה סלים חשובים ביותר (שתי שלשות אחרי ההפסקה). אבל העניינים התגלגלו כך שמכבי לא הצליח לממש את יתרונו המהולל במחצית השניה, כדי לברוח להפרש שירגיע את האדומים.

מה קרה ללינטון?

לינטון טאונס נחלש להחריד אחרי מחצית ראשונה נהדרת (בה קלע 15 נק', 6–9 מהשדה ו־1 ל־3). המאמן ויינקרנץ נואש כבר בשלבים מוקדמים מקארל איימוס שחסר ידע בסיסי בקליעה. משחקן גבוה שני ברמתו של איימוס, הספק של 2 נקודות בארבעים עלובים (1–6) הוא בלתי נסבל. אחרי מירדף פתלתל לאורך כל המחצית השניה, הישווה הפועל לראשונה 59–59. אבל העייפות, הנסיון, האופי ומכבי — הכל נגדו.

אחרי שלושה נסיונות בלתי מוצלחים במחצית הראשונה, מצא רלף את הנוסחא הקלעית, תרתי משמע. שני קלעים ליד סימס כפליי־מייקר. זה עבד כפי שציין, כפי שזה עבד בהזדמנויות שונות העונה. האם זה יעבוד גם באוסישקין? לא יודע. אוסישקין היא אופרה אחרת. באוסישקין יכול הפועל לגמור ב־20 הפרש, וגם מכבי יכול להנחיל שם את הפסד הבית הראשון העונה ליריבו העירוני ולגמור את הסיפור בשני מישחקים. אז מה יהיה? לא ברור. כלומר, אנו חוזרים לנקודת המוצא. כשזה הדרבי הגדול, רק שוטים מסתכנים בנבואות והימורים.

מילה על מיקי. 7 נקודות (3–2 מהשדה, 1־1 מ־3). גדול היית וגדול תישאר. לשחק מעט. לעשות נקודות כשזקוקים להן נואשות. מילה לאיציק כהן: אתה בדרך הנכונה. יש מחליף למגי. מילה לג'מצ'י: מכבי מנצחת גם בלעדיך. מילה לדוד זהרניק, בכיר שופטי ישראל ובעל מעמד איתן בפיב"א: מניין אתה שואב את תעצומות הנפש להיות חד כל כך, נחרץ כל כך, בהחלטותיך. לקפוץ נגד אלפים, ולעמוד בשלך. לקפוץ צד אחד, לפייס את השני ובכל זאת להיוותר כה סמכותי ובלתי ניתן לערעור.

מילה לאוהד שהשליך שקית משקה לפארקט ועצר את המישחק לדקות ארוכות. אם אתה אוהד מכבי, עשית להם שירות טוב. אם הפועל, הרי זה שירות רע. עם 11–15 להפועל בשיא התנופה, ההפסקה המתמשכת היתה מקל בגלגלים.

יום שני, אוסישקין, פרק שני של מלחמת העולם.

● הנהלת הפועל תל־אביב הגיעה לסיכום עם בעלי ה"סינרמה" בתל־אביב, על העברתו בשידור ישיר של דרבי הגומלין בפליי־אוף ביום שני. תמורת הזכות לראות את השידור מעל מסכי הענק באולם ישלמו הצופים 25 שקלים.

● הונגריה ניצחה את אירלנד 1–3 (0–2) בטורניר־הקדם אולימפי, אך היא מצפה עתה למעידה של שוודיה כדי להעפיל לשלב הגמר בסיאול. להונגריה אותו מספר נקודות (11) כמו לשוודיה אבל הונגריה סיימה את כל מישחקיה בעוד שוודיה, שלה הפרש שערים עדיף, תתארח ב־26 בחודש אצל צרפת ודי קוקה לתיקו.

אן.בי.איי.

הניקס ניצחו את בוסטון 100–109

ניו־יורק (אי־פי). 34 נקודות של ג'וני ניומן ו־31 של פטריק יואינג היקנו לניקס מניו־יורק ניצחון ביתי 100–109 על בוסטון סלטיקס, במישחק שהיה אור לאתמול. הניצחון צימצם את מאזן המישחקים בין שתי הקבוצות ל־2–1 לבוסטון, והותיר לניקס סיכוי להשוות במישחק הבא שיהיה גם הוא בניו־יורק. אם ינצחו, יחזירו שחקני ניו־יורק את ההכרעה למישחק החמישי שיהיה ביום א' בבוסטון. קווין מקהייל היה הקלע הבולט בבוסטון (24 נקודות) כשלארי בירד הסתפק ב־20.

וושינגטון בולטס השוותה את המאזן ל־2–2 עם דטרויט פיסטונס, לאחר ניצחון 103–106. ג'ף מלון קלע 25 נקודות למנצחים, בהן של 2 שניות לסיום. המישחק המכריע יהיה ביום א' בדטרויט. מילווקי ניצחה את אטלאנטה 115–123 וצימצמה המאזן ל־1–2. המישחק הבא יהיה גם הוא במילווקי. יוטה ג'אז ניצחה 108–113 את פורטלנד. 39 נקודות של תורל ביילי ו־35 של קארל מלון היקנו ליוטה יתרון 1–2 בסידרה.

ויינקרנץ: "בוא, רלף, אולי אדבק במזל שלך"

בהפועל דיברו על המזל, או נכון יותר על חוסר המזל שמנע ניצחון. במכבי אף אחד עדיין לא מדבר על אליפות. "צריך קודם לעבור את המישחק השני". איציק כהן: "היה לי קל לשמור על מרסר. למדתי אותו בנבחרת". עמוס פרישמן: "היינו טובים יותר והפסדנו בגלל טעויות. אני בטוח שיהיה מישחק שלישי"

מה הם אומרים

מאת אילן פיש

כמעט תמיד, המילים הלא שקרלות, הלא מחושבות, הן שאומרות בעצם את הכל. כך משה ויינקרנץ, מאמן הפועל תל־אביב. כשנכנס יחד עם רלף קליין לחדר מסיבת העיתונאים והתיישב על הכיסא, חייך אל רלף ואמר: "בוא לכאן רלף, אולי אדבק במזל שלך".

ויינקרנץ התייחס בתחילת דבריו לסל של מגי בשניית הסיום: "לא נעים להפסיד מישחק בדרך הזו ולהפסיד את המישחק בריבאונד. זו היתה טעות חמורה של ההגנה". לדבריו הכוחות היו שקולים לאורך 40 הדקות. "גם התוצאה מדברת על שיוויון. מי שקלע שתי נקודות יותר, קלע בזכות, וניצח את המישחק".

מאמן הפועל אינו חושב שקבוצתו סבלה מעליות וירידות. "היו לנו החטאות מיותרות מתחת לסלים. ביום שני יהיה סיפור חדש ואני מקווה שנדע להתארגן עד אז. מישחק בבית נותן ביטחון, אבל לא מבטיח ניצחון. כמו שמכבי אוהב לשחק ביד־אליהו, אני מקווה שמישחק באוסישקין יעזור לנו". ויינקרנץ ציין במכבי את וילי סימס. "היה איתו קשה. התלפתי שומרים אבל זה לא הפריע לו". בסיום דבריו הבהיר שהקבוצה היתה עייפה, אך "קשה לי לומר שהפסדנו בגלל העייפות". על השופטים אמר: "השיפוט היה מעולה".

קליין, שדיבר אחרי ויינקרנץ, ביקש שלא לסכם את המישחק: "אחרי מחצית ראשונה אין מסיבת עיתונאים, נחכה למחצית השניה". אולם קליין דיבר בכל זאת: "ניצחון ראשון לא שווה כלום. צריך לנצח פעמיים. סימס נתן את המישחק הגדול ביותר שלו בארץ. השמירה שלו על לינטון טאונס במחצית השניה היתה יוצאת מן הכלל. מגיע לו כל הכבוד".

טענות על פסילה

למאמן המנוצח היו טענות קשות נגד הזמנאי שפסל סל של בארלו בטענה של 30 שניות. "בגלל טעות כזו אפשר להפסיד אליפות", אמר. טענות היו לו גם נגד העובדה שמאפשרים ליריבות של מכבי להתאמן ביד־אליהו ערב המישחק. "נראה לי מוזר שבבית שלנו, במגרש הביתי, הקבוצה היריבה מתאמנת. זה גורע מיתרון הביתיות. מכבי משחק ביד־אליהו, הפועל תל־אביב וגליל עליון (בחצי הגמר) באים להתאמן כאן". כשנשאל האם מכבי יכול למנוע זאת אמר "אני לא עסקן. אני מאמן ואני חושב שזה לא הוגן. תאר לך שמחר נתאמן באוסישקין. אבל לא נבקש. כי אני יודע את התשובה, הבצרק".

בחדרי ההלבשה ומחוצה להם, היתה תחושה שלא הכל גמור. מיקי ברקוביץ', הקפטן של מכבי: "אני לא רוצה להשתחצן. הפועל קבוצה טובה ויהיה קשה ביום שני באוסישקין. שום דבר עוד לא גמור". ליפין מיעט בדבריו והתייחס דווקא למישחק הבא: "מי שיהיה לו יותר מזל ינצח את המישחק הבא". איציק כהן הצעיר, שהחליף בדקות רבות את קווין מגי, גילה את המפתח להצלחתו במישחק: "היה לי קל לשמור על מרסר. למדתי אותו בנבחרת".

בעבר השני, אצל הפועל, האכזבה לא מוסתרת. "היינו יותר טובים", פסק הקפטן עמוס פרישמן. "והפסדנו בגלל טעויות. לא היינו מרוכזים ומכבי ברח. היינו צריכים לרדוף אחריו. אני בטוח שיהיה מישחק שלישי". חיים ולוטיקמן דיבר על המזל: "צריך מזל במישחקים כאלה. מגי עמד שלוש שניות בתוחבת הסל, דחף והרביץ לפני שקלע, והשופטים לא שרקו". לינטון טאונס, שכמעט גרר את המישחק להארכה כשהישווה בסל של שלוש נקודות שניות ספורות לפני תום המישחק ציין את שמירתו של סימס עליו והוסיף: "אנחנו הולכים לנצח את המישחק השני כדי שנשחק את השלישי".

למרות הביטולים — מישחקי אס"א יחלו בשבוע הבא בת"א

מישחקי אס"א ה־20 יחלו ביום ראשון במיתקני הספורט של אוניברסיטת ת"א ובעיר עצמה. למרות הביטולים שהתקבלו מכמה מכללות בחו"ל (כולל נבחרות מארה"ב ומאוסטריה), בגלל המצב הבטחוני, ישתתפו באירוע כ־1,000 ספורטאים־סטודנטים מ־15 מכללות ברחבי העולם.

התחרויות יהיו קבוצתיות. הנבחרת שתדורג במקום הראשון בסיכום הנקודות הכולל תזכה בגביע המפעל. הגברים יתמודדו בכדוריד, בכדורמים, בכדורגל, בקט־רגל, בכדורסל, בסיף, בטניס, בשחמט, בקליעה (אקדח ורובה אוויר), בסקווש, בשחיה, באתלטיקה, בג'ודו, בקראטה ובטניס שולחן. הנשים: בכדורסל, בטניס שולחן, בכדורעף, בטניס, בשחיה, בסיף ובאתלטיקה.

נציגי ישראל בתחרויות הם סטודנטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים, הטכניון, אוניברסיטאות חיפה, ת"א, בר־אילן ובן־גוריון, וכן מוסדות חינוך נוספים.

בונדסליגה

האלופה התורשה ברמן — מחר בקלן

בון (שרות "ספורט הארץ"). ורדר ברמן, שכבר הבטיחה את זכייתה באליפות הבונדסליגה באמצע השבוע, תשחק מחר בקלן שירדה למקום השלישי. האלופה היוצאת באיירן מינכן תשחק בחוץ מול באייר אירדינגן.

יתר המישחקים: שטוטגארט — דורטמונד, האמבורג — לוורקוזן, שאלקה — פרנקפורט, האנובר — מנשנגלדבאך, קארלסרוהה — נירנברג, קייזרסלאוטרן — הומבורג, בוכום — מאנהיים.

טניס

מנסדורף לרבע הגמר בטורניר בהולנד

אוטרכט, הולנד (שרות "ספורט הארץ"). עמוס מנסדורף העפיל לרבע גמר טורניר הראווה המתקיים באודי, ליד אוטרכט. הוא ניצח בסיבוב השני את הצרפתי ז'אן פלוריאן 4–6, 6–3. יריבו הבא יהיה השוייצי קלודיו מזארדי.

שחיין עיוור שיפר שיא עולמי ב־50 מטר

השחיין העיוור יוהר כהן, חבר בית הלוחם באפקה, שבר את השיא העולמי במישחה ל־50 מטר חזה בזמן 73.44 שניות. זמנו הקודם היה 83.31 שניות. הישגו של כהן נקבע באליפות הפתוח בשחיה לנכים בבריכת מכון וינגייט.

לואיס קבע 10.05 שנ' ב־100 מטר ביוסטון

יוסטון (איי־פי). קארל לואיס קבע את הזמן הטוב ביותר העונה בריצת 100 מטר, 10.05 שניות. הוא עשה זאת באיצטדיון של אוניברסיטת יוסטון. זה שיפור גדול ללואיס שסיים רק במקום החמישי בשבוע שעבר בתחרות בסן אנטוניו.

אחרי ההפסד 0–2 נגד ארגנטינה

ניצחון על פרו ישפר מחדש סיכויי ישראל

נוער

באואנוס־איירס (שרות "ספורט הארץ"). הפסד ישראל לארגנטינה 0–2 והאירועים סביב המישחק עלולים לפגום בביטחון הצעירים הישראלים. לתחושת האכזבה שהותיר ההפסד לארגנטינה נוספו תוצאות המישחקים האחרים בבית הישראלי.

ההשלכה הישירה של מישחקי המחזור השני: נישולה של ישראל מהמקום הראשון — אותו חלקה עם ארגנטינה — לרביעי. ארגנטינה נותרה ראשונה עם 4 נקודות. צ'ילי ניצחה 1–2 את ונצואלה ומדורגת שניה. פאראגוואי שלישית לאחר שהכניעה 0–2 את פרו (מקדימה את ישראל בהפרש שערים).

עם זאת, לא הכל אבוד מבחינתה של ישראל. שנותרו לה שלושה מישחקים נגד יריבות קלות מארגנטינה. גורל הכרטיס השני לבית הגמר תלוי בעיקר במאבקים בין יתר הנבחרות. לישראל ניצחון על פאראגוואי ואם תנצח הלילה את פרו, יתשפרו סיכוייה במידה ניכרת. פאראגוואי תשחק הלילה נגד ונצואלה וארגנטינה נגד צ'ילי.

מה שאמור היה להיות עימות ספורטיבי עם ארגנטינה הפך לשדה קרב. שופעים שהיהודים בו היו נערי ישראל. המאמן שלמה שרף אמר כי, "נתקלנו באווירה עוינת, עם התפרעויות מצד הקהל. המישחק הופסק שלוש פעמים. בהדיע השלכו אבנים, בקבוקים וכיסאות, שפגעו גם בקוון ובשופט. לא היתה אווירה של כדורגל. השיפוט לא היה אובייקטיווי".

ארגנטינה הבקיעה שער ראשון בדקה ה־40 על ידי הרנאנדס וביססה ניצחונה בדקה ה־68 בשער של סומיאנו. ארגנטינה, שנתמכה על־ידי 7,000 אוהדים, שיחקה בנוקשות.

טבלת הבית הישראלי

1.	ארגנטינה	2	0–3	4
2.	צ'ילי	2	2–3	3
3.	פאראגוואי	2	1–2	2
4.	ישראל	2	2–1	2
5.	פרו	2	3–1	1
6.	ונצואלה	2	3–1	0

סוכנות אידשי מסרה מבואנוס איירס: כ־20 אוהדים ארגנטינאים הניפו דגל עם צלב קרס וקראו קריאות אנטישמיות. מספר צעירים אחרים זרקו אבנים ובקבוק על שופט הקו ועל הספסל הישראלי. לא היו מעצרים, וגם לא נפצעים.

בעוד שנתניה מועמדת לניצחון על חולון

שמשון ינסה לבלום את הפועל ת"א בדרך לכתר

גמר־רגל

מאת משה הר־געש

גם במחזור ה־29 ימשיך מכבי נתניה במאמציו להתקרב למוליך הפועל תל־אביב. הנתנייתים יארחו את צפרירים חולון, המדורגים אחרונים בבית העליון, וטובים סיכוייהם לנצח לאחר הפוגה לא־קצרה. מכשול גבוה יותר צפוי להפועל תל־אביב: שמשון המדורג שלישי ומסוגל להפתיע כל יריב. זה יהיה המישחק המרכזי בבלומפילד (בשעה הראשית 17.00). בכל מקרה, חניכיו של יצחק שניאור פייבוריטים ולאו רק בזכות מעמדם הרם בטבלה. אבל למאמן שמשון יעקב גרונדמן (בקדונו של שניאור באימון הנבחרת) יש, כמובן, תכניות אחרות.

למישחקים האחרים בבית העליון, כמו גם בבית התחתון, חשיבות מועטה בלבד. כל המישחקים יהיו בשבת ויחלו בשעה 17.00, למעט המישחק המוקדם בבלומפילד (בשעה 15.00) בין בית"ר ירושלים למכבי חיפה.

טבלת הבית העליון

1.	הפועל ת"א	28	21–35	53
2.	מ. נתניה	28	31–45	49
3.	שמשון ת"א	28	26–33	44
4.	ה. כפר־סבא	28	25–31	44
5.	ה. באר־שבע	28	17–25	42
6.	הפועל פ"ת	28	35–37	39
7.	בית"ר ת"א	28	27–34	37
8.	צפר. חולון	28	27–27	34

תכנית המישחקים

בית עליון:
● שמשון ת"א — הפ. ת"א
● מ. נתניה — צ. חולון
● כפר־סבא — בית"ר ת"א
● הפועל פ"ת — באר־שבע

בית תחתון:
● בני־יהודה — מכ. פ"ת
● בית"ר י־ם — מ. חיפה
● מכבי ת"א — הפו. לוד

טבלת הבית התחתון

9.	מכבי חיפה	28	31–38	38
10.	בית"ר י־ם	28	37–34	36
11.	בני־יהודה	28	22–24	35
12.	מכבי ת"א	28	30–39	33
13.	הפועל לוד	28	59–16	18
14.	מכבי פ"ת	28	46–16	14

האתגר הגדול של טבריה: ניצחון ביתי על ירושלים

גמר־רגל, ארצית

מאת אילן פיש

גם השבת תמשיך הליגה הארצית לספק מאבק צמרת מסקרן, הפעם בטבריה, לשם יגיע המוליך הירושלמי כדי לפגוש בהפועל המקומי המדורג שלישי. לירושלים יתרון שבע נקודות על פני טבריה, כך שהברירה אין לשתי הקבוצות — זולת ניצחון. שלוש נקודות לירושלים יקדימו בבירה את חגיגות העליה.

אבל גם בטבריה לא מוכנים לוותר בנקל על חלום ישן: לשוב ללאומית מקץ שנים רבות. זו אחת ההזדמנויות האחרונות לחולל מיפנה ממשי. ניצחון טבריני יצמצם את הפער מירושלים לארבע נקודות בלבד ואולי אפילו יסייע לקבוצה לטפס למקום השני על חשבון הפועל חיפה, המצוי בטווח שתי נקודות מטבריה. הפועל חיפה ישחק בביתו עם קבוצת הפועל העיקשת מיהוד. שני המישחקים האחרים בפליי־אוף העליון יהיו משוחררים ממתח: הפועל חדרה יארח את הפועל רמת־גן ומכבי יבנה את מכבי שעריים.

בפליי־אוף התחתון יימשך המאבק נגד ירידה בין ארבע קבוצות. שתיים מהן, בית"ר נתניה ומכבי רמת־עמידר, יתמודדו בנתניה. הפועל בת־ים ישחק ביפו, נגד מכבי, שמקומו בארצית מובטח. הכח רמת־גן יארח יריב נוח, את הפועל עכו, שכבר השלים עם הירידה לליגה א'. תחילת המישחקים 17.00.

טבלת הבית העליון

1.	הפועל י־ם	28	29–53	61
2.	הפו. חיפה	28	17–29	56
3.	הפ. טבריה	28	38–59	54
4.	מכבי יבנה	28	25–31	46
5.	הפו. חדרה	28	39–46	40
6.	מ. שעריים	28	37–36	39
7.	הפועל ר"ג	28	31–27	37
8.	הפו. יהוד	28	41–38	33

טבלת הבית התחתון

9.	מכבי יפו	28	28–29	37
10.	הכח ר"ג	28	32–28	30
11.	הפ. בת־ים	28	34–27	28
12.	רמת־עמידר	28	40–26	27
13.	ב. נתניה	28	39–25	27
14.	הפועל עכו	28	43–21	21

עימות סוער צ'לסי — צ'רלטון לקביעת המשתתפת בפליי־אוף

ליגה אנגלית

לונדון (שירות "ספורט הארץ"). מחזור הסיום של הליגה האנגלית יקבע את הקבוצה שתיאלץ לשחק בסידרת הפליי־אוף, לקביעת היורדת הרביעית לליגה השניה. ואי אפשר היה לעשות זאת טוב יותר מאשר בעימות חזיתי בין צ'לסי וצ'רלטון, שתי הקבוצות הלונדוניות שייפגשו השבת בסטאמפורד ברידג', איצטדיונה הביתי של צ'לסי. המנצחת תישאר בליגה הראשונה. המפסידה תשחק בבית הפליי־אוף עם שלוש הקבוצות שדורגו 3–5 בליגה השניה. במקרה של תיקו תרד צ'לסי, שלה הפרש שערים גרוע. אפשרות נוספת במקרה של תיקו: ווסטהאם תרד לליגה השניה. אולם לשם כך על ווסטהאם להפסיד לניוקאסל בהפרש שמונה שערים.

האלופה הטריה ליוורפול תסיים את העונה המוצלחת שלה בליגה, שבוע לפני גמר הגביע בוומבלי מול ווימבלדון, במישחק חוץ נגד שפילד ונסדיי. מנצ'סטר יונייטד תארח את פורטסמות, שירדה לליגה השניה. אוכספורד, יורדת נוספת, תתארח אצל נוטינגהאם פורסט. יתר המישחקים: אוורטון — ארסנל, נוריץ' — ווימבלדון, קובנטרי — קווינס פארק ריינג'רס, סאות'המפטון — לוטון.

במישחקי השלמה שלשום: נוריץ' — טוטנהאם 0–2, טוטנהאם — לוטון 2–1.

בליגה השניה כבר הבטיחו מידלסברו את עלייתה לליגה הראשונה, אבל מחר תוכל מידלסברו להבטיח עליה אם תנצח בביתה את לסטר, לעיני קהל שיא בן 42 אלף צופים. המועמדות הנוספות לעליה, שיוכו למעידתה של מידלסברו, הן אסטון וילה שתתארח אצל סווינדון ובראדפורד סיטי שתארח את איפסוויץ'. על מקום בפליי־אוף יתמודדו גם בלקבורן רוברס (מחוץ בחוץ מול מילוול) ומנצ'סטר סיטי.

במוצאי שבת וביום א' בהדר־יוסף

כוכבים מחו"ל מבטיחים תחרות איכותית מרתקת

אתלטיקה

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

ריצת 110 מטר משוכות לגברים וזריקת דיסקוס יפתחו מחר ב־19.00 את התחרות הבין לאומית, המתקיימת בפעם השניה בישראל באיצטדיון הדר־יוסף ותינעל ביום ראשון.

למרבית האתלטים האורחים זו התחרות הראשונה העונה מחוץ לאולמות, וטבעי שאינם בשיא כושרם. אך אין ספק שביכולתם למשוך את אתלטי ישראל — המצויים בראשית עונת המסלול — לתוצאות טובות ולהפוך את התחרות לאיכותית.

איגוד האתלטיקה הפיץ כרטיסים במחיר מוזל של 3 ש"ח לנוער ו־5 ש"ח למבוגר, כדי למשוך קהל. כן הפיץ האיגוד 4,000 כרטיסי הזמנה לתלמידי בתי־ספר ולמורים. לצופים תינתן הזדמנות לחזות גם באירוע מרגש — מירוץ ראווה ל־1,500 מטרים על כסאות גלגלים.

שני רצים בכירים מאנגליה, קולין ג'קסון ונייג'ל ווקר, יעניקו מימד איכותי למירוץ 110 מטר משוכות. ג'קסון (13.30 שניות) זכה במדלית ארד באליפות העולם אשתקד ברומא, ואילו ווקר (13.52 שנ') זכה במדלית ארד באליפות העולם באולמות באינדיאנאפוליס (ינואר 1987). לשיאן ישראל הטרי ב־100 מ', איתי אילה (10.52 שנ'), מצפים יריבים עדיפים, בהם אליוט באני מסקוטלנד (10.20 שנ').

ב־1,500 מ' יהיה הישראלי דב קרמר (3:44.36) שותף לריצה מרתקת, בה מועמד לנצח הבלגי המצויין ארי סטיבנס (3:36.90 ד'). ישתתפו גם שני רצים מהונגריה, אישטוואן קניפל ויוזף ברצקי. ב־400 מ' צפוי לשיאן ישראל, אלון אלייקים, מיבחן מול יריבים עדיפים — רולנד מנס מהולנד (46.73 שנ') ובנו אייקר ממערב גרמניה (46.78 שנ'), שזכה באליפות ישראל האחרונה. בקפיצה משולשת מועמד לניצחון הבלגי רידיה פאליס (16.68 מ').

הקפיצה לגובה נשים תהיה אחד ממוקדי התחרות. ארבע קופצות מחו"ל, שניתרו בעבר מעל 1.90 מ', מבטיחות רמה טובה וקרב מרתק. בין הישראליות ישתתפו דליה נבות ואפרת גרין. ב־100 מ' משוכות תהיה לדליה נבות הזדמנות טובה לדלוק אחרי לסלי אן סקיט מאנגליה (13.07 שנ') המועמדת לניצחון. ב־400 מ' יהיה מאבק צמוד בין המערב גרמניה קריסטינה סוסיק (52.00 שנ'), הצפון אירית פאטרישיה וולש (52.06) והרומניה ניקולטה קארוטאסו (53.00 שנ'). ב־100 מ' תשתתף הרומניה באריינה אילקו (11.70 שנ'), שזכתה במדלית הזהב בקפיצה לרוחק באוניברסיאדה האחרונה שהיתה בזאגרב ב־1987.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

גרטה וינטר

ההלויה תתקיים היום יום שישי י"ט באייר תשמ"ח 6.5.88 בשעה 11.00 בבית העלמין בהרצליה (רח' פינסקר).
יושבים שבעה בבית משפחת וינטר — טבת, רח' תור הזהב 6 הרצליה.

המשפחה המתאבלת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו

פרופ' **קורט לוי** ז"ל

ההלוויה תתקיים היום, יום שישי י"ט באייר תשמ"ח 6.5.88, בשעה 10.30 לפנה"צ בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה, השער הראשי.

המתאבלים: אשתו: מרגיט — גימלי
בנו: דני ונגה לוי
בתו: רותי ואלכס דלין
הנכדות: קרן, שירלי, חגית, שירה ומאיה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של מנהלנו האהוב והיקר

כלב אלברט ז"ל

ההלוויה תתקיים היום בשעה 12.00 בחולון
נפגשים בשער הראשי

רוטו שקע בע"מ
ההנהלה והעובדים

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

לאה שפיץ
ע"ה

נעלה לקברה לאזכרה וגילוי המצבה ביום שני כ"ב אייר תשמ"ח 9.5.88 בשעה 17.00 בבית העלמין בסביון

תודתנו לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אשר ברנע ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום שני כ"ב באייר תשמ"ח 9.5.88, בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין "הדרום" (בגבול חולון־בת־ים).
נפגשים ליד השער הראשי

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של יקירנו

יצחק הופמן ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון כ"א באייר תשמ"ח 8.5.88 בשעה 3.30 אחה"צ
נפגשים ליד השער הראשי בבית העלמין הישן, חוף הכרמל, חיפה

המשפחה

הבוקר הארץ

הארץ חדשות

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים מ-8 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתוצת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 5793333, 5793334
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81533
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 20.00-8.00
בימי ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433500
"שקמ" – שרות רפואי לקט ת"א שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24–19 טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
שלי"ח – שרות רפואי לקט (חיפה) בימי חול בשעות 24–19, בימי שישי 24–14, בשבת 24–08 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
שר"ן – שרות רפואי נייד ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום – 02-669551, 660585
מוקד לילה שבת וחג – 226191 מנוי מס' 1788 (להשאיר הודעה לרופא תורן) תל אביב, מוקד יום – 218820, 218898
מוקד לילה – 651011 מנוי 3752 ול' השאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל-אביב:
בר כוכבא 49 טל' 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקרבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
ירושלים: בי"ח הדסה ע"כ 22–16 קשב לבית –
שרות מיניים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 7549111 1500
מד"א – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות)
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל-אביב 03-5461111
ילדים ונוער 03-261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 335316
באר-שבע 057-48111
כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410
באר-שבע 052-913999
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז מידע למטפלי לחץ מטעם "מטבליו"
א' ד"ה 11.00-13.00
ב' ד"ד 16.00-18.00
רח' מאוס 13 תל-אביב

אגם לשירות אדם – חברה מקורית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727/8
שחל – עזרה לטיפול נמרץ לחולי לב (פרטי) 330848
יונה – 24 שעות קו ארום לנטים מר כת טל' 03-5461133, 08-550506
הועד למלחמה באיידס – הסברה ומידע לחולים מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-290101, 03-203121, קו פתוח בכל יום ב' 23.00-19.30. ת.ד. 20633 תל-אביב
תורנות מודעות בטלפון – השוגן ת"א – 611001, 24363, 239952 (24 שעות ביממה) השוגן ירושלים 226335 השוגן חיפה 645334
האגודה להמתת המוות טבחי ת"א בן יהודה 146 239207

תורנות בתי חולים

תל אביב:
רוקח – (ילדים, פנימית)
איכילוב – (כירורגית)
ירושלים
שערי צדק – (כירורגית, אורטופדית, עיניים)
הדסה ע"כ – (פנימית, ילדים)
הדסה ה"צ – (נשים)
ביקור חולים – (א.א.ג)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
שדה דב האחד 3 תבנית ל' 5412518
סיני שער ירושלים 76 יפו 822993
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
פנגור פנגור 27 664073
רמת גן ובני ברק
הרצל הרצל 52 722572
חולון
אסותא סוקולוב 4 5058197
בת ים
עצמאות בלפור 75 865583
נתניה
קרנאל מ. מסטרי ק. נורדאו 51774
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הרמן סמטת מדינין ק. מוצקין 715136
חדרה
אמה הנשיא 75 322539
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות – אמצעי מניעה.
תל-אביב: ימים ב' ג' ד' – 19.00-16.00.
יום ו' שעות 11.00-8.30
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' – 19.00-16.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים: מ-8 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתוצת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 5793334, 5793335
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81533
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד-רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 20.00-8.00
בימי ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433500
שר"ן – שרות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום – 669531, 660585
מוקד לילה, שבת וחג – 226191 מנוי מס' 1788 (להשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד)
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקרבנות אונס – 24 שעות ביממה
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים – 245554
חיפה – טל' 04-660111
מד"א – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות)
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 335316
באר-שבע 057-48111

תורנות בתי-חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגית)
ירושלים
ביקור חולים – (פנימית, א.א.ג)
שערי צדק – (כירורגית, אורטופדית, נשים, ילדים, עיניים)

תורנות בתי-מרקחת

תל אביב
גרוס שינקין 27 284791
סביטס אבן גבירול 83 246003
מוצ"ש, גרוס, שינקין
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מוצ"ש, מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
קריית אליעזר כבר מאירהוף 6 511707
חולון
ד"ר הורי סוקולוב 70 842433
רמת גן ובני ברק
רמה ז'בוטינסקי 65 7514483
נתניה
מקסים סלומון 2 617836
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
הרמן סמטת מדינין ק. מוצקין 715136
חדרה
אמה הנשיא 75 322539

מרכזי מידע – אגד
02-304304 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	8.02	6.43
תל אביב	7.59	7.01
חיפה	8.04	6.55

לא מכרת לא שילמת
רק לוח העיר
מחיר למלה 10.74 ש"ח כולל מע"מ
קבלת מודעות
מ-8.00-20.00

זכו בפיס

בהגרלת רב-פיס של מפעלי הפיס מס. 18/88 שהתקיימה ביום 5.5.88 זכו הכרטיסים הבאים:
בסך 250,000.00 + 16,668.00 ש"ח זכה המספר 078507
בסך 15,000.00 + 1,668.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 78507
בסך 1,500.00 + 168.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 8507
בסך 150.– + 18.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 507
בסך 15.00 + 3.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 07
בסך 3.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 7; 0; 1
רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס

פרסום גילה
למסירת מודעות מכל הסוגים
הטלפון שלך
03-298160
03-298161
מכבדים כרטיסי אשראי
ויזה
ישראכרט
דיינרס

בע"מ לשמירה אבטחה ושרותי נקיון דרוש
מפקח
לתפקיד ניהולי הכרוך בפיקוח וניהול כח אדם בחברה
רח' המלך ג'ורג' 30, קומה ג', טל: 02-227617

לאלדה פיתוחים אלקטרואופטיים בע"מ
דרוש:
מהנדס תוכנה
★ נסיון של שנתיים לפחות בכתיבה עצמאית של תוכניות במהלול יישומים (DBASE, MAGIC), על IBM-PC
★ יתרון לבעלי ידע ונסיון ב-ASSEMBLER לעיבוד נתונים במערכות זמן אמת
★ זמן עבודה גמיש, 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות 02-536123 עבור מהנדס תוכנה

לרשות שמורות הטבע
דרוש/ה
פקח/ית ניטור נחלים
תאור התפקיד: פקוח על מערכות שפכים, מקורות זיהום, איכות מים ופיקוח על מכוני הפקת מיים.
דרישות: תואר ראשון בביולוגיה, חקלאות, גאוגרפיה, מדעי הסביבה.
נסיון בעבודת שדה, רשיון נהיגה, בריאות תקינה.
העבודה בשעות לא מקובלות
מגורים באזור ירושלים
המעוניינים יפנו לרשות שמורות הטבע
רח' ירמיהו 78 ירושלים, למילוי שאלונים
עד לתאריך 13.5.88

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920
לכפר הנוער קרית יערים
דרוש/דרושה
לשנת הלימודים תשמ"ט
משרה פנויה מס' ח/206/88
מדריך/ה חינוכי/ת
(מגורים במקום חובה)
נא לפנות בכתב לכפר הנוער קרית יערים, ד.נ. הרי יהודה 90840, או טלפונית 02-342476, 02-342171
מועד אחרון להגשת מועמדות 23.5.88
פרסום שושה

עיריית תל-אביב-יפו
ילד וילדה כבני שנתיים. חמודים מאוד.
הסובלים מתסמונת דאון
מחפשים בדחיפות משפחה אומנת חמה ואוהבת.
המשפחה תקבל תשלום והדרכה צמודה.
נא לפנות ל: נעמי בן חיים
טל: 438325, 438145, 03-438820

דרוש **מנהל חשבונות עצמאי**
נסיון 5 שנים קודמות מליאה בחשבונות
טלפון 04-247630 בשעות הערב

למלון חוף התמרים
דרושים:
1. טבחים – מקצועיים
2. חדרניות
לפרטים מלון חוף התמרים 04-912891 לאפי

לחברה בחיפה
דרושה:
פקידה/קלדנית
נסיון בקלדנות ובהנה"ח ידע בסיסי באנגלית 5 ימים בשבוע
נא לפנות לטלפון 04-644353

קליל תעשיות בע"מ
דרוש:
פקיד
למחלקת מכירות
הכישורים הדרושים:
* נסיון באדמיניסטרציה מסחרית במשרד מכירות.
* נסיון בטיפול ובקידום קשרים עם לקוחות
* נסיון בהפעלת מחשב.
* עדיפות לבעלי נסיון במפעל תעשייתי
בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה נא לפנות בכתב לגב' דורית ישראלי ת.ד. 210 קריית מוצקין (26114)
סודיות מובטחת

לחברת ביטוח גדולה בחיפה
דרושה
מזכירת שיווק
בענף ביטוח החיים
המתנים הדרושים:
* השכלה תיכונית, רצוי אקדמאי
* עדיפות לבעלי נסיון בענף
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 04-672141-2, 04-666841 למאיר

לחברה לעמילות מכס
דרוש
פקיד
עדיפות לבעל נסיון וידע
טל' – 04-514251 / 2

לחברת שיווק
דרושים
א. סוכן לאזור הצפון
עם מסחרי לקו פעיל
ב. מחסנאי - עם רשיון ג'
לאזור השרון
לפנות ת.ד. 5050 הרצליה

העמותה למען הקשיש נצרת עילית · המחלקה לשירותים חברתיים
דרושים:
מנהל/ת מרכז יום לקשיש בנצרת עלית
תאור התפקיד:
אחראי/ת להרצה והפעלת מרכז היום לקשיש אשר בנייתו עומדת להסתיים בקרוב.
אחראי לעבודתו התקינה של המרכז ועובדיו, יוזם מפתח ומקיים קשר קבוע עם מוסדות ועם שירותי הרווחה האחרים הקיימים בקהילה, אחראי לזרותים וסדרי עבודה תקינים, אחראי להתפתחותם המקצועית של עובדי המרכז, מתן ייעוץ, הדרכה והכוונה בהתאם לעדיפויות וצרכי האוכלוסייה הנקלטת. אחראי שהמוזמנים לשירותים יקבלו את הסיוע והטיפול הדרושים בצורה הנאותה ביותר, פועל לביסוס המרכז כגורם דומיננטי בכל הקשור בטיפול בקשיש בקהילה.
כישורים:
השכלה אקדמאית בתחום מדעי הרוח וההתנהגות. עדיפות לעבודה סוציאלית, נסיון ארגוני וניהולי מוכח של 5 שנים לפחות.
מועמדים מתאימים יפנו אל המזכירות, העמותה למען הקשיש רח' גולן 199 בשעות העבודה הרגילות.
תאריך אחרון להגשת מועמדות 13.5.88.

בונד-אמריקה ישראל בליידס בע"מ
למפעלנו בנצרת עילית
דרושים
מכונאי אחזקה
לתפעול מכון אוטומטי ומתקדם
כישורים דרושים:
* נסיון באחזקה ובאוטומציה תעשייתית
* מהנדס / הנדסאי / טכנאי מכונות
תנאים מעולים ואתגר מקצועי רב למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב-יד
לת.ד. 3993 נצרת עילית
סודיות מובטחת!!!

למשביר לצרכן אשקלון
דרוש
מקדם מכירות מקצועי למוצרי חשמל ואלקטרוניקה
בפרטים לפנות למשרדי המשביר לצרכן אשקלון

לתעשיה הצבאית בירושלים
דרושים
1. **מהנדס/ת אבטחת איכות בכיר:** למפעל תעופתי על-פי תקן MIL-Q-9858, ניהול צוות גדול של עובדים, מהנדסים וטכנאים; קיום קשר עם לקוחות חו"ל, בעיקר מפעלים תעופתיים בארה"ב. נדרש מהנדס מכונות או חומרים ותהליכים, בעל נסיון של חמש שנות עבודה לפחות בתפקידי אבטחת איכות, בתחומים הנ"ל. שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת-אם".
2. **מהנדס/ת תעשיה וניהול בכיר:** ממונה על קבוצת נושאים במינהלת תוכנית היצור: PROGRAM MANAGER, לגיבוש תוכנית אספקות בסיסית, בשיתוף פעולה עם המפעלים, מחלקות התכנון, התמחיר וכלכלה, ההנדסה ואבטחת האיכות; ריכוז מעקב; בדיקת התוכניות; תיקונם על-פי דרישות שינויים מסוכמות ועל-פי תוכניות היצור; קיום הקשר עם הלקוחות, בעיקר מפעלים תעופתיים בארה"ב הנ"ל. שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת אם".
3. **מהנדס/ת תעשיה וניהול בכיר:** בעל נסיון של כשמונה שנים לפחות בתחומי הפעילות הבאים: שכר-עידוד, ארגון ושיטות עבודה במערכי ייצור של מפעל תעופתי, מתכת וטכנולוגיות מורכבות של ייצור והרכבה מכניים.
4. **מהנדס/ת מכונות:** לתפקיד בכיר בניהול ובייצור במפעל לייצור חלקים מכניים עדינים והרכבתם, כולל חלקים אלקטרוניים. נדרש נסיון של 10-8 שנים לפחות בניהול ייצור של עיבוד שבבי מדוייק במכניקה עדינה, הרכבות טכנולוגיות, בהיקפים גדולים. המפעל מונה מאות עובדים. קשר עם לקוחות בארץ ובחו"ל; שליטה מלאה באנגלית – הכרחית.
5. **מהנדס/ת מכונות אוירונאוטיקה:** לתפקיד בכיר בהנדסה; בעל נסיון של כעשר שנים בתכנון הנדסי תעופתי של ציוד נשא למטוסים וחלקי מטוסים; קשר עם לקוחות חו"ל, ניהול צוות גדול של עובדים מהנדסים וטכנאים. נדרשת שליטה מלאה באנגלית. רצוי ברמה של "שפת-אם".
6. **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה, עם רקע בתחום המכני:** להקמת פרוייקט ייצור מוצרים אלקטרו-מכניים ולאבטחת איכות, בתחום המוצרים הנ"ל. נדרשת שליטה מלאה באנגלית.

למועמדים מתאימים שמחוץ למרחב ירושלים – יינתן סיוע זמני בדיור. נא לפנות למחלקת כח-אדם ת.ד. 1505 ירושלים, ולציין את מספר המשרה. נא לציין תעודת זהות. רק פנים מתאימים יענו

התעשיה הצבאית

החברה לאוטומציה במנהל השלטון המקומי בישראל בע"מ
מרחב ירושלים
דרוש/ה
מתכנן/ת מעצב/ת טפסים
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב עם פירוט השכלה וניסיון קודם לת"ד 13035 ירושלים

להנהלת רשת שביל בנהריה
דרוש / ה
מנהלת חשבונות
1. בעל/ת נסיון רב בנהול עצמאי של מערכת הנהלת חשבונות
2. נסיון רב בתוכנת "חשבשבת"
3. סוג ג' או ד' או מדופלם
4. יום עבודה מלא
לטל' 04-928874 / 5

עיריית ירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת בי"ס
שש שנתי מקיף בשכונת גילה
תוכנן עירוני ר"ן (מכרז 42/88)
במחלקה לחינוך/מערכת החינוך העל יסודי
הדרגה: כמלוה דרג עובדי ההוראה בתוספת גמול ניהול
הערה: בהמשך 43 כתות – מכוני תלמידים
פרטים נוספים על ביה"ס ומהות התפקיד אפשר לקבל אצל מר מ. חשין המשנה למנהל המחלקה לחינוך רח' יפו 34
טלפון 245828, או טלפון 224361
טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאמרכלות, רחוב יפו 22, קומה א' חדר 213.
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום שני ז' סיון התשמ"ח (23.5.88)
ירושלים, י"ט אייר התשמ"ח
6 במאי 1988
המנהל הכללי

למוסך מרכזי לרכב פרטי באיזור הצ'ק פוסט
דרושים
★ **בוחן / יועץ שירות רכב**
★ **חשמלאי רכב עם הסמכה** (או בקורס הסמכה)
★ **מנהל עבודה**
למשרות מלאות וקבועות למועמדים המתאימים הנגע הבשרה במידת הצורך. תנאים טובים:
נא לפנות בכתב: ת.ד. 557 חיפה או טלפונית 04-724929, 724920, 722368
– סודיות מובטחות –

האקדמיה למוסיקה ולמחול ע"ש רובין בירושלים

קורסי קיץ 1988

24 ביוני – 15 ביולי: ארבע פגישות
שיטות בימוי
★ יורי לובימוב
הקורס מיועד לבמאים ולאמני הבמה

15-5 ביולי
קורס לניצוח
בשיתוף עם הסינפוניטה הישראלית באר-שבע
★ פרופ' קרל סטריאה (פולין)

19-5 ביולי
קורסי מחול
בשיתוף המועצה לתרבות ולאמנות
★ ואלרי וגאלינה פאנוב – בלט קלאסי
★ בריס קארטר (לונדון) – מחול מודרני
★ אלן ביל (שטוטגרט) – בלט קלאסי
★ מושה ברקוס (לונדון) – ריקוד אופי
★ וולטר ניקס (ארה"ב) – ג'אז
★ מטובי המורים בארץ
כונה מיוחדת למורים למחול

24 ביולי – 5 באוגוסט
מוסיקה לכינור, ויולה ולהרכבים קאמריים
★ דוד חן
הקורס מיועד לנגנים בכל הרמות

19-14 באוגוסט
ג'אז – סולפג' וקומפוזיציה
★ וצ'סלב גנלין

26-21 באוגוסט
ג'אז – סדנאות ביצוע
בשיתוף עם פסטיבל הג'אז בים האדום, אילת
★ דייב ליבמן (ארה"ב)
★ ריצ'י ביירארך (ארה"ב)
יתקיימו סדנאות נפרדות לנגנים מקצועיים ולסטודנטים

7 באוגוסט – 2 בספטמבר
קורסים קדם אקדמיים
בהדרכת מורי האקדמיה: ינעם ליף, ארי בן שבתאי, חיים פרמונט.
קורסים אלה, שיכללו פיתוח שמיעה, תיאוריה אלמנטרית וד-אזנה מודרכת, יהוו שלב מעבר לקראת לימודים באקדמיה.
הזכות לשינויים שמורה
לפרטים נוספים נא לפנות לסורינה דינור ולאורלי שר (מחול בלבד) האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ע"ש רובין. קאמפוס גבעת רם, טל' 03-636232 בשעות הבוקר.

לבית הספר האזורי גבעת זאב
דרושים
מורים ממלאי מקום
לשנת הלימודים תשמ"ח
לפרטים נוספים נא להתקשר טלפונית
02-361141 02-361039
02-361388 02-361184

לחברה ציבורית בירושלים
דרוש/ה
ראש צוות נתוח מערכות ועיבוד נתונים
הכרחי נסיון מוכח בניהול פרוייקטים בסביבית מחשב I.B.M
לפנות בכתב יד לת"ד 9340 ירושלים

דרושים
למשרד רו"ח בירושלים
מנה"ח מנוסה
לניהול חשבונות לקוחות,
לתקשורת איתם ולבירורים ברשויות המס
* אפשרית מישרה חלקית
* עדיפות ליועץ מס (אפשרות להתמחות)
נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים נסיון והשכלה לת.ד. 9493 ירושלים

החברה לאוטומציה במנהל השלטון המקומי בישראל בע"מ
מרחב ירושלים
דרוש/ה
מתכנן/ת מעצב/ת טפסים
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב עם פירוט השכלה וניסיון קודם לת"ד 13035 ירושלים

באבן יהודה – שטח קרקע למכירה

מתבקשות הצעות לרכוש קרקע, המיועדת לבנייה, בשטח של 20,018 מ"ר בגוש 8017 חלקות 2 ו-3, עליהן נטוע פרדס מניב פרי הדר ד-20/287 הקיים מחלקה 10 בגוש 8017 (קרקע חקלאית); שטח הקרקע כולה 2,727 מ"ר.
הבעלים אינם מתחייבים לקבל הצעה כלשהי.
הצעות יש להגיש בכתב לבבלי מילנר ושות', ת.ד. 50075, תל-אביב 61500.

דלתא מקסטיל שיווק בע"מ
DELTA
דרוש/ה
סדרן/ית - מקדמת מכירות לסידור מדפים וסטנדים ברשתות מזון באזור חיפה
דרישות התפקיד:
★ בעל רכב - חובה
★ אפשרות למשרה חלקית
נא להתקשר לנחמה 03-9231552

שכר גבוה!!!
תנאים מצויינים!!!
למלחימי חשמל
(מעגלים מודפסים)
ולחוטים
[illegible]
ירושלים, בן יהודה 7
02-242801
02-241979
02-233732
לשרותך
דנאל
החברה לשרותי כח אדם בע"מ

הזדמנות יוצאת דופן ל- אנשים הרוצים להצליח
לחברת ביטוח בתנופה
דרושים אנשים בעלי מרץ ויוזמה המוכנים לעבוד קשה כדי לבנות קריירה חדשה ועצמאית
למתקבל תינתן הכשרה מקצועית מקיפה
הכנסה גבוהה, תנאים מצויינים ואפשרות קידום נרחבות
עבודה באוירה נעימה
טל' 02-222341, להדרכה (סיום א')

לחברת כלמוטור
יבואני מכוניות מיצובישי בישראל
דרוש
איש מכירות
צעיר ונמרץ
לסניף חיפה
נא לפנות טלפונית 04-526241
לגב' דליה פרידלנדר

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית ספר לחינוך · משרד החינוך והתרבות
מודיעים על
תוכנית התמחות לתואר מ.א. למנהלים ולממלאי תפקידי ניהול בכירים במוסדות חינוך בשנת הלימודים תשמ"ט
א. התכנית מיועדת להכשרת מנהלים וממלאי תפקידי ניהול בכירים במוסדות חינוך ברמות השונות.
ב. המועמדים חייבים להיות בעלי תואר ראשון ונסיון בעבודה חינוכית.
ג. ועדת קבלה משותפת לביה"ס לחינוך ומשרד החינוך והתרבות תאשר את הקבלה לתכנית.
ד. המועמדים המתאימים יזכו במענקי לימוד.
ה. לקבלת תוכנית בכתב ולתאום פגישה עם צוות התכנית, נא לפנות למזכירות ביה"ס לחינוך בהר הצופים, טל: 882028, 882020, 882050.

גרבי דלתא
DELTA Socks
בע"מ
למפעלנו בכרמיאל דרוש:
מחסנאי טכני
★ נסיון 3 שנים בעבודה
אחראי מחסן
★ נסיון בניהול מחסן
★ עדיפות לתושבי כרמיאל
בדבר פרטים נא לפנות טלפונית 04-985753/4
למזל - מוז סריגה

המרכז הקהילתי ע"ש יוסף וקרולין גרוס
למרכז קהילתי רוממה/דרושים
★ **רכז/ת לקייטנת קיץ** – יולי 1988
★ **רכז/ת תוכנית העשרה ולימודים** לילדים בגיל 12-7 לשנת הלימודים תשמ"ט
★ **רכז/ת תוכנית מניעה לבני נוער בסיכון**
יועדפו מועמדים בעלי נסיון בהדרכה בעלי תואר ראשון בחינוך, עו"ס, מדעי ההתנהגות וכו', תוכנית שוויון
המועמדים מתבקשים לפנות למשרד המתנס
ברחוב זכרון יעקב 5 רוממה ירושלים
בטל: 534711 — 02-522290

אלרון
תעשיה אלקטרונית בע"מ
לפעילות חדשנית ורבת אתגר
דרוש
מהנדס תכנה מעולה
לפיתוח של מערכת ממוחשבת ויחודית
יתרון לבעלי נסיון ב:–
★ UNIX
★ שפת C
★ עיבוד תמונות
אנו מציעים תנאים טובים ושותפות בהצלחה.
לפנות ל: אלרון תעשיה אלקטרונית בע"מ
ת.ד. 1573, חיפה 31015
טל': 04-511121 / זאב 04-556667
סודיות מובטחת

صكتا من الاهل

חדשות הכלכלה

חודשו מגעים למכירת השליטה בבנק הספנות

המתעניינים הם גופים עיסקיים המבקשים לרכוש את הבנק ב"מחיר מציאה"

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הגופים המנהלים את קיבוצי התק"ם והשומר הצעיר, המחזיקים בבעלות הבנקים של בנק הספנות, חידשו בימים האחרונים את מאמציהם למכירת השליטה בבנק. הבנקים מתנהלים עם מספר גופים עיסקיים מקומיים, המבקשים בהגדתם לרכוש את הבנק "במחיר מציאה". בעלי המניות האחרים בבנק הספנות הם קבוצת אייזנברג (11 אחוזים) ובנק הפועלים (15 אחוז).

כזכור, לפני כמספר חודשים קיבלה קבוצת משקיעים בראשות הקבלן יצחק תשובה, אופציה לרכישת השליטה בבנק הספנות, במחיר של 18 מיליון דולר. לאחר שרואי החשבון של הקבוצה בדקו את ספרי הבנק, הם הגיעו למסקנה, כי היקף החובות המסופקים הינו גבוה יחסית, והמחיר המוצע הוא גבוה. אחד מתנאיו של תשובה לרכישת השליטה, היתה קבלת כתב שיפוי לכיסוי חלק מחובות הבנק, אם אלה לא יגבו.

בעלי השליטה בבנק הספנות דחו תנאים אלה, והמשא ומתן התפוצץ. הדוחות הכספיים של בנק הספנות שפורסמו השבוע, המצביעים על ירידה תלולה ברווחיות הבנק, הצדיקו את חישובי הקונים. לא מן הנמנע, כי הגורמים שאיתם מתנהל בימים אלה משא ומתן לרכישת השליטה בבנק, יבקשו להעתיק את מיקום הבנק למקום אחר, ואת הקרקע שתתפנה ינצלו לבניה.

עודף תקבולים על תשלומי מט"ח בסך מיליארד ד' בסקטור הפרטי

בשנת 1987 • ב-'88 המגמה נמשכת • חוגים כלכליים בי"ם: עדות לאמון הציבור בשקל

מאת דן סגיר
כתב "הארץ"

עודף התקבולים על התשלומים במטבע חוץ של הסקטור הפרטי על בסיס מזומן בשנת 1987 הסתכם בכ-מיליארד דולר. נראה כי ברבע הראשון של שנת '88 נמשכה אותה מגמה, והיה עודף תקבולים על תשלומים של כרבע מיליארד דולר. כך עולה מסקירה תקופתית של מאזן התשלומים על בסיס מזומן של הסקטור הפרטי, שערכה מחלקת הפיקוח על מטבע חוץ בבנק ישראל.

חוגים כלכליים בירושלים רואים בנתונים אלה עדות לכך שהציבור נותן אמון בשקל, ובהצהרות משרד האוצר שאין בכוונתו לפחות את השקל ביחס לדולר בתקופה הקרובה.

ממצאי הסקירה מורים שבשנים האחרונות ישנה מגמה של גידול בעודף התקבולים על התשלומים, בעוד שבשנת 84 היה עודף תשלומים לחו"ל בסך של כ-1.4 מיליארד דולר. בשנת 85 היה איזון בין התקבולים והתשלומים, ואילו בשנת 86 היה עודף תקבולים של כחצי מיליארד דולר. בשנת 1987 חל גידול בהעברת מטבע חוץ של הסקטור הפרטי הלא בנקאי מחו"ל בסך של כ-700 מיליון דולר לעומת 1986. ההשקעות נטו של תושבי חוץ בישראל בשנת 87 הסתכמו בכ-170 מיליון דולר, לעומת כ-125 מיליון דולר בשנת 86.

מסקירת הפיקוח על מטבע חוץ בבנק ישראל עולה עוד, כי ההוצאה הממוצעת של תושב ישראל היוצא לחו"ל באמצעות משיכת מטבע חוץ ממערכת הבנקאות הגיעה בשנת 87 ל-580 דולר (מהם 335 דולר במזומן). אולם כל ישראלי החוזר מחו"ל הפקיד במערכת הבנקאות חזרה כ-215 דולר בממוצע. ההכנסות מתיירות שהופקדו במערכת הבנקאות הגיעו אשתקד לסך של כ-1.4 מיליארד דולר לעומת 0.9 מיליארד בשנת 1986.

מפגש בין עובדי "אליאנס" למנכ"ל כור — ללא תוצאות

העובדים נחושים בדעתם לא לוותר על 14% משכרם כדרישת ההנהלה

מאת יהונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

ניסיון לפתרון משבר "אליאנס" אתמול לא הביא לפריצת דרך. בני גאון, מנכ"ל "כור", נפגש אתמול עם ראשי ועד העובדים של המפעל במטרה לנסות ולמצוא פתרון למפעל. הפגישה לא הביאה לכל תוצאות ממשיות, והיא הוגדרה לאחר מכן כ"פגישת היכרות" בלבד.

היה זה נסיון ראשון לנסות ולהדיר את הגלגל אחורה ולבטל את מינוי המפרק. העובדים עדיין נחושים בדעתם שלא להסכים לכל הוויתורים שדורשת ההנהלה, ולמרות שאתמול לא נקטו עיצומים במפעל, הם עשויים לשוב ולנקוט בדרך זו בימים הקרובים.

בפגישה אמר גאון, כי הוא מקווה, שהעובדים ישתפו פעולה עם המפרק ויקבלו את תכנית ההבראה המוצעת על מנת למנוע העברת המפעל לכונס נכסים. מהלך שממנו אין עוד חזרה. המשא ומתן על תוכנית ההבראה מנוהל כיום על ידי האגף לאיגוד מקצועי והמפרק.

בני גאון

בשלב זה מנעו העובדים את הוצאת הסחורות מהמפעל וכך, למעשה, לא איפשרו את פעילותו הסדירה.

הפער בין עמדות הצדדים עדיין משמעותי מאוד. ההנהלה דורשת מהעובדים לוותר על 14% משכרם, ואילו העובדים מסכימים לוותר של 5 אחוזים בלבד.

העובדים גם דורשים מינוי של מנהל אחר במקומו של ינון עזרוני, שמשמש בתפקיד מנכ"ל החברה מטעמו של המפרק כיום.

(ע). בהודעה שמסרו חברי ועד הפועלים במפעל נאמר, כי עובדי "אליאנס" התבשרו שמחר האוכל במפעל לא יופעל החל מהשבוע הבא ומשרדי גלם לא יועברו לייצור. העובדים קראו למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, לפעול לביטול הפניה לבית המשפט למינוי מפרק ל"אליאנס".

שלושה מפעלי עיבוד עופות בדיר אל אסד — בלא רשיון

משרד הבריאות: אין לאכול מוצרים של "עוף הצפון", "עוף אריה" ו"סופר עוף"

מאת עדנה אריהדור

בדיר אל אסאד שליד כרמיאל התגלו שלושה מפעלים לעיבוד בשר עוף, הפועלים בלא רשיון ובמצב תברואה ירוד.

המפעלים הם "עוף הצפון" בבעלות אחמד דאבת, "עוף אריה" בבעלות חסן מחמד נעמה ו"סופר עוף" בבעלות מחמד נעים סאר.

פקחי לשכת הבריאות במחוז הצפון ביקרו בכפר אתמול בבוקר וגילו כי המפעלים משתמשים בתערובות משלוח שאינן כשרות, ויש חשד לזיוף.

כדי להבטיח את בריאות הציבור מנעו אנשי מחוז הצפון את שיווק תוצרתם של מפעלים אלה, והחלו בבדיקות מיקרוביולוגיות.

במקביל פנה המשרד לציבור בבקשה להימנע מקניית מוצרים אלה. מי שכבר קנה אותם מתבקש שלא להשתמש בהם, ולפנות מיד ללשכת הבריאות באיזור מגוריו.

אינג' דניאל רייכמן, מנהל שרות המזון, אמר כי הגילויים חמורים משום שאכילת מזון שלא בפיקוח ובתנאי עיבוד ירודים — מסכנת במישרין את בריאות הציבור.

רווח בנק כללי גדל ב—28% הגיע ל—704 אלף שקל

מאת אריה לביא

הרווחיות של בנק כללי שבשליטת הברון אדמונד דה רוטשילד השתפרה ברבעון הראשון של 1988. הרווח הנקי של החברה גדל ב—28 אחוז והגיע ל—704 אלף שקל לעומת 550 אלף שקל בשנה הקודמת. התשואה נטו על ההון העצמי הינה נמוכה עדיין מהמקובל במערכת הבנקאות ומגיעה ל-6.9 אחוזים.

מאזן הבנק ירד ב—18 אחוז והגיע ל—352 מיליון שקל לעומת 417 מיליון שקל בסוף 1987. הנהלת הבנק מסבירה את הירידה במאזן, בין היתר, בשחיקה במרכיב המט"ח, המהווה מרכיב עיקרי במאזן בנק כללי. ההון של הבנק גדל ל—41.9 מיליון שקל לעומת 41.2 מיליון שקל בשנה הקודמת.

צפוי שינוי בהרכב ההנהלה ובמערך התיפעול של "גלי"

דובר החברה: השינויים נועדו לייעל את המערכת ואינם מעידים על מצבה הכספי של החברה

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

בעלי השליטה בחברת הנעלים "גלי", מציאים בימים אלה אל הפועל תכנית לשינויים מהותיים בצמרת הניהולית של החברה. השינויים הבולטים: החלפת חשב החברה ומנהל הכספים בה, יעקב סבכוביץ, באדם חדש, משה גרינק; מינוי מנהל שיווק חדש לחברה, ערן אייזנברג, ומינוי מנהל אגף כח אדם חדש בחברה, אריה ארליך. "גלי" נחשבת למפעל הנעלים הגדול במדינה והיא מעסיקה כ-600 עובדים.

במסגרת פעולות הייעול בחברה, כמו איחוד קווי ייצור, ישנה המנהל החדש באגף כח אדם את מערך התעסוקה בחברה, ולא מן הנמנע כי הדבר יצריך פיטורים של עשרות עובדים.

מחזור המכירות של גלי בשוק המקומי הסתכם בשנת 1987 ב-37 מיליון דולר, לעומת 32 מיליון דולר בשנת 1986. עם זאת, בחודשים שקליים היתה ירידה בהיקף המכירות. "גלי נעלים" פעלה בחודשים האחרונים בשוק האפור, אך באחרונה חל צמצום בהיקף פעילותה. נודע כי הצמצום נובע מהחלטתם של אחדים מסוחרי השוק לצמצם את פעילותם העיסקית המשותפת עם החברה. סוחר בשוק האפור, שבחר להישאר בעילום שם, אמר כי צמצום הפעילות עם "גלי" נעשה כצעד זהירות, ומסיבות נוספות, שאותן לא פירט.

איתן לוינקשטיין, דובר חברת "גלי", מסר בתגובה, כי השינויים הניהוליים והארגוניים בחברה נעשו מתוך מטרה לייעל את הפעילות העסקית בחברה. לדבריו, שינויים אלה אינם מעידים על מצבה העסקי של "גלי", ומצב זה אינו גרוע יותר ממצבם של מפעלי תעשיה אחרים, הסובלים מירידה ברווחיות בגלל המצב בשטחים וסיבות נוספות.

תחרות אשראי לעידוד המכירות בין רשתות השיווק במוצאי שבת

חלק מהרשתות מעניקות אשראי עד שלושה חודשים

מאת אבי גבאור
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

מלחמת אשראי לעידוד המכירות במוצאי שבת פרצה בין רשתות השיווק הקימעוניות הגדולות בישראל, וחלק מהן מעניקות כיום אשראי המגיע כמעט לטווח של שלושה חודשים.

בהגדלת טווח האשראי כחלק מהמאבק על כיסו של הצרכן הישראלי במוצאי שבת פתחה רשת ההיפרשוק של תנובה, שבאחרונה הציעה ללקוחות "היפר מכל" שסל קניותיהם יסתכם במוצ"ש ב-100 ש"ח לפחות, אשראי לחודש אחד מעבר למה שהציעו הרשתות האחרות ומעבר למה שהוצע על ידה באמצע השבוע.

אתמול הצטרפו למירוץ שתי רשתות נוספות, שופרסל וקראוס. מרשת שופרסל נמסר אתמול שכל לקוחות רשת "היפר־כול" "הגל הירוק" וחנות ה"שופרסל" שבמרכז חורב התרש שבחיפה (הפתוחה במוצ"ש), שסל קניותיהם יעלה במוצ"ש על 100 ש"ח יזכו באשראי עד ל-2 באוגוסט.

קראוס: כל לקוח במוצ"ש — שקל לשירותרום

מרשת קראוס הריבוע הכחול נמסר אמש על אותם תנאים בדיוק, אך בנוסף לכך הכריזה הרשת שעבור כל לקוח שיכנס לחנויותיה במוצאי שבת תתרום שקל אחד לשירותרום, וזאת בנוסף לשאר התרומות שהועברו על ידה ועל ידי עובדיה למיבצע.

בשאר ימי השבוע מעניקות מרבית הרשתות אשראי מירבי עד ל-2 ביולי בלבד.

17.5% לשנה ריבית על הלוואה מוניטרית

מאת דן סגיר

שיעור הריבית שנקבע אתמול בשיטת המכרז על ההלוואה המוניטרית, שמעמיד בנק ישראל לבנקים בסכום כולל של 250 מיליון ש"ח הוא 15.7% לשנה. שיעור הריבית שבו נסגר המכרז הוא 15.5%. עלותה הממוצעת של ההלוואה שווה ערך לשיעור ריבית של 14.7% לשנה בגיוס פקדונות מהציבור במסגרת הפק"מ לשבוע, עליהם חלה הזכות הנזילות.

ערכה את העמוד: עדה ארשמיר

אפריים קסטיאל ובניו

SLATES, ARDOISE, SCHIEFER

ציפחה

ריצוף פנים וחוץ וציפוי קירות

יבואן: א. קסטיאל ובניו

טלפון: 836334, 824624, 825815, 03-812527

לארכיטקטים, ליצרני עבודות אלומיניום ולרכזי בנייה

עידן חדש בענף האלומיניום

קומפלט + הדרכה + מידע = הכל תחת גג אחד

1 קומפלט — קיימים במרכז - פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים בבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

2 הדרכה — קליל הקימה 4 מרכזים לייעוץ טכני והדרכה - תצוגה במקום, אפשרות לייצור דגם. חופשי - ללא תשלום. הביקור בתיאום מראש.
איזור המרכז — ארפל 03-502734, 505320 | איזור ירושלים — אלמיר 02-654465 | איזור הדרום — רופל 057-73124, 231245 | איזור הצפון — קליל 04-700424, 710957

3 מידע — קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה, ובבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

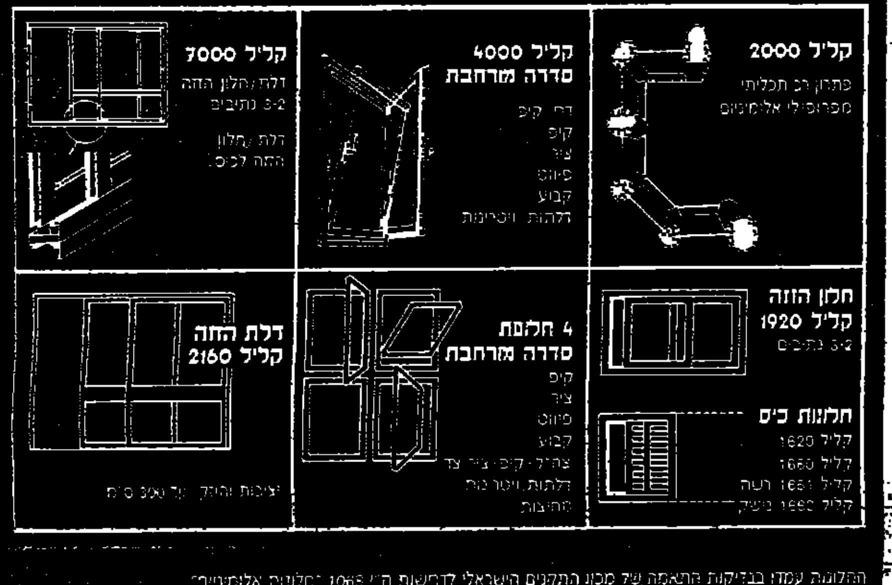

החלונות עמדו בבדיקות התאמה של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום".
כל פרופילי קליל מיוצרים בהשגחת מכון התקנים הישראלי.
סימן הזיהוי הבלעדי של פרופילי קליל ≡ 3 פסים.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114 ■ טל. (04) 710957, 700424 ■ פקס 471537 KLIL IL ■ טלקס (04) 711160

מכונות וציוד לתחזוקה וניקיון

המבחר הגדול ביותר של:
★ מקרצפות בכל הגדלים
★ שואבי אבק
★ שואבי אבק/מים בכל הגדלים
★ מכונות משולבות לניקוי רצפות
★ מבחר מכונות לנקוי שטיחים
★ מכונות לטאטוא כבישים ומדרכות בכל הגדלים.
מבחר גדול של ציוד עזר וחמרים לנקיון

מעבדה לתיקונים ושרות

מחצ

מיכון, חומרים, ציוד לתחזוקה ונקיון
מקבוצת "השמידי" בע"מ
חדר תצוגה מרכזי: תל־אביב: איזור התעשיה, רחוב 1274 מס 12 (כניסה מדרך פ"ת 62)
טל: 374113, 370121, 378473
חדרי תצוגה אזוריים:
ירושלים: טל. 242865
חיפה: טל. 674814
עפולה: טל. 595764

מדינה אחת לנו שתהיה לי נקי!

ישראל 40 ISRAEL

רשת סטימצקי מזמינה אותך להשתתף בסקר ולזכות בפרסים לרגל שנת

ה"מ ישראל ISRAEL

בחירת הסופר העברי הפופולארי

פרסים שיוגרלו בין המשתתפים:
פרס ראשון — תעודות שי של סטימצקי ב־1,500 ש"ח
פרס שני — תעודות שי של סטימצקי ב־1,000 ש"ח
פרס שלישי — תעודות שי של סטימצקי ב־500 ש"ח
ועוד 40 תעודות שי של סטימצקי ב־50 ש"ח כ"א

פרטים ברשת חנויות סטימצקי
ההשתתפות עד 31.5.88

עובדי סטימצקי, משרד הפרסום "ידחף" ובני משפחותיהם אינם רשאים להשתתף במשאל ובהגרלת הפרסים.

ספרים זה סטימצקי

לחברי קופ"ח "מכבי"

פנקס החבר שווה יותר

יש לך זכויות יתר...

■ טיולים ונופש בבתי־מלון בישראל - במחירי הנחה לחברי הקופה.
■ כל הטיולים לחו"ל - בהנחה לחברי הקופה.
■ אתרי נופש ובריאות בעולם - במחירי הנחה לחברי הקופה.
■ קייטנות לילדים - בהנחה לחברי הקופה.
■ עזרי רפואה - במחירי הנחה לחברי הקופה.
■ ספרי בריאות - במחירי הנחה לחברי הקופה.
■ ביטוח נסיעות לחו"ל - בהנחה לחברי הקופה.

פרטים מלאים בגליון החדש של מכביתון
בטאון קופ"ח "מכבי" נשלח בימים אלה ישירות לבתי החברים.
להשיג גם בכל סניפי ומתקני הקופה

הקאמרי
תק
במה 2

התיאטרון הקאמרי מודיע
בשל מחלת אחד השחקנים מתבטלות הצגות "קידוש" בצוותא במוצ"ש 7.5 ויום א' 8.5
במקומן תתקיים הצגת "הקידוד" — בצוותא.
בעלי כרטיסים לתאריכים הנ"ל יכולים להחליפם למועד אחר או להחליפם להצגה "הקידוד" בקופת התיאטרון הקאמרי 03-233335 או בקופת צוותא 03-250156/7.

הולכים לתיאטרון טוב: הקאמרי

יצרן ויצואן טקסטיל
אנו נותנים שירותי תפירה וגיזרה
ברשותנו מתפרה מעולה ומשוכללת במרכז הארץ עם צוות מיומן ומעולה. עם 30 מכונות, אנו עומדים בדרישות מכון היצוא הישראלי בהצעות רציניות נא לפנות לטלפון 03-837724

המפלגה הליברלית (בליכוד)

אל: חברי המועצה הארצית
א.ג.נ.

הזמנה

הנך מוזמן(ת) בזה לישיבת המועצה הארצית אשר תתקיים ביום ראשון, כ"ח באייר תשמ"ח (15.5.88), בשעה 16.00, במלון "פאלאס" (מלון שרתון הישן) רח' הירקון 277, תל־אביב.

סדר היום:
א) תיקון תקנון המפלגה כדלקמן:
בסעיף 31(1) יותקן: במקום המלים "המרכז יבחר" תבואנה המלים "המועצה שאליה יצורפו חברי מרכז שאינם חברי מועצה תבחר".
בסעיף 31(2) סעיפי משנה (א), (ג), (ד), בכל מקום שבו מופיעה המלה "מרכז" יבוא המשפט "המועצה שאליה יצורפו חברי מרכז שאינם חברי מועצה".
הערה: ניתן לעיין בתקנון המפלגה במשרדי מזכירות המפלגה בשעות העבודה הרגילות.
ב) תיקוני תקנון נוספים (והצעות תובאנה לחברי המועצה בעוד מועד).

בכבוד רב,
יצחק קעטבי, יו"ר המועצה הארצית

הארץ

לא מכרת לא שילמת רק לוח העיר
קבלת מודעות מ-8.00-20.00
03-383322

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

קבלנים מציעים

4 חדרים ויותר

וילות ובתים

קוטג'ים

פנטהאוזים

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אוסטין

אמריקאיות

אלפא

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתא

מזדה

מסחריות

מרצדס

מיני-מיינור

סובארו

סיאט

סיטרואן

סיסקה

פולקסוואגן

פורד

פוז'ו

פיאט

רנו

אופנועים

הצעות עבודה

רוק הזדמנות שווה בתעסוקה. תשמ"א 1981. לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות [illegible]

יעוד בע"מ טל' 520022
יעוד תעסוקתי-ניהול-מיחשוב

ללקוחותינו בירושלים ובסביבותיה דרושים:

★ מנהל מחלקת ייצור במפעל גדול
רצוי קצין משוחרר או מהנדס תעשיה וניהול

★ ראש צוות ביקורת איכות
למפעל עתיר ידע

★ איש ביקורת מבנית

★ עוזר למנהל ייצור
רצוי כלכלן

טלפון 02-520022 (שיבא)
רח' המייסדים 22 בית הכרם ירושלים

פרסום משולב למכרזים

המועצה המקומית מבשרת-ציון

דואר מעוז ציון
מכרז 3/88

הועדה המכרזים למילוי עיניה של המועצה מכריזה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע

סקר מבנים, מוני מים ראשיים ומגופים

פרטים ניתן לקבל במשרדי המועצה המקומית, אצל מזכיר המועצה.

להצעות המוגשות יש לצרף ערבות בנקאית לתקופה של 3 חודשים, בגובה 5% מערך ההצעה.

המועד האחרון לקבלת הצעות הוא יום א' 5.6.88 שעה 12.00

המועצה אינה חייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

יהושע כהנא,
יו"ר הועדה המכרזים

הבלון השמח
הליצן עם הבלונים

صكذا عن الاصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות | כאן דרום | אזור הדרום

המשך ירושלים

זוהר
יועץ תעסוקה

ללקוחותינו בירושלים ובסביבותיה
דרושים:
★מהנדס תעשיה וניהול
★מזכירות בכירות דו-לשוניות
★מפעילי מחשב
★מנהלנ"ים מנוסים
טלפון 02-520022 (שיבא)
רחוב המייסדים 22, בית־הכרם, ירושלים

מוכרים/ות

עוזרות ומטפלות

מנפאואר

חבר

ביקוש עבודה

עסקים

אר.אר.אס.

הילה

תינבר

בע"מ
אלומיניום
דרוש
מרכיב מקצועי למרפסות אלומיניום
תנאים טובים ★ רכב צמוד למתאים
טלפון 02-520908

אביב

מבני תעשייה

מגרשים

משרדים

מחסנים

מציעים למכירה

אומנות

בריאות

קיים ונופש

בתי־אבות

ציוד למכירה

הובלות

עבודת פרך

קורת־גג

שעורים פרטיים

מוכרים

בעלי־חיים

חברה טובה

חוגים

שידוכים

הכרויות

וידיאו

טלוויזיות

כלי־נגינה

מקררים

פטנטים

רהיטים

קונים

אנטנות

חניות

דירות למכירה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

2.5 — 2 חדרים

שותף/ה

ביקוש דירות

מכוניות

אאודי

אופל

אמריקאיות

מרצדס

סובארו

סוסיתא

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

מסחריות

אופנועים

הצעות עבודה

נהגים

ביקוש עבודה

עסקים

מכירות ושירותים

תנורי אפיה

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
THE ISRAEL MOVEMENT FOR PROGRESSIVE JUDAISM

דרוש/ה
מרכז/ת לתנועת הנוער
★ בעל/ת נסיון בחינוך פורמאלי ובלתי פורמאלי
★ נסיון בפעילות ובהדרכה בתנועת נוער
★ יכולת אירגון וריכוז צוות מדריכים צעיר ובוגר
★ רצויה השכלה גבוהה

הכניסה לתפקיד מיידית
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לתנועה ליהדות מתקדמת בישראל
רח' המלך דוד 13 ירושלים 94101

דרושים
1. מחסנאי
צעיר חרוץ ונמרץ
2. נהג
לחלוקת סחורה ברשתות
השיווק (רשיון ג')
תושבי רמה"ש והסביבה הקרובה
תנאים טובים למתאימים
לפרטים נא לפנות ביום ו'
טל: 052-574789
החל מיום א' 03-788573, 03-792998

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
אגף כח אדם בהוראה
הודעה מס' התשמ"ט/3 על

משרות ניהול פנויות

אגף כח אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי־ספר יסודיים, בחטיבות הביניים, ובבתי־הספר המקיפים השש־שנתיים לקראת שנת הלימודים תשמ"ט.

מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך, מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.

התנאים פורסמו בפירוט בחוזר מנכ"ל מיוחד ד' שבט (התשמ"ח) פברואר (1988) נוהל מינוי מנהלים במוסדות חינוך רשמיים. המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני העתקים: האחד יישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, והאחר אל המפקח על בית־הספר שבו מעסיק המועמד.

היום האחרון לקבלת בקשות בלשכות המחוזיות — יום שישי ד' בסיון התשמ"ח (20 למאי 1988)

רשימת המשרות

א. מחוז המרכז — בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב מיקוד 64928 03-5435276

1. ביה"ס הממלכתי דתי "רמב"ם" באליכין. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. כיתה טיפולית אחת.
2. ביה"ס הממלכתי בבאר־יעקב. 11 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'.
3. ביה"ס הממלכתי בבית יצחק. 22 כיתות א'־ו'. 4 כיתות לחינוך מיוחד וחטיבה צעירה.
4. ביה"ס הממלכתי דתי "סיני" בגן־יבנה. 8 כיתות א'־ו'. כיתה טיפולית אחת.
5. חטיבת הביניים הממלכתית "השחר" בהוד השרון. 15 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.
6. ביה"ס הממלכתי דתי "שכטרמן" בכפר יעבץ. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
7. ביה"ס הממלכתי דתי "זכרון ביתר" במזכרת בתיה. 14 כיתות א'־ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
8. ביה"ס הממלכתי במכבים. 2 כיתות חטיבה צעירה. 4 כיתות א'־ו'. ביה"ס חדש.
9. ביה"ס הממלכתי דתי "תחכמוני" בפתח־תקוה. 24 כיתות א'־ו'. 2 כיתות גן. כיתה מקדמת אחת. כיתה טיפולית אחת.
10. ביה"ס הממלכתי "קפלן" בפתח־תקוה. 21 כיתות א'־ו'.
11. ביה"ס הממלכתי דתי "אור תורה" בקדימה. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
12. חטיבת הביניים הממלכתית "בן גוריון" בראשון־לציון. 22 כיתות ז'־ט'.
13. חטיבת הביניים הממלכתית "המעיין" בראשון־לציון. 28 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.
14. ביה"ס הממלכתי "בן גוריון" ברחובות. 12 כיתות א'־ו'. כיתה טיפולית אחת.
15. ביה"ס הממלכתי "סמילנסקי" ברחובות. 18 כיתות א'־ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.

בקשות מועמדות לבתי הספר במיגזר הערבי במחוז המרכז יש להפנות למר יחזקאל חתינה משרד החינוך והתרבות, רח' שוקן 18, תל־אביב. טלפון 03-831121 שלוחה פנימית 66

1. ביה"ס לחינוך מיוחד "אל מנאר" באל טירה. 14 כיתות א'־ו'.
2. ביה"ס "אל־עיזאלי" באל־טירה. 3 כיתות ג'. 18 כיתות א'־ו'.

ב. מחוז הדרום — בית הממשלה — דרך התקווה, באר־שבע, טלפון 057-663511

1. ביה"ס הממלכתי דתי המקיף שש שנתי באופקים. 10 כיתות ז'־ט'.
2. ביה"ס הממלכתי "הרי אילת" באילת. 16 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי "אלפורעה" בנגב. 7 כיתות א'־ו'.
4. ביה"ס הממלכתי "רעים" באשדוד. 18 כיתות א'־ו'.
5. ביה"ס הממלכתי דתי "אסף מימוני" באשקלון. 8 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
6. ביה"ס הממלכתי דתי ישיבת הצעירים באשקלון. 7 כיתות ז'־ט'. עדיפות למועמד בעל השכלה תורנית.
7. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "גאולים" בבאר־שבע. 5 כיתות א'־ח'.
8. ביה"ס הממלכתי "רימון" בבאר־שבע. 14 כיתות א'־ו'.
9. ביה"ס הממלכתי "תומר" בבאר־שבע. חטיבה צעירה + 20 כיתות א'־ח'.
10. ביה"ס הממלכתי דתי "אלפסי" בדימונה. 11 כיתות א'־ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
11. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "צבר" בדימונה. 7 כיתות א'־ח'.
12. ביה"ס הממלכתי דתי "קול יעקב" בירוחם. 7 כיתות א'־ח'.
13. ביה"ס הממלכתי בלהבים. 7 כיתות א'־ח'.
14. ביה"ס הממלכתי "עין התמר" בנאות הכיכר. 3 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
15. ביה"ס הממלכתי דתי "נאות קטיף" בנוה דקלים. 12 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. המשרה פנויה לשנה.
16. ביה"ס הממלכתי דתי "דעת" בקיבוץ סעד. 8 כיתות א'־ח'.
17. ביה"ס הממלכתי "דפנה" בעומר. 13 כיתות א'־ו'.
18. ביה"ס הממלכתי דתי חדש "רובע השופטים" בקרית גת. 8 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה. ביה"ס חדש.
19. חטיבת הביניים "דרור" ברהט. 12 כיתות ז'־ט'. מיגזר הבדואי. ביה"ס חדש.
20. ביה"ס המקיף השש־שנתי הדתי בשדרות. 11 כיתות ז'־ט'. 9 כיתות ז'־י"ב. המשרה פנויה לשנה.
21. ביה"ס האזורי הממלכתי בשער הנגב. 19 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנתיים.

ג. מחוז חיפה — רח' פלי"ם 15א, חיפה, מיקוד 35055 טלפון 04-562323

1. ביה"ס הממלכתי "רוטשילד" באור עקיבא. 15 כיתות א'־ו'. (כולל כיתה מקדמת אחת וכיתה טיפולית אחת).
2. ביה"ס הממלכתי דתי "יבנה" בחיפה. 7 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי דתי "שריה" בחיפה. 6 כיתות א'־ו'. (כולל כיתה אורגנית אחת וכיתה טיפולית אחת).
4. ביה"ס הממלכתי "מעלה הכרמל" בחיפה. 9 כיתות א'־ו'. (כולל כיתה מקדמת אחת).
5. ביה"ס הממלכתי "שפרינצק" בקרית אתא. 21 כיתות א'־ו'. (כולל 2 כיתות מקדמות וכיתה טיפולית אחת).
6. ביה"ס הממלכתי "ויצמן" בקרית מוצקין. 19 כיתות א'־ו'. 3 כיתות מקדמות. 7 כיתות ז'־ח'.

ד. האגף לחינוך התיישבותי — ת.ד. 7036, הקריה, תל־אביב, מיקוד 61070 טלפון 03-255421

1. ביה"ס הממלכתי הדתי המקיף שש־שנתי בכפר אליהו. 6 כיתות ז'־ט'. 7 כיתות י'־י"ב. המשרה פנויה לשנה.
2. ביה"ס הממלכתי המקיף שש־שנתי "עין כרם" בעין כרם. 5 כיתות ז'־ט'. 12 כיתות י'־י"ב.
3. חטיבת הביניים הממלכתית דתית בביה"ס המקיף שש־שנתי "כפר בתיה" ברעננה. 20 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.

ה. מחוז הצפון — בית הממשלה, נצרת עלית, מיקוד 16000 טלפון 06-572960

1. חטיבת הביניים הממלכתית בבית שאן. 3 כיתות ז'־ט'. מוסד חדש.
2. ביה"ס הממלכתי בבצת. 10 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
3. ביה"ס הממלכתי "משכן" בחצור. 12 כיתות א'־ו'. כיתה טיפולית אחת. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
4. חטיבת הביניים הממלכתית "בסמת" בבסמת טבעון. 6 כיתות ז'־ט'. מוסד חדש.
5. ביה"ס לחינוך מיוחד "אל אמל" בטורעאן. 3 כיתות א'־ט'.
6. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ כברי. 6 כיתות א'־ו'.
7. ביה"ס בכפר יאסיף. 2 כיתות גן. 19 כיתות א'־ח'.
8. ביה"ס לחינוך מיוחד בכפר כנא. 6 כיתות אימביצילים ר"ט. 6 כיתות ה"ח.
9. חטיבת הביניים הממלכתית "זורביב" בכרמיאל. 15 כיתות ז'־ט'.
10. ביה"ס הממלכתי דתי וחטיבת ביניים "מוריה" בכרמיאל. 11 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ט'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
11. ביה"ס הממלכתי "פלמ"ח" בכרמיאל. 13 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
12. ביה"ס הממלכתי דתי בקיבוץ לביא. 16 כיתות א'־ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
13. ביה"ס הממלכתי במבואות חרמון. 12 כיתות א'־ו'.
14. ביה"ס הממלכתי מרכז להכשרה מקצועית ע"ש משה שרת. 7 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.
15. ביה"ס הממלכתי "מגדל שמס ב'" ברמת הגולן. 19 כיתות א'־ו'.
16. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ מזרע. 6 כיתות א'־ו'.
17. ביה"ס הממלכתי במעלה אפרים. 13 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
18. חטיבת הביניים הממלכתית דתית במעלות. 3 כיתות ז'־ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. פירסום חוזר.
19. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ נאות מרדכי. 6 כיתות א'־ו'.
20. חטיבת הביניים המס' א' במקיף נהריה. 22 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
21. ביה"ס הממלכתי "ניר" בניין. כיתת גן אחת. 8 כיתות א'־ו'.
22. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ סאסא. 6 כיתות א'־ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
23. ביה"ס הממלכתי בעין חרוד איחוד. 8 כיתות א'־ו'.
24. ביה"ס הממלכתי דתי "מעלות" בעפולה. 12 כיתות א'־ו'. כיתה טיפולית אחת.
25. חטיבת הביניים הממלכתית ערב שבלי. 6 כיתות ז'־ט'. מוסד חדש.
26. ביה"ס הממלכתי "יצחק הנשיא" בקרית שמונה. 8 כיתות א'־ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
27. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ רמת השופט. 6 כיתות א'־ו'.
28. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ רשפים. 4 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
29. חטיבת הביניים הממלכתית הדתית "אולפנא צביה" בשלומי. 3 כיתות ז'־ח'. פירסום חוזר.

ביטול פירסום מיכרז

המיכרז שפורסם ביום 19.2.88 למנהל סמינר "בית יעקב" בחיפה מבוטל בזאת.

קרן קימת לישראל
דרושים
שומרים/ות
חובשים/ות
לעבודה במחנות הנוער
בארץ בקיץ תשמ"ח
★ בוגרי צה"ל עד גיל 30
★ חובשים/ות בוגרים/ות
קורס חובשים קרביים בצה"ל
העבודה במחזורים בני שבוע
בחודשים יולי—אוגוסט ומחייבים שהייה במקום.
מועמדים/ות העונים לקריטריונים הנ"ל יפנו בכתב למח' הנוער, מדור הדרכה, רח' צבי שפירא 11 תל־אביב ויוזמנו לראיון אישי.

ההסתדרות הציונית העולמית
לסמינרי האביב והקיץ
של המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה
דרושים
מדריכים ומדריכות
דוברי אחת השפות: אנגלית, גרמנית, צרפתית וספרדית
הקבוצות תגענה ארצה בחודשים מאי—יולי 1988 וכל קבוצה תשהה בארץ בין 4 ל־6 שבועות
הכישורים הדרושים:
★נסיון בהדרכה
★לאחר שירות צבאי
★גילאי 21—28
העבודה הינה בתנאי פנימיה ואינה מומלצת לבעלי משפחות
כמו כן דרושים מורי דרך וחובשים מוסמכים
מועמדים מתאימים מתבקשים לטלפן לטלפונים:
02-714950, 02-714560
בין השעות 8.30־12.30

סהר
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מחפשה אחת קדימה
פקיד/ת
בטוח משנה
★עדיפות לבעלי נסיון במחלקת בטוח משנה.
★ידיעת השפה האנגלית.
★רצוי בוגרי המכללה לבטוח.
משרה מלאה 5 ימי עבודה
נא להתקשר 03-640418 פרט ליום ו'

זהבי
03-611001

העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

לא מכרת לא שילמת
המודעה לשולה 10.25 ש"ח כולל מע"מ
קבלת מודעות
20.00-8.00 מ'
03-383322

קידמה
למוכרים ולמחפשים!
מידע על אלפי דירות
למכירה באזור המרכז
ללא דמי תיווך!!!
מחפש!!
תמורה 39 ש"ח בלבד
(בכרטיס אשראי בטלפון)
תקבל רשימה מסודרת של
דירות המתאימה בדיוק
לך.
מוכר!!!
פרסם דירתך בחינם!!
עד למכירתה!!
קבלן בנוי
פרסם דירתך תמורת 20
ש"ח (חד פעמי) עד
למכירתה!
"קידמה" מאגרי מידע
בן יהודה 192 ת"א
03-5449973/4

דירות למכירה

● ברעננה דו־משפחתי 654 אדמה + אפשרות בניה 052-911772
191425253

● בהרצליה בדו־משפחתי, 6 חדרים + תוספות שטח 052-84746
19513105א

רוכש דירה?
ביקורת ליקויים
"בדק בית"

דירות נופש

● בהתעלות יחידת נופש במנחיה קלאב־הוטל 052-925320 בערב
19452814ב

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז

דירות גג

קבלנים מציעים

2—2.5 חדרים

● בגבעתיים ויצמן 2 1/2 חדרים, ק"ג, ע"ע יפיפיה 03-5146467
19553111א

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

1—1.5 חדרים

קנין
חב' לנכסים בע"מ
טל: 03-242192/3/4/5

איזור השרון

ישראהאוז
רח' אחוזה 77, רעננה
052-441088, 052-456049
● ברעננה, 5 + גג + חדר + מעלית, ממתינה, נוף מקסים
● ברעננה, בקרית גנים מגרש 375 מ"ר לבנייה מיידית
● ברעננה בבנייה קוטגים ספוראים החל מ־170,000 דולר סולל
● ברעננה לרגל נטישה 3 1/2 גדולה, מיקום מעולה, הזדמנות
● ברעננה קוטג' דו משפחתי 220 בנוי, תכנון מיוחד

חולון ובת"ים

נתניה

ראשל"צ

גוש דן

תל־אביב

דירות בשכ"ח

ויצמן 85 כפ"ס
052-32343
052-449482
● בכפ"ס 3 מעולה כ־100 מ"ר ק"ג באזור טוב
● 4 ק"ד + מעלית בבנין חדש 3 כווני אוויר
● 5 + מרפסת גג 3 כווני אויר באזור מעולה
● דירת קוטג' בבנין 10 דיירים. כניסה דצמבר 88
● 4 ח' ק"ב + מעלית בבנין חדש. מקום מעולה

קונים זהב
מהציבור
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 43-45 ת"א
ZAMLER
טל: 03-235924

Oscar
מסעדה ★ פאב
בתוכנית: יום ו' - לוס רומנוס (החל משעה 17.00)
בערב - יוסי יופה
שבת - שרה גור (וארמנדו)
יום א' - אלביס פרסלי
יום ב' - יוסי דרום
יום ג' - חני יופה
יום ד' - יוסי דרום
יום ה' - חני יופה
אוסקר - דיזנגוף 210 תל־אביב טל 03-220456

صكنا من الاهل

صورة عن الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

מכוניות

אאודי

דירות בדמ"פ

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

אמריקאיות

אינוצנטי

אלפא רומאו

ב.מ.וו.

דייהטסו

ג'יפים

וולוו

וקסהול

טלבוט

לנצ'יה

מיני מיינור

מרצדס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

טניס 20+

מועדון הטניס הישראלי לגילאי 20 ומעלה בהנהלת דליה אליאב

אצלנו תמיד יש עם מי לשחק

• סדנאות לימוד לכל הרמות • סדנאות יחאו • דירוג מחשב לפי רמת משחק • פעילות חברתית

מאגרי רכב ממוחשבים

קונה/מוכר רכב? עשה זאת באמצעות המחשב. חוסך זמן, כסף וטרחה! אצלנו תמצא מידע מעודכן ומסודר ביותר. יד, צבע, תוס' מחיר ועוד... על כל סוגי הרכב

AVIS

מציעה למכירה דגמי 87 ללא מע"מ

תשלומים כפי יכולתך עד 100% מהמחיר

כל המכוניות לאחר טיפול ובדיקה של מוסך אוויס. אחריות אוויס ל-3 חודשים (או ל-5,000 ק"מ)

הלוח הארצי

לא מכרת לא שילמת!

קבלת מודעות ללוח הארצי באמצעות כרטיסי אשראי או באבן גבירול 66 ת"א (ליד קולנוע גת) טל 03-219149 03-218713

נשמח להישמע

באת. קיבלת. משכנתא.

בנק משכן בבנק הפועלים

פרטים מלאים בסניף הראשי, רח' אבן-גבירול 2, ת"א ובנציגויות משכן בסניפי בנק הפועלים.

המשך ת"א גוש דן והשרון

מקדמי מכירות

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ארועים –
מופעים וליווי
למאבטחים בעלי
יכולת/רצון
שכר הולם
03-441591

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

הלוואות

מכירות ושירותים

מציעים למכירה

חקלאות

מבני תעשיה

משרדים

מגרשים

בנין יבנה
מגרשים לוילות
החל מ־30,000 דולר
08-574074 574335

למכירה
מכונת ארוזיה לחיתוך
בחוט AGIE – 15
גודל שולחן 400×200 מ"מ
מהלך צירים 300×150 מ"מ
+ מחשב HP 9872
+ תוכנית חיתוך LAMA 25
+ מנקב סרטים FACIT
+ פלוטר
המכונה במצב עבודה
נא לפנות למר שמואל בן־חקון
טל: 04-711161

ריפוי והרזיה

ציתות והאזנה

ניגון

בריאות

פילים

ניקוי ופוליש

טפטים וקיים

שיפוצים

ספרים

אותיות דביקות

קופות רושמות

מוצרי חשמל

צילום

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלגזות ושינוע

ציוד אלקטרוניקה

מאזניים ומאזני גשר

מקרר

מערכת סטריאו

רהיטים

מחשב

כלי נגינה

חיות בית

"דיסקל בע"מ"
פסנתרים וכלי נגינה
חינם!!!

רוצים לקנות

מוני איר

וידאו

ציפוי אמבטיות

שיעור

אמנות

קופות ומשקלים

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

דחפון
שרות הודעות מרכזי של הארץ
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מסחריות

טנדרים

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

חלפי רכב

הצעות עבודה

ל"א.ו.ת.
דרושים/ות:
★ פועלי ייצור
לאזורים:
חולון
ת"א (משמרת ב)
צריפין (יש הסעות)
פ"ת
בני־ברק
★ מסגר רתך
תנאים מצוינים למתאימים
03-571465 "א.ו.ת."

אחיות

גזירה ותפירה

הנהלת חשבונות

דפוס

חרטים/מסגרים

חשמל / אלקטרוניקה

מכונאים / הנדסאים

עובדי מוסך

יהלומים

דוגמניות צילום

מוכרים/ות

מזכירות

סוכנים/ות

נערים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

מורות וגננות

עובדי סעד

שמרות ומטפלות

פועלים/ות

פקידים/ות

דרוש
איש אחזקה
03-217231

דרושה
מזכירה

שרטט/ת
טכנאי/ת בניין
לחברה בענף הבנייה
בריננה נא לפנות:
052-31327/9

לחדר מעקות פנים
מטך
דרוש
עובד
כישרוני
בעל אמביציה
מסור ואחראי
לתרכבות בכל הארץ + רכב
052-440727

VITTORIO
אופנה לגבר
יבואן
בגן העיר
מוכרת
★ הופעה נאה
★ נסיון חובה
★ 25-35
★ שפות — יתרון
03-5449060

Oscar
ארוחה עיסקית 16 ש"ח בלבד
כל יום בין השעות: 12:00 – 16:00
מגוון אפשרויות לבחירתך
סלט/מרק/עוף בסלסלה/שניצל/
המבורגר/נקניקיות/דג סול/מוס שוקולד/
מוס לימון
נפגשים באוסקר – ארוחה בצד עיסקה

קבלת מודעות
ללוח העיר
מ־8.00 - 20.00
פרסום פון
אשראי מיוחד !!!
03-738707, 03-735588/9

המשך ת"א גוש דן והשרון

מקדמי מכירות

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ארועים – מופעים וליווי
למאבטחים בעלי יכולת/רצון
שכר הולם
03-441591

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

הלוואות

מכירות ושירותים

מציעים למכירה

חקלאות

מבני תעשיה

משרדים

מגרשים

בנין יבנה
מגרשים לוילות
החל מ-30,000 דולר
08-574074 574335

למכירה
מכונת ארוזיה לחיתוך בחוט AGIE – 15
גודל שולחן 400×200 מ"מ
מהלך צירים 300×150 מ"מ
+ מחשב HP 9872
+ תוכנית חיתוך LAMA 25
+ מנקב סרטים FACIT
+ פלוטר
המכונה במצב עבודה
נא לפנות למר שמואל בר-חקון
טל: 04-711161

ריפוי והרזיה

ציפות והאזנה

ניגון

בריאות

טיולים

ניקוי ופוליש

נופש וקיט

שיפוצים

אותיות דביקות

קופות רושמות

מוצרי חשמל

צילום

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלונות ושונות

ציוד אלקטרוניקה

מאזניים ומאזני גשר

ספרים

מערכת סטריאו

רהיטים

מחשב

כלי נגינה

"דיסקל בע"מ"
פסנתרים וכלי נגינה
חינם!!!

חיות בית

רוצים לקנות

מזגני אויר

וידאו

ציפוי אמבטיות

שיעור

אמנות

קופות ומשקלים

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

דחפון
שרות מודעות טלפוני על חשבון
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

תנודי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלוויזיות

מדיחי כלים

סירות וגלשנים

אבדה

שידוכים

בקזוג

בתזוג

הברזות

לפנים בלבד!
קשר מהו"ל
עלוני קשר
לתקשורת
מחיר: 12 ש"ח לחבר
35 ש"ח ללא חבר

חנוים

קח תו
חצי חינם

הלוח הארצי — הלוח הבטוח חיפה והצפון

דירות למכירה

1—1.5 חיפה

2—2.5 חיפה

3—3.5 חיפה

4—4.5 חיפה

5 ויותר חיפה

וילות ובתים חיפה

שכ"ח חיפה

ביקוש דירות חיפה

דמ"פ חיפה

ביקוש בשכ"ח חיפה

קבלנים חיפה

דירות קריות

2—2.5 קריות

3—3.5 קריות

4—4.5 קריות

5 ויותר קריות

וילות ובתים קריות

שכ"ח קריות

ביקוש בשכ"ח קריות

קבלנים קריות

דירות גליל

1—1.5 גליל

2—2.5 גליל

3—3.5 גליל

4—4.5 גליל

וילות ובתים גליל

עסקים

תנויות ועסקים

מבני תעשיה

מגרשים

מחסנים

משרדים

מכירות ושירותים

אולמות שמחה

ניגון

גלשנים

הדפסות

הובלות

הברזות ושדוכים

צלום

צלום ודוגמנות

קורסים

רהיטים

ריפוי ועיסוי

סירות ושייט

נסיעות לחו"ל

מקררים

מכשירי קשר

מכירות

מזגנים

כלי נגינה

יד שניה

טלוויזיות

טיפול בקשישים

חיטוי והדברה

וידיאו

הלוואות

שיפוצים

שלטים

שעורים פרטיים

תכולת דירה

ביקוש רכב

אופנועים

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אינוצ'נטי

אלפא רומיאו

אמריקאיות

ב.מ.וו

ג'יפים

דייהטסו

דלתא

וולוו

טלבוט

מזדה

לנציה

מיני מיינור

מסחריות

מרצדס

משאיות

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פולקסווגן

פורד

פיז'ו

המכללה לציור ופיסול
רישום, ציור, פיסול
צילום ועוד

מסעדה ★ פאב
ערב בשיריו וקולו של
אלביס פרסלי
עם יעקב טובי
במיטב הלהיטים ובביצוע קולי מדויק
כל יום ראשון משעה 22.30
אוסקר

המשך חיפה

[illegible]

הצעות עבודה

בקשו עבודה

[illegible]

הצעות עבודה כללי

[illegible]

ניאם

[illegible]

קרוונים

[illegible]

רנו

[illegible]

לדפוס גדול בחיפה
דרוש
צלם פוטוליטו
עם ידע במונטאז'
לפנות לת.ד. 5395 חיפה
מיקוד 31053

דרוש/ה
כלכלן/ית
נסיון בחשבונאות ומחשב P.C.
אפשרות למשרה חלקית
לשלוח קורות חיים למנכח יועצים
רח' רחל אמנו 1 ירושלים 23145

דרושות נשים עם פלפל
לעבודה מעניינת בפרסום
למתאימות הצעת הכשרה
"פרסום מסוף"
052-31169

למצפה אבי"ב
דרוש/ה
מזכיר/ה
לחצי משרה
נא לפנות לטלפונים
04-866637, 867898
או בכתב למצפה אבי"ב
ד.נ. משגב

סטימצקי בע"מ
דרושה
מוכרת
למחלקת ספרי אנגלית ברב מכר.
צומת גלילות
העבודה במשמרות
שפת אם אנגלית
רצוי תושבת האיזור
לפנות לחנות סטימצקי ברב־מכר

דרושים:
* חרט עם נסיון
* חרט CNC
* כרסם עם נסיון
04-706773

למפעל תעשייתי במפרץ
דרושים
● **טכנאית לבורנטית**
שנתיים ניסיון לפחות במפעל תעשייתי
העבודה באיזור התעשייה בעכו
● **אחראי צוות**
העבודה כרוכה במשמרות
● **שליח/ה**
נער/ה עד גיל 17 וחצי
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטלפון (04)724336 לדורית או למסודי

למכון לבדיקות רפואיות
רופא כללי / פנימי
למשרה מלאה
תנאים טובים
למתאימים 338411-04

קיבוץ גרופית
קולט
ילדי חוץ לשנה"ל תשמ"ט לכיתות ט׳, י׳, י"א
בדבר פרטים לפנות לדינה:
059-75131-2-3

להבי ישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■

מנהל/ת חשבונות
כישורים נדרשים
★ 3 שנות נסיון במפעל תעשייתי בנושא ייצוא

עובדי ייצור
★ בוגרי בי"ס מקצועי
עדיפות לתושבי נהריה, מעלות והסביבה

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד. 330 נהריה 22102. טל: 04-927831

אשמורת
שרותי ניהול בע"מ
שרותי ניהול וייעוץ כלכליים ושיווקיים
דרוש ה
נציג/ת מכירות בכיר/ה
• נסיון מוכח במכירות
• רקע בכלכלה כספים
• משכורת בסיסית ·עמלות· בונוסים
נא לפנות בכתב
לת.ד 24182
ת"א 61241

דרוש
קצב
מקצועי
תנאים טובים למתאים
לפנות לטלפון:
08-455155

לקדסון ביצועים
דרוש/ה
מעצב/ת תערוכות וגרפיקה
נסיון מוכח
וכשרון רב
למשרה מלאה
לתאום פגישות
03-244566

מרכז נופש — אכסניית נוער
דרושים
* **מנהל מטבח** — חדר אוכל
* **עובד / ות** — חדר־אוכל
* **מזכירה** — לחצי משרה
לפנות לטלפון — 06-579284

לחברה ארצית
דרושים
לסניף חיפה והצפון
נציגי מכירות
(לאחר שירות צבאי)
לעסוק בתחום שיווקי ייחודי
במשרה מלאה
הכשרה מקצועית
תינתן למתאימים
טלפון: 04-725515 ליחיאל

דרוש
מהנדס בניין
לתאום ופיקוח צמוד באתר
בעל נסיון 10 — 7 שנים ויותר
לפנות לדן פרידמן
טלפון במפעל — 04-927791
מען — 04-372765

להברה באיזור חיפה
דרוש:
הנדסאי כימיה
לעבודה מעניינת
טלפונים:
04-832523
04-837008
אחרי 16.00
04-245137
04-832380

DIMEX
לרגל הרחבת פעילותנו בתחום איסוף נתונים וציוד בר - קוד
דרוש
מהנדס מכירות
נסיון קודם הכרחי.
רקע במכירות ציוד פריפריאלי למחשבים
יתרון
טלפון: 03-498357
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח גדולה באיזור חיפה
דרוש / ה
מנהל / ת מחלקת תביעות
דרישות התפקיד:
* נסיון קודם בניהול צוות עובדים.
* השכלה משפטית / אקדמאית.
המתאימים יפנו בכתב לת.ד. 1456 חיפה
עבור מנהל

דרושים:
● סוכנים + רכב להפצת אבזרי אופנה
● עובד/ת מקצועי/ת לייצור וניהול פרויקט
R.N. בע"מ
רונ־לי טלפון 678239

קשר ישיר

למפעל מתכת בע"מ
דרוש
מהנדס מכונות
עם ידע בתכנון
רכב — נהדרים עם נסיון של 3 שנים לפחות נא לפנות
בצירוף קורות חיים לת.ד. 9679 חיפה

הרי פרל סוכנות לביטוח (1987) בע"מ
סוכנות לביטוח חיים ואלמנטרי
אנו מרחיבים את הפעילות בענף ביטוח חיים
דרושים לנו:
● בני 30 ומעלה.
● השכלה תיכונית ומעלה.
● בעלי רכב.
עדיפות לבעלי נסיון בשיווק מוצרים פיננסיים או נסיון העסוקתי בשוק ההון
לקביעת ראיון נא להתקשר
מרפאות היום א׳
708081, 714969, 714781

קשר ישיר

לתיכון עיוני בירושלים
דרוש/ה
מורה לספרות
רצוי נסיון בהכנה לבגרות
לפנות בצרוף קורות חיים וטלפון
ת.ד. 18118 ירושלים
טל: 02-815198

למכון לבריאות העובד ושיקומו
ע"י בית לוינשטיין, רעננה ת.ד. 3 רעננה — מיקוד 43100
טל: 052-445103
למעבדה נוירופיזיולוגית
דרוש/ה
טכנאי/ת לעבודת מחקר
הכרוכה ברישומים אלקטרופיזיולוגיים (תנועות עיניים, א.א.ג).
עדיף — בעל נסיון
היקף: חצי משרה לתקופה של לפחות שנה

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES
אבטחה ושמירה ▲ שירותים בטחונים ▲ שרותי כח אדם
דרוש: **מנהל אזור**, חיפה והצפון
* הכרחי: ניסיון רב וכישורים מתאימים בניהול מערכת גדולה הן בתחום התפעולי והן בתחום העיסקי.
* נכונות לעבודה מאומצת, לעיתים גם בשעות לא שיגרתיות.
* כושר ביטוי מצויין בכתב ובע"פ וכושר ניהול מו"מ ברמות שונות.
* תושב חיפה והסביבה • גיל 30 — 48 • רישיון נהיגה.
* רקע ביטחוני עם ניסיון גם במערכת אזרחית — יתרון
נא לשלוח בהקדם קורות חיים ופרוט ניסיון לת.ד. 4307 חיפה 31042 עבור "מנהל אזור"
תנאים מצויינים * סודיות תישמר בקפידה

ביתכרמל
רשת השיווק הישיר של שטיחי כרמל
סניף חיפה והצפון
דרושים:
נציגי מכירות אחראיים יוצאי צבא
המשרה דורשת: שעות עבודה גמישות ולינה מחוץ לבית.
איש מכירות מקצועי ומיומן לניהול צוות־עובדים
לפרטים: טל. 721558, 720729

תפרון מפעלי טקסטיל בע"מ
למפעלינו בקרית־ביאליק, דרוש:
* **מכונאי סריגה**
למכונות עגולות.
עדיפות לבעלי נסיון, בעלי רקע טכני
המעוניינים להיכנס לתחום חדש
למועמדים המתאימים תינתן עזרה בדיור
לפנות למנשה 04-701028
למחלקת ביקורת טיב מרכזית
דרושות:
* **מבקרות טיב**
רצוי בעלות נסיון
לפנות ליוסי 04-709510

למועדון חברים חדש בירושלים
(מועדון בליארד אקסלוסיבי וסעודה צרפתית)
דרוש
מנהל/ת
רצוי ניסיון בתחום התיירות, ידיעת השפות עברית ואנגלית, על המועמד/ת להיות בן 27 — 40 שנים
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת"ד 7223 ירושלים "עבור מנהל מועדון"

מישלב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות
דרושים/ות
מורים
לכיתות י"א־י"ב נוער בוקר
במקצועות
✔ אנגלית
✔ ספרות
✔ תנ"ך
✔ גיאוגרפיה
בעלי כשורים מתאימים להוראה יפנו
למזכירות בית הספר בין השעות 09.00-11.00
טל. 04-520797

בבב
לשלטי נאודם
דרושים:
★ **גרפיקאים / ות**
★ **ציירי שלטים**
★ **צבעי רכב למשאיות**
★ **מרכיבי שלטים**
* רק בעלי נסיון באיזור תל־אביב
יפנו לטלפון — 03-5563545
לאיזור חיפה 04-234603

קהילת רמות ציון
לקהילת רמות ציון
הקהילה המסורתית בגבעה הצרפתית
דרוש/ה
גננת מוסמכת
לשנה"ל תשמ"ט
לגן ילדים לבני 3־4. הגננת או המורה המתאימה תהיה בעלת נסיון בעבודה עם הגיל הזה חמה ואוהבת ילדים. היא תהיה בעלת גישה חינוכית יצירתית וגישה חיובית לאורח חיים מסורתי
על המועמדים לפנות בצירוף קורות חיים ואישורים מתאימים לקהילת רמות ציון בגבעה הצרפתית, טלפון 816303, ת"ד 18162, ירושלים. עד תאריך 20/5/88

איש סטריאו
בעל ניסיון במכירות, ידע בענף הסטריאו, מתקן בטרין, דרוש למשרה מלאה.
בטרקלין חשמל — מרכז חורב.
לקביעת ראיון צלצל לקובי 246176

לבית הספר הריאלי העברי בחיפה
דרושים
* **מורים לכיתות היסוד**
שיתמחו בלימודי המתמטיקה והטבע
ידרושה
מורה להוראת החליליות
בפרטים לפנות בכתב
לת.ד. 4920 חיפה 31048

דרוש
מפעיל 950 — ו־GCB
לחברת קבלנות במרכז הארץ
להתקשר: 03-615114
03-624589

דרוש/ת
גרפיקאי/ת בעל/ת נסיון
לחברת פרסום והוצאה לאור במשרה מלאה
נא להתקשר לדני
02-234131

למחסן תוצרת באיזור ק.שמונה
דרוש:
מחסנאי — פקיד חשבונות
לתפקיד אחראי
* השכלה תיכונית מלאה
* רצוי ידע ונסיון בהנה"ח
* רצוי ידע ונסיון בעבודות מחסן
מועמדים מתאימים יפנו לבני
טלפונים 06-941853 06-941855

יותר טוב מנפאואר
■ **מפעיל מחשב**
מנוסה על 38 I.B.M.
■ **חשמלאים**
ראשיים/מוסמכים/עוזרים, מנוסים בתעשיה. בעלי תעודות מתאימות לעבודה מגוונת.
■ **מרכיבות/מחווטות/מלחימות**
מנוסות לעבודות ממושכות ומגוונות.
■ **כרסמי/מפעילי C.N.C**
מנוסים, מעל 5 שנות עבודה, קריאת שירטוט חובה
לפנות לגיוס
תנאי שכר טובים למתאימים. תנאים סוציאלים כחוק
העצמאות 104, א־ה 8:00-14:00
טל: 04-530051 | גם בשבת
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

לביה"ס עמק החולה
מקיף על־יסודי שש־שנתי
כפר בלום גליל עליון
מורים/ות
להוראה וחינוך במקצועות
חטיבת ביניים:
• ביולוגיה
• מתמטיקה
• חשבונאות
• חינוך מיוחד
חטיבה עליונה:
• גיאוגרפיה
• אנגלית
• מדריך / מורה למוסיקה
• תנ"ך
• ספרות
לפנות לדן לוין בשעות היום 06-941581־2־3
בשעות הערב 06-946571
עמק החולה מציע אתגר, אפשרות מגורים בקיבוץ או חברות בכפר קהילתי למשפחות שיעבדו את המוסד

לחברת שי. סטטוביץ בטירת הכרמל
דרושים:
1. נהג בעל רשיון ג'
לעבודות חלוקה בכל הארץ.
מעל 15 טון יתרון, נסיון בחלוקה יתרון.
2. נערת שליחויות ועבודה במחסן
בוגרת 12 שנות לימוד
בימים א'־ה' 08.00 — 16.00, יום ו' 08.00 — 13.00
3. מכיני הזמנות
להכנת הזמנות במחסן — לאחר שרות צבאי, 10 שנות לימוד ומעלה וראש על הכתפיים ונכונות לעבודה קשה.
4. פורקי מכולות
לפריקת מכולות סחורה, עבודה מפרכת מאומצת, משרה מלאה
נא לפנות בימים א' ו־ב'
לטל' 04-573291

דרושים
מהנדסי מכונות בכירים
לתחומים הבאים:
- מרכז תחום זיהוד אלקטרוני ואופטי.
- מרכז תחום הנעים ומנגנונים מדוייקים.
מועמדים מתאימים בלבד מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים,
לת.ד. 456 קרית־ביאליק 27104
(עבור המחלקה המכנית)

בית ספר אורט רוגוזין מגדל העמק
06-540372, 06-541923
דרושים:
* **מורה לחשמל** — בחטיבה עליונה
* **מורה לחשמל אלקטרוניקה** — חטיבה עליונה
* **מורה לספרות ולשון** — חטיבה עליונה
* **מורה לכיתת עולים**
* **מורה לתפירה וגזירה**
* **מורה לשרטוט**
קונסטרוקציות — חישוב סטטי, חישוב כמויות וחומרי בניין — למגמת בניה.
* **ספרנית** — למשרה מלאה.
* **מחסנאי** — למשרה מלאה

דרושים:
* **סוכן מכירות**
— לכוצרי חשמל ביתיים, באיזור חיפה והצפון
— בעל רכב מסחרי
* **פקידה**
— רצוי עם ידע בהנהח"ש למשרה מלאה.
לפנות לטלפון 03-383235/1 לבוריק
בין השעות 8.00 — 16.00

למרכז האיזורי לקשיש עכו
דרושים:
★ **אח/ות מוסמך/ת**
לתפקיד אחראי מחלקה
למשרה מלאה.
★ **אחים/ות מעשים/ות**
אפשרות למשרה חלקית
★ **מטפלות/בת עזר**
אפשרות למשרה חלקית
★ **עובד אחזקה — כללי**
רצוי בנסיון לחצי משרה
לשם קביעת ראיון נא לפנות לסילביה
טלפון 04-815605 בין השעות 9.00 — 15.00

לשרות פסיכולוגי בקרבת חיפה
דרוש:
פסיכולוג/ית חינוכי
למשרה חלקית
לפנות לטלפון 04-220942 בשעות הערב

למפעל לעבודות מתכת באיזור תעשייה קריית ביאליק
דרוש/ה:
מנהל חשבונות
עצמאי לחלוטין
בעל/ת נסיון מוכח במפעל תעשייתי
יום עבודה מלא
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
נסיון והדרישות שכר לת.ד. 1165 איזור תעשיה צור שלום 27112

صكنا من الأصل

هكذا عن الأصل

הכוח הארצי | הארץ חדשות

שנה כיוון!! ופנה ל־

כיוון שרותי כח אדם

ללקוחותינו ולמשרות קבועות דרושים:

★ **מנה"ח סוג 2**
מאיזור אור יהודה והסביבה שנתיים ניסיון + ידע בממוחשבת

★ **מזכירה לניהול משרד**
עדיפות לשליטה מלאה באנגלית

★ **פקיד/ה יצוא**
ידע בעמילות מכס

★ **איש שיווק**
בעל נסיון בענף המחשבים

★ **איש שיווק**
בעל נסיון בענף המזון

פרטים נוספים בטלפונים וקביעת ראיון
03-728561, 03-727284

קריירה שרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית

★ **מהנדס מערכות** לתמיכה טכנית במערכות צדס. נסיון 3 שנים ומעלה בפיתוח מערכות משובצות מחשבי PCM. כתיבה בשפות PCM, פסקל במן־אמת, ידע בשימוש במחשבי אינטל, לת"א.

★ **מהנדס אלקטרוניקה** לפיתוח מערכות סיפרתיות, נסיון שנתיים ומעלה, ללוד.

★ **הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה** + נסיון רב בבניית תיקי מוצר וניהולם. ידע ב־P.C ואנגלית טכנית, לת"א.

★ **מנהל מחלקת שרות** צרפתית ברמה טובה, נסיון בניהול צוות עובדים, לחברת יבוא בת"א.

★ **מנהל מכירות ושיווק משאיות** נסיון 10 שנים ומעלה במכירות רכב, לת"א.

★ **אלקטרונאי/מכונאי** + רשיון ג' ונסיון במכירות, לת"א.

★ **חרטים/כרסמים קונבנציונליים או CNC** בוגרי בי"ס מקצועי, פרופיל צבאי 72 ומעלה, לת"א.

★ **רתכי שריון/ארגון/CO_2/חשמל** + נסיון, למשרות בגוש־דן ובלוד.

★ **מחווטות/מלחימות/מרכיבות** + נסיון לת"א ור"ג, לאשדוד — למשמרת שניה בלבד (16.00-24.00).

★ **מפעילי CNC** + נסיון, ללוד.

★ **שומרים** אחרי שרות צבאי, פרופיל צבאי גבוה, ללוד, לאשדוד, וליהוד.

★ **עובדי יצור** + רקע טכני, אחרי שרות צבאי, למשרות בבת־ים, חולון וראשל"צ.

★ **מכונאי אחזקה** מנוסים

למחלקה המשרדית

★ **מזכירות בכירות** אנגלית ט"מ, הדפסה עברית/אנגלית, למשרות מעניינות בהרצליה, לוד, ת"א.

★ **תמלילניות מנוסות** עברית, עברית/אנגלית, למשרות מלאות.

★ **פקידה** + נסיון במשרד יבוא, ידע בעמילות מכס, הדפסה ע/א, למשרה מלאה בחברת מחשבים בהדר־יוסף.

★ **קלדניות ע/א** + עיבוד תמלילים, לאשדוד.

תנאים מצוינים למתאימים/ות, ארוחות והסעות.
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל־הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

שנה כיוון!! ופנה ל־

כיוון שרותי כח אדם

לעבודה במשרדינו דרושים:

★ **מזכירה/מקדמת מכירות**
הכישורים הנדרשים: אינטלגנציה, יוזמה, דינמיות, יחסי ציבור מעולים ושאפתנות.

★ **סופר וייזר/סוכן ביטוח בענף ביטוח חיים**
—הכישורים הנדרשים: יוזמה, פיתוח מערכת ביטוחי מנהלים, יכולת השתלבות במערכת שירותי כח אדם
אנו מציעים: סיפוק, שיתוף בעבודה ואפשרויות קידום גבוהות למתאימים/ות. לקביעת ראיון נא לפנות:
03-728561, 727284

לעיתוני **אנשים ומחשבים**

דרושים

גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית זריז/ה, נסיון בעבודה בעיתון

אנשי מכירות חרוצים ודינאמיים
רצוי נסיון קודם
תנאים מצויינים למתאימים.

נא לצלצל לקביעת ראיון מיום א': 6־03-295145
או לגשת לפינסקר 64, ת"א

עיריית תל־אביב־יפו

לעיריית תל־אביב־יפו
דרושים

מנהלים לבתי ספר העל־יסודיים
לקראת שנת הלימודים תשמ"ט
תנאים הולמים למועמדים המתאימים

מורים לחטיבות הביניים ולחטיבות העליונות
לשנת לימודים תשמ"ט במקצועות: מתמטיקה ופיזיקה, אנגלית וצרפתית
מנהלים ומורים יפנו למינהל החינוך, הנוער והתרבות חדר 227 בימים א' — ה', 08:30־13:00
טל: 438042, 438719, 438044

★ ★ ★

לאגף לרפואה ציבורית בעיריית ת"א־יפו
אודיולוגית
לעבודה במכון אודיולוגי שבבית אברהמס
בדבר פרטים יש להתקשר לגב' רבקה טל: 651506/7
או בכתב: בית אברהמס - רח' יצחק אלחנן 2 ת"א

★ ★ ★

רכזי ספורט
למרכזים קהילתיים גדולים בתל־אביב־יפו
ולעבודה בשעות אחה"צ והערב
כישורים נדרשים
★ בוגר ביה"ס למורים לחינוך גופני ו/או בוגר ביה"ס למאמנים. בעל נסיון בתחום המינהל, ארגון והדרכה

מדריכי ספורט
לעבודה במרכזים קהילתיים בענפי הספורט הבאים: כושר גופני, ג'ודו, התעמלות למבוגרים, קטרגל וכדורסל.
מדריכים ורכזים יפנו: בנין עיריית ת"א־יפו מחלקת ספורט קומה 11, חדר 1154, לאייל טיברגר טל: 438267
בימים א' — ו' בשעות 09:00 - 13:00

אדם ואדמה
אם את/ה בעל/ת כשר שכנוע
מחפש/ת עבודה דינאמית ומגע עם אנשים
שואף/ת להכנסה גבוהה
עדיפות למושבניקים (לא בחברה)
בעל/ת רכב, משרה מלאה לעבודה באזורי חיוג 03, 04, 08, 051, 057
לפנות לטל: 08-522843
ולבקש את גיא

לעבודה חלקית, מעניינת
דרוש
שרטט מפות
בעלי נסיון יפנו בכתב
לת.ד. 14090 תל־אביב
מיקוד 61140
עבור "שרטט מפות"

מכון דור
מיון
אבחון
פסיכולוגי

עבור לקוחו
בית פרטי
בתל־אביב

דרושים
1. **אחות מוסמכת/מעשית**
2. **כח עזר**
שעות העבודה ל־2 התפקידים
ימים א' עד ה' 07.00־15.00
יום ו' 07.00־13.00
נכונות לעבודות משמרת לעיתים רחוקות
לפנות מכון דור רוזנבאום 4 ת"א טל: 03-203652, 203656

ג'רוזאלם ספא
במלון הייאט ירושלים
לקראת פתיחת המרכז לבריאות ספורט ויופי ברמה גבוהה
דרושים/ות
★ **מקדמות מכירה**
★ **פקידות קבלה**
★ **פיזיותרפיסטים/ות — מעסים/ות**
★ **קוסמטיקאיות**
★ **ספר/ית**
★ **בוגרי מכללה לחינוך גופני** (רצוי עם תעודת מציל)
★ **דיאטנית/אחות**

לפנות טלפונית 02-821333
שלוחה "מרכז הבריאות"

מוסד בטחוני מציע
לקציני מילואים
אקדמאים יודעי ערבית
תפקיד בעל אתגר
ועניין מקצועי
בתחומים מבצעיים ומחקרים

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים רת.ז.
לת.ד. 25034 ת"א עבור שוקי
טל' 03-219937

— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה
אחראי/ת ליחידה לארגון ושיטות

תאור התפקיד:
ניתוח מבנים ארגוניים, עריכת בדיקות כלכליות, עריכת סקרי ניצול מבנים, שטחים ומתקנים בטכניון, עריכה ופרסום של הוראות נוהל, טיפול בנושאי שכר עידוד.

הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית המדסית בתחום תעשיה וניהול, נסיון קודם של שלוש שנים לפחות, בתחום ארגון ושיטות בארגונים גדולים. נסיון קודם בעבודה במערכות מידע ממוחשבות (הכרה של תוכנות מינהליות כגון: לוטוס, ותוכנות לעיבוד תמלילים ובסיסי נתונים). ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה של השפה האנגלית.

מספר המשרה: מח/130

מרכזת מזכירות לימודי הסמכה

הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית. שליטה בשפות עברית ואנגלית, כולל ניהול התכתבויות, ונסיון בהדפסה, נסיון בארגון וניהול משרד, כולל טיפול בנושאי כח־אדם, תקציב וציוד. כושר לקיים מגע נאות עם קהל.

מספר המשרה: מח/131

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 15.5.88, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מנהל/ת חשבונות מחקר חו"ל
לניהול, תקצוב, ניתוח וגביה של חשבונות המחקר מחו"ל.

הכישורים הדרושים
שליטה טובה בשפה האנגלית והעברית — רצוי גרמנית. בוגר/ת חוג לכלכלה או הנהלת חשבונות. רצוי נסיון קודם בהכנת דו"חות כספיים. יכולת קיום מגע נאות עם גורמי פנים וחוץ טכניונים. נכונות לעבודה בשעות נוספות.

מכרז מס' 28/88

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 15.5.88 בציון מס' המכרז.

לסניפנו באשקלון
דרושים
1. מהנדס מכונות
ידע בתחום שינוע וקיטור
2. חרטים/כרסמים
3. עובדי יצור
4. מסגרים
5. רתכי CO_2
6. מנהל מחסן (ממוחשב)

שיקמה
חברה ארצית לשרותי כ"ח אדם

למפעל תעשייתי הפותח
קו ייצור חדש
דרוש
מפעיל
חדר בקרה
ותפעול ציוד אוטומטי

הכישורים הדרושים:
★השכלה טכנית ברמת טכנאות בקרה.
★נסיון קודם בהפעלת ציוד אוטומטי בחדר בקרה, עדיף בתחום התהליכים.
★לאחר שרות צבאי.
★עד גיל 35.
★כושר פיסי תקין.
מקום העבודה באזור מפרץ חיפה
נא לפנות בכתב בפרוט השכלה נסיון בעבודה וטלפון להתקשרות לת.ד. 4496 חיפה 31044
ולציין ע"ג המעטפה עבור מפעיל חדר בקרה

סופר־פארם

דרושים/ות
לסופר־פארם במרכז חורב

1. **אחראי/ת משמרת** למשרה מלאה
2. **קופאים/ות** למשרה מלאה
3. **קלדנית** בעלת נסיון במחשב P.C
4. **יועצת יופי** מנוסה

תנאים מצויינים למתאימה

נא לפנות ביום ב', 9.5.88, בין השעות 9.00־17.00
לדני לוזון בסופר־פארם מרכז חורב חיפה

משרד הבריאות
המרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא
תל־השומר
מסונף לבית הספר לרפואה ע"ש סאקלר באוניברסיטת תל־אביב

למרכז הרפואי שיבא בתל־השומר
דרושים/ות

1. **פיזיותרפיסטים/יות**
לטפול שקומי — התפתחותי בילדים.
נא לפנות לגב' אליה פנטורין טל. 5311741, 9.00־7.00 מדי יום, או לגב' חני יערי טל. 5311297 בשעות העבודה.

2. **מרפאות בעיסוק**
לטפול שיקומי/התפתחותי בילדים.
נא לפנות לגב' ריקי פלד טל. 5311297 בשעות העבודה.

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשייה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357 טלפון 6־912231־04
דרושים:

1. **עובד למערכת בקרה תקציבית**
אופי התפקיד:
● ריכוז גורמי פנים וחוץ להקמת המערכת
● הפעלת המערכת
הכישורים הנדרשים:
● השכלה בתחום כלכלה/הנדסת ייצור
● גישה לעבודה עם מערכות ממוחשבות
● ידע בסיסי באנגלית
● לבעלי נסיון עדיפות
בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לגלעד מחלקת כח אדם

2. **חשמלאי** — לעבודה באגף האחזקה
* הנדסאי חשמל עם נסיון בתעשייה הכימית

3. **מכשירן**
* בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכשור ובקרה
* נסיון של 4 שנים לפחות בתעשייה
בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לשרות מאחזקה

ORS שרותי כח אדם

סניף חיפה
למחלקת בכירים דרושים:

★**מהנדסי מחשבים** — מנהלי המחשב בעלי נסיון בתוכנות לסוף אמשה, עבודה קבועה.
★**הנדסאי/טכנאי ייצור** — לתפקיד מנהל ייצור בתחום הטקסטיל רכב תובנה מאיזור קריות צפונות.
★**פקיד רכש/תמחירן** — נסיון בתחום הרכש, דוקומנטציה של ייבוא ויצוא, אנגלית ברמה גבוהה, ומחיר. ידיעת לוטוס — יתרון, גיל 27־35 לעבודה קבועה.
★**טכנאי אלקטרוניקה** — נסיון בביקורת איכות, בנושא חומרים, מוטיבציה גבוהה, שעות נוספות, מאיזור קריות צפונות, חיפה.
★**מבקר טיב** — בענף המתכת, עיבוד שבבי, נסיון תובנה לעבודה קבועה.
★**טכנאי קרור** — מנוסה/מתחיל לעבודה במשרה קבועה.
★**חשמלאי ראשי/מוסמך** — רשיון למתח גבוה, תובנה לניהול מעבדה לחשמל.
★**חשמלאי תעשייתי מוסמך** — מנוסה לעבודה קבועה/זמנית.
★**מתמטאים** — בעלי נסיון באחד התחומים הבאים
— רצוי רקע בהפעלה מתוך ממחשב:
א. מתמטאי בעל רקע במתוך אלקטרוניקה.
ב. מתמטאי בעל רקע במתוך מוכנה.
ג. מתמטאי בעל רקע בטקסטיל.
★**מקדמי מכירות** — רצוי סטודנטים בעלי אוטו/ רכב, לעבודה במכירות.
מועמדים/ות מתאימים מתבקשים לפנות למשרדינו עם תעודות והמלצות. סניף חיפה — רח' הרב הרצוג 2 טל. 644002, 644097
07-31367 לפנות לשרה.
ק. ביאליק — מרכז צבר חדר 29 טל. 7/358076 לקלטים.
אשר לפנות בכתב לת.ד. 5346

הטובים עובדים קבוע ORS

ORS שרותי כח אדם

סניף חיפה
מחלקה משרדית דרושים:

מזכירה בכירה
אנגלית ברמת שפת אם, נסיון בעיבוד תמלילים עברית/ אנגלית על וורדסטאר, מורדמיל, רצוי בעלת תפקיד בכחותי למשרה מלאה/קבועה, באיזור חיפה קריות, עם הכנון.
מזכירה בכירה
שליטה מלאה בשפה אנגלית, עיבוד תמלילים עברית/ אנגלית על וורדסטאר לניהול משרד, משרה קבוע/זמנית.
מזכירה בכירה
אנגלית שפת אם, עיבוד תמלילים עב/אנ מאיזור מצרת לפנות לאורה אס מצרת טל. 06-545935
מעבדות תמלילים
עברית/אנגלית בעלות נסיון מוכח בתוכנות הבאות וורדסטאר, וורדמיל, אינשטיין. א' - ב' לעבודות קבועות/ זמניות
קלדניות
עברית/אנגלית/מחשב - רצוי ידע בהפעלת לוטוס - חשבונות
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 בעלי נסיון לעבודה קבועה
מרכיבות מחווטות
בעלות נסיון שכר גבוה למתאימות, תנאים סוציאלים מלאים
מועמדים/ות מתאימים מתבקשים לפנות עם תעודות והמלצות
סניף חיפה - הרב הרצוג 2 טל. 643723, 670341
סניף קריות - ק. ביאליק מרכז צבר חדר 29, טל. 358076/7
אשר לפנות בכתב ת.ד. 5346 חיפה

הטובים עובדים קבוע ORS

למפעל תעשייתי
הפותח קו ייצור חדש
דרושים
מפעילי מכונות אוטומטיות

הכישורים הדרושים:
– השכלה תיכונית מקצועית
– לאחר שרות צבאי
– גיל עד 30
– רצוי נסיון קודם בהפעלת מכונות אוטומטיות.
– כושר פיסי תקין
– תושב עכו והסביבה

המועמדים המתאימים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון בעבודה ומספר טלפון להתקשרות לת.ד. 4496 חיפה 31044 ולציין ע"ג המעטפה עבור מפעילי מכונות אוטומטיות

– המודעה מיועדת לגברים ולנשים כאחד –

דרושים

משרדים פתוחים
מ־8.00 ועד 6.00 בערב

★ **מהנדס תעשיה וניהול** לניהול מח' ייצור גדולה הכרחי — נסיון ניהולי ואירגוני רב
★ **מהנדס תעשיה וניהול** צעירים+ידע בתפ"י ממוחשב
★ **מהנדס כימאי** לניהול קו צבע חדיש
★ **מהנדס אלקטרוניקה** + רקע במכניקה
★ **מהנדס מכונות**
★ **הנדסאי כימיה/לבורנט תעשייתי** + מאמץ פיסי
★ **כלכלנים** + שנתיים לפחות
★ **איש אבטחת איכות** ביצור רכיבים אלקטרוניים — מנוסה מאוד
★ **מפעיל מכונות ייצור**
★ **מלגזן** + רשיון ג'
★ **מבקרי איכות**
★ **גנן** + נסיון בגינות מוסדיות
★ **חדרניות למלון**
★ **עובדי נקיון למפעל**
★ **מזכירות, מעבדות תמלילים ע/א**

ירושלים
בן־יהודה 7
02-242801
02-241979
02-233732

שרותק **דנאל**
החברה לשרותי כח אדם בע"מ

מגדל חברה לביטוח בע"מ

רוצה להיות מצליחן?
לך על ביטוח
אם אתה בטוח בעצמך, ומסוגל לעבור את המיון הקפדני שלנו, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס ביטוח של "מגדל" – מחצית הדרך להצלחה.
השאר תלוי בך.(גיל מעל 25 + רכב).
קורס מקצועי לביטוח חיים – אלמנטרי
הכנה למבחן הרישוי של משרד האוצר
סיוע צמוד שיאפשר לך
להשיג את המטרה
לרותי ימים א'־ה' 15.00 – 09.00

למשרד עורכי־דין בירושלים
דרוש/ה
עורך/ת־דין
ימי עבודה א'—ה' לפרטים
טל' 1־243020, 240051־02

למעבדת שיניים
דרושים
★ **חרסינאי בעל נסיון**
★ **נער לשליחויות** במשרה מלאה
טלפון: 02-242597
02-248087

זמיר שרותי כח אדם בע"מ

לסניפינו בחיפה/קריות דרושים/ות

מזכירה אנגלית מנוסה במעבד תמלילים עב/אנ
חשמלאי ראשי/בכיר/מוסמך מנוסה בתעשיה ומתח גבוה
מרכיבה/מלחימה/מחווטת מנוסה
נגר מנוסה קורא שרטוט יוצא צבא
עובד ייצור יוצא צבא לעבודה במשמרות בקריות
מחסנאי טכני מנוסה בתחום האלקטרוניקה
טכנאי מיזוג אויר מנוסה במערכות תעשייתיות
בוגר מגמת מכניקה קורא שרטוט ויוצא צבא
שרטט/ת מכונות או חשמל מנוסה
כרסם אוניברסלי או C.N.C קורא שרטוט ויוצא צבא
מכונאי ימי מנוסה למשרה ממושכת
כתב/ת טכני/ת מנוסה בתחום האלקטרוניקה
סוכן/ת נסיעות מורשה ומנוסה בתיירות חוץ

חלק מהמשרות מתאימות לתושבי המרכז והשפלה

חיפה: רחוב החלוץ 3, טל' 1/670750־04
קרית ביאליק: צומת צבר, טל' 04-709284
תל־אביב: רח' בן יהודה 26, טל' 03-284494
רחובות: רח' הרצל 202, טל' 08-473832
אשדוד: רח' רוגוזין 22, טל. 08-535455
ב"ש: רח' ההסתדרות 73, טל. 057-73118
רמלה: רח' הרצל 100, טל. 08-237858

זמיר
לסניפנו בת"א
דרושים/ות

● **טכנאי/הנדסאי ייצור/מכונות** נסיון מוכח בהעברת תיקים מהנדסה לייצור, רקע באלקטרוניקה, רצוי יוצא תדיראן
● למפעל עיבוד שבבי בת"א **כרסמים / חרטים / משחזים / מכשירני מתכת** רצוי בוגרי בי"ס מקצועי/מרכז להכשרה, פרופיל מעל 72, הסעות וארוחות.
● **מלחימה/מחווטת** לסביבת פיתוח, ידע ונסיון בקריאת שרטוט + ווירראפ

● **מכונאים/מיבנאים** משוחררים יוצאי חיא/חימוש, עד 1,400 ש"ח לחודש, 3 משמרות, ארוחות והסעות מכפיס, הדרה, נתניה, פ"ת, חולון
● **נשקים/עובדים** לניקוי כלי־נשק/ציקות, עבודה פיזית, פרופיל גבוה, שכר 1,300-1,500 ברוטו לחודש
● **סטודנטים** מכשירנים למשמרת II שנה א/ב אלקטרוניקה/הנדסה, רצוי נסיון צבאי
● **כתבניות אנגלית** מעולה למשרה מלאה
● **מזכירה/מעבדת תמלילים** עברית / אנגלית, נמרצת, יכולת ניהול משרד באופן עצמאי
● **מזכירה** עברית / אנגלית / ספרדית, למשרה מלאה

ת"א: בן־יהודה 26
03-289505
03-284494
(ליד בנין אל־על)

חלק מהמשרות מתאימות גם לתושבי אשדוד, רחובות, רמלה 08-535455, 08-473832, 08-237858

שרותי כח אדם בע"מ

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

באגף כספים ובקרה
דרוש/ה
ראש המחלקה הכלכלית

תאור התפקיד:
עריכת התקציב הרגיל של הטכניון, עריכת תקציב הפיתוח של הטכניון ופיקוח על ביצועו, עריכת דוחו"ת תקציבים ופיננסים להנהלת הטכניון ולרשויות ממשלתיות. עריכת סקרים כלכליים וסטטיסטיים, בדיקות כדאיות וניתוח פעולות כספיות בעלות היקף גדול.

הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית מושלמת בכלכלה, ו/או ראיית חשבון. נסיון קודם בניהול פעולות תקציביות וכספיות בהיקף גדול. ידע ונסיון בביצוע תחשיבים כלכליים. ידע בניהול ובבקרת מערך תקציבי רב מטבעי. ידע ונסיון מוכח במערכות מיחשוב כולל הכנת מודלים תחשיביים באמצעות מחשבים אישיים.
כושר ניהול מו"מ.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.

מספר המשרה: מח/135.

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 15.5.88, אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

אורט ישראל

דרושים

מורים ומהנדסים

לשנה"ל תשמ"ט

בית שאן

1) לביה"ס תיכון מקיף כללי אורט ת.ד. 66 בית־שאן טלפון 06-588522, 06-587382 בשעות הערב 06-588754

● **מהנדס/ת אלקטרוניקה** (כולל ריכוז מגמה בשני ביה"ס המקיפים)

● **מורים למקצועות:**
- ★ **מתימטיקה**
- ★ **פיסיקה** (משרה חלקית)
- ★ **מדעי הטבע** (לכתות חטה"ב)
- ★ **אנגלית**
- ★ **ערבית**
- ★ **אופנה** (עיוני ומעשי)
- ★ **ספרות־לשון**
- ★ **חינוך גופני** (בנות)

2) לביה"ס תיכון מקיף דתי אורט ת.ד. 25 בית שאן טלפון 065-87458, 065-86034

● **מורים למקצועות:**
- ★ **פיסיקה** (משרה חלקית)
- ★ **מתימטיקה**
- ★ **אנגלית**
- ★ **חשבונאות** (משרה חלקית)
- ★ **תנ"ך** (משרה חלקית)
- ★ **ביולוגיה**
- ★ **מדעי הטבע** (לכתות חטה"ב)
- ★ **עברית** (לכתות חטה"ב)

עפולה

לביה"ס תיכון טכני אורט רח' חטיבה 9 טלפון 06-597268

● **מהנדס/ת אלקטרוניקה** (להוראה בחטיבה על־תיכונית)

● **מורים למקצועות:**
- ★ **אופנה**
- ★ **מזכירות**
- ★ **מתימטיקה** (3־4־5 יחידות)
- ★ **הסטוריה** (הכנה לבגרות)

לגוף ציבורי

דרושים/ות

באזור ירושלים ות"א

מהנדסי כבישים

בעלי נסיון בביצוע, פיקוח, בקרה ותכנון עבודות כבישים

תנאי ההעסקה ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד

מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 13198 ירושלים בצירוף קורות חיים

לצה"ל דרושים

עורכי דין

עד גיל 30 בתחום המשפט הפלילי והאזרחי

נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ומספר אישי לד.צ. 02329 צה"ל עבור סא"ל דוד אופיר

לחיל הים דרושים

בוחני תחמושת

לשירות קבע

כישורים נדרשים:
- * בוגר קורס בוחני תחמושת בעל שלב 09 לפחות.
- * גיל עד 32.
- * השכלה 10.

לקבלת פרטים לפנות לטל': 03-693717 (רחל עזריאל)

דרושים

מורים מוסמכים

המחפשים אתגר ושינוי, להוראת מבגרים ברמה של חטיבת ביניים או תיכון, בכל המקצועות.
בתי ספר ממוקמים בצפון, במרכז ובדרום הארץ.
המעוניינים יפנו בדחיפות בכתב יד לד.צ. 01188
מדור לימודים תיכוניים בצירוף תולדות חיים, השכלה, נסיון קודם בהוראה, כתובת וטלפון.

טוף בשופר־סל

אנו מציעים לך להצטרף לחברה דינמית ומתפתחת.
חברתנו מציעה מעוגנות תעסוקתית, קידום מקצועי ואישי, ותנאים סוציאליים משופרים.

דרושים לנו:

מנהלי סניפים לסניפי ירושלים

- ★ נסיון ניהולי מוכח
- ★ השכלה על־תיכונית
- ★ יכולת הנעת צוות עובדים
- ★ יחסי אנוש משופרים
- ★ אוריינטציה שיווקית

מחסנאים

★ הכשרה תנתן במקום

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב"יד, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כח־אדם, שופרסל־בע"מ - ת.ד. 84 פתח־תקוה 49100.

שופר־סל

לחברת בניה ארצית

דרוש/ה

עורך/עורכת דין

בעל/ת ותק של 3 - 5 שנים

עם נסיון בתחומי המקרקעין והמיסוי

נא לפנות לת.ד. 1334 ת"א 61013 עבור א/16344

לבית תוכנה ידוע

דרושים

אנשי מכירות

להפצת תוכנות לומדה
אפשרות לבלעדיות אזורית
טל' 02-535977 רצוי בערב

למוצר מבוקש וחדשני בענף האופנה

סוכנים בעלי הופעה

רווחים גבוהים שעות גמישות
בבוקר: 052-445962 מיכל
אחה"צ/ערב: 03-7510071 אברהם

למשרד עו"ד
קלדנית מעולה
עשירת נסיון רצוי
על מעבד תמלילים WORDMILL
לחצי יום
לפנות 03-651482
למר גרינברג

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
המרכז: תל־אביב, רח' קהילת קיוב 15, מיקוד 69410, ת.ד. 24104, מיקוד 61240, טלפון 497444

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לחניכים ובתי ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

המערכת להכשרה טכנולוגית ולהשכלת מבוגרים

עמל

בית ספר לוידי דייויס תל־אביב

נמשכת ההרשמה לקורסי ערב במקצועות:
- ★ חשמלאי מוסמך
- ★ חשמלאי ראשי
- ★ הנה"חש סוג 1+2
- ★ יועצי מס
- ★ הכנה למבחנים פסיכומטריים (לפי הספר האדום)
- ★ מונטז' למתחילים

בוגרי הקורס שבפיקוח משרד העבודה שיעמדו בהצלחה בבחינות יקבלו תעודת גמר מטעם משרד העבודה.

★ יועצי מס לשנת 1988 (כולל הנה"ש סוג 3)

תנאי קבלה:
- ★ 12 שנות לימוד
- ★ ידע בהנה"ש (רמה סוג 2)

בוגרי הקורס אשר יעמדו בבחינות יקבלו בתום תקופת ההתמחות תעודת יועצי מס, תעודה המקנה ייצוג בפני רשויות המס.

פרטים והרשמה:
בית ספר לוידי דייויס רח' בני אפרים 226 תל־אביב
בימים א', ג', ה', בשעות 16.00 — 19.00, טלפון: 03-476160

לבנק ישראל בתל־אביב

דרוש

איש אחזקה

למערכת אלקטרו־מיכנית, מבוקרת מחשב

הכישורים הדרושים:
1. **טכנאי/הנדסאי** אלקטרוניקה בעל רקע במכניקה.
2. **בעל נסיון** מוכח באחזקת מערכות אלקטרו־מיכניות מתוחכמות.
3. **ידיעה טובה** של השפה האנגלית ויכולת קריאה של ספרות טכנית בשפה זו.

ההעסקה תהיה על פי חוזה מיוחד.

המעוניינים יפנו בכתב עד ליום 20.5.88 למדור כח אדם בבנק ישראל, תל־אביב, רח' ליליינבלום 37, על הפונים לצרף קורות חיים.

לתעשיה הצבאית

במרכז הארץ

דרושים

חרטים קונבנציונאליים ו־C.N.C מעולים

★ **בעלי נסיון של 6 שנים לפחות**

★ **ידע בקריאת שרטוט טכני - חובה**

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית
בימים א' – ה' בשעה 13:00 - 08:00
לטלפון 03-5426536 או בכתב ליחידת התעסוקה,
ת"ד 1044 רמת השרון
מיקוד 47100 (יש לציין מספר תעודת זהות)
רק פונים מתאימים יענו

התעשיה הצבאית

לעבודה מיידית בחבר

לסניפנו בתל־אביב

◆ **חרטים וכרסמים קונבנציונליים**
פרופיל 72+ למפעל בטחוני במרכז הארץ. הסעות וארוחות.

◆ **מלחימות/מחווטות**
נסיון מעל 3 שנים לעבודה במפעלים במרכז הארץ. הסעות וארוחות.

המחלקה הטכנית

חבר

חברה לשרותי כח אדם

ת"א, בניין מגדלור, בן יהודה 1 טל: 03-6101420
ראשל"צ, 03-9668139
ירושלים, 02-234265
חיפה, 04-663866
• הצטייד בפנקס מילואים, ת. שבי והמלצות
• שעות הקבלה 08.00-18.30

לעבוד בחבר - להרגיש בבית

מחשבי בי.בי.סי. בע"מ

ASCHOLA

לרגל הזכיה במכרז משרד החינוך

דרושים:

אנשי חינוך

לעבודה חלקית, מורים וגננות לשיווק והדרכה בכל הארץ
לפנות בכתב: אסכולה בע"מ ת.ד. 21630 תל אביב

ניתוב מערכות בע"מ

ניהול תכנון וביצוע מערכות
ת"ד 3171, באר־שבע, טלפון: 057-79404, 057-33401.

לעבודה באזור רחובות, ראשון, אשדוד – דרושים

- * **מהנדס כימיה מנוסה** 3–5 שנות נסיון בתכנון, תפעול או הרצת מתקנים
- * **מהנדס כימיה** לתכנון והרצת מתקנים אפשרי ללא נסיון

המשטרה אתגר

דרושים

1. מנהל חשבונות

רצוי עם נסיון
מקום השרות— מרכז

2. טבחים

מקום השרות: ת"א

על המועמדים להיות לאחר שרות צבאי, בעלי בריאות תקינה וגיל עד 35
המעוניינים יפנו בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים לאחת מלשכות הגיוס הר"מ
תל־אביב רח' הרכבת 14 טל' 03-628290
רחובות רח' הרצל 206 טל' 08-487488
סודיות מובטחת

למפעל מתכת באזור תעשיה חולון

דרושים

1. **מפעיל מרכז עיבודים (M.C)** בעל ידע בתכנות, יתרון לבעלי נסיון במזק.
2. **כרסמים** בעלי נסיון בעבודות מדויקות.
3. **משחיזני שטחים** בעלי נסיון.

5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים טובים למתאימים.
להתקשר בשעות העבודה: 03-5562901

לחברת מזון מובילה בתעשיה

דרוש

מנהל סניף ירושלים

כישורים נדרשים:
- ★ נסיון מוכח בענף המזון
- ★ יכולת ניהול צוות עובדים
- ★ גיל 45 – 30
- ★ רשיון נהיגה
- ★ שעות עבודה מעל למקובל

תנאים טובים למועמד המתאים

מועמדים מתאימים תושבי ירושלים והסביבה יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 1993 ת"א – 6101

עבור "מנהל סניף ירושלים"

מכון דור
מיון · אבחון · פסיכולוגי

עבור לקוחנו
חברה מסחרית בפתח תקוה

דרושה

מזכירה

- ★ **הדפסה עברית** (ידע על מעבד תמלילים)
- ★ **ידיעת השפה האנגלית ברמה בסיסית**
- ★ **יכולת לעבוד עם קהל**
- ★ **בוגרת צבא**

לפנות מכון דור, רוזנבאום 4, ת"א
טלפונים: 03-203656, 03-293116

מכון דור – רוזנבאום 4 ת"א

לדוד ברמן בע"מ

דרושה

פקידה לביטוח רכב

רצוי נסיון

טלפון 02-226421/2

לסניפנו באשקלון

דרוש

מנהל עבודה בכיר

למפעל תעשייתי

הכישורים:
* ידיעת השפה אנגלית * נסיון בניהול צוות עובדים עד 100 איש * רצוי רקע אקדמאי או בוגר קורס מנהלי עבודה * שכר 3000 ש"ח כולל רכב
בדבר פרטים נא לפנות לסניפנו באשקלון רח' הרצל בית גורי קומה 2 051-22233, 051-28989

שחר

חברה ארצית לשרותי כ"ח אדם

מ. בן גיאת ובניו

חברה להנדסה ובנין בע"מ

דרושים

1. **מהנדס ביצוע** (עם נסיון)
2. **מנופאי לעגורן צריח**

☎ 02-661131-2

דלתא גליל תעשיות בע"מ
DELTA

למפעלנו בנהריה

דרושים/ות

1. מזכיר/ה בכיר/ה
- ★ נסיון בניהול משרד
- ★ יכולת להפעיל מערכת מחשב, מעבד תמלילים וטלקס
- ★ הדפסה בעברית ואנגלית
- ★ ידיעת השפה האנגלית (ברמה של שיחה לפחות)

2. הנדסאי/ת תעשיה וניהול

לעידכון נורמות, שיפור שיטות ומינון רחב של תפקידים בהנדסת יצור
- ★ יתרון לבעלי נסיון קודם
- ★ רצויה ידיעת השפה האנגלית

3. מפעיל/ת מחשב י.ב.מ 36

ותשוב פרמיות לעובדי המפעל

4. פקיד/ה מחלקתי/ת
- ★ יכולת לנהל משרד
- ★ ידע בהפעלת מערכת מחשב
- ★ הדפסה בעברית ואנגלית
- ★ ידיעת השפה האנגלית

עדיפות למועמדים שיתגוררו בסביבות נהריה או בקריות

מועמדים מתאימים יפנו בכתב"יד, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 31 נהריה – 22100

VISA

דרושים/דרושות
דיילים/ות שיווק
לאיזור חיפה והקריות

דרישות התפקיד:
- * נסיון במכירות
- * בעלי/ות רכב
- * תושבי/ות המקום

מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לתמי מחלקת כח אדם ת.ד. 25102 ת"א, מיקוד: 61250

- סודיות מובטחת -

ויזה יותר טוב מכסף.

קרית הנוער גן יבנה
ישיבת אחוזת יעקב — אורט
ת"ד 31 גן־יבנה טל' 08-574424, 08-574328

דרושים לשנה"ל תשמ"ט
מורים למקצועות:
- ★ **עברית** — ספרות ולשון
- ★ **אנגלית** ★ **תנך**
- ★ **אלקטרוניקה** — חשמל מחשבים
- ★ **עבודת סוציאלית**

מועמדים יפנו, עם פרוט השכלה ונסיון, למנהל ביה"ס

סופר־פארם

לסופר־פארם ניות (נוה־גרנות)

דרוש/ה

רוקח/ת

אפשרויות לקידום
העבודה במשמרות

לפרטים נא לפנות, החל מיום א', למר יצחק נחשון, טל' 02-361492 או 02-639321

למוסד ציבורי לאומי

דרוש/ה

שליח/ה לברזיל (9/88)

דרישות התפקיד:
- ★ השכלה אקדמאית מתאימה ונסיון רב בעבודה ארגונית ברמה גבוהה, בתחום ההסברה, בעריכת מגביות ובעבודה ציבורית;
- ★ ידיעת השפה העברית וידיעת השפה הפורטוגזית על בוריין;
- ★ כושר הבעה בכתב ובע"פ בשפות הנ"ל;
- ★ ידיעה יסודית בהיסטוריה, במסורת ובתרבות של עם ישראל והכרת הקהילות היהודיות בארצות הנ"ל;
- ★ כושר ונסיון בקיום בית פתוח ומגע עם אנשים;
- ★ מועד משוער של תחילת שליחותו: אוגוסט—ספטמבר

הצעות של מועמדים אשר לא גרו בישראל שלוש שנים ברציפות לפני מועד הודעה זו לא תובאנה לדיון.

מועמדים/ות מתאימים/ות המתבקשים/ות לפנות בכתב עד 18 במאי 1988 בצירוף תולדות חיים מפורט הכולל השכלה ונסיון, לת"ד 7093 ירושלים, ולציין על־גבי המעטפה מכרז מס' 9/88

יותר טוב מנפאואר

לסניף באר־שבע

רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523

דרושים

למחלקה הטכנית
- ★ **מהנדס אזרחי** בוגר הטכניון, לעבודה במשרד תכנון.
- ★ **מהנדס כימיה** בעל נסיון בתכנון, פיקוח והרצת מתקנים.
- ★ **חשמלאי מוסמך (ראשי)** בעל ידע ונסיון ב־P.L.C רשיון מתח גבוה.
- ★ **מפעילי מתקנים כימיים** בעלי הכשרה ונסיון, לעבודה קבועה מחוץ לבאר־שבע.

למחלקה המשרדית
- ★ **מעבדות תמלילים עברית/אנגלית** בעלות נסיון ב־W.M.A.B הדפסה טובה – חובה.
- ★ **כתבנית עברית** מעט אנגלית, בעלת נסיון, לעבודה בשדרות.
- ★ **מנהלי חשבונות** סוג 2־3, בעלי נסיון רצוי.

שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כחוק.
פנו למנפאואר בוקדם – זה משתלם!

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

לתושבי ירושלים והסביבה

המוכשרים להצליח

אם את ה בוטח ת בעצמך ויכול ה להוכיח שאת ה מסוגל ת להצליח ולעבוד את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל

ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן ת ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.

טלפן/י לדורם: 02-231486

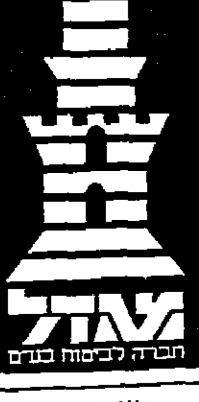

מגדל
חברה לביטוח בע"מ

דבר אחד בטוח.

صكنا من الاهل

هكذا في الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

לפדקו בהרצליה
דרושים
1. מסגרים מכניים
2. מבנאי מטוסים
3. פחחי מטוסים
לאחר שירות צבאי. 5 ימי עבודה בשבוע. תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון, טלפון 052-556150
בימים א'-ה' לבקש את אדוה

למשרדי המרכז של המשביר לצרכן
דרוש/ה
מנהל חשבונות
בעל נסיון מוכח (סוג 3 לפחות)
לפרטים נא לפנות לאגף כח־אדם
טלפון: 03-899641

תן ידך לשמירת בטחון הפנים ולאיכות החיים במדינה
שרות בתי הסוהר
מינהל כ"א והדרכה
דרושים
1. סוהרים/ות למגזר הבטחון
בעלי השכלה של 10 שנים ומעלה
2. מדריכים/ות חברתיים/ות
בעלי תואר ראשון בחנוך או מדעי החברה או השכלה על תיכונית בתחומי החנוך והחברה
3. מורים/ות
מוסמכים להוראה עם נסיון
4. עובדים/ות סוציאליים/ות
בעלי תואר אקדמי בעבודה סוציאלית
5. חובשים/ות לבתי הסוהר בדרום הארץ
בוגרי קורס חובשים קרביים או בכירים בצה"ל
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
- גיל עד 35
- לאחר שרות חובה בצה"ל
- פרופיל 65 ומעלה
- אזרחות ישראלית
- עבר ללא דופי

הנך מתבקש לפנות אל:
לשכת גיוס רח' מקלף 3 ת"א
טל' 266922, 03-251128, עם תעודת זהות, פנקס מלואים ותעודות המעידות על השכלה, קבלת קהל משעה 08.00 עד 15.00

לחברה מובילה בתחום פירזול ואביזרים למוצרי אלומניום לבנין
דרוש
איש מכירות
בעל רקע טכני ויכולת מכירה
משרדי החברה באזור תל־אביב
העבודה כרוכה בנסיעות בארץ
● לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 821 כפר שמריהו 46910

מכרז פומבי
בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירות עובדים) תשכ"ח – 1962 מכריזה בזה המועצה האיזורית חוף השרון על משרה פנויה כדלקמן: מכרז מספר 3/1988
1. תואר המשרה:
עובד/ת סוציאלי/ת
2. דרגת המשרה: בהתאם לכישורים
3. שיעור המשרה: מלאה
4. תיאור התפקידים: עבודה משולבת בקהילה ובתחנה לטיפול במשפחה ויעוץ בנישואים
5. נתונים אישיים הדרושים למילוי המשרה: בוגר בית הספר לעבודה סוציאלית רצוי ותק ונסיון בטיפול משפחתי
בקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד יום 18.5.88 טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה וב־מינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות למועצה האיזורית חוף השרון. טל 052-70551
יוסף שגיא, ראש המועצה

דרושים/ות
1. קונדיטור/ית מעולה בעל/ת נסיון
2. עוזר/ת קונדיטוריה
3. עובד/ת נקיון במשמרות
למתאימים ורציניים תנאים טובים רצוי לפנות בכתב יד לת.ד. 630 אשדוד או בטל: 08-563825 08-562414

לבית־החולים הממשלתי נס־ציונה
דרושים:
● אחיות וכוחות עזר
● טבח
● פועלות מטבח ונקיון
אפשרות לעבודה קבועה
לפנות טל: 08-475385-8

hp
למשרד HP בחיפה דרוש
סטודנט להנדסת חשמל
לעזרה במכירות
דרישות התפקיד:
- סטודנט שנה ג' או ד'
- רקע של טכנאי הנדסאי - יתרון
- נסיון בצב"ד HP - יתרון.

היקף המשרה:
יומיים בשבוע (גמישות אפשרית)
נא לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים לחברת HP רח' טשרניחובסקי 35 חיפה מיקוד 35709 טל׳/אלכס 04-334570-1
HP מחשבים. הברירה האינטליגנטית.
HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב ומדידה-CMS-רע"מ
רעננה
עירית רעננה
MUNICIPALITY OF RAANANA
המחלקה לשרותים חברתיים
מחפשת משפחה אומנת חמה לילד בן שנתיים
המשפחה המתאימה תקבל תשלום והדרכה
בדבר פרטים נא לפנות לזהבה־ שרה 052-912221 קו פנימי 48/62

אורט ישראל
ביה"ס המקיף השש־שנתי אורט ע"ש גולדווטר
אילת
דרוש/ה
מנהל/ת בית־ספר
(לשנת הלימודים תשמ"ט)
★ בעל/ת השכלה אקדמית; בעל/ת נסיון במינהל החינוך
★ המועמד המתאים יקבל הטבות שונות כגון סיוע ברכישת דירה או פטור משכר־דירה; פטור ממיסי ארנונה; סיוע במציאת תעסוקה לבן/בת הזוג
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד. בפירוט קורות־חיים למח' הטכנית־ פדגוגית, אורט ישראל, ת.ד. 16087, תל־אביב. (61160). עבור "מנהל – אילת".

עירית הרצליה
דרושים
★ **מפעיל למכון טיהור שפכים** בעל ידע בסיסי במכונאות לעבודה במשמרות. בדבר פרטים נא לפנות למכון הטיהור טל: 052-558276 תנאים מועדפים למועמד
★ **בביה"ס התיכון בקרית־החינוך הרצליה**
דרושים
מורים לקראת תשמ"ט
במקצועות: מתמטיקה, ביולוגיה, ספרות, כימיה, הסטוריה, ערבית, תנ"ך.
נא לפנות לטל: 052-542529, 052-541055 (רח' דוד שמעוני, הרצליה)
★ **בביה"ס התיכון העירוני – הרצליה**
דרושים
מורים במקצועות:
מדעי החברה, ספרות (הכנה לבגרות)
נא לפנות לטל: 052-542936, 052-543359 (רח' הרב קוק 30, הרצליה)
★ **דרושים מורים**
לאנגלית ומתמטיקה, לחטיבת הביניים במהלך שנת הלימודים הנוכחית, בתקופת הקיץ.
מועמדים מתאימים יפנו מייד לאגף החינוך והרווחה, בן גוריון 14 הרצליה, מיקוד 46100
טל: 052-541841-2, 052-542689

גותם מערכות תדמית בע"מ
דרוש/ה
עוזר/ת תקציבאי
כושר ארגון מעולה
עדיפות לבעלי נסיון בעבודה במשרד פרסום
מועמדים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב יד בלבד בצירוף קורות חיים לת.ד. 33263 ת"א. יש לציין על המעטפה "ע. תקציבאי".
- סודיות מובטחת -

אתגר? קידום?
אם הנך
★ **הנדסאי חשמל**
רשיון חשמלאי ראשי ומתח גבוה בעל נסיון במערכות אלקטרוניות מיקרופרוססורים טכומטרים, בקרים מתוכנתים מנועי DC
★ **הנדסאי/טכנאי חשמל (רשיון בכיר)**
נסיון בבקרים מתוכנתים בציוד חשמל ואלקטרוניקה תעשייתיים ומערכות ממוחשבות
★ **טכנאי קירור**
נסיון בתעשיה (רצוי בענף המזון ובקירור עמוק באמוניה)
★ **חשמלאי מוסמך**
נסיון באחזקת מתקנים קריאת תוכניות ויכולת עבודה עצמאית ידע בבקרים מתוכנתים
★ **רתכי ארגון**
נסיון של שנה לפחות בתעשיה
★ **מסגרים**
בוגרי ביה"ס מקצועי ידע בקריאת שירטוט רצוי נסיון קודם בתעשיה
בוא להשתלב בחברה הנדסית המבצעת עבודות הקמה ואחזקה של מפעלים בטכנולוגיות מתקדמות
ניתוב ביצוע תעשייתי בע"מ
ביצוע מערכות תעשייתיות
ת.ד. 379 אשדוד
טל: 08-533088

למוסד בנקאי בירושלים
דרוש
מנהל לסניף עסקי
בעל נסיון בתחום הבנקאי, נהול צוות עובדים נהול מרם ושווק
עדיפות לבעלי נסיון בסחר חוץ
בהצעות נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים ומסמכים לת.ד. 37406 תל־אביב 61373
לציין "אישי כח אדם"
- סודיות מובטחת -

לחברה גדולה בענף הרכב
דרושים
1. **בוחן רישוי רכב** עם ידע במכונאות
2. **מכונאי רכב** עם ידע בחשמל
3. **נהגים בעלי רשיון ג'** (לפחות 3 שנות נסיון)
4. **פקידת רישוי רכב** רצוי ידע בהפעלת מחשב
5. **פקידה** בעלת ידע בהדפסה והפעלת מחשב
לכל המשרות: מקום העבודה – אשדוד מגורים באשדוד – חובה
המעוניינים יפנו לת.ד. 50239 תל־אביב מיקוד 61500 ויציינו על גב המעטפה את שם המשרה המבוקשת

מפעלי תובלה
למפעלנו באשדוד דרוש
מכונאי דיזל
לקביעת ראיון להתקשר טל: 08-533621/2
בקבוצת כיתקלים רשומה

מדרשית עמליה ירושלים
הפנימיה ליד ביה"ס התורני תיכון לבנות
דרושות:
★ **מדריכות חברתיות**
(רווקות – מגורים במקום) בעלות השכלה והכשרה מתאימות.
★ **מטפלות קבוצתיות**
(ללא מגורים במקום) רצויות בעלות נטיה לטיפול חינוכי וידע משקי.
★ **רכזת תרבות**
(חצי משרה, ללא מגורים במקום) בעלת הכשרה וידע בתחומי העשרה ותרבות.
מועמדות לכל אחד מהתפקידים הנ"ל מתבקשות לפנות מיד בכתב, להנהלת הפנימיה עמליה, ת.ד. 16223 ירושלים, וכן בטל' 02-786822, 02-787913, בבוקר

לחברת בניה בירושלים
דרושה
מזכירה בכירה
בעלת נסיון
נא להתקשר לתאום פגישה לטלפון 02-765892 (החל מ־16.00)

לחברת "אודיס קוסמטיקס"
דרושות
דיילות יופי
לאזור: ירושלים
דרישות:
★ מעל גיל 25
★ הופעה נאה
★ נסיון קודם
לפנות בימים א. ב. בלבד בשעות 8.00–11.00 לטלפון 03-238490

לחברה גדולה
דרוש/ה
1. **מנהל/ת חשבונות לגבייה**
★ שליטה באנגלית מעולה
★ נסיון על מחשב וקשר עם בנקים
2. **פקיד/ה יבוא יצוא**
★ אנגלית על בוריה
★ נסיון על מחשב
★ עדיפות לכלכלן
3. **הנדסאי טכנאי ייצור**
לפריסת תיקי מוצר ודרישה במפעל
★ בעל נסיון 2 - 5 שנים
בדבר פרטים נא לפנות לטל. 08-563078, 08-563079

רשות הדואר
לרשות הדואר ברחובות
דרושים
קבלנים לחלוקת דואר
לקבלת פרטים נוספים, נא לפנות למר אטיאס לזר בטלפון: 08-451263

אלביט מחשבים בע"מ
לשלוחתנו בכרמיאל דרוש
מהנדס אלקטרוניקה בכיר
לניהול קבוצות בדיקות סופיות בייצור
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס אלקטרוניקה מנוסה
★ נסיון בנהול קבוצות עובדים גדולות
★ נסיון ורקע בייצור
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי ממודע לגיוס עובדים. ת.ד. 539 חיפה 31053
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים
אלביט בתנופה יוצרת

טוק בשופר־סל
אנו מציעים לך להצטרף לחברה דינמית ומתפתחת. חברתנו מציעה מעוגנות תעסוקתית, קידום מקצועי ואישי, ותנאים סוציאליים משופרים.
דרושים לסניפי בארשבע:
★ מנהלי סניפים
- נסיון ניהולי מוכח
- השכלה על־תיכונית
- יכולת הנעת צוות עובדים
- יחסי אנוש משופרים
- אוריינטציה שיווקית
★ סגני מנהלי סניפים
- השכלה תיכונית לפחות
- יכולת הנעת צוות עובדים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כח־אדם, שופרסל בע"מ - ת.ד. 84 פתח־תקוה 49100.
שופר־סל

למרכז הטכסטיל לבית
בירון סנטר
בתלפיות – ירושלים
דרוש
מנהל חנות
הכישורים הנדרשים:
– ידע ונסיון במסחר/שיווק
– ניסיון בהפעלת צוותי עובדים.
– ידע וניסיון אדמיניסטרטיבי (מלאי. מחשב. כספים).
– עדיפות לבעלי השכלה אקדמית.
– תושב ירושלים והסביבה ובעל רכב.
★ **נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים השכלה וניסיון. לת.ד. 2147 ת"א מיקוד 61020 עבור מח' תנאי שרות**

מעוז
חברה לביטוח בע"מ
אם ברצונך להצליח עשה החלטה בטוחה
חברת מעוז, חברת ביטוח בתנופה, מקבוצת הביטוח של בל"ל מחפשת מועמדים רציניים מגיל 24 ומעלה בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
אנו נכשיר אותך בקורס משולב לביטוח חיים, כולל תכנון פיננסי פנסיוני ולביטוח אלמנטרי.
נסייע לך לעמוד במבחני רשוי מתמחה של משרד האוצר ובהבטחת הכנסה בשלבים הראשונים של עבודתך כסוכן החברה: מעוז לך להגשים קריירה עצמאית.
טלפן למידי:
03-647294
ביטוח חיים עושים ב־ מעוז

נשיונל סמיקונדקטור National Semiconductor
המרכז הטכנולוגי למיקרואלקטרוניקה שבמגדל העמק ממשיך לקלוט עובדים מעולים.
לם דרושים:
טכנאי מיזוג אויר
משרה 8105
תאור התפקיד:
תפעול ותחזוקת ציוד בכני הכולל מערכות מיזוג אויר מדהסים. מכונות ואקום מתקני ייצור הנקן והמצן בערכי אנרגיה לקיטור
כישורים נדרשים
- נסיון של 3 שנים לפחות בהפעלת ואחזקה בערכות מכניות.
טכנאי מכשור ובקרה
משרה 5205
תאור התפקיד:
תחזוקת מתקני ההליך ומערכת מיזוג אויר מהקדמה
כישורים נדרשים
- נסיון של 3 שנים בתעשיה הפטרוכימית בנושא השבל פיקוד/מכשור
- רשיון חשמלאי מוסמך
- שליטה באנגליה טכנית
מעתד מלאי
משרה 3205
תאור התפקיד
אחריות לקביעה ומעקב רמות מלאי של ההון הכולל מעל 10 000 פריטים
בקורת ואסוף נתונים לקביעת מדיניות רכישת חמרים לצריכה שוטפת
קליטת מערכת ממוהשבת מקיפה
כישורים נדרשים:
- טכנאי/הנדסאי
- בעל רקע בעתוד מלאי — יתרון
- ידיעת השפה האנגלית — חובה
- ידע במערכות ממוחשבות — יתרון
קניין-BUYER
משרה 3305
תאור התפקיד:
ניהול משא ומתן עם ספקים בארץ בחו"ל
הוצאת הזמנות: לספקים ומעקב אחריהם
עבודה on line עם מערכת ממוחשבת
הפעלת יהידת הרכש בחברה בארה"ב
כישורים נדרשים:
- השכלה אקדמאית (רצוי בכלכלה/מנהל עסקים)
- שליטה באנגלית — הכרחית
- נסיון קודם ברכש — יהווה יתרון
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור א.ס. בע"מ ת.ד. 6?? מגדל־העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם, לציין את מס' המשרה וטלפון להתקשרות.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

למח' אחזקה מכנית בתחנת הכח בחיפה
דרוש
עובד
הכישורים הדרושים:
★ בוגר ביה"ס מקצועי במגמת מכונאות או מסגרות מכנית
★ בעל נסיון של 6 שנים לפחות
★ רצוי בעל נסיון בעבודה במכונות מסתובבות, טורבינות/משאבות
למח' הבקרה בתחנת הכח בחיפה
דרוש
מהנדס חשמל
הכישורים הדרושים:
★ בוגר מגמת בקרה ומחשבים
★ בעל נסיון של 3 שנים
המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים ותעודות השכלה אל: מחלקת כ"א תיפעול-צפון, ת.ד. 10 חיפה, 31000.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

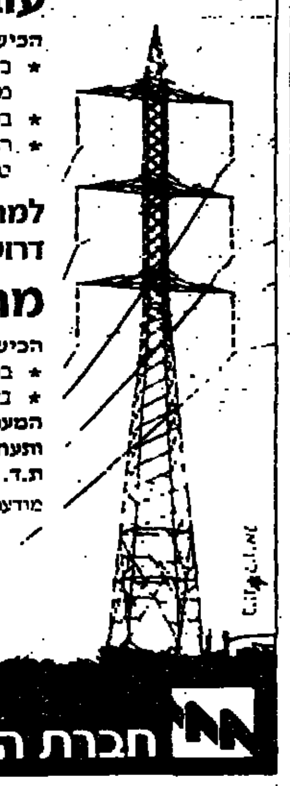

חברת החשמל לישראל בע"מ

למפעל עתיד ידע באזור ת"א
העוסק בפתוח מוצרים יחודיים
דרושים
א. חרט/כרסם
בעל נסיון של 5 שנים לעבודה על אב־טיפוס. נסיון בעבודה CNC – יתרון
ב. מסגר מכני
בעל ידע מקיף במסגרות ריתוך (ארגון CO₂) וניוו. ידע נוסף בתחום הידראוליקה ועבוד שבבי - יתרון
ג. תפר
בעל נסיון בתכנון ובתפירת מודלים במוצרי בד ועור
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ופרטים אישיים
לת.ד. 25034 ת"א עבור מנהל כ"א

מרכז הארועים והשמחות נואיבה הים־תיכונית
בואו להיות חלק מצוות אירוח מקצועי במקום עם אוירה מיוחדת.
דרושים
מלצרים/ות בעלי נסיון
מאזור חדרה, נתניה והסביבה
נא לפנות למיקי או רויטל
טל. 663113, 053-666397
נואיבה
מרכז ארועים ושמחות נואיבה הים־תיכונית מכמורת. מיקוד 40297

הארץ

יום ו', י"ט באייר התשמ"ח
6 במאי 1988

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים, תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21 טל' 5121212, ת"ד 233, מיקוד 61001, מברק 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2, טל' 02-224245, ת"ד 273, מיקוד 91002
חיפה: רחוב מרדאר 20, טל' 04-661166, ת"ד 5259, מיקוד 31052

הוצ"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך הכתבה: חנוך מרמרי
סגני עורך: משה זהרי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

תקדים לא בריא

השלמת פעולת צה"ל בלבנון — מיבצעי "סדר" ו"חוק" — אין בה כדי להסיר את סימני השאלה לגבי הדרך והדרג שבהם הוחלט על ביצועה. מדיווחים סותרים שהתפרסמו אתמול, עולה שההחלטה על הפשיטה רבת ההיקף לדרום-לבנון התקבלה על-ידי שר הביטחון לבדו. שלא בהתאם לנוהג (הלא כל-כך מלהיב) שהשתרש בממשלת האחדות, יצחק רבין אף לא מצא לנכון להיוועץ עם פורום "מועדון ראשי הממשלה". הוא הסתפק בידוע ראש הממשלה — לא ברור באיזה שלב — ונמנע כליל מלהיוועץ מראש עם שר החוץ, שהוא במקרה לא רק מנהיג מפלגתו, אלא גם ממלא-מקום ראש הממשלה. על אחת כמה וכמה שהפעולה לא הובאה מראש לאישור קבינט הממשלה.

הקבינט, המהווה ועדת שרים לענייני ביטחון, שמע על המיבצעים כמה שעות לפני סיומם, ואילו מליאת הממשלה תיאלץ להמתין עד יום א' הקרוב כדי לשמוע בהרחבה מה שהשרים יכלו לקרוא בעיתונות הארץ והעולם. לא בדיוק סדרי מימשל תקינים.

העובדה שלא קרה מה שיכול היה לקרות — התנגשות עם כוחות סוריים, למשל — אינה מצדיקה את דרך הקבלה, או ליתר דיוק: אי-קבלת ההחלטות התמוהה הזאת. מיבצעים חריגים מכל סוג שהוא חייבים לקבל את אישור הממשלה או ועדת השרים לענייני ביטחון. מבצע אנטבה הובא בשעתו לאישור הממשלה, וגם מבצע ליטני אושר על-ידה. גם פעולות קטנות מאלו שבוצעו בעבר נזקקו לאישור ממשלה — לא כל שכן שכך היה צריך לנהוג כשמדובר בתחום רגיש כמו לבנון, ובפעולה המתבצעת מתחת לאפו של הצבא הסורי.

אמנם עם התקרב מועד הבחירות, וגם בגלל היריבות האישית בין שרי הממשלה, הולכת ועדת השרים לענייני ביטחון להקפיד על סודיות, ואין נושא חסוי שנידון בה שפרטיו אינם דולפים ממנה לצרכי ניגוח או נטילת אשראי. אפשר להבין את הרתיעה להביא בפני פורום זה נושאים רגישים. אבל מכיוון שזה הגוף היחיד שיש לנו לקבלת החלטות הכרוכות בחיי אדם או בהשלכות מורכבות — אפשר לצפות מחבריו לאיפוק וליתר אחריות. התעלמות מהממשלה או מהגוף המצומצם העליון שלה, או מהשרים הבכירים, אינה פתרון; היא גם מהווה תקדים לא בריא שבפירוש אין לעודדו.

לוחמה כימית "אנונימית"

לא דרושה אהדה לחומייניזם ואף לא אמונה בשיקוליו ההיסטוריים, כדי להיות שותף למורת-רוחה של טהראן נוכח דו"ח האו"ם על השימוש בגזים במלחמה בין איראן ועיראק. הדו"ח שחובר, לבקשת שני הצדדים, על-ידי הקולונל מנואל דומינגז, רופא צבאי ספרדי, ופורסם על-ידי מזכירות האו"ם, אינו מצביע על האשמים בשימוש בנשק הכימי.

הדו"ח קובע כי "שוב הופעל נשק כימי הן באיראן והן בעיראק, ומספר הקורבנות האזרחיים גדל". אמנם חלאבג'ה נמצאת בצד העיראקי של הגבול, אך התקפת הגזים על העיירה, שתושביה כורדים, בוצעה אחרי שנכבשה בידי כוחות איראניים, ולכוחות האיראניים, לפי הידיעות במערב, אין נשק כימי מהסוגים שהופעלו במלחמה.

בדו"ח נאמר שהנפגעים שנבדקו בבתי החולים באיראן היו בעיקר אזרחים, בעוד שבעיראק מדובר בחיילים. אף לא רמז אחד לגבי זהות הפוגעים. למרות העובדה שהקולונל דומינגז ציין ששרידי הפצצות הכימיות "נשאו כתובות באותיות קיריליות", סגן מזכ"ל האו"ם, חוויר פרז דה-קואייר, בעת שהשמיע את הדו"ח, כי "קשה לקבוע את הזהות הלאומית — הן של הנשק והן של מי שהפעילו אותו".

הן המקור הסובייטי של הנשק הכימי הן המאמץ של האו"ם לשמור על "ניטרליות" בהקשר להפעלתו, מחייבים דאגה עמוקה. הדבר מצביע, מצד אחד, על חוסר ריסון עצמי מפתיע של ברית-המועצות בנשק לבעלות-בריתה וללקוחותיה; ומצד שני, זה המשך של שוויון הנפש המדהים שבו מתייחס העולם התרבותי כלפי שימוש חוזר בגזים במזרח התיכון — חמישים שנה אחרי מלחמת העולם השניה, שבה אפילו הנאצים לא העזו להשתמש בנשק כימי.

אוצרות נפט בסוריה ותימן

פאריס (ע"מ). כתב העת "פטרוליום אינטליג'נס" היוצא לאור בניו-יורק, מוסר כי סוריה ותימן מסוגלות להגביר את תוצר הנפט שלהן באופן שיאפשר להן לייצא בכמויות גדולות.

לדברי הבטאון, התגלה בסוריה נפט קל באיכות גבוהה. נראה כי סוריה תוכל למכור כ-70 אלף חביות ליום בתקופה הקרובה, ועם תחילת 1989 תגיע ל-150 אלף חביות. באשר לתימן, התוצרת שלה מגיעה ל-170 אלף חביות, ונראה כי בחודשים הקרובים תוכל להגיע ל-200 אלף.

תחנה במסלול מוכר

רוב המלחמות של ישראל — ראשיתן במלחמות-זוטא מן הסוג המתנהל עתה בלבנון

מאת א. שוויצר

לא היה צורך מיוחד בשמיעת הסבריו של שר הביטחון יצחק רבין ב"קול ישראל", כדי להבחין באופיה הכפול של גיחת צה"ל אל מעבר לתחום אזור הביטחון בדרום-לבנון. לא היה זה מיבצע בעל שני שלבים — אלה היו שני מיבצעים בעלי יעדים נפרדים, שבוצעו על-ידי שני כוחות. הסברה, כי מיבצע הסריקה באזור הר דוב נועד כהטעיה המאפשרת תקיפה מפתיעה של מאחז החיזבאללה שבאה יוצבה אוריה, הוכחשה על-ידי מקור יודע דבר. אם להאמין להכחשה — מה שמקשר בין הסריקה ובין תקיפת מיידון, היא רק הקירבה הגיאוגרפית היחסית.

אין סיבה שלא להתייחס באמון להעמקת מיבצע הסריקה ע"י גורמים מוסמכים במערכת הביטחון, שהכוונה הראשית היתה להרתיע את כפרי הסביבה מסיוע למחבלים לסוגיהם, הבאים לחדור לאזור הבטחון, ומעבר לו, לישראל. אך לא היתה גלישה בלתי מתוכננת מראש לעבר מיידון. צה"ל ידע את שהוא עושה. היעד במיידון היה מתן סיוע לצד"ל, בין היתר לצורכי שיפור המורל של אנשי לאחד, להבדיל מן ההרתעה השלווה שעמד בראש יעדיו של מבצע הסריקה. השילוב של שתי הפעולות נעשה במישור ה אופרטיווי (אולי אפשר לומר, אסטרטגי): כדי שאיזור הבטחון יגשים את יעדו, מהלומות על האויב (יהיה לבושו אשר יהיה) ושיטות הרתעה פחות אלימות, בדין שישמשו לסירוגין את המופקדים עליו.

שיקולים סביב המבצע

שתי שאלות הועלו כבר ע"י משקיפים בישראל: כלום ימנע, או יעכב, המיבצע הכפול בלבנון את חדירתם של מחבלים בעתיד אל או מעבר לאיזור הבטחון; וכלום לא היתה המתכונת-יתר בפעולה צבאית קרוב כל כך לקווים הסוריים? אשר לראשונה, הגם שהועלתה על ידי משקיפים מנוסים, היא מבוססת על התעלמות מן המצב העובדתי. מסביב לאיזור הבטחון וגדר המערכת בצפון ישראל, מתנהלת מלחמה-זוטא ("לואו אינטנסיטי וורפר"), מבצע בודד לא יכול לשנות את אופיה של מלחמה זו. אך זו גם לא כוונתו. הוא נועד להקנות יתרון זמני או מקומי לזוכה, ולו בזעיר אנפין. מאן לא עושים אלא בסיום. הסיום, כך נדמה, רחוק מאד מעמנו, ויישאר רחוק, כל עוד לא יקום שלטון אמין ובעל סמכות מעשית בלבנון.

שאלה בתוך השאלה נוגעת לאופי המיבצע במיידון: כלום צריך היה להסתכן בקרב מגע בתוך מה שהוגדר כיעד מבוצר. או שמא אפשר היה להסתפק בהרעשה ארטילרית או אווירית? הטענה השלמה לא נמצאה ברשות הרבים, אך מן הראוי להעיר כי הרוב המכריע בקרב נפגעי צה"ל (הרוגים ופצועים) היו קורבנות אש ארטילרית של צבא לבנון וחיזבאללה. רק הרוג אחד נזקף על חשבון קרב המגע. הפיקוד של צה"ל רשאי לטעון, כי היתרון הטקטי והמורלי בכיבוש המקום, שקול, ויותר משקול, ל-מחיר.

נעלה מספק שהיה קיים סיכון של חיכוך עם הסורים. אולם, הסיכון היה קטן ממה שנראה למי שביקש למדוד אותו במונחי מרחק פיזי בין צה"ל ובין הצבא הסורי. הסורים, כמו ישראל, אינם נלהבים להתכתש; הערכת מידות הכוחות שצה"ל הפעיל, הבהירה לדמשק, שאין כוונה להתנגשות מקיפה; ומן הסתם, נאמר להם, כי ישראל מתכוונת לכפריים, לאש"ף ולחיזבאללה. נוסיף לזה את השליטה הבטוחה של כל דרגי הפיקוד על מעשי הגייסות בצד הישראלי ונמצא, כי הסיכון האמור היה קיים יותר בדימיונם של הנוטים לדאגה, מאשר במציאות, באיזור ועל פני הקרקע.

התהליך הזוחל

ואולם, אפשר להסתכל על ה מבצע הכפול של צה"ל בעין בוחנת של משקיף, שאיננו נצמד רק למה שהתרחש ב-48 השעות צפונה מאזור הבטחון. אותו משקיף יזכור, כי רוב מלחמותיה של ישראל (ולמעט את מלחמת יום הכיפורים) הבשילו בשלבים של מלחמה זוטא עם בלתי סדירים. השאלה "מי התחיל", איננה ממין העניין ההיסטורי. אם נצרף את האינתיפאדה כקבע במלחמה-זוטא, ואם נראה נכוחה את המאמצים הנוכחיים בצד הערבי שנועדו לפצל את כוחות צה"ל (טיעון שהעלה רפאל איתן בראיון טלוויזיוני שנערך שלשום), לא נוכל לטעות באופי ובמגמתו של המתרחש לנגד ה עיניים. יוזמה ותגובה הם מנתוני ה סוד של התהליך — במידה ידועה, נתון בלתי נמנע — וכפי שמראה הני סיון, התחנה הסופית היא זו המוכרת מן העבר.

אפשר לנסות לבלום את התהליך ואמנם — ונתיר כבר את שאלת הסיכויים להצליח. אך אפשר גם להניח לו לרוץ לאורך מסלולו המוכר. רפאל איתן, למשל, בראיון הטלוויזיוני שהוזכר לעיל, הציע להוסיף וליזום מהלומות בלתי פוסקות על המחבלים (שהוא, בצדק, איננו מבחין בין סוגיהם השונים). זו המדיניות שקדמה למבצע קדש (עזה, קלקיליה, וכו'); מלחמת ששת הימים (סמוע) וכמובן גם למלחמת של"ג. האם כי איתן אולי אומר את הדברים בעברית פשוטה ובוטה במיוחד, יש בן הסתם לא מעטים בצה"ל כמו גם בציבור ובקרב הפוליטיקאים, החושבים בדיוק כמוהו.

איזכורו של הרמטכ"ל לשעבר איננו מקרי. עם ישראל ילך אל הקלפי בחודש נובמבר, ואפשר שיעלה לשלטון את הליכוד. בין אם אריאל שרון יתמנה לשר בטחון במי-מעלה זו ובין אם משה ארנס, יוסרו הריסונים הבולמים את התהליך: איתן מדבר גם מגרונם. ויש לשוב ולשנן: אין להעריך הערכה זו בטענה שהיא תעמולת זהות האישים המוכרים. והממשלה שיובילו, כבר צעדו במסלול זה לפני זמן לא רב. ואף כי לטעמו של אריאל שרון, הליכוד הוא מפלגת השלום, ואילו המערך עדיף בעתות מלחמה — אפשר לשער כי אם ימשול הליכוד אחרי נובמבר, יוסרו הבלמים מן המלחמה-זוטא בצפון תצעד, לאט או מהר, במסלול המוביל למלחמה השישית עם מדינות ערב.

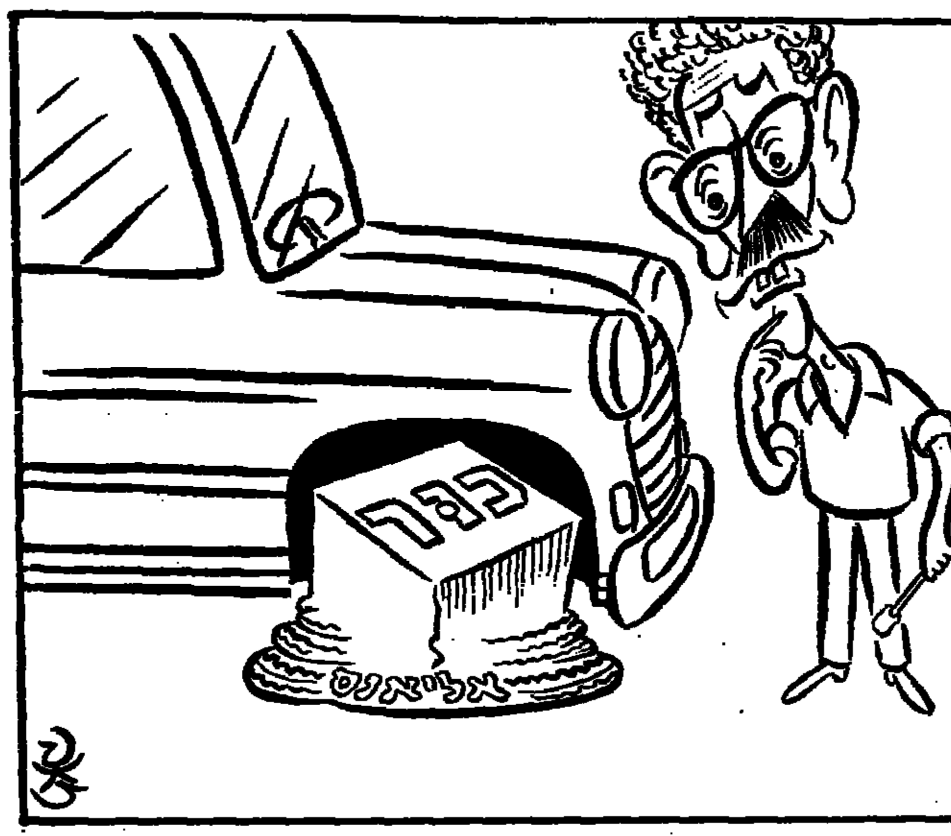

הכל עדיין פתוח

ששה חודשים לפני הבחירות — וזה הרבה מאוד זמן — אין לביטחון העצמי המופרז של הליכוד ולאווירת הנכאים בעבודה על מה לסמוך

שמעון פרס: הכל פתוח

יצחק שמיר: הכל פתוח

מאת יואל מרקוס

ששה החודשים לפני הבחירות הלכות ומסתמנת תופעה מוזרה: לכל הצדדים המעורבים — שתי המפלגות הגדולות והציבור — תחושה שהקרב בעצם כבר הוכרע. הליכוד נדבק מהתחושה שהיתה למערך בשתי הבחירות הקודמות כאילו הנצחון בכיס. ואילו המערך נדבק מהליכוד בתחושה של כשלון ומפלה. די להביט בפניהם של מנהיגי שתי המפלגות כדי להבחין איך אלה הולכים הדורי בטחון עצמי עם האף בעננים ואלה מדוכדכים וחרודי הרגשת נכאים. אלה כבר מחלקים את עור הדוב, מי יהיה שר של מה ומה יינתן למי — לא חולמים אפילו על אפשרות שבכלל לא יגיעו לשלטון, ואלה מלקים את עצמם על משגים שעשו או לא עשו ומרבים שוב משתלים יותר מדי, מסתבכים יותר ויותר במהלכים מוטעים.

מה שמעצבן במיוחד בגישתן של שתי הגדולות שהן מתייחסות לציבור כאל סמוטמטים. ראשי העבודה בהרגשה ש"זהו ציבור אבוד שלא מבין את תורת המצב" והליכוד בטוח שהוא והציבור מדברים באותו קול. תורמת לתופעה הזאת תגובת הציבור עצמו, בשלב זה אפאטי במקצת, המקבל את מצבי הרוח של שתי המפלגות כנתון קבוע. ואילו היה משקיף מהצד אומר שהפעם "הליכוד יקח אותה בגדול" או ש"המערך יאכל אותה הפעם".

אבל חצי שנה זה הרבה זמן ומצבן הנפשי של שתי המפלגות הגדולות אינו בהכרח משקף את מה שעלול לקרות ביום הקלפי. אינני מבין, למשל, על מה ולמה הליכוד כה בטוח בעצמו. משתי הגדולות, דווקא הליכוד צריך היה להיות שרוי בדפרסיה, בגלל מה שקורה במנהיגותו, למשל. מעולם לא היתה צמרת חירות כה קרועה, כה מסוכסכת כבימים אלה. כדאי לי הטות אוזן מה שרון לוחש על שמיר ולוי ומה לוי אומר על ארנס ושרון ומה שמיר חושב על כולם ביחד ועל כל אחד לחוד, ומה הם נערכים לעשות זה לזה כשתיגמר שביתת הנשק אחרי הבחירות — כדי להבין שהליכוד מציע קן צרעות להנהגת המדינה. גם בימים הקשים ביותר של סכסוכים בצמרת המערך — ואין זה המצב היום — הם נסבו על רעיונות, תפיסות, גישות — לכל היותר מאבק על עמדות כוח. מה שמאפיין את הסכסוכים בליכוד הוא הזלזול שרוחש מנהיג לרעהו לגבי יכולתם למלא את תפקידים ממלכתיים. אם לדעתם זה אינו מתאים לראשות ממשלה, וזה אינו מתאים לתיק בטחון וזה יהיה בדיחה בתור שר חוץ — מדוע שהציבור יתן בהם אמון?

משום מה גם השתרשה הדעה שהנבחרת של הליכוד טובה יותר מזו של המערך. כדאי להמתין עד אחרי שהעבודה תבחר את הנבחרת שלה ב-16 ביוני כדי לעשות את ההשוואה — אבל אפשר בהחלט לתמוה מה גדולתה של נבחרת הליכוד שיש לה רקורד אדיר של כשלונות. לבד מהשלום עם מצרים שלא היה מושג בלי כוח הדחף והדר מבחה של איש מפלגת העבודה משה דיין, הביא הליכוד את המדינה בכל נושא אחר לעברי פי פחת. לא אבין גם למה הכל טוענים שהתנתקותם בשטחים משרתת את הליכוד. כשבפועל זו הוכחה חותכת לפשיטת הרגל של תפיסות הליכוד ש"אפשר להמשיך כך" וששום דבר "לא בוער".

גם לפי מחקרי דעת-קהל פנימיים אין יסוד למצב רוחן של שתי המפלגות. מחקרים אלה מעידים באופן שיטתי על יתרון של כמה אחוזים לעבודה על פני הליכוד. אך מה שמשמעותי יותר הן המגמות המראות על התלבטות של הציבור בנושאים מרכזיים. יש, למשל, רצון כללי להגיע להסדר. מחצית הנשאלים גילו נכונות להידבר עם אש"ף, אם יכיר בישראל. מחצית האוכלוסיה רוצה פשרה טריטוריאלית. 60 אחוז תומכים בתכנית שולץ ו-80 אחוז בועידה בינלאומית. אולי לא הכל יודעים מהי ועידה בינלאומית ומה אומרת תוכנית שולץ, אך מחקרים אלה מעידים שהציבור עוד לא קבע דעתו. וכי ביחד עם הקצבה המתבטאת, למשל, בשאיפה שתופעל יד קשה בשטחים, הוא יתמוך במי שיציע לו דרך להסדר. הציבור פתוח — יותר ממה שהמפלגות חושבות — לקלוט מסרים בנושאי שלום ושטחים.

יש טוענים שהמסר של המערך מבולבל מדי — אבל האמת היא שהמצב מבולבל ואין לו פתרונות חד-משמעיים. כמפלגת מרכז, יכולה העבודה להצביע על האפשרות הצודקת להתחיל בהידברות לשלום. אך במו"מ היא חייבת לבטא את הקונסנזוס הלאומי, והוא — אין להחזיר את השטחים לקודמתם.

לעומת זה המסר של הליכוד, שכבר לנו התרגלנו לומר עליו שהוא מסר מאוד ברור, אין בו, בעצם, שום מסר. הפסיקה שהשטחים יישארו בידינו לתמיד אינה הצעת פתרון אלא קביעת עובדה שיש עמה התוצאות הבאות: מלחמת אחרים שכרבות הימים תגבה גם מחיר דמים מיהודים; 60 או 90 ימי מילואים ליותר ויותר אנשים. ומי יודע, אולי אף מפעם לפעם גיוס כללי למבצע רחב מימדים; נתק עם ארה"ב; וכל זאת כדי להגיע תוך 20 ־ 10 שנים לרוב ערבי בארץ. זו לא תכנית ולא מסר אלא המשך הקו השמירי "לתת לדברים להסתדר מעצמם".

במלחמת הבחירות ינצח מי שיצליח להעביר נכון את הערכת המצב ומי שיצליח להציע את הפתרונות המתאימים. ומי אומר שהמסר שלא נוותר על אף שעל בחזות דמים קודרת קודרת יותר מהמסר שהגיע הזמן להביא את עם ישראל למנוחה ולנחלה? הבטחון העצמי המופרז של הליכוד ואווירת הנכאים בעבודה אין להם על מה לסמוך. בשלב זה עדיין הכל פתוח.

עובדים עלינו שעות נוספות

הסכסוך המחודש עם עובדי המינהל והמשק ממחיש משולש בלתי קדוש ביחסי העבודה בישראל: הפיקציה, הקנוניה והדמגוגיה

מאת אברהם טל

עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים עמדו להתחיל השבוע בעיצומים ואולי אף בשביתה מלאה, חודשיים וחצי אחרי שנסתיימה שביתתם הקודמת, שמררה את חיי החולים במשך ימים ולילות ארוכים. העיצומים נמנעו ברגע האחרון: בית הדין לעבודה הוציא צו מניעה. העובדים, בתגובה שהתגלגלה ברגע האחרון, ציינו שהגישו ערעור על צו המניעה שהוצא לבקשת האוצר.

האין זה מוזר שהיוזמה שהצילה את החולים מידי עובדי המינהל והמשק באה ממשרד האוצר דווקא? אחרי הכל, לא האוצר ממונה על מתן שירותי הזנה, כביסה, ניקיון, תחזוקה וכד' בבתי החולים, שבלעדיהם לא יתואר ניהולם הסדיר, אלא משרד הבריאות. איך קרה שהיוזמה שמנעה שיבוש העבודה בבתי החולים של משרד הבריאות לא באה ממשרד הבריאות, אלא דווקא ממשרד האוצר?

כדי להשיב על שאלה זו צריך לעמוד על שלושה מאפיינים טיפוסיים של סכסוך העבודה שלפנינו: הפיקציה, הקנוניה והדמגוגיה.

א. הפיקציה. הסכסוך העיקרי עם עובדי המינהל והמשק התחיל ב-16 בפברואר בהסדר שנעשה בזמנו המעקב. סעיף 6 של ההסדר קובע: "העובדים מתחייבים להדביק את הפיגור בעבודה שנגרם עקב השביתה. עבודה אשר תבוצע בשעות נוספות תזכה את העובדים בתמורה כמקובל".

יש הגיון בסעיף זה, אבל לא נוצר להיות דוקטור לניהול בתי חולים כדי להבחין במוגבלות המתחייבות ממנו. פיגורים ניתן להדביק בסוגי עבודות מסויימים, אבל לא בכולם. לדוגמה, בעת השביתה העובדים לא הכינו לחולים ארוחות, לא כיבסו כלי מיטה ולא הובילו את הרתוקים למיטותיהם למכשירי הבדיקה. האם אפשר להדביק "פיגורים" אלה? לא, כביכול, כמו שלא אפשר לתקן את הסבל שגרמה השביתה לחולים.

אף על פי כן נמצאו מי שגילו — מיד נראה שאינם נמנים על הקטלא קניא — שבאמצעות סעיף 6 ניתן לעקוף מכשלה שהציקה לעובדים השבים לעבודה: אי תשלום בעד ימי השביתה. כלל גדול נקוט בשורות המדינה — אין משלמים שכר בעד שביתה. כלל זה מופעל כבר שנים אחדות בעקביות ראויה לציון. הבולטים מבין אלה שסבלו מפגיעתו הקשה בזמן האחרון היו עמיתינו ברשות השידור, שהפסידו שכר של כ-50 יום. עובדי המינהל והמשק עמדו להפסיד שכר בעד עשרת ימי שביתתם — דבר מצער כשמדובר במקבלי שכר נמוך יחסית כמותם, אך בלתי נמנע: השובת שובת על אחריותו כל הגיע ינפיק את הכלל בעתיד.

אלא שעובדי המינהל והמשק הגיעו למסקנה שאפשר להתחכם לכלל באמצעות סעיף 6 הנ"ל, ולפרשנותם נמצאו מסייעים בכירים, ביניהם מנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר יורם לס. על-פי הבנה עם המנכ"ל עובדי המינהל והמשק "הדביקו" בטפסי השעות הנוספות בגין מארס 1988 (לתשלום במשכורת אפריל) פיגורים — לא בעבודתם, אלא בשכרם: בין 40 ל-65 שעות נוספות "עמלו" עובדי המינהל והמשק לפי הטפסים הללו, והמנכ"ל אישר את הפיקציה בחתימתו.

אילו אישר גם האוצר את התשלומים הפיקטיוויים, היה משיג שלום בית-חולים, מבצע סכנת חידוש העיצומים, וגם חוסך משפטי שאושל התקפות פרועות מצד שרת הבריאות, ראשי ההסתדרות וחלק מהתקשורת. לעומת זאת, העקרון שלא משלמים בעד שביתה היה מתמוטט סופית, ומסמך חדש לקיומו נוקי שביתה היה מגיח לעולם: "הדבקת פיגורים".

ב. הקנוניה. הקלות שבה הסכים מנכ"ל משרד הבריאות להורות ו/או לאשר תשלום בעד אלפי שעות עבודה פיקטיוויות דורשת הסבר. איך יתכן שמנכ"ל של משרד ממשלתי, האמור לשקוד על תקינות המינהל, יתן ידו למעשה רמאות סיטוני כזה? יקל אולי להבין זאת אם נזכור, שלמנכ"ל עצמו היתה עם מינויו בעיית שכר קטנה.

קודם למינויו כמנכ"ל נהנה לס ממשכורת גבוהה יחסית של רופא בכיר, משכורת המתגבהת מדי חודש בחודשו הודות לתשלומים תמורת כוננויות — 67 כוננויות חודשיות לפי גירסה שפורסמה. שכרו הכולל כרופא מגיע לפי הפירסומים לכ-6,000 שקל בחודש, בעוד שכמנכ"ל היה עליו להסתפק בכ-4,500 שקל.

עם מינויו כמנכ"ל החליט לס כי עדיף להישאר לצורך שכרו במעמד של רופא, ולא לעבור למעמד הנחות של מנכ"ל.

והתכן שבטל 67 הכוננויות שלו הזיק עליו — עד שבושה דשתו בעת שביתה לפניו עובדי המינהל והמשק לאישור את טפסי השעות הנוספות שלהם עם 67 כוננויות פיקטיוויות משלו, התקשה כמשתבד להיישיר מבט בעיניהם של מבקשי 65 שעות פיקטיוויות.

ג. הדמגוגיה. בסעיף הזה יצויינו, ליתר דיוק יחבר לעמוד הקלון, כל אלה שתבעו לשלם לעובדים בעד "הדבקת פיגורים", בנוסף כמובן למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר לס. ואלה הם:

- שרת הבריאות, שושנה ארבלי-אלמוזלינו, שבראיון רדיו ביום שני במוקד השבוע צווחה בקול גדול (סליחה על הביטוי, אבל הוא מתאר את התופעה): הם צודקים! הם צודקים!
- ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, מקיר לקיר, בהנהגתה של הח"כ אורה נמיר. הוועדה דרשה ממשרד האוצר לשלם לעובדי המינהל והמשק בעד 65 שעות נוספות, כפי שהורה מנכ"ל משרד הבריאות, וכך קבעו חברי הוועדה הנכבדים (שלעולם לא יפסחו, בהנהגתה של נמיר, על גל דמגוגי מזדמן, מצבי הבלתי-מצוין) לא יתכן שהאוצר ינהל מלחמות של שומר חוק וסדר על גב החולים.
- האגף לאירגון מקצועי של ההסתדרות בראשותו של חיים הברפלד, שאישר לעובדי המינהל והמשק לנקוט עיצומים במחאה על אי-תשלום בעד השעות הפיקטיוויות. אם לא איכפת להברפלד על קופת "סולל-בונה", "אליאנס" ו"סולתם" — למה שיהיה איכפת לו על קופת האוצר?

מי שעומד נגד קואליציה כזאת עומד לא רק על משמר קופת המדינה, אלא גם על משמר מוסרה. כאשר יש מגמה שיטתית וגורפת להשחיר את פניהם של אנשי האוצר, מן הראוי לומר כאן כמה מלא הם העומדים, ואין זולתם.

בית לבן ומושחת

צוות הבית הלבן בימי נשיאותו של רונאלד רייגן שבר את שיאי השחיתות, כך נראה

מאת צבי בראל

וואשינגטון

חיל הים האמריקאי העמיד לרשות הנשיא רייגן צוות מיוחד של צלמי וידיאו. החל ביום הראשון שבו החלה כהונתו כנשיא לפני שבע וחצי שנים, עוסקים שבעת אנשי הצוות הזה במשימה אחת ויחידה: הנצחת שמונה שנות כהונתו של רייגן על קלטות הוידיאו שיוכנסו על מדפי ספריית הנשיא לאחר תום כהונתו, ויוגנו בידי ההיסטוריונים וזוית צבעונית ותיאטרלית של המלודרמה, המגיעה בעוד חצי שנה לקיצה.

כל מופע פומבי, כל נאום או לחיצת יד לראש מדינה או שחקן קולנוע שביקר בבית הלבן, הועלו על הסרט המגנטי, ואפילו קצת סרטות מן המוד לא נעלמו. מדי סוף שבוע מגיש הצוות לנשיא קובץ נבחר של "תמונות השבוע", מעין "אלה הם חייך" ורייגן נהנה לחזות בחומר בחברת ידידים. הצוות הזה משמש גם שפן נסיון לבדיחותיו של רייגן. אם הם צוחקים — ראויה הבדיחה להופיע בנאום או במסיבת עיתונאים. תצלום פרטי של הופעת הנשיא אינו תופעה חדשה, אבל בתקופתו של רייגן היא הגיעה לממדים חדשים. מעשר שעות מצולמות בתקופת קנדי לאלפי שעות רייגן, והיד עוד נטויה. "כל-כך אופייני לרייגן שאת חייו יעציח על סרטים ולא בספרים", הפטיר עיתונאי אמריקאי המכסה את הבית הלבן. "אינני זוכר שהוא ציטט איזה ספר שקרא באחרונה, לבד מקטעים מתוך ספרים שמכבדים את שמו. הרי את חייו הוא מנהל מתוך כרטיסיות".

ההשראה הספרותית של הנשיא מוצאת ביטוי מיוחד אצל הסובבים אותו. אופייני כל-כך שעוזריו הנוטשים אותו בזה אחרי זה, מרצונם או מכורח, מחברים סוג מאד מסוים של ספרים. לעומת עוזריו של ג'ימי קרטר, שרובם מצאו את מקומם בבתי מחקר או אוניברסיטאות, והוציאו מאז ספרי עיון והגות, עוזרי רייגן ספרות-זבל.

אדמיניסטרציה מושחתת

דוברו של רייגן, לארי ספיקס, הצליח למכור אלפי עותקים מספרו, רק בשל העובדה שהודה בו באוזה על כך שהוא היה זה שטיל ציטוטות שבאו בבטול מפי הנשיא. מייקל דיוור, שהיה סגן ראש מטה הבית הלבן, זכה לפרסום בשל פרקי ספרו על שגעונותיה המיסטיים של הגברת הראשונה. דונאלד ריגן, ראש מטה הבית הלבן האחרון, נקם את נקמתו בספר חריף העומד לצאת לאור, ובו גילה שהרייגנים נהגו להיוועץ באסטרולוג כדי לקבוע את לוח הזמנים של הנשיא. אפילו דיוויד סטוקמן, שהיה הממונה על התקציב, מסקר את ספרו בסכסוכים האישיים שבין הנפשות הפועלות והתככנים.

רייגן כועס על כתבנים אלה, שבתרגום חופשי הוא מכנם "אלה הממהרים לגמור ולספר לחבריה". אבל לציבור הנסכים המספרים זמן רב, במקום לקרוא את הפרוטוקולים של בתי המשפט הפדראליים, העוסקים היום בשיפוטם של פקידי המימשל הזה, יכול המתעניין לרכוש שניים-שלושה ספרים, ולקרוא בהם את תמצית שכרון הכוח והכסף המעלים צחנה בתוך מסדרונות הבית הלבן.

"כאשר שערוריה אחרי שערוריה יוצאת אל האור, מתחוור שרייגן יושב בראש האדמיניסטרציה ה מושחתת ביותר שידעה ארה"ב", כתב "וואשינגטון פוסט". מאה ועשרה פקידי מימשל בכירים הואשמו בעבירות על אתיקה מקצועית או הפרת החוק מאז נכנס רייגן לבית הלבן בינואר 1981, ואלה אינם כוללים את עבריני הפרשה האיראנית. בין המקרים היותר חמורים מצויים ריטה לאואל, שהיתה ראש מחלקה בסוכנות להגנה סביבתית, והואשמה במסירת שקרים לקונגרס; מקליין הארא, ראש מטה משרד הבריאות שהואשם ב"נטילת" 55,000 דולר מתוך קרן מיוחדת, שאותה הקים בשעה שהיה עובד מדינה; פול תאייר, סגן שר ההגנה לשעבר, שהואשם והודה בסילוף האמת ומסירת עדות כוזבת.

ריגן שותק

הרשימה עדיין ארוכה. שר העבודה לשעבר, ריימונד דונובן, נחקר שלוש פעמים בחשד הונאה, אך לא נשפט בשל העדר הוכחות משפטיות מספיקות; מייקל דיוור, סגן ראש מטה הבית הלבן, שנשפט על ניצול מעמדו לצרכים אישיים; לין נופציגר, שהיה עוזרו ויועצו הפוליטי של רייגן, נשפט בעוון ניצול מעמדו כדי לקדם תמורת כסף (886 אלף דולר למען וודטק) אינטרסים של תעשיינים, ו-36 פקידי מימשל בכירים אחרים נחקרו על-ידי חוקר מיוחד, מתוכם 20 תיקים נסגרו בשל הוכחות בלתי מספקות.

בכל אלה לא יעוד מקומם של ריצ'רד אלן, שהיה יועץ לביטחון לאומי, והועבר מתפקידו בשל שעוני זהב שנמצאו בכספתו — שעונים שניתנו במתנה ועליהם "שכח" לדווח, וכמובן האיש הממונה על ביצוע החוק בארה"ב, שר המשפטים אדווין מיז, העסוק היום יותר בהגנה על עצמו מאשר בתביעת פושעים. לבד מחלקו בפרשה האיראנית, חייב מיז להסביר לחוקר המיוחד את חלקו בפרשת מפעל "וודטק", שגרף חוזי ביצוע במיליוני דולר ממשרד ההגנה האמריקאי, הודות להתערבותו של מיז; את פעילותו בפרוייקט צינור הנפט עיראק-עקבה, שבהן עירב גם את שמעון פרס; את נסיעותיו וטיולי אשתו על חשבון חברות פרטיות, ואת ההלוואות הפרטיות הנוחות שקיבל מידידים, שאחר כך מונו לתפקידים נאים במימשל. אין תמה שמיז ורייגן עומדים בראש המסע נגד חוק החקירות המיוחדות.

כמו בפרשה האיראנית; גם מסכת השחיתויות הזאת איננה מקרית. כאשר הנשיא ממשיך להגן על עוב די שסרחו, כאשר מיז זוכה בחיבוק חם לעיני עדת עיתונאי הבית הלבן, וכאשר ביקורת של שופט על התנהגותו של נופציגר נעניית בביקורת שוצפת של הבית הלבן על השופט, חשה "המאפייה הקטנה העסקית של הבית הלבן" כלשונו של פרשן מדיני, מוגנת ובטוחה.

"השערוריה האמיתית היא שרייגן מקדם כל גילוי בשתיקה", כתב "וואשינגטון פוסט". "חוסר הגינוי (מצידו של רייגן) אינו יכול למצוא את צידוקו בנאמנות לאנשיו. אי הגינוי יכול להתפרש רק כהסכמה בשתיקה". מה שעשוי להציל את תדמיתו של רייגן בעניין זה הם אולי סרטי הוידיאו המצולמים בידי אמנות בידי צוות חיל הים. "אלה יסיימו את קריירת הסרטים של הנשיא בסימן של הדר", כתב "וול סטריט ג'ורנאל". ללא האופוס הזה, יהיה השביב ההוליוודי האחרון שלו הסרט "הרוצחים" מ-1964, שבו משחק רייגן את תפקיד הגנגסטר, איש העולם התחתון.

גם זו היא מורשת.

صورة عن الاصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

מפולארד ועד אבן הגבול ה-91

אייב סופר: מצליח שב. כרגיל כאן

אייב סופר, יהודי ממוצא עיראקי (קרוב משפחה של משה שחל), שומר מצוות (בוגר ישיבה יוניבר־סיטי), משפטן צעיר (משפט שוד־ז־"טיים"), עשה קריירה מסחררת בארה"ב. משום מה הוא מצליח למעוד שוב ושוב דווקא בביצה הישראלית. סופר הציץ ונפגע בטאבה, נכווה קשות בפרשת פולארד, ועתה עומד סופר לצאת שוב בשן ועין מסיכסוך הגבול המתמשך בין ישראל למצרים. השבוע היתה ליועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי הזדמנות לטעום קורטוב מהדייסה הדביקה שהבוס — ג'ורג' שולץ — נאלץ לאכול בירושלים. הוא המתין חמישה ימים כדי לשמוע שישראל אינה אומרת "לא", אך גם אינה אומרת "כן" להצעת הפשרה שלו. בינתיים ניסה סופר את כוחו בדיפלומטיה קצרה עם התקשורת הישר־אלית, למען עשות נפשות להצעתו. לשכת שמיר לא אוהבת להשיב מלחמה, והיה מי שדאג שהשגריר מוזמן בסיטוני יקבל ישירות את החלטת השלישית. אחר־כך הודיע אברהם טמיר לסופר כי יצחק שמיר, שמעון פרס ויצחק רבין שולחים אותו בחזרה אל המצרים עם הצעה שבה הם יודעים שלא תזכה ביותר מבט מגומגם. גם זאת מתוך כבוד של השליח.

סופר מתקשה ודאי להבין מה קורה כאן: אין לו ספק שמקבלי ההחלטות בממשלת ישראל מבינים שהסיכוי שהמצרים יאשרו את מלון סונסטה בידינו רחוק מאד לסי־כוי שרפי נלסון ישוב לכפר הנופש הסמוך. הם שמעו מפי היועצים והמשפטנים שלהם, מהמשרד ומהחו"ל, כי במקרה הטוב ביותר, יקבלו הבוררים את הטענה ש"נקודת פארקר", הגירסה שהעלתה ישראל בהליך הבוררות לאבן הגבול 91, היא זו המציינת את קו הגבול.

במקרה כזה תקבל ישראל פיסת קרקע קטנה על הגבול, אך האתרים השנויים — המלון וכפר הנופש — יעברו למצרים. אין בנמצא ולו משפטן אחד המצוי בפרשה, שמוכן לייעץ לישראל להמר על האפשרות שהבוררים יעדיפו את הטיעון הישראלי המבוסס על מפת משנת 1906.

בשיחות פרטיות, שלא לייחוס, יאמר לך כל מי שמצוי בעניין, כי הראיות המצריות מצביעות על כך שמשנת 1922 השאיר הגבול את טאבה בתחום מצרים.

שמיר מיטיב לנצל את משחק הפוקר המתנהל סביב דיון משפטי מכין זה. הוא יכול לשמור על זקי־פות קומה ולגנות את הדיפלומטי־סים", בעוד שידיו של ידידו שמעון פרס כבולות ופיו חסום. מקורביו של שר החוץ מסבירים כי הוא אינו יכול לפנות אל הציבור ולהודיע שישראל עומדת לאבד את הכל, אם תוסיף לדבוק במדיניות של הכל או שלא כלום. סבר פנים מודאג עלול להקשיח את עמדת המצרים במקרה שיתרצו לדבר על הסדר פשרה או לשפר את מצבם בבוררות. אם זו תי־משך עד לפסק הדין. פרס צריך איפוא לנשוך את שפתיו, ולהעמיד פנים כמו המצרים והבוררים כאילו ישראל בטוחה בניצחונה.

האולם, המשחק האמיתי המתנהל מאחורי הקלעים בפרשת טאבה הוא משחק מחבואים ילדותי ומעורר חמלה. בישיבת "פורום" שהתקיימה ביום רביעי, אחרי החלטת "פורום ראשי הממשלות" שלא לאמץ את הצעת הפשרה האמריקאית, טענו פרס כי מה שהדריך את שמיר לדחות את הפשרה היה החשש מהפה הגדול של אריאל שרון. יש אמנם סימנים לכך ששמיר חזר בו במעט ברגע האחרון מכוונתו לרוץ על עיסקה של ריבונות מצרית תמורת שליטה ישראלית חלקית בשכונות. אפשר בהחלט שראש המ־משלה נרתע מפני הביקורת בתוך הליכוד ובימין הקיצוני.

יוכל נאמן וגאולה כהן לא יהססו לרתום את "תבוסתנות הליכוד" בטאבה למערכת הבחירות שלהם. אך העניין אינו פשוט כלל ועיקר. שמיר יודע כי בהעדר פשרה, תבוא בשבועות הקרובים פסיקת הבוררים, וסביר בהחלט כי היא תעביר את טאבה לצמיתות לידי המצרים, בלי בעלות משותפת על המלון, ועם אשרות כניסה לישראלים שירצו לבלות שם סוף שבוע. טקס הורדת דגל ישראל מטאבה וסילוקם של הישראלים מהשטח יהיה להיט שי־דורי הבחירות של המערך. זה יהיה שיעור מאלף לציבור הישראלי על מחירה של מדיניות "אף שעל".

לא נותר לשמיר אלא לגייס לעזרה את מומחיותו ונסיונו העשיר בדחיית החלטות. הוא ינסה להריץ את סופר בין ירושלים לקהיר עם הצעי תשובות ובקשות הבהרה. ראש הממשלה יעשה כל שלאל ידו להעביר את ההכרעה מערב הב־חירות אל מחרתן. או אז הוא יהיה משוחרר להתפשר או להפסיד את טאבה בלא חשש. שמיר חושש משרון — פרס מסתתר מאימתו של שמיר. הוא הוליך להניח לראש הממשלה והליכוד להתפתל באין מפריע בין מכיש הפשרה לסרן הבוררות. שר החוץ אינו יכול להפסיד במשחק הזה — אם תושג לבסוף פשרה, יטען שאילץ את שמיר להתקפל. אם תימשך הבוררות וישראל תפסיד — יאשים את הלי־כוד. הוא לא יתן לו שוב, כמו בהצבעה על הלביא, את התענוג להפסיד בהצבעה ולהאשים את המערך במורך לב לאומי. לא נותר עתה לפרס אלא להמתין למצרים.

סופר דיווח כאן שהמצרים אינם נותנים אמון רב בשמיר. הם מעדי־פים לקבל היום מקצת תאוותם באמצעות פשרה, מאשר לזכות בבוא היום בבוררות ולהישאר עם פיסת נייר. המצרים מאמינים כי הליכוד לא יתקשה למצוא טענות טכניות (קביעת קו הגבול מאבן הגבול אל החוף), או מחלוקות מבית בענייני נורמליזציה, כדי להתחמק ממימוש פסק הדין. פשרה או בוררות — מצרים תעשה הכל כדי לסיים את הפרשה לפני הבחירות. מי יודע, עם איזה שר חוץ יהיה להם עסק בנובמבר.

פרס לארה"ב, ללא אשליות

שמעון פרס יוצא ביום שני למסע ארוך בארצות הברית — הפעם בלי אשליות של פריצת־דרך מדינית. מקורביו אומרים שהקפאת המצב, אי־סגירתה של הדלת, תיחשב להצלחה. פרס השלים סוף סוף עם המציאות: הדרך לוועידה בינלאומית ולשיחות שלום עם ירדן והפלש־תינאים עוברת דרך הקלפי — בשום אופן לא להיפך. מקורביו אומרים כי הביקור בארצות הברית, כמו ביקורו האפשרי של מזכיר המדינה האמרי־קאי ג'ורג' שולץ באזור לאחר פיסגת מוסקווה, ישמשו בתפקיד של נעל הנתקעת ברגע האחרון בין הדלת למשקוף, על־מנת להשאיר חרך. בבוא היום, אם יבוא, יהיה זה פתח לחידוש התהליך המדיני שהוקפא בממשלת האחדות הלאו־מית.

פרס מבקש להיפגש עם שני המועמדים העיקריים לנשיאות אר־ה"ב, ג'ורג' בוש הרפובליקאי ומייקל דוקאקיס הדמוקרט (עדיין לא ברור אם לוח הזמנים של הש־לושה יאפשר זאת). פגישות אלו ישמשו לקשירת קשר ראשון בין הנשיא הבא של ארה"ב לבין ראש הממשלה הבא, אולי, של ישראל. הוא יבקש לשמוע מפיהם מחויבות ליוזמת השלום המבוססת על תו־כנית שולץ ותמיכה בעקרונות המפורטים במסמך המדיני החדש־ישן של מפלגת העבודה: פשרה טריטוריאלית, הירדן כגבול הבט־חון, ירושלים מאוחדת, "לא" לאש"ף, "לא" למדינה פלשתינאית.

בינתיים הולכת הדלת ונסגרת: לפני חודשים אחדים בלבד שררו תנאי פתיחה מבטיחים באזור ומ־חוצה לו: נכונות של המלך חוסיין להיכנס למשא־ומתן ישיר בליווי של ועידה בינלאומית, מתינות מצרית כלפי ישראל, מלחמת איר־אן־עיראק שהסיטה את דעת העולם הערבי מהסיכסוך עם ישראל, פתי־חות סעודית, חולשה כלכלית בסו־ריה, הגלאסנוסט של גורבצ'וב וסי־מנים של דטאנט בין מעצמות העל. כך כבר עם הקפאת תהליך השלום בין ישראל לירדן, באה האינתיפאדה והפונדמנטליזם הגובר בשטחים, הג־ביה את כוחה של ההנהגה הפלש־תינאית הקיצונית, המתנגדת לשיתוף מדיני. רצח אבו־ג'יהאד — כך במאמר אפילו מיסמך סודי של משרד החוץ — הביא לראשית של פיוס בין אש"ף־ערפאת לבין סוריה, מגמה שאינה תורמת לחיזוק הגור־מים המתונים. סעודיה התחמשה בטילים סיניים מתוחכמים, ועיראק הצטיידה בטילים ארוכי־טווח המאיימים על ישראל. הלחצים על מובארק להינתק מישראל הולכים וגוברים, המשבר בשיחות טאבה עלול לעודדם.

פרס יזהיר את האמריקאים כי נסיגה מיוזמת השלום עלולה לדרדר את האזור עד כדי מלחמה רבתי. הוא נזהר באחרונה שלא לומר זאת בראש חוצות, על־מנת שלא יואשם ביצירת פאניקה, ואולם מצב הרוח של מנהיג מפלגת העבודה מלמד על עומק דאגתו. מקורביו אומרים — חרדה מפני מלחמה. מבקריו יאמרו — חשש מפני תבוסה בב־חירות, המבוסס על סקרים שפורסמו באחרונה (סקר פורי ב"הארץ", המלמד כי לראשונה גבר עליו שמיר בפופולריות שלו, לא תרם למצב הרוח). פרס רוצה לשוב מארה"ב כשבפיו בשורה לבוחרי ישראל — יש עבור מה לנצח בב־חירות. יש פרטנרים לשלום, וגם המתווך האמריקאי יעמוד לרשותנו למחרת הנצחון. בלשכת שר החוץ אומרים כי יש בידיהם גם רמזים שברית־המועצות מכינה הפתעות. כפי שהסכם פירוק הטילים לטווח בינוני בא אחרי מגעים ארוכים ועקרים, והסכם אפגניסטן הפתיע את העולם — כך מעריכים שחידוש היחסים עם ישראל והתירה להסכם שלום באזור, תנחת יום אחד במפ־תיע. אולי.

עוד לגיטימציה לשרון

אפשר לחשוב שהפעולה בלבנון היתה מתואמת לקראת פרסום ספרו של אברשה טמיר בלונדון. מי שהיה יד ימינו של אריאל שרון במהלך מלחמת לבנון, מעיד בספרו "חייל בחיפוש אחר השלום", כיצד עשו שר הביטחון והרמטכ"ל באותם ימים ככל העולה על רוחם, ללא אישור הממשלה. והנה בא המבצע הפרטי של יצחק רבין: אם זייך שוטרון, ומלמד כי שרון ורפול אינם יחידי סגולה.

מקורות יודעי דבר אומרים ששרון כבר הספיק לנצל את ההזדמנות לעשות עם רבין את החשבון ההיסטורי הקצר. רבין טען כי הפעולה עולה בקנה אחד עם מדיניות הממשלה, ועל כן לא היה צורך באישור הקבינט או ראש הממשלה. ראשית, גם אם לא צריך לבקש את אישורם — להודיע צריך.

שנית, איש מהשרים אינו זוכר שהממשלה החליטה להכריז מלחמה על מתאבדי החיזבאללה. שמישהו משרי מפלגת העבודה ינסה לומר עכשיו משהו נגד "שרון לביטחון". עד השבוע האחרון הזכיר להם שרון מי הציע לנתק את המים לתושבי ביירות. עכשיו הוא יכול גם לספר להם מי יצא לקרב בלי לספר לראש הממשלה.

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות תורנית
המרכז לשילוב
מורשת יהדות המזרח

"רנות"
המכון למוסיקה יהודית

המשרד לענייני דתות

תאריך: ט' באייר תשמ"ח

רשימת פרסומי המכון למוסיקה יהודית

הופיע לאחרונה:

	מחיר
מחזור יהודי שלוניקי לימים נוראים – קלטת –	10 ש"ח
שירי הרב ישעיהו שפירא – האדמו"ר החלוץ – קלטת	10 ש"ח
תפילת הימים הנוראים נוסח ספרדי ירושלמי שש קלטות באלבום מפואר מאת עזרא ברנע	60 ש"ח
תפילת הימים הנוראים נוסח מרוקו קזבלנקה שלש קלטות	30 ש"ח
פיוטים לימים הנוראים – נוסח ספרדי ירושלמי מאת עזרא ברנע קלטת	10 ש"ח
פיוטים לימים הנוראים – נוסח יהודי לוב – עורך עזרא ברנע	10 ש"ח
חוברת "ליקוטים לחזן" אמירות החזן כשליח ציבור כגון: מי שברך, ועוד	3 ש"ח (כולל משלוח)
"מעגלים" – תקליט – מחזור חגי השנה בפיוט ובזמר ביהודית ספרדית	14 ש"ח
טעמי המקרא ושננתם לבניך מאת יהודה קדרי לימוד הטעמים: תורה, הפטרה, מגילת אסתר, שיר השירים בארבעה נוסחים: אשכנז, תימן, מרוקו, ספרד כל קלטת	8 ש"ח
ושננתם לבניך – ספרים מאת יהודה קדרי לימוד טעמי המקרא לפי מסורות קהילות ישראל בנוסחים: אשכנז, תימן, מרוקו, ספרד תורה	12 ש"ח
הפטרה, מגילת אסתר, שיר השירים כל חוברת	10 ש"ח
דוכן – מאסף למוסיקה יהודית ספרים ב'–י"א כל ספר	10 ש"ח
קרא בטעם לימוד טעמי התורה מאת י"ל נאמן המערכת כוללת 2 חוברות + 2 תקליטים	20 ש"ח
קרא בטעם – לימוד טעמי הנביאים מאת י"ל נאמן המערכת כוללת 2 חוברות + 3 תקליטים	25 ש"ח
נוסח לחזן – ימים נוראים – מאת י"ל נאמן	20 ש"ח
נוסח לחזן – שבת – מאת י"ל נאמן	15 ש"ח
צלילי מקרא - יסודות המוסיקה של הטעמים – מאת י"ל נאמן	15 ש"ח
זמירות ליום שבת: לקט שירים לפי מסורות קהילות ישראל – מאת איתן אביצור	10 ש"ח
מגדל פורח באויר: 20 שירים של משנתנו הקדושה לקול בריטון ופסנתר מאת אנדרה היידו	10 ש"ח

יצא בקרוב

קלטות:
נוסח תפילת הימים הנוראים נוסח אשכנז
תפילת שבת ומועדים נוסח ספרדי ירושלמי
פרקי חזנות ופיוט ספרדי

ספרים:
דוכן י"ב
אוצר החסידות – 101 ניגוני ריקוד חסידיים עם המליל באנגלית מאת אנדרה היידו ויעקב מזור.

את הפרסומים ניתן לרכוש: רנות – המכון למוסיקה יהודית
בנין היכל שלמה רח' המלך ג'ורג' 58,
ת.ד. 7167 ירושלים 91071,
טלפון: 248761 – 02.

יש להוסיף למשלוח 3 ש"ח.

דרך הניצוץ, מאזן ביניים

מאת לילי גלילי

ארבעה עיתונאים, אנשי כתב־עת קיצוני, נעצרו על רקע "זיקה לאירגונו של נאיף חוואתמה"; הערפל שמסביב לא מאפשר לדעת אם זה אכן "סיפור יותר גדול מוואנונו", או שמא פגיעה מיותרת בזכויות האזרח. בכל מקרה, לא זו הדרך לטפל ב"ניצוץ"

ראשון נעצר רמזי אל־עודי. ב־16.2 שהה אל־עודי, אחד מעור־כי "טריק אל־שרארה", הגירסה הער־בית של העיתון "דרך הניצוץ", בביתה של רוני בן־אפרת, מעורכות העיתון בעברית. שוטרים לבושי אזרחות הגיעו לבית, ועצרו אותו. מעצרו של אל־עודי לא עורר עניין ציבורי רב. בסך הכל עוד פלשתינאי עצור, העובדה שהוא עיתונאי לא נראתה בעלת משמעות מיוחדת. העניין לא גבר, גם כששחרורו עמ־תיד על עיתונים שעבר משך שלושת השבועות של חקירתו, שבסופה נלקח לשלושה חודשי מעצר מינ־הלי.

יומיים לאחר מכן, ב־18.2, נסגר העיתון "דרך הניצוץ". הממונה על המחוז, אלי מוויסה, ביצע מתוקף לא אלגנטי במיוחד, כשהודיע על הס־גירה ימים ספורים לפני שהוזמן להופיע בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, כדי לנמק את החלטתו. העילה: "זיקה של ממש לחזית הדמוקרטית של נאיף חוואת־מה".

בקשות עורכי העיתון לקבל הסבר ממצה יותר, לא זכו למענה. האם הכוונה למימון? האם משמש העיתון שופר לדיעותיו של חוואת־מה, דווקא הממונה על המחוז לא פירש מה הכוונה במונח הסתום "זיקה".

ב־15.4, נעצר יעקב בן־אפרת (38), מעורכי "דרך הניצוץ". נסיבות מעצרו אינן ידועות. לא ידוע איפה ומתי בדיוק נעצר. כל הידוע הוא, שבתחילה הוחזק על־ידי מחלק המיעוטים של משטרת ירושלים, ואחר כך הועבר למשטרת פתח־תקווה.

בן־אפרת הוא יליד ארגנטינה, כ־18 שנה בארץ, כמעט תואר שני בלימודים רוסיים. עמיתיו, שהורשו לבקרו אחרי יותר מעשרה ימים, מספרים כי רוחו טובה מאד. "אך הוא סלע, לא יישבר". לפגישה בא בקבקבים שהונפקו לו במעצר, לאחר שנטלו את נעליו. בבית המשפט סיפר על לחץ נפשי ופסיכולוגי, באמצעות עציר ערבי מעונה שהוצב בפניו. הפגנת ראווה מופגנת לילדיו המוד־בזים.

שמונה ימים מאוחר יותר, ב־23.4, נעצרה רעייתו בנפרד, רוני בן־אפרת, אם לשניים, גם היא מעור־כת העיתון. מעצרה בוצע בנמל התעופה, בן־גוריון, שעה שעמדה לעלות למטוס כראש משלחת נוער לכנס אנטי־פאשיסטי באיטליה. ב־חירת העיתוי והמקום אינה ברורה. בן־אפרת מכחישה כל אשמה, וטענה כי היא מוחזקת כ"בת־ערובה".

"יותר גדול מוואנונו"

ב־25.4 אירגנו עמיתיה של בן־אפרת הפגנת נשים קטנה במתחם המשטרה בירושלים, נגד מעצרן של עיתונאיות פלשתינאיות ושל בן־אפרת. במהלך ההפגנה התלוצצה מיכל שוורץ, עורכת "דרך הניצוץ", אם לשתי בנות, כי היא מכינה חבילת בגדים להחלפה, "שיהיה נקי לכשתעצר". יומיים מאוחר יותר הו־פיעו במשרדי "דרך הניצוץ" ארבעה [illegible] "לא לעשות שום חיפוש במשרד", חיפשו ונטלו עימם פירס־מים, ניירות, עיתונים.

בדיוק הוצגה גם בקשה משוורץ להתלוות אליהם. בעת הנסיעה עצרו ולקחו עמם גם את מנהלת החשב־נות של העיתון. בקטע מסוים בדרך מירושלים לפתח־תקווה, עצרו את המכונית, ויצאו "לקנות משהו בסופרמרקט". השתיים נותרו לבדן ברכב, למטרות שרק אפשר לנחש. בתום כשעתיים שוחררה מנהלת החשבונות. מיכל שוורץ נותרה במ־עצר. החשד: "קשרים הדוקים עם החזית הדמוקרטית של נאיף חוואת־מה".

בשלב זה זכתה כבר הפרשה לעניין ציבורי גואה. סוף־סוף, לא עי־תונאי פלשתינאי אלמוני, אלא יהו־דים, ישראלים, המוכרים היטב בחוגי השמאל הישראלי הראדיקלי, בעלי "שורשים" מוגדרים. שוורץ (38), בתו של ההיסטוריון פרופ' יהושע אריאלי, אלמנתו של איש שמאל מוכר, יגאל שוורץ. האב שוהה בחו"ל לצורכי מחקר ובתיבה: מדי ערב מעדכנים אותו בטלפון, אך בינתיים עומדים על כך שלא יחזור. המו"ל של "דרך הניצוץ", אסף אדיב (35), הוא אחיו של אודי אדיב. כל אלה מלבים את העניין בשאלה — מה קורה שם.

השאלה מה בדיוק קורה שם, ומה עשו אנשי "הניצוץ", לא זכתה עדיין למענה מלא. פרטי החקירה חסויים, לבד מן המידע הכללי שפורסם מהדיון בעתירה שהגישה שוורץ, שעל־פיו מדובר ב"קשרים הדוקים עם החזית הדמוקרטית". מכיוון המעורבים בחקירה, נשלחים רמזים סתומים כי "מדובר בפרשה גדולה יותר מוואנונו".

בצעד יוצא־דופן, נאסר על העצורים לראות את פרקליטיהם במשך 15 יום. בשבעת הימים הראשונים, די בבקשתו של ראש צוות החקירה (במקרה זה, פסיכר לוג), כדי לאסור על המפגש. שמונת הימים הבאים טעונים אישור הממונה על החקירה, דרג בכיר יותר. במקרה של רוני ויעקב בן־אפרת, נוצלה מלוא התקופה. פורמ־לית, הכל תקין, אך עורכי־הדין וה־אגודה לזכויות האזרח גורסים כי הזכות לראות פרקליט היא מזכויות האזרח הבסיסיות.

למיכל שוורץ הותר להיפגש עם עו"ד פליציה לנגר אחרי שבעה ימים, ועתירה לבג"ץ.

על הקיר: צ'ה ואנגולה

משרדי "הניצוץ" בירושלים רו־חשים פעילות סוערת בימים אלה. על הדלת לדירה המשמשת משרד, שלט נייר קטן: "עמותת 58–008–293–1". בפנים, עולם מוזר. הקירות מעוטרים בפוסטרים: צ'ה גווארה וסנדינו, לבין 1–10 שנים לעצמאות אנגולה, כרזה ברוסית, תמונה פלשתינאית פרי מכחולו של אמן ערבי, תמונות הרוגים ועצורים פלשתינאים, "שחררו את הילדים" בדרום־אפריקה.

על המדפים, כל כתבי לנין ב־40 כרכים. לצידם, שני הגליונות האח־רונים שהוציא "הניצוץ" אחרי סגירת העיתון, בהתאמכות חוקית על הצו. באחד מהם, ראיון שהעניק נאיף חוואתמה לרדיו מונטה־קרלו, בכותרת "הכתובת היא אש"ף". למה דווקא חוואתמה, לאחר שהאשמה ב"זיקה"? רוקי דוקאי־מארטירי, או אולי תמימות בלתי מוסברת? המו"ל, אסף אדיב, משיך בכתפיו. "באמת, לא חשבתי על זה. היה ראיון טוב, ורצינו משהו חדש על ההתקוממות. זה היה לפני המעצרים, ולא היתה תחושה שרודפים אחרינו". באותו גליון, ראיון עם סי היימן, ומדת מואצה, אפשר לומר שבאירוניה צורבת, היטיבה הסגירה עם "הניצוץ". הרשיון שנשלל, לא יוחזר אמנם לעולם, אולם ההוצאות החד־פעמיות (2 שקל הגליון), הופיעו על נייר משובח יותר, בצבע, עורכו עצי־מיות.

העיתון עצמו החל להופיע ב־1982, כירחון של אירגון "הניצוץ". ב־'85 הפך לדו־שבועון. בחוגי השמאל העיתון הוכר עם הזמן כבעל מידע אמין ומהימן, במיוחד בכל הקשור לשטחים ולמצבם של הפלשתינאים. רבות מן הפרשיות הגדולות יותר, "פוצצו" על־ידי "דרך הניצוץ", ועשו דרכן משם לעיתונות המסורתית. רוני ויעקב בן־אפרת עבדו בו בשכר; מיכל שוורץ ערכה בהתנדבות. העיתון, בעברית ובערבית, הודפס במהדורה־ירושלים ב־800 עותקים, והופץ בין עי־תונאים ואנשי־דעת. המערכת מת־גאה על כמה מאות מנויים.

העיתון בערבית, "טריק אל שר־ארה", היה סיפור הצלחה לא מבוטל מסוגו. בתוך זמן קצר הגיע לרשת מנויים של 1,500 איש, בכ־40 מקו־מות ישוב ערביים. באחרונה, בעיקר מאז ההתקוממות, הגיע לעוד כ־1,500 קוראים. בדיעבד, טוענים אנשי המערכת, ההצלחה היתה בעוכריו. משכה את תשומת־לבו של השלטון, "שהחליט לחסל את התופעה". במבט שטחי, קשה להבין בדיוק את הסיבה. במיוחד מאז האינתיפאדה, שסיקורה כבש את העי־תונות בכלל, אין הבדל עיתונאי מהותי מאד בין "דרך הניצוץ" לסתם עיתון יומי, העוסק באותם סיפורים. ו"הניצוץ" מעולם לא הסתבך עם הצנזורה.

"שמאלנות סלונית עקרה"

בתגובה לעילת "הזיקה לארגונו של חוואתמה", טענו אנשי ה"ניצוץ" — "שטויות". ובכל זאת, מה פתאום חוואתמה? "אולי משום שהגדיר היום אש"ף, נשמע מתון מדי. זיקה לאש"ף, זו לא אשמה. חוואתמה מספיק, או אומרים החזית הדמוקרטית. אשמה של זיקה לחוואתמה, יש בה עיוות של הזהות שלנו, שבאה לזהות אותנו עם הקיצוניים, עם חזית הסירוב. אנחנו בפירוש לא. בעינינו, אחדות אש"ף היא מרכיב חיוני. אנחנו אירגון ישראלי, לא מייבאים רעיונות מבחוץ. 'דרך הניצוץ' ביטא את רעיונות אירגון 'הניצוץ', שהוא חלק מחד"ש".

בעבר הרחוק יותר, היו אנשי "הניצוץ" קשורים לגופים אחרים. ראשיתם ב"מצפן", המשכם ב"אוונגארד" — בקבוצה קטנה שהת־פצלה ממנו כדרכם של השמאל הרדיקלי. מלחמת לבנון, לדבריהם, היתה קו השבר. העיתונות המופש־טים, הטרוצקיסטים, נראו לפתע לא רלוונטיים.

אסף אדיב: "פתאום הרגשנו שה־דעות בשמאל שהיינו שייכים לו, היו קפואות, לא לקחו בחשבון את הקריטיות של המצב. הגענו למס־קנה שצריך לחפש פתרון ריאליסטי, שניתן להגשמה מיידית. מדינה פלשתינאית בשטחי '67, הכרה הדדית. ב'מצפן' זה לא מקובל.

"כפרנו במעגל הטרוצקיסטי, בגי־שה האוטופית הקיצונית שלה. לא רצינו להישאר בשמאלנות סלונית עקרה, שיש בה חוסר מעש טוטאלי. או הקרבה עצמית שיכולה לעורר הערצה — אך אין בה טעם רב. כמו, למשל, בפרשת אודי אדיב בזמנו. כך נוצר 'הניצוץ'. מצד שני, ביססנו כל פעולה על שיתוף־פעולה יהו־די־ערבי, ומכאן נבעה ההצטרפות לחד"ש. התחלנו לבנות גשרים, והעיתון היה הכלי העיקרי".

למען בניית "הגשר". ישנו אסף אדיב והבנתו לחיים, הדס להב (עורכת מדור התרבות בעיתון שנסגר), ולמוד ערבית מקלטות של "האוניברסיטה הפתוחה". את הגשר האחר מסמל "כפתור" קטן נושא דיוקן לנין, המוצמד בימים ה אחרונים לדש בגדה של להב. לפני ימים מספר, יצאה לפגוש את יעקב בן־אפרת בבית המשפט, וענדה את הסמל "לעודד את רוחו".

"שנדע על מה עצרו אותנו"

שאלות רבות בפרשה, סובבות באופן טבעי סביב המימון של פעי־לות "הניצוץ" — אירגון קטן, שאין אוהבים למסור את מספר חבריו, אך הוא אינו עולה על כמה עשרות. אסף אדיב אומר: "מינויים ומכירה". מינוי בעברית עלה 30 שקל. בער־בית — 20. נוסף על כך, יש לנו שורה של תורמים קבועים, המשל־מים "מס דמוקרטיה", בסכומים של 100 שקל ויותר. יהודים וערבים. כדי להפעיל את המחשב בתפוקה מלאה, סיפקנו שירותי סודרפוס לכל מיני גופים. עיתון מקומי ביפו, הקרן הספרדית של המזרחיים, מגורי תיכון של דליית אל־כרמל, ועוד. חד"ש לא נתנו כסף בכלל".

לעומתו, אירגונים בינלאומיים דווקא סייעו. "קרוצ'בייה" האיטלקי, למשל, המקורב למפלגה הקומוניס־טית, תרם ל"ניצוץ" פקסימיליה. מאז האינתיפאדה, ומעט קודם לה, החל האירגון ליצור קשרים בינלאו־מיים פעילים, עם אירגונים באוסט־ליה, יוון, גרמניה. עיתונאי־חוץ החלו להשתמש במשרדי האירגון לקבלת מידע, ופעיליו הוזמנו לכינוסים באירופה. בתיק עבה אפשר למצוא היום תכתובת ענפה של קשרים ותמיכה. מרגריטה פפנ־דראו, אשת ראש הממשלה היווני; אירגוני עיתונאים בינלאומיים בפ־ראג ובבריסל; עורך "זמנים חדשים" ה"טיימס" הרוסי, הבימאי הנודע ז'יל דאסן, ראש איגוד עורכי הדין של אתונה, פוטיס קובליס, חברת פרלמנט יוונית — כל אלה הבטיחו כבר את בואם לסימפוזיון על חופש העיתונות שמארגנת התנועה ביוני.

עיתונאי־חוץ מעיתון אירופי חד־שני, שהיה נוכח במסיבת עיתונאים שקיים "הניצוץ", אמר בצאתו כי הוא מבולבל. הוא אינו אוהב בעיקרון שקומוניסטים מטיפים ל־חופש ביטוי.

"לא זו הנקודה", השיב לו עמית ישראלי: "יתכן שהם צדיקים, ויתכן שהם אשמים. אנחנו רוצים רק להב־טיח שאם פתאום תיעלם בלילה — שאתה, אנחנו, ועורך הדין שלך, נדע בדיוק על מה עצרו אותך".

ההורים — קוראים נאמנים

אסף אדיב היה בן 19, כשנעצר אחיו אודי, המבוגר ממנו בשבע שנים. עומק ההוויה יכול היה להפנות אותו לשני כיוונים: בריחה מוחלטת, בחי־פוש אחר נחות וזוטות ההנאה של החיים. או, מין דרך המשך, שיש בה גם הפקת לקחים.

אסף בחר בדרך השניה, וכך הוא מסביר אותה: "אני יודע שהיתה האפשרות האחרת. עם הסיפור של אחי התמודדתי מתוך מודעות של צעיר, ולא מתוך מטען של ערכים ויכולת שיפוט. ספגתי את המשפט, את רצח האופי, אך לא הבנתי. כשהבנתי, הבנתי שלא היתה פעולה פוליטית מחושבת מכוונת, אם לנקוט לשון המעטה. ידעתי דבר אחד, שהוא אודי שאני מכיר את איכויותיו האנושיות, שיתכן שעבר על החוק, אך היה קורבן לרצח אופי נורא. שום דבר לא שיכנע אותי, וודאי לא השופטים שלו, עם העיוותים המסורפים שלהם. ועם הכל, לא השת־כנעתי שכך באמת צריכים להיות הדברים, שאין דרך לשנות.

"לא גדלתי נער פוליטי, אפילו לא הכרתי ערבים. גדלתי בקיבוץ על ערכים סוציאליסטיים, אחוות עמים, אריך פרום, שירה של ברכט. את לנין לא קראתי. לפתע, ברגע מסויים בצבא, בגיהנום בסיני אחרי רפידים, קרה משהו. נוסף על הפרשה של אודי ברקע, התעוררה בי הרגשה שאנו הולכים להיקבר פה בסיני, במלחמה לא מובנת, בשם ממ־שלה מטופשת ואטומה. אז החלה הריצה המהירה בנסיון להכיר גורמים פוליטיים, בתחושה אישית חריפה, שבה הסיפור של אחי כשלעצמו, לא היה מספיק".

ההורים? "קוראים נאמנים של 'דרך הניצוץ', עקבו בצורה די קרובה אחר העבודה הפוליטית שלי, ושידרו בדרך כלל יחס של הערכה והכבוד לדרך שבה בחרתי".

אסף אדיב והדס להב במערכת "דרך הניצוץ": בחוגי השמאל העיתון הוכר כבעל מידע אמין ומהימן

טאבה — רגע לפני ההכרעה

מאת איתן רבין

המציאות החדשה ההולכת ונרקמת, טורדת ומכעיסה את אנשי טאבה. סימנים למאבק לא נראים, אך תיירים כבר מצלמים את המלון; שתישאר מזכרת

ראובן אלוני: כולה שלנו

שעת בוקר מוקדמת בטאבה שטופת השמש. על החוף תיירים רבים, שהשם "טאבה" אינו אומר להם דבר בהקשר פוליטי. "עבורי זה מקום קיט ונופש. אנחנו אוהבים את אילת, ונבוא לכאן בכל שנה, גם אם יעבור המקום למצרים", אומר מייקל מקגרה. הוא מבקר באיזור, עם משפחתו, זו השנה הששית ברציפות.

כל המבקר בטאבה בימים אלה רואה שהפיתוח שם בעיצומו. אין שום סימנים להפסקת העבודה. השטח יפה, מטופל, נקי ומסודר ולאחרונה גם סלל שם מינהל טאבה, המופקד על האיזור, כביש גישה אל החוף. אגב, המצרים הגישו בזמנו תלונה, לקצין הקישור הישראלי, על סלילת הכביש הזה. ברצועת החוף, המשתרעת לאורך 500 מטר ומנוהלת על ידי צוותי החוף של עיריית אילת, ניכרת תנועה ערה וחיים רגילים: עוברים, משתזפים, נופשים.

"אני לא מאמין שיוותרו על טאבה", אומר מנהל החוף משה אוולאי. "אבל בקרב העובדים יש תחושת פחד. משפחת ביטון למשל, מתגוררת במקום ואב המשפחה עובד שם מטעם העירייה: "החשש כי ינסו לפנות אותנו מכאן גורם לנו לפחד". במקום שלושה פרוייקטים שהיכו שורשים עמוקים: מלון סונסטה, הכפר של רפי נלסון וחוף טאבה.

במלון סונסטה העסקים כרגיל, לא מאמינים שהמלון יועבר לניהול מצרי: "תחת ניהול מצרי לא נעבוד כאן", אומרים העובדים. בינתיים המלון בתפוסה מלאה, ויש גם תיירים המצלמים אותו, "למזכרת", כדבריהם. בעל המלון, אלי פפוש־אדו, אינו מגיב על ההצעה לפיה בעתיד תנהל חברת אחזקות את המלון.

ראש מינהל טאבה ראובן אלוני, שהיה בעבר ראש מינהל פיתוח מרחב שלמה, הוא הבוס באיזור. "אני סבור כי טאבה היא שלנו לפי סימון הגבול משנת 1906. זהו הבסיס ולפי זה צריך לפעול. רק אז מודדו את הגבול ושום מסמכים אחרים ומפות לא תופסים לגבי".

בפיו של אלוני ניתנת ביקורת על דרך ניהול המשא־ומתן על טאבה אך הוא מעדיף שלא לומר את הדברים לפרסום, בינתיים. "אני עובד ציבור ודעתי האישית לא חשובה. מה שחשוב הוא שגם אם יהיה הסכם פשרה צריך לדאוג שאת שלושת הפרוייקטים הישראליים — המלון, הכפר, והחוף ינהלו ישר־אלים. כולם מדברים על מלון סונסטה ושכחו כי באיזור יש עוד שני פרוייקטים חשובים, חלקת החוף והכפר".

לעומת זאת, בקרב תושבי אילת שוררת התחושה שטאבה אבודה: "כל הטיפול במשא־ומתן בנושא טאבה הוא שערורייה גדולה. היום התושבים באילת יודעים בוודאות שטאבה תוחזר למצרים", אומר יורם ולר, מהמתיישבים הוותיקים בעיר. בימים האחרונים ניסה ולר לארגן עצרת גדולה בטאבה נגד הפינוי: "התברר לי כי מתוך 20,000 תושבי אילת רק 30 הביעו את רצונם להשתתף בעצרת וזה אומר הכל. הפחד מפני הבוררות הביא להליכה לפישור ופישור כשלעצמו עלול להביא לאובדן טאבה".

מזכיר עיריית אילת רב שרף כיהן בעבר בטאבה, במשך 4 שנים, כקצין קישור למצרים. הוא מעריך, על סמך היכרותו עם המצרים: "שום הסכם בעולם לא יוכל להבטיח שישראלים יוכלו לבקר בטאבה תחת ריבונות מצרית בלי שיתעוררו בעיות בשטח". שרף עצמו מנע בעבר עשרות תקריות בין ישראל למצרים והוא מאמין שהחזרת טאבה היא בלתי נמנעת. גם לדעתו, המשא־ומתן אינו מנוהל כהלכה ויגרום בסופו של דבר להעברת השטח לידי המצרים. "נכון, היחסים בינינו ובין המצרים באיזור הם נורמ־ליים לחלוטין אך אל לנו לשכוח את הבעיות שהתעוררו לפני ארבע וחצי שנים באי האלמוגים כאשר המצרים לא איפשרו לישראלים לבקר שם. לדבריו, עלולות להתעו־רר בעתיד מחלוקות בתחום התפקוד היום־יומי, כמו למשל בשאלה מי יטפל בעבריינים, מי יעצור אותם ומי יחקור אותם או בשאלה מי יספק את שירותי התחבורה במקום.

רב שרף מרגיש שהסכם פשרה חייב להיות מעוגן ומוסדר לטובת ישראל אך הוא מעדיף בוררות. "הבוררים יפסקו לטובת צד זה או אחר ואם נפסיד לפחות נדע שהפס־דנו בבוררות אוביקטיבית ולא בגי־הול פשרות שיביאו לתקריות ויכו־חים בעתיד".

השלטונות המצרים בטאבה אינם מדברים על עתיד האיזור. עבורם טאבה היא שטח מצרי כבוש ורק לאחר שהישראלים יחזירו אותו תהיה, לדבריהם, נורמליזציה מלאה. הקצינים המצרים שומרים על שתיקה מוחלטת. גם הקונסול המצרי באילת, אחמד אל מסרי, אינו מתערב בוויכוח: "טאבה היא מצרית לכל דבר". זה מה שהוא מוכן לומר.

קציני הקישור הישראלים וה־מצרים מעדיפים שלא להתווכח ביניהם על הנושא אלא לעשות את עבודתם השגרתית במטרה למנוע תקריות. גם אנשי הכוח הרב־לאומי, שבסיסם בוואדי טאבה, מעדיפים לשמור על שתיקה: "זוהי בעיה ישראלית־מצרית. אנחנו רק שומרים שיהיה שקט במקום".

שיחת השבוע / אורית גלילי

חולמים את זה וקמים עם זה

עם דבורה ויוסף בן־נר, על התאבדות בנם אבי, במחנה 80

אבי בן־נר ז"ל: לא יכול לפשל, וגם לא ליפול

למסמך שלהלן אין ערך חדשותי. דיבוב ההורים דבורה ויוסף בן נר, שבנם התאבד לפני שלוש שנים בטירונות נח"ל במחנה 80 נעשה לצורך השיחה הזאת מן הטעם הזה: בשבוע האחרון דיווחה העיתונות על התאבדות של שני חיילי גרעין נח"ל במחנה 80. שלישי שותף את הדיו ניצל ברגע האחרון. צה"ל לא מוסר שום פרטים. שנתיים ניהלו דבורה ויוסף בן־נר התכתבות מייגעת ומו"מ שחוק עם גורמי הצבא. יוסף בן נר אומר: הבן שלי חי 6829 ימים, ומתוכם ב־6820 ימים הוא לא השמיע איומי התאבדות.

בעניין הזה היתה למשפחת בן נר התלבטות: האם לאזור אומץ ולשים על השולחן את נושא ההתאבדות, או לעשות מה שעושים אחרים — להשתיק ולהרחיק. הם בחרו לחשוף.

כשנכנסים למאבק, מסבירה דבורה, רואים עד כמה גדול חוסר האונים לרדת לחקר העניין ולהסיק את המסקנות. לפני שנה, כאשר קיבלו חלק מן התשובות, אמר להם קצין בריאות הנפש הראשי בצה"ל: הפקנו לקחים ומאז המקרה של אבי ירד מספר ההתאבדויות. לפי הנתונים הסטטיסטיים של צה"ל זה לא נכון (מספר ההתאבדויות עלה — א.ג.).

דבורה בן נר שפיתחה רגישות מיוחדת למודעות האבל בעיתון בימים שאין תקריות, אומרת ששום לקח לא הופק. לשני המקרים האחרונים היא שמה לב גם בלי שהצבא התערב לתת את המידע. יש משפחות שמעדיפות את המצב שמאפשר לפעמים הפרקליט הצבאי הראשי: לתת להתאבדות כותרת של תאונה. "חשבנו שאנחנו פסיכים שאנחנו נאבקים על כך שזאת התאבדות.

קשה לראות צד שני של המתרס בימים של פעולה כלבנון המאו־פיינים במיתוסים של צנחנים וגבורה. אבי, אומרת דבורה שבא אליו מות ומלחמות. כשאבי היה בן שנה, עזבו את ירושלים ועקרו לערד. "לא יכולתי לסבול את אווירת ההמוניות ושיכרון הניצחון שהשתלטה על העיר, לאחר נצחון ששת הימים". דבורה היא מורה לחינוך מבוגרים, בוגרת האוניברסיטה במדעי ההתנהגות ולשון. יוסף הוא השמאלי בקמ"ג. יש עוד שני ילדים אייל בן 20, שתורא' להנדסת מכונות וריבה תלמידת תיכון בת 16.

"אבי הוא חלל של מערכות ישראל", אומרת דבורה, "לאו דווקא של מלחמה. נער רגיש וכשרוני במיוחד, צייר מחונן שהיה לו עתיד מזהיר. יש לי בעיה עם ימי הזיכרון שמאדירים את מיתוס הגיבור הלוחם ושנותנים לי את ההרגשה שאני לא שייכת. אני לא אומרת את זה בביקורתיות. אני מבינה את השיקולים שעומדים מאחורי זה אבל זה מוריד את התחושה שאני לא שייכת והופך אותי לעוד יותר מובדלת ופגועה."

יש לכם משהו מיידי לאמר להורים שבניהם מתגייסים הלילים לטירונות?

אל תרפו אם חשש מקנן בכם, אל תתביישו, אל תפחדו ואל תסמכו. הצבא נותן היום מספרי טלפון וכתובת להתקשר אם יש בעיות. זה מנוסח מאד יפה על סטנסיל. הצבא אומר היום שבתשעים אחוז מהמקרים ישנן התרעות לקראת מצב שיוביל להתאבדות. אבל הבעיה של הצבא, כך אמר לנו העוזר של קצין בריאות נפש ראשי, היא להבחין בין אתרעות האמת לאתרעות שווא של מתחלים, משתמטים ומתחזים למיניהם. נכון שבסופו של דבר ההתאבדות היא מעשה ייחודי ומובדל, אבל לגבי אוכלוסיה מסוימת בתנאי לחץ מסוימים זו יכולה להיות מציאות כל כך קרובה. חברים של אבי אמרו לנו: אתם לא יודעים כמה זה זמין וכמה זה עומד על הסף. מכניסים את כולם לאותה משבצת ומטפלים בכולם אותו טיפול והם אומרים בצבא באופן מפורש שהם לוקחים בחשבון את המחיר. אבל בסופו של דבר אנחנו אלה שמשלמים את המחיר.

למה דווקא במחנה 80. יש לכם איזו הערכה או דעה בנושא הזה?

יוסף: לא מזמן קראתי דברים שאמר מפקד בה"ד 4 ובהם סיפר כי בשנים האחרונות לא היה אף מקרה התאבדות אצלו. הרגשתי שאני מתפוצץ וחשבתי לעצמי: עובדה שאפשר גם אחרת. רק אחרי שאיימתי בבג"ץ קיבלתי את הוראות הקב"ן לגבי מצוקה נפשית של חיילים. שלוש שנים נאבקנו לקבל נייר שכותרתו "פעולות מפקד שאיננו רופא לגבי מקרים חריגים קיצוניים".

דבורה: יש לי תיאוריה מסוימת בעניין הזה של טירונות נח"ל. מצד אחד באים עם קבוצה לצבא, לא לבד, עם גיבוי ותמיכה. מצד שני הנער שמגיע עם הקבוצה התומכת והמוכרת הזאת נמצא בשתי חזיתות. הוא לא יכול לפשל, הוא לא יכול ליפול בגלל הלחץ החברתי ובגלל הנורמות החברתיות שגם גבוהות בדרך כלל. ומהצד השני יש לו את החזית של הדרישות הצבאיות. המפקדים מנצלים את המצב הזה ומשתמשים בענישה קולקטיבית. אני יודעת שבגלל אי עמידה בלוח זמנים של אבי "החברה" קיבלו עונשים והוא לא היה יכול להתמודד עם זה.

מה קורה לדעתכם בדרך המסגרת של הכשרת נערים לחיילים לוחמים?

לצה"ל יש גישה מוטעית לגבי עשיית חייל טוב. לא זאת הדרך. כדי לעשות חייל טוב לא צריך להשפיל אותו. אפשר לשפר כוח פיזי אבל זאת טעות לחשוב שאפשר לשפר כוח סבל. לכן כל דרישה של עמידה בכוח סבל כדי לשפר יכולת היא מוטעית מיסודה. וזוהי גישת יסוד שצריך לשנות במערכת הצבאית. [illegible] והסקות "סמכות" אישית ולא קולקטיבית. צריך לחשוב ברצינות על שינוי גישה עקרוני ולא להגן על הקיים שלא הוכיח את עצמו. ישנו תחום הפרומים של הטרטור. אבי לא התאבד בגלל שטרטרו אותו. ישנם דברים אבסורדיים שהם לא טרטור — מבחינה מעשית אי אפשר לבצע אותם וכולם יודעים את זה. מביאים מראש לכישלון וזה חלק ממערכת האימונים. היה לו קשה ולא בגלל הטרטורים. הוא לא יכול היה לשאת את האפסיות, את זה שהסמל והמ"כ הם האויבים שלך בטירונות אבל מחוץ לשירות הצבאי הם יכולים להיות בפוטנציה החברים שלך.

מה עשתה התאבדותו של אבי ליחסים בתוך המשפחה?

יוסף: משפחה מורכבת ממולקולות שהתפזרו לכבישם. אם הוצאת מולקולה אחת או כל הכביש משתנה. כך אני מרגיש לגבי אבי. אני מנהל אתו דיאלוגים פנימיים, זה נושא שאני לא יודע איך להתמודד אתו. אבי אהב את ויואלדי אז אני מקשיב הרבה לויואלדי אבל גם אייל, בני השני, אוהב את ויואלדי וכשאני מקשיב לו אני חושב על אבי. האני מיסדר לפעמים את עצמי למה אני שקוע בזה שכבר איננו ולא בזה שנמצא כאן. לא היה לי חבר כמותו.

דבורה: היינו משפחה שהייתה מאד פנימה ולא החוצה. משהו התפרק והתפורר עם מותו של אבי. חג זה לא חג ושבת זה לא שבת. היחסים שלי ושל יוסף השתנו. במאבק אנחנו שותפים, אבל בכאב קשה יותר לשני אנשים להיות ביחד. [illegible] היום זה אחרת. כל אחד מעבד את הכאב הפרטי שלו. כל אחד שומר לעצמו את מה שהוא מרגיש אם פתאום תוקף אותו עצב. לא משתפים בזכרונות, כל אחד עם שלו. ישנן שתיקות מאד ארוכות. פתאום לכל אחד יש עיסוקים משלו. ליוסף יש את מעבד התמלילים שלו שלידו הוא יושב שעות ארוכות. הוא מתנתק מאתנו. בסיטואציה אחרת לא הייתי ממשיכה בקשר הזה. זה עונש שלא ברא השטן.

יוסף, מה עובר עליך בשעות הארוכות האלה של ההתנתקות?

ארים זה בשני מישורים: הרגשי והרציונלי. פעם ידעתי לעשות הפרדה גמורה בין התחומים, היום אני גם לא משתדל לעשות את זה. אני מנסה לכתוב על אבי זה שלא שוחררו לי מלים, אבל יש רגעים שאני נעצר מול המסך, לא מסוגל להמשיך. יש לי אתו קשר אוטו־אטיבי. לפני כמה זמן ראיתי פתאום בשעת הדמדומים מישהו ברחוב עם צלליות כמו שלו. נפלתי ואיבדתי את ההכרה. דבורה נתנה לי הרבה תמיכה. הייתי גמור. את רוצה הסבר מה זה גמור? לא היה אכפת לי להתעורר בבוקר. הפסקתי לאכול. אייל וריבה משלמים מחיר. דבורה: הוא הוריד 15 ק"ג ואני עם עודף משקל של 40 ק"ג מאז ההתאבדות. זה לא דבר שנגמר. אי אפשר לדבר על זה בשפת עבר. זה דבר שחיים אתו יום יום, חולמים את זה וקמים עם זה. זה לא מרפה לרגע, זה השפיע על כל החיים שלנו, זה ישפיע וזה לא יסתיים.

"הילדים" "שלכם" משוחים בכם לפעמים האשמות אולי אתם אחראים להתאבדות?

האשמות לא מוטחות בפנינו. יכול להיות שיש להם אבל הם לא אומרים לנו את זה. אנחנו מאד פתוחים בבית. אין לנו רגשות אשמה. אנחנו לא טעינו בחינוך שלו. היחסים עם אייל ועם ריבה לא דומים ליחסים שלנו עם אבי וזה לא בגלל שהחלטנו לשנות משהו אלא זה בגלל אישיותו השונה של אבי. פנינו כולנו לטיפול פסיכולוגי אחרי המקרה אבל כיוון שאייל לא רצה להשתתף החלטנו שאנחנו לבד לא נלך.

עשיתם משהו להנצחת אותו?

לפני שהוא התאבד לא תלינו תמונות שהוא צייר. עכשיו התחלנו בזהירות. לפני שנה עברנו דירה. לא יכולנו לשאת יותר את הדירה הזאת שכל כתם על הקיר בה הזכיר את אבי. לא היינו מסוגלים אפילו לשפץ ולסייד אותה. אבי השאיר אחריו המון חומר, דבר שלא אפייני בכלל לגיל הזה. תקופה ארוכה לא יכולתי לגעת בזה. הגעתי לזה רק כשהייתי מוכרחה לארוז כשעברנו דירה. הייתי צריכה לזרוק המון דברים והשמדתי הרבה חומר. אייל עד היום משתמש בבגדים שלו. את מה שהצבא נתן לי אחרי מותו החזרתי להם. המיטה שלו שימשה בעצים למדורת ל"ג בעומר בדיוק בשנה שעברה.

איך מתמודדים עם הטענה שבטח שמעתם, שזה לא אשמת הצבא שאלה בעיות שהוא הביא מהבית?

אנחנו אלה שטענו את זה ולכן אף אחד לא היה צריך להטיח בנו את זה. היו לו קשיי בהסתגלות, היו לו בעיות בבית הספר, אבל הגיע לצבא, שום דבר לא הסתיר בלשכת הגיוס. הוא גדל בבית שלנו עם הבעיות שלנו אבל הוא היה חי כל עוד הוא היה ברשותנו. כשהוא יצא מרשותנו הוא הפסיק לחיות. הם לא השכילו לשמור עליו. כשהצבא לוקח אנשים הוא צריך לקחת אחריות על החיים שלהם. הוא לא יכול לפטור את עצמו מהאחריות הזאת. רק באחרונה קראנו בעיתון טענה של הצבא שכל מעשי ההתאבדות נובעים מבעיות אישיות. למה הצבא לוקח לעצמו את הקרדיט על ההצטיינות והאיכות ואת הכישלון הוא מטיח בהורים?

מעסתם על עצמכם שבשבת הראשונה שהוא היה בבית, 4 ימים לפני ההתאבדות לא עשיתם מה שהיה?

הוא הגיע עם רגליים פצועות. לקחנו אותו למד"א. אנחנו זוכרים איך שהרופא אמר "אני כמה שזה לא טוב להיות טירון במצב כזה". הוא לא רצה גימלים. זו טעות לחשוב שהוא היה נון קונפורמיסט. בסופו של דבר הוא היה מאד קונפורמי, היתה בו מן מרובעות וזהירות, הוא היה סבתן. אני לא אפס, אני לא מספר, הוא אמר באותה שבת ואני לא יכול לשאת את זה. לצרות זאת לא היינו מסוגלים לעצור מבעוד ללכת.

כשחברים של אבי באים אתם מדברים על זה או על בעיות של אחרים?

הם לא מספרים, לא בגלל שאין מקרים, בגלל שהם לא רוצים לדבר על זה אתנו. לא רוצים לקחת אחריות.

[illegible]

דבורה: כשאייל היה בטירונות 4 חודשים לא ישנתי, הייתי כמהדרית אבל לא רציתי להכתיב לו את המסלול שלו בחיים. יוסף שאל את הקב"ן: האם התאבדות זה נושא תורשתי, כי אם זה תורשתי כמו מחלה אז אנחנו צריכים להיות מוהרים ולנקוט אמצעי מניעה.

מהמורות בדרך המלך

מאת רומן פריסטר

על 4,000 קילומטרים של כבישים, מטולאים ומלאים מהמורות, נעים כמיליון כלי־רכב. במע"צ מעריכים שכדי להביא את כבישי הארץ לרמה סבירה, יש להשקיע 300 עד 400 מיליון דולר. התקציב לאחזקה ולשיקום כבישים עמד אשתקד על 54 מיליון שקל

אתם תקועים בפקק תנועה אי־שם בכביש גהה, בין דרך ז'בוטינסקי לצומת מסובים, ומקללים את כל העולם. אחר כך נאנחים לרווחה, תודה לאל, טור המכוניות זז ממקומו, נע בשיטה של פגוש כמעט נוגע בפגוש, מתקדם מאה או מאתיים מטר. שוב נעצר — ושוב מקללים.

אם אתכם צרת רבים חצי נחמה, כדאי לכם לדעת שבכביש גהה, העמוס אולי בכבישי הארץ, נעים מעל 80 אלף כלי־רכב ביממה. זהו החוויה הטראומטית אינה נחלתכם הבלעדית. מתנסים בה מדי יום אלפי אחרים נהגים. המנועים מתחממים ונשחקים, העצבים נמרטים, ומי שאין לו מזגן, גם מזיע כהוגן. וכמובן — כולם ביותר מפסידים זמן יקר.

הקמת מחלף דו־מפלסי בגבעת־שמואל היתה תורמת להתרת הקשר הגורדי. כל התוכניות לבניינו מונחות במגירות זו השנה השלישית ברציפות. ואפילו הכסף הדרוש זמין בכל רגע. אלא כמו שתקועות המכוניות בפקקי התנועה העצומים, כך תקוע פרוייקט המחלף בסבך הסכסוכים הביורוקרטיה.

בבית גהה הוצה שטח שעליו הוי־לשת המחזה ועדת בניין ערים של מחוז המרכז, והמפרק — ועדת בניין ערים של מחוז תל־אביב. שתי הוועדות חייבות לאשר את הפרוייקט. מחוז המרכז לא העירים כל קשיים. במחוז תל־אביב עצרה את בניית המחלף התנגדותה הנמרצת של עיריית בני־ברק. מסלול אחד אמור לבלוע לתחום שיפוטה ותושבי העיר חששו מפני חילול שבת. רק בתום דיונים מייגעים שנמשכו כשנתיים, הושגה פשרה. שני הצדדים העדיפו שלא לתת לה פומבי. העירייה החרדית הסירה את החשש שלה, לאחר שהוועדה המחוזית המליצה לסגור את המחלף לתנועה בשבתות ובמועדי ישראל. כך נוצר מצב חסר תקדים במדינת ישראל: עורק תחבורתי ראשי ישותק על־פי צווי ההלכה. הנגידה הוגדרה כמו־נית, עד שיועבר מקרקעותקום בבניין ישיבה. אך הרבנים הוליסו לקבוע שבתות חוצה בשבת, ולבניין שאמורים למצוא לו מיקום חדש, מוסיפים בינתיים קומה נוספת.

יתכן שימצאו נהגים שיגידו: "נו, בסדר: לפחות שישה ימים בשבוע תזרום התנועה כסדרה". אלא שעד עכשיו התעוררה השכבה מן המרזח — גבעת־שמואל. "לא בא בחשבון", אמר ראש המועצה. "אם ייסגר המחלף בשבתות, תוסט התנועה הכבדה לתוך היישוב, וזה דווקא ביום המנוחה שלנו". כך אמר הגיש עתירה לבג"ץ. בית הדין הגבוה לצדק השתכנע מנימוקיה, והוציא צו־ביניים האוסר על מע"צ להתחיל בעבודות הבניה.

היריבות והתוצאות

מקרה יהצאדרופין לא בהכרח. לפני כשלוש שנים הפקיע משרד האוצר קרקעות שיאפשרו סלילת כביש עוקף בגדיה. [illegible] להקלה. אלפי משאיות, כבדות ומאות אוטובוסים, המשתמשים את מפעלי התעשיה והיישובים [illegible] מודדים את המהירות המוצעת בקטע זה של הכביש לקילומטרים בודדים בשעה — שלא להזכיר את הסכנות האורבות להולכי־רגל. במשך שלוש שנים התדיינו בעלי הקרקעות המופקעות על גובה הפיצוי. בימים אלה פסק בית המשפט את אשר פסק, אבל פקידי אגף התקציבים של משרד האוצר אינם מוכנים לפתוח את הקופה. "הם אמרו שאין כסף, ושמוטב לנו לוותר על הרעיון ולהחזיר את הקרקע לבעליה," סיפר השבוע מנכ"ל מע"צ, יהודה כהן.

ב־1976 אושרה תמ"א־3 — תוכנית מיתאר ארצית לכבישים. תמ"א־3 אמורה היתה לשמש בסיס לפיתוח עורקי תנועה בישראל כולה למשך עשור אחד. העשור הזה הסתיים לפני שנתיים, אך רק חלק מזערי של המתוכנן יצא מן הכוח אל הפועל. לא רק פרוייקטים יומרניים ומיוחדים כמו כביש מהיר מס' 6 לכיוון עזה בדרום, הכביש המהיר עד ראש הנקרה בצפון, נגנזו לתמיד. גם פיתוח דרכים חשובות בתוך הקו הירוק נותר כנייר עבודה. במקרה הטוב משמשת תוכנית המיתאר הארצית הנוכחית כלי־לית ולא מחייבת. תוכנית מלאה ומפורטת שתתחשב בצרכי התחבורה עד סוף המאה לפחות, לא נערכה מעולם. לעומת זאת יזם משרד התחבורה את הקמתה של ועדת תשתית, שעמלה משך זמן רב על הכנת "עבודת מטה". זו תרגמה את הצרכים השוטפים למונחים תקציביים, ניסתה לקבוע סולם עדיפויות. אלא שברגע של אמת, כאשר נגעו חברי ועדת התשתית בנושא הביצוע, התגלו ניגודי אינטרסים וחילוקי דעות קונספטואליים בין המשרדים המיוצגים בוועדה. וכל העבודה העצומה שהושקעה ב"עבודת המטה" היתה מלאכה לבטלה.

ביסוד הכשלון מונחת היריבות המסורתית בין משרד התחבורה ומשרד הבינוי. הראשון נותר עם האחריות המיניסטריאלית לנושא התעבורה (לרבות אחריות לתאונות הדרכים), ואילו משרד הבינוי שמר על כוחו כמוליס יחיד בשטח. העובדה שהיום קודמו ודור לדור נבנים עם אותה סיעה בממשלה, מונעת במידה רבה אפשרות של דיון פתוח ומוכר על צריכת הכוח של צד זה או אחר. לנושא רגיש זה מוקדש לכן פרק נפרד בסדרה. "יכולה הממשלה להחליט ככל העולה על רוחה, בסופו של דבר קובעים את העובדות בשטח אנשי אגף התקציבים באוצר, שר הבינוי והנהלת מע"צ", אומר בגילוי־לב המטפל על התעבורה במשרד התחבורה, פנחס בן־שאול, ומוסיף: "כך, למשל, המליצה הממשלה להגדיל בחמש השנים הקרובות את תקציבנו לתשתית הכבישים. ולמינהל הבטיחות במשימות אחת, אך בינתיים לא ראינו אפילו פרוטה שחוקה אחת".

באותה ישיבה, ב־2 בספטמבר 1987, בהחלטה שמספרה הסידורי 659, קבעו השרים עוד כלל חשוב. נאמר בה כי "הממשלה רושמת לפניה שיישמר היקף תקציב השנה הנוכחית '87־'88' בכל אחת מחמש השנים הבאות, זאת לצורך פיתוח תשתית תעבורתית ופתרון הכבישים המוגדרים כ'אדומים'..."

מתוך הדברים אפשר להתרשם כי לפנינו בשורת שיפור משמעותית. לאמיתו של דבר מבשרת ההחלטה את המשך ההידרדרות השערורייתית בכל הנושאים הקשורים בסלילה ובאחזקת הכבישים במדינת ישראל ובשטחים. כדי להבין את מלוא משמעותה, צריך לנתח את המהלכים שהביאו את רשת הכבישים למצב המסוכן את ישראל בתעתית העולם, המסוכן את פיתוח עורקי התעבורה במדינות המתוקנות.

במדרון תלול

"באיזו מדינה מודרנית ראית כביש מהיר מלא בורות ומהמורות", שואל מנכ"ל מע"צ. ראינו כבישים מהירים כאלה, כמובן, בישראל. קטעים של כביש חיפה־תל־אביב, סלולאים בפעם המי יודע כמה, מזכירים דרכים צדדיות במערב אירופה או באמריקה. כביש וארי עירון, כביש הסרגל לעפולה המשובב לצומת גולני, כביש המעפיל לראש־פינה ועוד רבים אחרים, המהווים צירים מרכזיים עמוסי תנועה של רכב פרטי ורכב כבד — אך הם בקושי ראויים לשימוש. בדרך מושב לכיש לקרית־גת שבבוה באותה חישוק, כאשר שקע הגלגל הקדמי של מכוניתנו בבור עמוק שנמעך באספלט. גם הכביש הראשי לאילת זועק לתיקונים.

אנשי מע"צ מעריכים שכדי להביא את רשת הכבישים הישראלים לרמה סבירה, דרושה השקעה התחלתית של 300 עד 400 מיליון דולר — ורק לאחר מכן ניתן להמשיך בטיפול שוטף. בעולם מקובל להקצות לתחזוקה כשני אחוזים מערך כל הרשת. במדינת ישראל יש 4,000 ק"מ כבישים. אילו סללנו אותם היום, היינו זקוקים להשקעה של 4 מיליארד דולר בקירוב. משתמע איפוא שאי־חוד ההשקעה האדירה של מאות המיליונים, דרושים מדי שנה עוד כ־80 מיליון דולר אך ורק לשמירת הדרכים במצב מתקבל על הדעת.

אבל תקציב מע"צ לאחזקה ולשיקום כבישים עמד אשתקד על 54 מיליון שקל. השנה הוקצו למטרה זו 40 מיליון שקל בלבד. התקציב הזה כולל טיפול בשוליים ובתעלות, הוצאות לשילוט, לתימרור, לתאורה ולשמירה על הניקיון. אין איפוא ספק כי החלטת הממשלה מס' 659 טומנת בחובה לא שיפור כי אם אסון במעט ודאי.

מתוך הספרות המקצועית ניתן ללמוד כי אחת ל־7 או 8 שנים חייבים להחליף את שכבת האספלט. מחיר החלפתו של קילומטר אחד של השכבה העליונה מגיע ל־70 אלף דולר. אך אם לא החלפה לפחות פעם בעשור, הכביש זקוק לשיקום — עולה ההוצאה עד 300־400 אלף דולר. ברור איפוא שהקימוץ בהקצאת משאבים לתחזוקה שוטפת, שכרו יוצא בהפסדו. הבעיה חמורה שבעתיים באקלים המזרח־תיכוני, המצטיין בהבדלי טמפרטורות גדולים בין עונת החורף והקיץ, דבר הגורם להתכווצות והתפשטות חילופית של הקרקע הנושאת, שעליה נסללו כבישים רבים מאוד.

אחת הסיבות העיקריות להתדרדרות מסוכנת במצב רשת הכבישים הבין־עירוניים רואה מנכ"ל מע"צ במדיניות, שמתוך מחשבה תחילה העניקה עדיפות מוחלטת לסלילת כבישים חדשים על־פני תחזוקת הקיימים. אמנם הכבישים הראשיים בגזרה המערבית מומנו בעבר מתקציבי משרד הביטחון, ולכן אין קושי רב לראות בכך גורם משמעותי להזנחת עורקי התחבורה בתוך תחומי הקו הירוק — אבל חלק מן הכבישים החדשים נסלל גם למצפים בגליל — כתוצאה מהחלטה פוליטית, ולא כלכלית. סלילת קילומטר של כביש בעל מסלול אחד ושני נתיבים, קשורה בהוצאה כוללת של כמיליון דולר. סלילת כביש באזור הררי עולה עוד 500 אלף דולר.

השנה עומדים לרשות מחלקת עבודות ציבוריות 95 מיליון שקל לפיתוח כבישים בין־עירוניים חדשים. למשרד התחבורה יש עוד כ־17 מיליון שנועדו ברובם להמשך העבודה בנתיבי איילון. יהודה כהן אומר שאם לא יתגשמו ציפיותיו האופטימיות ולא יורמו תקציבים נוספים לשיקום הרשת הקיימת, יציע לצמצם בצורה קיצונית את ההקצאות לסלילה, כדי להעביר את הכספים לתחזוקה. אך אפילו יוקצו כל המשאבים לתחזוקה ולשיקום בלבד, תהיה זו אך טיפה קטנה אחת בים של צרכים, [illegible] ההשקעה הכוללת בתשתית הדרכים על 471 דולר לרכב. ב־1986 ירדה ההשקעה ל־39 דולר לרכב. לפני עשרים שנה נעו בכבישי הארץ כ־200 אלף כלי־רכב — היום מתקרב מספרם למיליון.

(הכתבה הבאה ביום ו' הבא)

אבן־דרך של פיגור

אגף הכלכלה התכנון במשרד התחבורה הכין נתונים המלמדים על מידת הפיגור במדינת ישראל.

	[illegible] (במיליונים)	[illegible] של כביש	[illegible] (במיליוני דולר)
ישראל	4.2	90	84
דנמרק	5.1	14	1,400
צרפת	54.7	27	11,256
גרמניה	61.4	32	9,860
בריטניה	56.6	34	5,860
ארה"ב	234	12	156,578

אדמוניות החורש פרחו השנה

מאת דני רבינוביץ

בית ג'ן, שנה לפרוץ העימות עם רשות שמורות הטבע. מסמך הכניעה של פרס ונחמקין לא עמד במבחן בג"ץ. שפיק אסעד מפוכח יותר, נותן עוד ארכה קצרה

אביב 1988 היה שקט. האדמוניות נשמו לרווחה. לראשונה מזה כמה שנים אין איש מתנכל לתלוש אותן, או לשרוף. או להעדרים מכשולים על דרך מי שבא לראות אותם בגחלים הוורודים מעטרה מפרשת המים בין פסגות הר מירון. "זה בגלל", מתוודה שפיק אסעד, ראש מועצת הכפר הדרוזי בית־ג'ן, "השנה לא נגעו בפרחים. ואל תדאג. אם מישהו היה נוגע כבר כל העולם היה שומע".

אביב 1988 היה שקט מפני שאביב 1987 סער: שביתת בת ארבעה חודשים, שבה היה הכפר הדרוזי סגור ומסוגר. ובתי הספר מושבתים; התגוללות צעירים בשטח השמורה; תקיפת פקחי רשות שמורות הטבע; בריתות ושריפות. השחתת ציוד ורכב. עימות חזיתי: הדרוזים טוענים שהשמורה הולכת וחונקת אותם. שבגללה אין הכפר יכול להפשיר שטחים לבניה ושבעלי קרקעות חקלאיות בשמורה אינם יכולים לעבד את אדמתם בגלל חוקי השמורה הקשוחים ואכיפתם בידי פקחי רשות שמורות הטבע. המדינה, המיוצגת במחלוקת הזו בידי רשות שמורות הטבע, טוענת כי השמורה הייחודית — הגדולה בין שמורות החורש הים־תיכוני בעולם — חשובה לכלל הציבור, ופגיעתה בחקלאים מינימלית.

לקראת הקיץ שעבר התחילה השביתה להניב פירות. השר משה ארנס תושאי כליו, האחרים שר החקלאות אריה נחמקין ואפילו שמעון פרס נחלצו סוף סוף לעזרת בית־ג'ן. תיאומים תואמו וסיכומים סוכמו, ובלבד שתתקרר דעת ראש המועצה הבלתי מתפשר, לשעבר רב"כ בצה"ל. באופן חריג ומקורי דובר על תקנות מיוחדות שיתקין שר החקלאות — הממונה גם על רשות שמורות הטבע — כדי שאנשי בית־ג'ן, שבבעלותם חלקות בלב שמורת הר מירון, יוכלו לעבדן בצורה חופשית יותר, כאילו לא היו כלל בתוך שמורת טבע.

אנשי רשות שמורות הטבע לא אהבו את הפתרון, שעלול היה לפתוח, אם יתגשם, פרצת ענק בחוק שמורות הטבע: שטחים בשמורות נוספות ברחבי הארץ עלולים להפוך בתוקף הפתרון הזה משבע עובר לסוחר במשוקי ה"תן וקח" ו"שמור לי ואשמור לך" הנצחיים המתנהלים דרך קבע בין פוליטיקאים לקבוצות הלחץ.

אך מילבוד: מאחר ויוזם הפתרון היה שר החקלאות, ורשות שמורות הטבע כפופה לשר החקלאות. הרי ידי הרשות כבולות. כאן נכנסה לתמונה החברה להגנת הטבע — אגודה וולונטרית עצמאית, שזכות העמידה שלה בבג"ץ אינה מוטלת בספק. החברה הגישה בג"ץ, ועד מהרה התברר בפרקליטות המדינה, כי שנקראה להגן על משרד החקלאות ועל רשות שמורות הטבע בבג"ץ, שרעיונו של נחמקין, אודות התקנות המיוחדות — רעיון שבגללו הסכים שפיק אסעד להסיר את המצור מעל הכפר — אינו בר־הגנה בבג"ץ. היה ברור שהחברה להגנת הטבע אומרת דבר נכון: כל עניין התקנות סותר סתירה בוטה את חוק שמורות הטבע ואת הגדרותיו. לא היה מי שיגן על משרד החקלאות בבג"ץ.

"היום", אומר שפיק אסעד, "אני מרגיש מאוכזב, ואפילו מרומה על־ידי פרס ונחמקין. לא, אני לא מקבל את הגירסה שהם התכוונו באמת לעזור, ורק אחר־כך צצו הבעיות שמנעו את ביצוע הסיכומים. הם היו צריכים לדעת מראש מה מעשי ומה סביר ומה לא, ולפי זה להבטיח הבטחות".

תגובת שר החקלאות אריה נחמקין: א. הבג"ץ שהגישה החברה להגנת הטבע, שאינה בשליטת שר החקלאות ולא במסגרת אחריותו, מנעה מן השר להוציא אל הפועל את הצעותיו על כל מרכיביהן. חלק מההצעות שהגשת הבג"ץ אינה מונעת — מתבצע. ב. הצעות שר החקלאות היו כל־כך מרחיקות לכת לטובת הכפר בית ג'ן, שהיועץ המשפטי מתקשה להגן על השר בפני הבג"ץ. ג. אני ממליץ לתושבי בית ג'ן להמשיך במשא־ומתן שלו שותפים הכפר, מגישי הבג"ץ ומשרד החקלאות — כדי למנוע מהם צרות בעתיד.

בדצמבר 1987, בפגישה שנערכה בפרקליטות המדינה בנוכחות אנשי משרד החקלאות, רשות שמורות הטבע, משרד החקלאות ונציגי בית־ג'ן, קם שפיק אסעד ואמר: "אני אומר עכשיו דברים ברורים, ואם אתם רוצים, אתם יכולים לעצור אותי עכשיו. אבל אם אתם חושבים שהבג"ץ זה סוף פסוק — אתם טועים. בג"ץ יכול להוציא צו נגדנו. אבל אנחנו לא נזוז אפילו סנטימטר. אז יותר טוב שתשבו ותחשבו איך לפתור את הבעיה ולהיות ביחד. השמורה והכפר".

שמיעת הדברים הללו מאיש שזה עתה הנהיג ביד רמה שביתה עקשנית — הספיקה. המסר הובן. ובמקום לחזור למשבצת הראשונה, שבה כולם כועסים על כולם, ויש שביתות ואלימות ונזקים לשמורה, הוחלט להיכנס, בחסות בית־הדין הגבוה לצדק, למשא ומתן מפורט על גודל השטחים בשמורה, ולהגיע לפשרה מקובלת על שני הצדדים. תוצאות המשא ומתן, שינוהל מחוץ לכותלי בית המשפט, על מפות ובהגדרות משפטיות ברורות, בתיווך עורכי דין ואנשי שטח משני הצדדים, יובאו בפני בג"ץ, שיאשרו ויתן לו תוקף של פסק דין.

"זה בעצם מה שקרה מאז הקיץ שעבר", מסביר מודי אורון, מנהל אזור הצפון של רשות שמורות הטבע. בית־ג'ן לקח צוות של עורכי דין, חלקם מהכפר, חלקם יהודים מתל־אביב; בתקופות פגישות של ספת מלט לליבון עניינים עם אנשי הטבע, פגישות שהתבססו על סקר מדוקדק ומפורט של כל החלקות הפרטיות שבשמורה, שנעשה בשנה החולפת. לכל דיון באים עם רעיונות קונקרטיים: אנשים שמחזיקים חלקות באזורי חורש טבעי, שהם עבור השמורה "יהרג ובל יעבור", מקבלים הצעות אישיות לחילופי קרקעות, ויש כבר מספר של חקלאים מבית־ג'ן שבאים לסגור עניין.

האיש של החברה להגנת הטבע בפרשה כעת הוא יואב שגיא. שגיא, מזכיר החברה עד לפני שנתיים וחצי היה זה שהקים את בית־ספר שדה הר מירון, קרוב לפיסגת ההר ב־1961. היכרותו עם השטח, עם הכפר, ועם בעיותיו היא מעמיקה ויסודית.

"הבעיה כעת" אומר שגיא, "זה לא הבג"ץ או מי ינצח בו, אלא מציאת נוסחה שתענה על צרכי הכפר — שאותם אני רואה כצרכים אמיתיים ותובעים — ולא תפגע גם בשמירת הטבע. נוצר עכשיו מצב חדש שבו אנחנו מתוך הבנה שבלי פתרון בעיות בית ג'ן לא יוכל להיות פתרון מלא בהר־מירון, משתדלים למען האינטרסים של הכפר אצל גורמים ממשלתיים. הכפר לא כל־כך מודע לזה, אבל זה מה שאנו עושים". החברה להגנת הטבע, מציינים, הסכימה כבר פעמיים לדחייה של שמיעת הבג"ץ, מתוך ניסיון למצות את המשא־ומתן הנוכחי ולהגיע לפשרה.

הפעילות לקראת הפשרה המשפטית הולכת כבר זמן עם שיתוף פעולה מעשי בשטח, בצורה שכשנה שעברה אפשר היה רק לחלום עליה. רשות שמורות הטבע עזרה לכפר בית ג'ן בגיוס כספים וביצוע עבודות כביש הגישה של הכפר, כבר עושים שימוש מדי שנה מאות — אולי אלפים — מכוניות של מטיילים. "כללית", מוסיף אורון, "לנו יש אינטרס לשיתוף פעולה מלא בכל האפשר עם בית־ג'ן. אנחנו רואים במצב בשמורת הר מירון דגם למה שמכונה בפי המדענים "שמורה ביוספרית" — שמורה שבה מתקיימות גם קהילות אנושיות המשתלבות בה. אנחנו מעוניינים שהשמורה תהפוך משען כלכלי תיירותי לכפר, ומאמינים בשיתוף הפעולה הזה".

שפיק אסעד יוצא מהעימות המתמשך הזה אדם מפוכח יותר. שנוטה פחות מאי־פעם להאמין לפוליטיקאים מירושלים. שרי המערך אכזבו אותו כי הבטיחו סיכום שאי אפשר לבצעו. שרי הליכוד אכזבו אותו. כשקיבל את הצעת שרי המערך שנראתה לו בזמנו טובה ומתאימה עבור הכפר, יצא עליו הקצף בחוזות. "כתבו הרבה נפגעתי מאוד. אם אנשי המפלגה שלי לא עומדים לימיני כשאני במצב קשה, אלא יוצאים נגדי, אז למה לי להיות במפלגה הזו בשביל להצביע?"

אסעד סוף הגליש אם לנסות להשתלב ברשימה זו או אחרת לכנסת לקראת הקיץ. הוא מתרכז בפעילות מקומית. בשבת האחרונה של אפריל יצא בראש מאתיים מתנדבים לפיקניק המוני. עם כיבוד על האש ודבקות תגיות חליל מסורתי ורמקולים על ג'יפ. אל חירבת זבד שבלב השמורה, מעין חזרה אל האדמה "כל השנים הנוף וההדרים כאן היו מובנים מאליהם, ולא שמנו לב אליהם", הוא אומר. "עכשיו, בגלל המאבק, אנחנו התחלנו לראות את הטבע בעיניים אחרות. אנחנו, כמה משפחות, מתכננים עכשיו לצאת ככה לטבע כל שבועיים שלושה". יצויין רק כי היציאה לא היתה פיקניקית בלבד. בהדרי אותה שבת נשא אסעד נאום ובו העלה את בשמות הפקעת קרקעות הכפר ליד ראש פינה בידי המדינה בשנות החמישים, וציין לשבח את משפחות [illegible] באדמות חרבת זבד כל השנים הללו, למרות הגבלות השמורה. "צמוד" בנוסח דרוזי.

שפיק אסעד נמצא עתה בעמדת המתנה. "אני ממתין עד יוני", הוא אומר, "כדי לראות אם הפשרה המיוחלת עם אנשי הטבע מתגבשת. אם עד יוני לא נפתור את כל הבעיות על הצד הטוב ביותר ולשביעות רצוננו. האנשים עדיין יהיו במצב שאינם יכולים לעבד את אדמתם, אז נחזור לפעול בדרך הקשה".

הכל נשאר במשפחה

מאת נחמיה שטרסלר ואריה לביא

בעיקבות פירסום העיסקה הסיבובית, מנסה שבח אופיר להחזיר את הגלגל אחורנית • כבר מחר, בניו־יורק, תנסה כור למכור את חלקה בחברת משקיעי ישראל לאמפל, חברה בת של בנק הפועלים. כך יוגשם גם חלומו של יעקב לוינסון

מחר ממריאים בני גאון, המנכ"ל הטרי של כור, ושבח אופיר, החשב הראשי של החברה, לניו־יורק, כדי לבדוק את פרשת חברת משקיעי ישראל, לנסות ולגייס כסף עבור כור וגם לנסות ולמכור את משקיעי ישראל לאמפל.

זה גלגול נוסף בגלגולים הרבים שעברה עד כה חברת משקיעי ישראל. ההתחלה היתה ב־1953, ובהרבה התגלות אחרת היא נראתה מבטיחה. יהודי אמריקה ישקיעו בהקמת חברה שתשקיע בתעשיות יסוד בישראל, תחזק את מעמדה הכלכלי של ישראל ויהודי אמריקה גם יהנו מדיווידנדים.

היוזם היה סם רוטברג, מאנשי העסקים היהודים הבולטים בארצות הברית, שהיה גם יו"ר המגבית. רוטברג צירף אליו מיספר אנשי עסקים בולטים נוספים, כמו יוליאן ויניצקי מניו־יורק, לו בריאר מלוס־אנג'לס וויקטור קארטר.

הרעיון הבסיסי היה קוסם: כל איש עסקים ישקיע כרצונו ויקבל מניות בתמורה. כך הצטרפו לחברה כ־4000 משקיעים, רובם קטנים. החברה נרשמה למיסחר בבורסה שמעל לדלפק והקפידה לשלם בתחילה דרכה דיווידנדים ביספר פעמים בשנה ולעדכן את המשקיעים לגבי מצב השקעותיהם בישראל.

הכבה גם תבנית השקעות: 15 אחת מההשקעות יהיו במיפעלים שהממשלה שותפה בהם, והיתר בהשקעות לפי בחירת הקבוצה. אך הענפים נקבעו מראש: מזון, כימיה, בתי קירור, תעשיית הקרח והתחבורה. אף ניקבע עקרון שבשום מיקרה לא יוכשו יותר ממחצית המניות של חברה כלשהי. על מנת לפזר את הסיכון. כאשר בוחנים את סל ההשקעות של החברה, באף נקודת זמן לא התקרבה החברה למימוש התוכנית.

כבר בתחילת הדרך התעוררה שערורייה, למנכ"ל החברה ולנציג המשקיעים מונה שמעון הורן, פקיד ממשלתי ששימש בתחילת דרכו כיועץ במישרד האוצר ומאוחר יותר כמנהל רשות ההשקעות בארצות הברית. לפתע התברר שפקיד ממשלתי ישראלי מונה למנכ"ל החברה. [illegible] שבעת ששימש בתפקיד באוצר, עסק במו"מ של מניות חברת ישרים לסם רוטברג. זה גמל לו במינוי אותו למנכ"ל. לוי אשכול הכחיש אז את הטענה.

את השקעות הראשונות של החברה היתה רכישת מניות ממיפעל בגד עוד. לאחר כמה שנים הגיע המיפעל לסף פשיטת רגל ונרכש על ידי קבוצת פולגת. השקעות אחרות היו בשגר, בבנק טפחות, בסוכנות של חברת הטרקטורים קאטרפילר, בג'רוזלם פוסט, במשכית, בסוכנות הספרים ברונפמן, בפרוטוקאס, בביתן דיסנגוף, בחברת אשדוד שבשליטת עובד בן עמי ומיפעל פלאגד לייצור קרטון.

פרט לכך היתה שורה של השקעות פיננסיות, ובכלל זה חבילה של מניות בחברת פ.י.בי., בעלת הבנק הבינלאומי הראשון, מניות בבנק איגוד ואף בבנק לאומי. הם ניסו לרכוש גם את בנק הספנות, אך העיסקה לא יצאה אל הפועל. השקעה נוספת שנעשתה בבנק מזרחי־ישראל שפעל בארץ בשנות ה־70, הניבה הפסדים ודרשה להפרית היחסים בין בעלי המניות לבין סם רוטברג.

בשנות ה־70 התנהל מאבק חריף בין קבוצת כלל לבין משקיעי ישראל על רכישת השליטה בחברה המרכזית שהיתה אחת מחברות ההשקעות הגדולות באותה עת. אהרן דובית, מנכ"ל כלל, התערב אצל פנחס ספיר ונעלה מאיר והפעיל את מלוא השפעתו כדי שכלל תרכוש את החברה המרכזית. דובית ניצח במרוץ והחברה המרכזית נרכשה על ידי קבוצת כלל. משקיעי ישראל נישארו מאחור.

זה היה גם האות לתחילת דעיכתה של משקיעי ישראל. באותה עת צמצם סם רוטברג את פעילותו בחברה, כך ששמעון הורן עשה בחברה ככל אשר על ליבו. הדבר הביא לפרישתם של משקיעים רבים מהקבוצה ובכלל זה פרישה של אחד המייסדים, ויקטור קארטר, בראשית 1979.

גם המייסד השני, ויניצקי, הפסיק לגלות עניין בחברה. ובין רוטברג לשמעון הורן התגלו חילוקי דעות. כך שנישקלו דרכים למצוא פתרון לחברה. בין היתר התנהל מו"מ מפורש במטרה להביא למיזוג בין משקיעי ישראל לבין חברה לישראל. אפילו סוכם שהבנין אריסון ה־שילה, שהיה באותה עת יו"ר החברה לישראל, ישמש יו"ר החברה המשותפת, סם רוטברג יהיה סגנו והמנכ"ל יהיה חיים שטסל, שעמד אז בראש החברה לישראל. אך לאחר שחילקו את עור הדוב התגלו חילוקי דעות שלא איפשרו להוציא את העיסקה אל הפועל. וכך קרה שבסוף שנות ה־70 החלה החברה לממש שורה של השקעות — לא תמיד ברווח — וצמצמה מאוד את פעילותה.

באותה תקופה החל יעקב לוינסון המנוח, שעמד בראש בנק הפועלים, לגלות עניין בחברה. לוינסון רצה במשקיעי ישראל עבור חברת אמפל שבשליטת בנק הפועלים, שהיתה בת טיפוחיו. אך לבסוף החליט החברה העובדים שכור תרכוש מחצית מהמניות של "משקיעי ישראל".

עם העברת השליטה, פרש שמעון הורן מהחברה. הוא ידע שלא יוכל לישגות במיסגרת הקבוצה הסתדרותית. מתבאים שבהמה מהם קודם לכן, הורן, המתגורר כעת בכפר שמריהו, השכיל להגיע להסכם פרישה מפנק קיצאה, שפרטיו המלאים לא התפרסמו עד היום. חלק מהסכם הפרישה היה העברת משכית וסוכנות ברונפמן אליו. לפני כשנה. פשטה סוכנות ברונפמן את הרגל, ונכסיה הועברו לסטימצקי.

הגלגול הנוסף הקשור בחברה פורסם השבוע. שמעון מוסקוביץ, בעליו של וינטר בנק בווינה, רכש בדצמבר אשתקד ממשקיעי ישראל 60% מהג'רוזלם פוסט, ו־3.4% מ"גשר" תמורת שלושה מיליון דולר. המכירה עצמה אינה צריכה להפתיע. זה כשנה מנסה כור למכור נכסים, כדי להקטין במשהו את חובה לבנק הפועלים. חוב המעיק על כור, וגם מדיר שינה מעיניו של עמירם סיוון, מנכ"ל בנק הפועלים, כי עם חוב גדול כל־כך, הבעיה מתחילה להיות גם של הבנק. במסגרת מאמצי המימוש, חיפשה כור קונים לחלקה (49%) בחברת משקיעי ישראל.

מה יש כיום באותה חברה — מדובר בחברת השקעות בעלת רכוש של כ־50 מיליון דולר. חלק גדול מהסכום, 32 מיליון, מושקע בפקדונות לזמן קצוב, כלומר זה למעשה מזומן בקופה. חלק אחר, 18 מיליון, מושקע בחברות ישראליות.

היכן מושקעים 18 המיליונים? — ב־פי.בי. במלוות של ממשלת ישראל, בהלוואות לה"ב שפירא, בחברת כלל, בדיסקונט, בסוכנות קאטרפילר, וקצת בניכוי ולא ביידי באשדוד.

כור ראתה את 32 מיליון הדולר במזומן ועיניה כלות, כי הזקוקותה למזומנים היא צורך ידוע. עקב הפסדיה. אך כור לא היתה יכולה לקבל הלוואה ממשקיעי ישראל, כי זו פעולה אסורה על בעל עניין. המסקנה היחידה היתה למכור.

הנתון העצוב לגבי משקיעי ישראל הוא שאחוז הרווח של החברה ביחס לסך נכסיה הלך וירד באופן עקבי לאורך השנים:

1983 — 6.7%	1986 — 4.9%
1984 — 6.1%	1987 — 4.3%
1985 — 5.0%	

עבור חבילת המניות שלה במשקיעי ישראל, 49%, דרשה כור 27 מיליון דולר, אך לפתע הודיעה כור שהיא מוכרת את חלקה בחברה — אך ללא שני נכסים: ג'רוזלם פוסט וגשר. למה דווקא שני נכסים אלה?

מפלגת העבודה, באמצעות חברת העובדים, שלטה זה שנים בג'רוזלם פוסט — ואיזו מפלגה בהדיעת תסכים לוותר על עתון? לכן רצו באמצעות עיסקה סיבובית להחזיר את העיתון לחיקה החם של ההסתדרות. בנוגע לגשר יש חלוקה היסטורית בבעלות בדרך של "פיפטי־פיפטי" בין כור לבין כלל, וכור רצתה להמשיך ולשמור על חלקה בתרנגולת הזהב הקרויה גשר.

חיפשו וחיפשו קונה לשתי החבילות המניות, שאיתו יהיה נוח לעשות עיסקה סיבובית, עד ששבח אופיר, החשב של כור, שהוא גם חבר במועצת המנהלים של משקיעי ישראל מצא קונה אותו הוא מכיר זמן רב מעסקאות משותפות שבצעו בעבר, את שמעון מוסקוביץ, הבעלים של וינטר־בנק — הבנק המשפחתי הגדול ביותר באוסטריה.

מוסקוביץ ידוע היטב בישראל כנותן אשראי לטווח קצר למימון יבוא מישראל ולמטרות אחרות. יש לו בת המתגוררת בירושלים ובן בשם תומס העובד בבנק בווינה — אך מה פתאום שהוא ישקיע לטווח ארוך בחברות ישראליות?

בבוקר בו פירסם "הארץ", את הסיפור, בוקר יום ג' השבוע, צלצל מוסקוביץ בזעם לכור. "כך אתם שומרים על סודיות? הפרסום הזה פוגע במוניטין שלי", צעק. הוא לא הבין שהאחראים שרצו בפרסום הפרשה הם דווקא אנשי כור.

מה אומר החוק האמריקאי במקרה זה? החוק אומר שאסור לבעלי עניין (במקרה זה כור וחברת העובדים), לעשות עסקה כלשהי עם משקיעי ישראל בלי אישור מראש של הרשות לני"ע האמריקאית. בעיה שניה היא עצם המחיר בו נעשתה העיסקה. האם 2.1 מיליון דולר עבור החבילה של "גשר" ו־0.9 מיליון דולר עבור 60% מה"ג'רוזלם פוסט" הם מחירים הוגנים? יוסי רובינשטיין, המנכ"ל בפועל של משקיעי ישראל, אומר שכן. משקיעים אחרים בחברה אומרים "סידור אחוזי".

פרשה נוספת היא ההלוואה שניתנה להר"ב שפירא. במאזן לדצמבר 1987 מופיעה הלוואה לפרעון באוגוסט, שניתנה לחברת גלגלים שבבעלות חבר־הכנסת אברהם שפירא. ההלוואה היא על סך מיליון דולר, בריבית של 12%. בפברואר השנה קיבל שפירא לפתע עוד הלוואה בסך 5.3 מיליון דולר בריבית דומה. חלקה 2.3 מיליון לטווח ארוך של 3.5 שנים, וחלקה בסך שלושה מיליון דולר לטווח קצר, לפרעון בדצמבר 1988.

בכור וגם במשקיעי ישראל אומרים שאין כל בעיה עם ההלוואה, כי היא ניתנה על בסיס עסקי, אף אברהם שפירא עצמו אמר השבוע שאין פסול בכך שקיבל הלוואה. הרי הוא נתן לכור סחר את הזכות לשווק את שטיחי כרמל בארצות הברית. שפירא לא הבין שבדרך אלו הוא מפליל את כור עקב האיסור לבצע עסקאות עם בעלי עניין.

היום, בעיקבות פירסום העיסקה הסיבובית, מנסה שבח אופיר להחזיר את הגלגל אחורנית, כלומר לבוא למוסקוביץ שלמעשה העיסקה עם וינטר־בנק לא הושלמה עדיין, ולכן ניתן להחזיר את המניות של הג'רוזלם־פוסט וגשר למשקיעי ישראל.

כבר מחר, בניו־יורק, תנסה כור למכור את חלקה במשקיעי ישראל תמורת 25 מיליון דולר. המועמדת הפוטנציאלית לקנייה היא אמפל, חברה בת של בנק הפועלים, כך שהכל ישאר במשפחה, וגם חלומו של לוינסון יוגשם.

אתה מחפש נתונים מעשיים?

אינפורמרקטינג - דמוגרפיה עיסקית ומידע שיווקי בע"מ שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 פקס: 268020.

מאגרי מידע, מחקרי שוק, חקר רשימות, נתונים לביצוע

مكذا من الأصل

בנים ואבות

מאת אולריך גריינר
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

המאבק התמידי בין דור הבנים לדור האבות מקבל משמעות קשה במיוחד כשמדובר בילדיהם של הנאצים, המנסים להתמודד עם פשעי ההורים

אין דבר חסר סיכויים יותר מאשר מלחמת בנים באבותיהם. שכן ה אבות הולכים לעולמם, הבנים הופ־כים אבות. בכל שלעימות בין הדורות שורשים עמוקים בטבע האדם, נודע להורה המתמדת אופי של קללה הרובצת על כל הדורות. ואולם בכל תקופה נושא העימות אופי שונה, וכל דור חווה אותו בצורה אחרת.

"אביך הוא בחור טוב", אומר הסטודנט בזארוב לחברו ברומן "אבות ובנים" של טורגנייב (1862). "אולם הוא בשל למחסן הגרוטאות. זמנו עבר". בזארוב הוא נציג הדור האנטי־אוטוריטארי. טורגנייב מ־כנה אותו "ניהיליסט". "ניהיליסט הוא אדם שאינו סר למשמעת כלשהי". בהגדרתו. בסוף הסיפור מת בזארוב — לפני האבות.

כל דורות הבנים — ואין זה משנה אם הם חדורי הכרה עצמית ומת־נשאים, או חלשים ושקועים בחד־מים עצמיים — סבורים, כי הם מנה־לים מאבק יחיד במינו ובעל משמעות מיוחדת בתולדות. הדברים נכונים גם לגבי דור הבנים שנולד בגרמניה בתקופת מלחמת העולם השניה או זמן קצר לאחריה. אלא שלקונפליקט שלהם אין אח ורע. שהרי ההורים עשו דברים שבני־אדם אחרים בעולם לא עשו לפניהם: הם עסקו ביעילות מודרנית ובשיטתיות בהשמדת עם שלם.

קונפליקט הדורות, שאותו חווים בניהם של פושעי אושוויץ, היה בימים כך באמת יחיד במינו. לאבות אלה לא היה רק הכוח להפוך יבשת שלמה לעפר ואפר, לרצוח מיליוני בני־אדם ולהביא אסון על מיליונים אחרים, להרוס תרבות שלמה ולהב־יא לחורבן האפוקליפטי. אלא שבנוסף לכל אלה היה להם הכוח — המדהים אולי יותר — לפנות את ההריסות, לבנות בתים, בתי־חרושת ובתי־ספר חדשים, להקים משפחות, לחנך ילדים במסגרת המוסרית וה־תרבותית הישנה. כל זאת כאילו דבר לא התרחש, וכאילו מה שקרה אינו נוגע להם כלל אלא למישהו אחר לגמרי. כוח זה עורר השתאות, הוא השתייך גם לעולם הרפאים, ועל כן דובר על נס. ואולם לא היה כאן כל נס — היו זכרונות [illegible] מאידך. השי־לוב של השתיים נותן את הכוח לעשות — ומה שאנשים שהיו מוסרים לעצמם דין וחשבון על מעשיהם, לא היו מסוגלים לעשות. היו מי שבאמת ובתמים ביקשו התחדשות. והיו סופרים שנתנו לרצון זה ביטוי: מבורכרט וקפן ועד בל, גראס, לנץ, [illegible] ואחרים. היו אלה סופרי הספרים שקמו בגרמניה אחרי המלחמה, שהפנו את השלמה הנעלה של הד־לום. אך לכרונה העבר הם נותרו במיעוט: הרוב הצליח, במאמץ קטן, לנקות את מצפונו.

הגרמנים, כך למדנו בבית־הספר, נפלו בדרך לא מובנת קורבנות לפושע מטורף ולעוזריו. הדבר בנאציזם כאילו היה אסון טבע שנחת על האומה הגרמנית. כך שוכ־תבה ההיסטוריה שלנו, וכך למדנו אותה לבחינות הבגרות. וכיצד אפשר לריב עם אב שניצל בשן ועין מסופה כה אכזרית?

"זה הדור שלי, דור הגרוטאות, חסר שקט וחושש ממלחמה. תוצאה של "דפיקות הפחות"; בימיה הרא־שונים של מלחמת העולם השניה, לפני שהגבר יוצא למלחמה, הוא ממהר ועושה ילד לאשתו — "אני פה רק משום שהיתה מלחמה" — ומה הסיכויים להיות ילדותו ובחורותו? שום דבר מחוץ להתנצלות על עצם קיומו — "סליחה שנולדתי" — וכיצד נראות שנותיו הראשונות? מה הוא מעמדו של ילד כזה? רגשות־אשם על עצם קיומו, רגשות־אשם על שנהג כך או אחרת. שום דבר מחוץ לרגשות־אשם. וחסר מקום, חיים בחדרים השכורים, התחשבות בלתי פוסקת בבעל הבית, במשכיר, בחו־תנים. פחד מפני אובדן הבית, איומי הפצצות, הפצצות, רסיסי זכוכית מהחלונות השבורים. מעט אחר־כך, מקלטים בעומק האדמה, קירות בטון, טנקים בוערים נופלים מהשמ־ים, שברי פלדה נופלים מהאוויר, גוויות. — וכשהכל נגמר?

"אווירה דחוסה של רגשי־אשם קולקטיביים. עתה מתעצמים מחוות האימים. אלפי יהודים שהובלו למשרפות, עצמות שבורות, גוויות — דברים כאלה לא חווה שום דור אחר בגרמניה. גרמניה השבורה... האם אתה מסוגל להבין באיזו אווירה גדלנו, כל אחד על־פי נ־סיונו המיוחד, ומה היו הגורמים שעיצבו את תפישת העולם שלנו?

"הרי לא נהרסו רק בניינים. הרי לא מדובר רק בהרוגי המלחמה. גוף אינטלקטואלי שלם מת, ועד כמה שהדבר נשמע פרודוקטיבי, הוא קיבל מכת־מוות נוספת ודווקא על־ידי תהליך הבניה הפראי שאחרי המלחמה".

דברים אלה כתב ב־21 בדצמבר 1971 בספרו "טופי רומא", הסופר רולף דיטר ברינקמן, שנולד ב־1940 ומת ב־1975.

ומה עוד עבר עלינו, מה עוד ציפה לנו?

"ההתקוממות היא נגד מי שהפכו אותי לחזיר. אין זו שינאה עיוורת. אין כאן כמיהה לחזור לנירוונה של־פני הלידה. אלא מרד נגד 20 השנים בבית ההורים, נגד האב, נגד המניפו־לציה, הולכת השולל, נגד בזבוז הנעורים והתקווה, שעתה הבנתי שהם דברים חד־פעמיים שלא ישובו עוד. איני יודע מתי התחלתי להבחין בדברים תוך כדי הירהורים. אבל עכשיו אני יודע שהגיע אור היום, וזו היא עת ההתבגרות, שכן ממני, ומכל בני דורי, נגזלו החלומות, האהבה, הרוח ושמחת החיים..."

דברים אלה כתב ב־27.8.69 ביו־מן "המסע" הסופר ברנוורד וספר, שנולד ב־1938 ומת ב־1971.

ומה התרחש לאחר מכן? "לא בקרוב אשוב לגרמניה", [illegible] גרמניה, אתה שומע כמה זה צורם? גרמניה, כמה גמול תקווה, כמה נוקשה", כך כתב ב־1979 הסופר ניקולס בורן ברומן "הזיוף". בורן נולד ב־1937 ומת ב־1979.

הנטיה לבכי ולדיכאון אינה רחוקה מהבנים החלשים, ומי לא הפך חלש נוכח הפנים האיומים של האבות? רבים מהבנים כלל לא רצו להפוך לאבות, או שלא יכלו. כמה מהם כבר מתים. לא רק בורן, וספר וברינקמן, אלא גם האנס יורגן קראהל, רודי דוצ'קה ואחרים, שאיש אינו מכירם עוד. ואסור לשכוח את אולריקה מיינהוף, גודרון אנסלין, אנדריאס באדר, יאן־קארל ראספה: גם הם שייכים לדור שעליו מדובר כאן — דור של "פושעים וקורבנות".

מרגרטה פון־טרוטה, בסרטה "עת העופרת", מספרת על שתי אחיות שגדלו בבית כומר פרוטסטנטי, אשר חזו בסרטים תיעודיים מתקופת הנאצים. הן חזו בהררי הגוויות של היהודים שנרצחו. הן לא תופסות. פתאום מתחוור להן כי הפשעים של הנאציונאל־סוציאליזם הגיעו למימדים כאלה שאינם נת־פשים כלל בתודעה. לאחת משתי האחיות קראו גודרון אנסלין. ידוע מה עלה בגורלה: זריקת פצצות על אותם אבות ואמהות היא תגובה היסטרית־נעלה ומובנת כאחת. גם זו היא תופעה של חולשה.

ואולם דור הילדים שנולדו במלחמה ואחריה לא היה רק חלש, אם כי הוא עצמו נטה לטפח מיתוס זה. לא היה זה רק הדור הראשון, ילדי הפושעים, שחווה את אושוויץ כטראומה. אלא היה זה גם הדור הראשון שתבע הסברים מן האבות, וסירב להסתפק בתירוצים בלבד. היה זה הדור שחייב עריכת ויכוח על הפאשיזם. ואם מקיימים בשבועות אלה את ימי השנה של תנועת הסטודנטים מ־1968 כימי זיכרון לאומיים לגיבורים כמו רודי דוצ'קה — כאילו 20 שנה מאז 1968 הם די זמן כדי להפוך "עבר" שיש להתגונן — ואם באמת אי־אפשר לשתוק יותר, יש צורך גם לדבר על הקונפ־ליקט בין ההורים והבנים, שראשיתו בפאשיזם. הקונפליקט אינו מצטמצם בשאלה "היכן היית, אבא?"; הוא מתנהל בבסיס באווירה של מאכס הורקהיימר, ההוגה היהודי מפרנק־פורט: "מי שאינו רוצה לדבר על הקפיטליזם, שלא ידבר על הפאשיזם"; מימרה שבימי מרד הסטודנ־טים נכתבה על כל קירות הבתים.

הורקהיימר, שהקים את המכון של פרנקפורט למחקר חברתי, עזב ב־1933 את גרמניה והיגר לניו־יורק. ב־1949 חזר לגרמניה. כתביו המפורסמים, כ"ביקורת התבונה האי־נסטרומנטלית" ו"הדיאלקטיקה של ההשכלה" (יחד עם תיאודור אדורנו) פורסמו בשנות ה־30 וה־40 באמ־ריקה. רק בסוף שנות ה־60 הם יצאו לאור בשפה הגרמנית.

אז התברר את מה בדיוק כינו ההורים הנאציונאל־סוציאליזם מ־שום שהיה "שמאלני" ו"ביקורתי", ובשל כך אסר על הפירסום ושרף את הכתבים, הרברט מרקוזה, וילה־לם רייך, גיאורג לוקאץ', ליאו לוונטל ואחרים — ואלה רק החשובים שבהם. דור הבנים נתפס לשיכרון הקריאה והתוכחנות, לתשו־קה למרד ולהתקוממות נגד האבות. כל זה אירע כאשר הבנו שלא גזלו מאיתנו רק את האהבה ושמחת החיים, אלא בראש ובראשונה את המסורת האינטלקטואלית שהנאציונאל־סוציאליזם גינה, ואשר לאחר המלחמה, בסערת האנטיקו־מוניסטית, היא דוכאה שוב.

רק אז החלו הבנים לדבר על פרויד, מארקס וברכט. בבית־הספר קראנו את רילקה, אך לא את טו־חולסקי. את גיאורגה אך לא את ברכט, את גוטפריד בן אך לא את קארל מארקס. מי זוכר עוד את השערוריה שפרצה כאשר הרי בוקוויץ, שהיה אז הבימאי של התיאטרון בפרנקפורט, העז להעלות מחזה של ברכט?

ואולם הוויכוח על הפאשיזם נתן למתקפה על העבר איכות חזקה ועקיפה יותר. שוב לא דובר בני־סיונם האישי של האנשים בתקופת הנציונל־סוציאליזם, לא דובר בד־רים חיצוניים, כגון האם היה מישהו חבר מפלגה, מה וכמה ידע או לא ידע. דובר בביקורת קיצונית וחד־משמעית על החברה הבורגנית ועל אותו הקפיטליזם, שהפכו את אושוויץ למציאות אפשרית.

מחקרו של אדורנו על האישיות האוטוריטארית ומאמרו של מארקוזה "תרבות וחברה", שנכתבו בשנות ה־30, וגם עבודתו המאוחרת יותר של מרקוזה "ארוס ותרבות", ספרו של וילהלם רייך "פסיכולוגיית ההמונים של הפאשיזם" וכתביו המוקדמים של קארל מארקס — כל אלה הפכו לנשק שבידי התקופה. התיאוריות על הפאשיזם ניסו להס־ביר את הקרקע שאיפשרה את צמיחתו של הנאציונאל־סוציאליזם — אם כי ללא הצלחה מרובה ובלא שניתנו הסברים מספקים. עם זאת, היו אלו תיאוריות חשובות משום שהן הפכו את הוויכוח, שעד עתה היה ויכוח מוסרי בלבד, לוויכוח פוליטי.

שוב לא יכלו האבות לפטור עצמם בתירוצים בלבד. שוב לא היה הביטוי השגור "לא ידעתי דבר", בב־חינת הסבר מספק. "לא ידעתי שום דבר" היה עדות על עיוורון ועצימת עיניים במתכוון, או שקר וכזב. אי־אפשר היה למנוע את ההסלמה: ככל שהפכו הבנים לקיצוניים יותר, כך גייסו האבות בפחות ופחות היסוסים את כלי־הנשק במאבק שלהם: התערבות המשטרה, מעצרים ורדי־פות. על ששמענו את הביטלס ואת ג'ניס ג'ופלין, על שגידלנו את שערנו פרא ושחיינו בקומונות סלחו לנו האבות. אך הם לא סלחו לנו על כך שהאשמנו אותם בפאשיזם.

ב־2 ביוני 1967, לאחר שהסטו־דנט בנו אוהנזורג נהרג מידיות כדור שוטר, קראה גודרון אנסלין באסיפת הארגון שלה: "אינכם יכו־לים עוד לדבר עם האנשים שעשו את אושוויץ". אז חשבו כך רבים. אולם הפיכת המחשבה למילים — נחשבה לטרוריזם. כל מעשה, וכי מיוחד חריג, הוא תוצר של כמה מניעים. אחד ממניעיה של אנסלין היה אושוויץ.

ברנוורד וספר, בנו של המשורר הנאצי ויל וספר, כתב ב־22.8.69: "זה הדור שלתוכו נולדנו, ועלינו למצוא את הדרך להסיר מעצמנו באופן טוטאלי את האחריות, כדי שנוכל להציל את עצמנו. "התנועה" תקריב במקרה הגרוע ביותר את הדור שלנו, אך עלינו להתחיל את המאבק להרות כאן. לפתח את האני".

אין טעם לשאול על מנצחים, משום שבמאבק מסוג זה אין מנצ־חים. האבות מתים, ומהבנים שלא נספו צמחו אבות חדשים. היום הם בני 40 ו־50 שנה. הם מאכלסים את בתי המשפט, הפרלמנט, האוניברסי־טאות. הם הממסד בכבודו ובעצמו. גם לדור שלנו, כמו לדור הקודם, יש גוויות לארמעסות במרתף, אם כי הרבה פחות מאלה של הדור הקודם. ב־1977 נהרגו 17 טרוריסטים מקבוצת באדר מיינהוף, ונרשמו 28 קורבנות של הטרור. ואולם "גוויות במרתף" אינן הכל. קברנו במרתף הרבה יותר מזה.

היום נראה כי קונפליקט הדורות, שהחל בעימות על הפאשיזם, הוא קונפליקט בין הפושעים של אתמול לבין בניהם. הקורבנות וילדיהם נשכחו כבר מזמן. אושוויץ הפך לנשק חשוב במאבק נגד האבות. אך נעשה בו גם שימוש לא נכון: חסכנו מעצמנו את המחשבה אם אשמת האבות אינה מקהה גם את שינינו. מיהרנו להשתמש בעובדת לידתנו המאוחרת כדי להסיר מעצמנו כל אשמה. האמת המבהילה היא, שאפי־לו לאחר שקמו כל תנועות הסטודנ־טים, לאחר שהחל הוויכוח על הפאשיזם, ולאחר התיעודים וההס־ברים ההיסטוריים — עדיין נותרה השאלה המכרעת ללא תשובה: כיצד אנו חיים עם האשמה?

את זאת לא הסבירו התיאוריות של שנות ה־60. אם היה הקפיטליזם אשם בכל, הרי אנו לא היינו אשמים בשום דבר, ומכאן שהיה זה גם פשוט להיות אנטי־ציוני ולהתמוך באש"ף, להשתמש בקללה "פאשי־סט" בכמות אינפלציונית, ול־השתמש במושגים כמו אושוויץ או השואה גם כמטאפורות מודרניות. במובן זה לא היינו יותר טובים מאבותינו. הם שיקרו והדחיקו. אנחנו כיפרנו באמצעות הקורבנות של אושוויץ.

מה שנותר הוא רגש האשמה. "חשתי זאת זמן רב לפני שידעתי זאת, שנולדתי אשם", אומר בנו של רוצח האס־אס בספרו של פטר שניידר, "אבא". הבן מבקר את אביו, שבכל העולם מחפשים אחריו, במקום מקלטו בדרום־אמריקה. כאשר הוא פוגש, בפעם הראשונה, בשלווה הבלתי־מעורערת ובביטחון העצמי של הנאצי המזדקן — הוא מרגיש דחף עז לרצוח את אביו. ואולם כוחו לא עומד לו.

"במקום לשנוא את אבי שנאתי באותו רגע את הקורבנות, שנשמדו על־ידי תריסר אנשי אס־אס ונתנו שיוליכו אותם באלפיהם לתאי הגזים. הם הפכו אותי, דווקא אותי, למי שצריך לבוא חשבון עם הפושעים... הייתי צריך לתפוש זאת. אנו הבנים והבנות של הפושעים, אין אנו הבנים והבנות של הקורבנות".

נראה שההיסטוריון דולף שטר־נברגר צדק: לא ניתן להבין את אושוויץ, אך לדבר עליה ניתן, וחייבים לעשות כן. ולדבר משמע לערוך גם אנאליזה. צריך להפיג את הערפל שמכסה על זכרונות האימים. התיאוריות על הפאשיזם אינן יכו־לות להסביר את אושוויץ הלכה למעשה, אך הן לפחות אלו שהחזיקו את זיכרון אושוויץ בחיים. הם עשו אובייקטיוויזציה של הסיפורים על אושוויץ. יתר על כן, הם הפכו את מה שניתן להסביר על אושוויץ לבר־הסברה. אין זה מעט, והדבר יהיה חשוב בשנים הבאות, כאשר לא ייוותרו עוד עדים שיוכלו לדווח מה קרה באושוויץ, והכל יישמע כאג־דות מן העבר הרחוק.

הסכסוך בין הבנים והאבות, שנו דובר במאמר זה, הוא ככל סכסוך בין הדורות — בלתי ניתן לפתרון. הפתרון נעוץ בכך שהקונפליקט יו־נבש בקונפליקט הבא, במאבק שבין הבנים של היום לבנים של אתמול. לבנים של היום יהיה יתרון אחד: את אבותיהם ניתן יהיה להבין יותר.

"האמת המבהילה היא, שאפילו לאחר שקמו כל תנועות הסטודנטים והחל הוויכוח על הפאשיזם, ולאחר ההסברים ההיסטוריים — עדיין נותרה השאלה המכרעת ללא תשובה: כיצד אנו חיים עם האשמה?"

"היום נראה כי קונפליקט הדורות, שהחל בעימות על הפאשיזם, הוא קונפליקט בין הפושעים של אתמול לבין בניהם. הקורבנות וילדיהם נשכחו כבר מזמן. אושוויץ הפך לנשק חשוב במאבק נגד האבות, אך נעשה בו גם שימוש לא נכון; חסכנו מעצמנו את המחשבה אם אשמת האבות אינה מקהה גם את שינינו. מיהרנו להשתמש בעובדת לידתנו המאוחרת כדי להסיר מעצמנו כל אשמה"

"ההתקוממות היא נגד מי שהפכו אותי לחזיר. אין זו שינאה עיוורת, אלא מרד נגד 20 השנים בבית ההורים, נגד בזבוז הנעורים והתקווה החד־פעמיים שלא ישובו עוד"

זעזוע פוליטי בסיאול

מאת ביל יזאיס וקים פראו
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

כאשר החלו הבחירות לבית־המחוקקים של דרום־קוריאה, ב־שבוע שעבר, נראתה המפלגה השלטת כיריב פוליטי בלתי־מנוצח. בעוד הקולות נמנים, הכריזה מ־הדורת הבוקר של "קוריאה טיימס" על ניצחון למפלגת הצדק הדמוקר־טית (דנ"פ) של הנשיא רו טאי וו.

בכירי האופוזיציה כבר תיכננו עצרת־עם להוקעת מה שהם כינו "זיופי בחירות חסרי־תקדים". ואז קרה דבר שלא ייאמן. הבוחרים הנ־חיתו מהלומה מהממת על דנ"פ. בפעם הראשונה מאז 1950, הם מנעו מן המפלגה השלטת השגת רוב בכנסת של צירים בפרלמנט.

במאמץ להתקין את הרושם השלילי שנוצר, פרסם רו הצהרה שבה הכיר "ברוב ענווה" בתוצאות הבחירות. אך התוצאות היו הרסניות לגבי הנשיא ותומכיו. אמר פקיד־מדינה בכיר: "אני שרוי בהלם".

חמישה חודשים לאחר הבחירות לנשיאות, שעוררה פילוג מר בדרום קוריאה, שבה והתלהטה הזירה הפו־ליטית במדינה. התוצאות של הב־חירות בן השבוע שעבר יצרו מצב שבו לא תוכל עוד הממשלה לאכוף את רצונה על ידידיה בבית המחוק־קים ולהעביר את סדרי־היום הפוליטי שלה בפרלמנט. הגוף, אשר במשך שנים רבות היה כחותמת־גומי של המפלגה השלטת, נעשה כוח עצמאי, העשוי להשפיע על כל דבר, החל בבחירת הסדר היומי וכלה בעניינים רגישים כגון ביטחון פנים ויחסי־עבודה. ואם לא די בפוטנציאל לעימות הגלום במצב החדש — חוקתה החדשה של המדינה מונעת בעד רו מלפזר את בית־המחוקקים כרצונו.

הישג מרשים לאופוזיציה

דנ"פ קיבלה בבחירות יותר מכל מפלגה אחרת: 34 אחוזים מן הקו־לות. היא השיגה 125 מושבים מתוך 299 המושבים של בית־המחוקקים. אבל מנהיג האופוזיציה קים דאי יונג ומפלגת השלום והדמוקרטיה שלו (מש"ד) הם שהשיגו את ההישג הבולט ביותר. מפלגה זו זכתה ב־71 מושבים והפכה לכוח השני בבית הנבחרים. והקריירה הפוליטית של קים עצמו קיבלה תנופה חשובה, לאחר שספג תבוסה מ־כלימה בבחירות לנשיאות.

הצלחתה של מש"ד זורה אור על המגמה האזורית החזקה בהצבעה. מפלגה זו זכתה ברוב מכריע של קו־לות הבוחרים במעוזו של קים, צ'ולה, ובעיר קוואנג'ו, שם זכתה ב־36 מתוך 37 המושבים. בינתיים, מנהיג האופוזיציה השני, קים יונג סם, ומפלגתו השיגו 59 מושבים, הרוב במחוז פוסאן. אפילו קים הש־לישי, הפוליטיקאי השמרן קים יונג פיל, השיג יותר מכפי שציפה. אף־על־פי שהוא ותומכיו קיבלו רק 35 מושבים, הם עשויים להיות מעתה לשון־המאזניים קריטית.

מה גרם לנסיגה של דנ"פ? במידה מסוימת, רק היא עצמה אשמה בכך. על־פי חוקי הבחירות הישנים, אפשר היה לבחור שני צירים מכל מחוז. שיטה זו סייעה למפלגה השלטת, משום שבמקרים רבים הגיעו מועמדיה למקום הראשון או השני. אך באחרונה צברה הממשלה ביטחון עצמי רב כל־כך, שהיא אישרה תיקון לחוק. בשיטה ה־חדשה, רק מועמד אחד נבחר במחו־זות הקטנים יותר. שינוי זה איפשר לקים דאי יונג לנצח כל יריב פו־ליטי במקום כמו צ'ולה, שם הוא פו־פולארי ביותר.

"אנשי דנ"פ היו בטוחים מדי בעצמם כאשר תיקנו את החוק", אומר קים קיונג דונג, פרופסור לסוציולוגיה באוניברסיטה הלאומית בסיאול. "הם עשו שגיאה גסה".

כמו־כן, יצאה האופוזיציה נשכרת משיקולים דקים ואף שנונים בקרב הבוחרים. בבחירות לנשיאות, הח־ליטו כנראה בוחרים רבים ללכת בדרך הזהירה והצביעו בעד רו, אם כי אינם נלהבים מן המפלגה השלטת. הבחירות בשבוע שעבר נתנו להם הזדמנות לאזן את ההצבעה ולקצר את הרצועה של הממשלה. לפחות, כך סבור שים סגב דו, בן 51, מתומכיו של רו, שהצביע בעד האופוזיציה בבחירות לבית־המחוקקים. "אנו זקוקים לכוח בולם ומרסן", הסביר. "אני מעוניין בי־ציבות ואני מעוניין באופוזיציה בריאה".

אך תוצאות הבחירות בשבוע שעבר הולידו פחדים שמא עלתה המדינה שוב על דרך התוהו ובוהו. האופוזיציה לא דיברה בנימה פיי־סנית. יומיים לאחר הבחירות פתח קים דאי יונג בהתקפה שוצפת על הממשלה. הוא האשים את רו בכך שהוא עומד בראש "משטר צבאי" שהינו "נטול לגיטימציה". הוא גם ניצל את ההזדמנות לתקוף את ארה"ב על "התערבותה הגסה, הבלתי־מתחשבת, בעניינים פנים" של דרום־קוריאה. קים הבטיח לפתוח בחקירת חשדות של שחיתות ו־ניצול־לרעה של השלטון בשנות כהונתו של צ'ון.

חזית מאוחדת

בין היתר, מצפים שבית־המחוק־קים החדש יתבע את הזכות לבחון את תקציבי הממשלה ולמלא תפקיד פעיל יותר ביחסי־חוץ. אך בהיעדר תקדימים, אין איש יודע כיצד תפעל חלוקת־העבודה הזאת. ש־לושת הקימים הקפידו להדגיש כי אין הם מתנגדים לשתף פעולה עם ממשלת רו בתחומים של הסכמה הדדית. נמסר כי השלושה מתכננים להיוועד בקרוב כדי לדון באפשרות של הקמת חזית מאוחדת נגד הממשלה. אך פרשנים מעריכים כי כל גוף שיוקם יהיה קואליציה לא פורמאלית, שבמסגרתה תוכל כל מפלגה להוליך בדרך האסטרטגיה שלה. בין היתר משום שהקרע בין קים דאי יונג לבין קים יונג סם, שגרם לתבוסת האופוזיציה בבחירות לנשיאות בדצמבר, עדיין לא אוחה.

לשון המאזניים בבית־המחוקקים החדש תהיה בוודאי זו של קים יונג פיל ותומכיו, אשר יעמדו בין האופו־זיציה הליברלית יותר לבין ה־ממשלה בקשת הפוליטית. אחת ההנחות היא, שקים יונג פיל מתכוון ללכת בדרך פרגמטית על־מנת שיוכל להתמודד על כהונת הנשיא בבחירות הבאות. התוצאה תהיה בית־מחוקקים שירבו בו "הפניות אל היציע" והרטוריקה התיאטרלית. עם זאת, ייתכן שהוא יתגלה ככוח מייצב בחברה הקוריאנית.

אין ספק שהמוסד החדש יעמיד במבחן את יכולתו של רו להתמרן בזירה הפוליטית — יכולת שהוא לא נדרש להפעיל עד כה אלא לעתים רחוקות.

משימתו העיקרית של רו תהיה להגיע לפשרה עם האופוזיציה בלי לגרום לניכורם של הנצים ב־מפלגתו, אשר רבים מהם רואים באנשים כמו קים דאי יונג חתרנים מסוכנים. כמו־כן, יהיה עליו למצוא דרך לעזור בריכוך היריבויות ה־אזוריות העזות, המאיימות על אחדותה של המדינה. כללית, אומר פרשן פוליטי קוריאני, "נשיא מוכשר מסוגל לגבור על כל הדרישות הללו". סביר שרו לא יידרש להתמודד עם האתגר הזה בעתיד הקרוב. אך אלה הם אחדים מן הקשיים הכרוכים בהקמה של מערכת דמוקרטית.

ילדים מחפשים הורים

תפקידן של משפחות אומנות נעשה קשה שבעתיים כאשר ילדים במצוקה משוועים לעזרה

מאת ברברה קנטרוביץ ופטרישיה קינג
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

קרוב לחמישים ילדים עברו בביתם של ג'דאן וג'ים מילר. ילדים אלה היו קורבנות של הזנחה והתעללות במשפחותיהם, ולפעמים גם במערכת הסעד האמורה לטפל בילדים, שלא אחת היא גרועה אף מן הבעיות שהיא מיועדת לפתור.

המשפחה המאמצת של אליזבת, בת השמונה, מצאה לנחוץ להיפטר ממנה לאחר שהרגה תרנגולת. אליזבת, שהיתה קורבן להתעללות מינית, סירבה ללבוש תחתונים והיתה מתערטלת באוטובוס התלמי־דים שבו נסעה לבית־הספר. כריס היה ילד בן שש, עצמאי ומבוגר מכפי גילו, שטיפל בעצמו ובאחיו הקטן כאשר אמם היתה נעדרת מן הבית ימים רצופים. קשה היה לו להיקלט במשפחה. עובדת סוציא־לית לא מנוסה עמדה על כך שסאמי בת ה־13 תילקח מבית מילר ותוחזר לאביה החורג — אשר אנס אותה לאחר־מכן.

בני־הזוג מילר ראו דברים מז־עזעים במשך שש־עשרה השנים שהם משמשים משפחה אומנת, אך דלתות ביתם באלקהרט שבמדינת אינ־דיאנה (ארה"ב) עדיין פתוחות לפני ילדים הזקוקים לעזרה. "אני רוצה שהילדים ירגישו כי אוהבים אותם. ויהי מה", אומרת ג'דאן (35). היא ובעלה (37), מכונאי־מטוסים, נמנים עם כמאתיים אלף משפחות אומנות בארה"ב. הם מהווים חוליה חיונית במערכת האומנות.

ילדים מגיעים אל משפחה אומנת מסיבות רבות ושונות, אך במיוחד בגלל התעללות והזנחה. השירותים הסוציאליים מפקידים אותם בידי משפחות אומנות או במוסדות. המוסדות עשויים להתאים יותר לילדים הסובלים מבעיות מיוחדות. אך רוב הילדים רוצים להרגיש שהם חלק ממשפחה, אפילו אין זו משפחתם. "ילד רוצה לקרוא ל־מישהו אמא ואבא", אומר אריק בר־טשניידר, יועץ שהיה סגן מנהל משאבי־אנוש בעיר ניו־יורק.

בשנים האחרונות נעשה תפקידן של משפחות אומנות קשה במידה גדלה והולכת. שירותי הסעד הנ־וגעים לילדים, המדורבנים על־ידי שינויים בחוקי המדינה ועל־ידי התנועה המתרחבת הדורשת רפורמה במערכת האומנות, עושים מאמץ מוגבר לעזור למשפחות הטבעיות להמשיך ולהתקיים כתא מלוכד. התיאוריה היא, שיש להרחיק ילדים מהוריהם הטבעיים אך ורק במקרים החמורים ביותר של התעללות והז־נחה. עקב כך, ילדים שמגיעים לב־סוף אל משפחות אומנות, באים ממצבים חמורים ביותר במשפחו־תיהם הטבעיות.

באחדות מערי ארה"ב גדל מספרם של ילדים שהופרדו מהוריהם ה־טבעיים משום שההורים מתמכרים לסמים או למשקאות חריפים. ילדים אלה עלולים לסבול מבעיות קשות, גופניות ונפשיות. עקב המחסור במשפחות אומנות, אלה הקיימות עמוסות לעייפה. בשנים האחרונות רבו הידיעות בדבר משפחות אומנות שאינן מוכשרות או אינן מסוגלות לטפל בצרכים המיוחדים של היל־דים המופקדים בידיהן.

איזון עדין

מרשיה רובינזון לאורי, מנהלת פרויקט זכויות הילדים באגודה האמריקאית לזכויות האזרח, אומרת כי ילדים רבים מדי עוברים "מהזנחה במשפחותיהם הטבעיות להזנחה במשפחות זרות".

המשפחה האומנת מיועדת לשמש פתרון זמני. בשנים האחרונות, לדברי טושיו טאטארה מן האגודה האמריקאית לרווחת הציבור, יותר ממחצית מרבע מיליון הילדים הנ־מצאים בכל שנה אצל משפחות אומנות, מוחזרים להוריהם הטבעיים. עשרה אחוזים אחרים נמסרים לאי־מוץ. ככלל, סיכוייו של ילד לחזור להוריו הטבעיים, קטנים עם כל שנה שהוא נמצא אצל משפחה אומנת, אומרת לאורי. במקרים רבים, ההורים הטבעיים מקיימים קשר כלשהו עם ילדיהם הנמצאים אצל משפחות אומנות, והמשפחות האומנות טובות רגישות לצורך של הילד לקיים קשר עם משפחתו, חרף הפירוד.

ג'דאן מילר זוכרת תינוקת מס־כנה, בת שנה וחצי, שמשקלה היה שישה וחצי קילוגרמים בלבד. זרועה היתה שבורה וגופה מכוסה חבורות. אך התינוקת הזאת הושיטה את זרועותיה אל אמה, בבואה לבקר אצלה — אם כי סירבה לצאת מבין זרועותיה של ג'דאן.

מפעל חיים

ג'דאן משתדלת לעבוד יחד עם ההורים הטבעיים, אם כי לפעמים היא כועסת על היחס שגילו לילדיהם. ילד בן ארבע סירב להודות שכבר מלאו לו חמש שנים, משום שאמו לא היתה מוכנה לערוך לו מסיבת יום־הולדת. לבסוף נתנה ג'דאן לאמו חומרים להכנת עוגה. ילד אחר נרדם שקפן בסנטרו על אדן החלון, בהמתינו לאביו — שהופיע רק כעבור שלושה ימים.

סיפורי ההצלחה הם שמחזקים את ידי המטפלים. זוג הורים מתמכרים לסמים גילו ארבע שנים במאמצי גמילה, עד שלבסוף הוחזרו להם יל־דיהם. אומרת ג'דאן: "ארבע שנים הן כאין וכאפס, אם זה מצליח".

משפחות אומנות סבלו באחרונה מיחס שלילי בציבור הרחב, בגלל הרושם שנוצר כי הן פועלות מטעמים כספיים בלבד. אך עובדים סוציאליים אומרים כי אף־על־פי שיש אנשים שמטפלים בילדים משום שמשלמים להם בעבור הטי־פול (בדרך כלל, בין חמישה לשנים־עשר דולרים ליום לילד שאינו זקוק לטיפול מיוחד), הרי על־פי רוב אין הכסף מספיק למזון, ביגוד וטיפול אחר שהילד זקוק לו. במקרים רבים פועלות משפחות אומנות בלי להתחשב בכסף. "הרוב המכריע של המשפחות האומנות רואות בכך חלק ממפעל חייהן", אומר ג'ים לאודי, נשיא אגודת הטיפול בילד.

בני־הזוג מילר נעשו משפחה אומנת כאשר נראה להם כי לא יוכלו להקים משפחה משלהם. אף־על־פי שכיום יש להם חמישה ילדים משלהם, ושני ילדים מאומצים (מאלה שבהם טיפלו במשפחה אומנת), הם לא חדלו לטפל בילדים נזקקים, וכיום יש להם שלושה כאלה. ג'ים אומר, כי הקו המנחה במשפחה המורחבת שלו הוא: "הת־ייחס אל הילד המסופח כאילו היה ילד־שלך".

כללי ההתנהגות בבית חלים על כל החוסים תחת קורת־הגג שלו, וכל הילדים ממלאים תפקידים ונושאים באחריות. לארי מגט, פסי־כולוג שעבד עם הילדים שבטיפולם של בני־הזוג מילר, אומר כי החיים במשפחה יציבה מרפאים את הנפש יותר מביקור שבועי קבוע אצל פסי־כיאטר. אחרי שלוש שנים בבית מילר, הילדה שהיה כל־כך קשה לרסן אותה בתחילה, נעשתה חלק בלתי־נפרד מן המשפחה המורחבת. זה לא היה קל. היו הרבה עימותים נסערים שהסתיימו בבכי ובחיבוקים. אך השילוב של אהבה ומסגרת יציבה פעל את פעולתו. דמעות עמדו בעיני כולם כאשר היא הוחזרה למשפחתה הטבעית.

בשנים האחרונות נתגבשו תוכניות חדשניות שמטרתן לשמור את ה־משפחה הטבעית. בבית קינגסלי בניו־אורלינס, לדוגמה, מקבלות משפחות ייעוץ מקיף במשך שישה עד שמונה שבועות, במאמץ לאפשר להן לעבור משברים — כגון אובדן דיור — העלולים לפרק את התא המשפחתי. מודל דייוויס, סגנית מנהל הבית הזה, אומרת כי מתוך תשעים המשפחות שקיבלו טיפול במסגרת התוכנית מאז שלהי 1985, תשעים וארבעה אחוזים נשארו מלוכדות.

למרות קיומן של תוכניות כאלה, עדיין יש צורך רב במשפחות אומנות. ידיעות על התעללות ביל־דים והזנחתם, רבו בשיעור הדרמטי בעשור האחרון. לא את כל המקרים הללו ניתן לפתור בייעוץ שמטרתו לאפשר למשפחות לגבור על מש־ברים. זעקת הילדים לעזרה ג[illegible] לכך שמוסד המשפחה האומנת ימשיך להתקיים, למרות כל הבע־יות. ג'דאן זוכרת ביקור במוסד ענק המטפל בילדים מוזנחים. ילדה בת עשר ושמה קאטי נדבקה במיוחד בג'דאן. קאטי עמדה בפתח ו־שאלה כל אישה שנכנסה למוסד: "את אמא? לי היתה פעם אמא".

משרד החינוך והתרבות
המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות
מינהל התרבות
האגף לתרבות ולאמנות

פרס שר החינוך והתרבות לציור ופיסול לשנת תשמ"ח

טקס חלוקת הפרסים לזוכים יתקיים ביום שלישי כ"ג באייר תשמ"ח 10.5.88 בשעה 20.00 באודיטוריום, מוזיאון ישראל, ירושלים.

הזמנות ניתן לקבל אצל תרמונה גרונאו — האגף לתרבות ולאמנות — ממילא 20 ירושלים

המרכז למורשת היהדות
ע"ש פנחס ספיר
בית המדרש האוניברסיטאי
משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ואמנות
האוניברסיטה העברית – דיקן הסטודנטים

ליל שמורים לעיון וללימוד

ביום רביעי, כ"ד אייר תשמ"ח, 11.5.1988, בבית הלל, בקמפוס הר הצופים

יו"ר הכנס: — **הרב מנחם הכהן.**

בתכנית:

20.00 התכנסות ורישום
20.15 **דברי ברכה פרופ' עמיר לבליך**, דיקן הסטודנטים
20.30–22.30 הרצאות במליאה
פרופ' רבקה שץ — אוטופיה ומשיחיות ע"פ הרב קוק
פרופ' אביעזר רביצקי — היחס לנצרות ולאיסלם ע"פ הרמב"ם
ד"ר רפי ישראלי — עמדת האיסלם כלפי ישראל
22.30–23.00 הפסקה
23.00–01.00 קבוצות לימוד (שני מחזורים)
פרופ' אביעזר רביצקי — א"י והשלום במקורות
הרב יואל בן נון — א"י לאומיות או מוסריות?
ד"ר ישראל ברטל — זיקת העם לארץ במעבר לעת החדשה
הרב דוד ספקטור — היחס לבעיה הערבית ולאיסלם
ד"ר רפי ישראלי — מקורות האיסלם ביחס לא"י
01.45 רב שיח בהשתתפות המרצים והקהל

פרטים והרשמה:
האוניברסיטה העברית טל. 02–883886 — תחבורה בתשלום בסיום
המרכז למורשת היהדות טל. 02–286121 — מזנון יועמד לרשות הקהל

דמי השתתפות: 5 ש"ח

חברת החשמל לישראל בע"מ

מחוז הצפון

מ כ ר ז

מתבקשות בזה הצעות לביצוע עבודות גיזום עצים בקרבת תילי חשמל באיזורים הבאים:

חיפה עיר	מכרז מס' פ/12/88	טבריה	מכרז מס' פ/15/88
חדרה	מכרז מס' פ/13/88	צפת	מכרז מס' פ/16/88
עפולה	מכרז מס' פ/14/88	נהריה	מכרז מס' פ/17/88

ההתקשרות היא על בסיס שנתי עם אפשרות להארכה בשלוש שנים נוספות, מכח אופציה הנשמרת לחברה.
את טפסי המכרז ניתן לקבל במשרד מחוז הצפון של החברה, ברחוב החשמל 19, חדרה, חדר מס' 207, בימים 11.5.88, 12.5.88, 13.5.88 בין השעות 0830 – 1200, תמורת תשלום של 230.– ש"ח.
סיורים באיזורים להכרת הנושא יערכו בימים 15.5.88 – 20.5.88. פרטים נוספים יימסרו בעת קבלת טפסי המכרז.
את ההצעות יש להגיש עד 25.5.88 בשעה 1200.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא, או למסור יותר מאיזור אחד לקבלן אחד.

יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

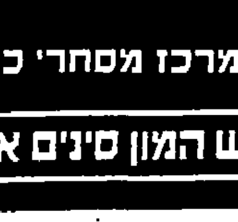

כפר שמריהו

שרות קייטרינג במימד חדש.
מסיבה? קבלת פנים? ארוע משפחתי?
בטייסט אוף סצ'ואן ערוכים לכל אירוע.
חגיגה לחיך ולעין.
הרמה של טייסט אוף סצ'ואן מכפר שמריהו אצלכם בבית או בכל מקום שתרצו.
קייטרינג ללא מתחרים.

כי יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

מרכז מסחרי כפר שמריהו, טל. 547722, 052-70448

יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחת!

איפה יוסלה

ילד נעלם. על־פי עדות אחת נראה לאחרונה באחד ממחנות המעצר בגדה. "מה פתאום ארגנטינה", אמרה נציגת הפרקליטות

יוסף עליאן מהכפר אל־עוריה שבמזרח ירושלים הוא ילד עם בעיות. אביו מת, אמו עזבה את הכפר. על כן גידלו אותו במוסד נוצרי לילדים חריגים. הוא בן 14 וחצי.

ב־26 בינואר השנה, בשעות אחר הצהרים, היתה בכפר אל עוריה תקרית, שבמהלכה ידו אבנים. המשטרה הגיעה למקום וככל הידוע — איש לא נעצר. אך יוסף עליאן נעלם. למחרת באו אחיו ועובדת המוסד שבו הוחזק למשטרת בית־לחם, והודיעו על העלמו. המשטרה פתחה תיק חקירה.

האח, כאג'ס עייש עליאן, לא הסתפק בזה. הוא נטל את תמונת הילד הנעדר והחל לסובב איתה ליד תחנות משטרה, מחנות מעצר ובתי־משפט בגדה. אולי מישהו ראה את יוסף שלו. כעבור זמן מה נתקל באדם שזיהה את התמונה ללא ספק. האיש, אף הוא מאל־עוריה, היה עצור במחנה המעצר בדהאריה שליד חברון. בהגיעו לשם שאל את העצורים אם יש ביניהם עוד מישהו מכפרו, ואז הצביעו על הילד. זה היה בחודש מספר 12. הוא לא דיבר איתו, אך הוא מזהה אותו בוודאות, על־פי אוזניו הגדולות, אמר האיש.

ילד עם אוזניים גדולות. יוסף עליאן

האח ועובדת המוסד פנו אל שלטונות הממשל הצבאי וכששלחו אותם הלוך ושוב — פנו אל האגודה לזכויות האזרח, שבאמצעות עורכת הדין נטעה זיגלמן פנתה בשמם לבית המשפט הגבוה לצדק. הם ביקשו צו הביאס קורפוס כדי לאלץ את השלטונות להביא את הילד בפני בית המשפט, על־מנת שישחררו, או לחילופין כדי שיצהירו שהילד אינו עצור בידיהם.

עברו שבועיים. כנראה היו עניינים דחופים יותר לעסוק בהם. לפני כעשרה ימים נערך דיון ראשון בבקשה. המדינה ביקשה דחיה ובית המשפט נעתר לה. בשבוע שעבר ביקשה המדינה דחיה נוספת ובית המשפט נעתר לה שוב. הארכה השניה מסתיימת ביום ראשון הקרוב.

בשלב מסוים מינה אלוף פיקוד המרכז קצין בודק כדי לברר אם הילד נמצא באחד ממחנות המעצר של הצבא. דוברת צה"ל בירושלים, עופרה פרוים, אמרה לי השבוע שהבדיקות האינטנסיוויות שערך צה"ל עד כה, מעלות כי אין ולא היה בידי צה"ל צעיר העונה לשם זה. תמונתו של הילד הופצה במתקני הכליאה השונים, על־מנת לוודא את הדבר באופן יסודי. אבל אם הבנתי נכון, חקירת הצבא עדיין נמשכת.

את המדינה מייצגת בבג"ץ עורכת הדין נילי ארד ממשרד המשפטים. "אנחנו עורכים חיפוש מעמיק ביותר", אמרה לי השבוע כששאלתי אותה איך יתכן שהמדינה נזקקת לזמן רב כל כך כדי לברר אם הילד נעצר או לא. "יש הרבה מתקני כליאה וכל־כך הרבה עצורים", אמרה ארד, "ולילד אין תעודת זהוי ויש אי־בהירות בקשר לשמו, ואולי הוא לא יודע לזהות את עצמו. לא, הוא לא אילם. אבל הוא הרי היה במוסד לילדים חריגים. סימן שהוא בעייתי. וחוץ מזה — יכול להיות שהוא בכלל לא בידינו". יתכן שעד לסוף השבוע הזה תהיה לה תשובה, אמרה.

אולי לא רושמים את העצורים, הצעתי. "רושמים, רושמים", הבטיחה הפרקליטה. אמרתי שגם אם יתברר בסופו של דבר שהילד לא נעצר — העובדה שהשלטונות נזקקים לזמן רב כל־כך כדי לברר זאת — עושה רושם ארגנטינאי. "תנו לנו קצת זמן, לפני שאתם עושים מזה סיפור ארגנטינה". אמרה הפרקליטה, עלבון קל בקולה: "אנחנו בודקים את זה במלוא הכנות".

עברו שלושה חודשים. נכון לעכשיו — הילד איננו. אולי נעצר ואולי לא. אולי נעצר ושוחרר. זה שלושה חודשים בודקים את זה במלוא הכנות.

הכבוד האבוד של נאג'ח מוקבל

זה קרה השבוע ברחוב סואן, בירושלים

ביום שלישי השבוע, בסביבות השעה שתיים ושלושים בצהרים, עבר נאג'ח מוקבל באזור שער שכם שבמזרח ירושלים. הוא היה בדרכו לעבודה. מוקבל הוא הטבח של מסעדה איטלקית במערב העיר, "מאמא מיה".

בהגיעו לאזור שער שכם, נתקל נאג'ח בשוטר שהורה לו לעצור ולהצטרף לקבוצה של עוברי אורח אחרים, שנעצרו לפניו. זה היה ברחוב סואן, ליד שורת החנויות הסגורות עכשיו בתקופת השביתות. תחילה הורו להם לעמוד בשורה כשפניהם אל הקיר, הידיים למעלה.

כעבור כמה דקות הורו להם להתהפך. עכשיו, כשפניהם אל הרחוב, אמרו להם לחלוץ את הנעליים ולהוציא כל מה שהיה להם בכיסים. כך עשו.

עכשיו ניגש אחד מאנשי המשטרה אל הראשון שבשורה, והורה לו לפשוט את מכנסיו. האיש ניסה להתווכח. השוטר היכה אותו [illegible]. כך הרחיב את הפקודה אל כל הניצבים בשורה.

כולם להוריד את המכנסיים. גם את התחתונים. כולם ציתו: הסירו את מכנסיהם, גם את התחתונים, פניהם אל הרחוב. אחר־כך הורו להם לשוב ולהסתובב אל הקיר, אמרו להם להתלבש ושילחו אותם לדרכם. שניים שניים.

כל העניין לא נמשך זמן רב. מוקבל מעריך כי פרק הזמן שעמדו שם ללא מכנסיים — נמשך כשתי דקות.

בכל מהלך המקרה — לא נדרשו להציג תעודות זהוי. גם כששילחו אותם — לא רשמו את פרטיהם.

נג'אח מוקבל הוא בן 22, יליד הכפר חירבת אל עדס שבאזור בית־לחם. בוגר בית הספר התיכון בכפרו. בעל תעודת בגרות ותעודת מקצוע כטבח. קודם שלמד טבחות — שירת במשך זמן מה כשוטר במשטרת חברון.

השוטר שפיקד על המבצע הקטן הזה — היה קצין, יהודי, דובר עברית. מוקבל אמר שיזהה אותו ללא קושי. היו שם שוטרים נוספים, לפחות עוד אחד מהם קצין. אחד השוטרים, מוקבל לא יודע מי, העיר: "עזוב, לא כדאי להפשיט אותם", אך לא שעו לו. מוקבל מכיר חלק מהעצורים האחרים. היו גם עוברים ושבים שראו את הנעשה. מוקבל ראה תייר אחד שעבר וכיוון את מצלמתו. שוטר של משמר הגבול הרחיק אותו מהמקום.

נאג'ח מוקבל הוא בחור נבון. לשונו רהוטה. בלילות, לאחר שהוא מסיים את עבודתו, סיפר לי, נבוך מעט, כשהוא חוזר הביתה, הוא רושם לו בתוך מחברת את מה שעבר עליו במשך היום. במטבח של ה"מאמא מיה", הכלל בחיים. איזה מסמך זה יכול להיות. כשעמד שם, מכנסיו מופשלים, ברחוב, התמלא שנאה עזה, סיפר לי וכבת־אחת כמו שכח שיש לו בין מיודעיו ישראלים הנהנים שהוא מחבב מאוד. אילו היה לו באותו הרגע נשק — היה יורה בקצין המשטרה ההוא, הוא חושב.

מישהו מבין באי המסעדה ששמע מפיו את סיפור המעשה — טילפן אל חבר הכנסת יאיר צבן (מפ"ם). צבן פנה אל מפקדת משטרת ירושלים בדרישה לחקור את המקרה. מוקבל יודע מה פירוש הדבר. יחקרו אותו, אולי יעמידו אותו. הוא לא מהדר. אחרי שאיבד את כבודו, שם ברחוב, אין לו מה להפסיד עוד, אמר.

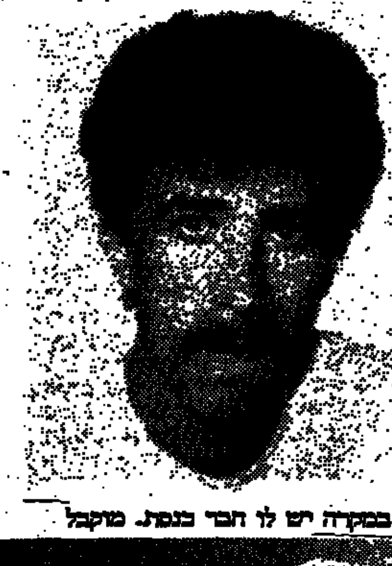

במקרה יש לו חבר בכנסת. מוקבל

נשברו כמה חלונות

אצבע אלוהים (?)

שמחה גדולה בקהילה החרדית: הקדוש ברוך הוא שובר למורמונים את החלונות

לפני זמן מה מסר השבועון החרדי "ערב שבת" כי לוחות זכוכית המכסים את חזית הבניין החדש של האוניברסיטה המורמונית שעל הר הזיתים בירושלים — "מתנפצים מאליהם". בזה אחר זה, "ללא כל סיבה מוחשית". השבועון לא אמר במפורש שיד הקדוש ברוך הוא בעניין, אך לדבריו מדובר ב"תופעה אפופת מסתורין", ואין כל אפשרות נראית לעין לבלמה.

המורמונים אוחזים פאניקה, דיווח "ערב שבת". וכעת הם מחפשים קונה לבניין, אחד היפים בעיר, פרי תכנונו של האדריכל דוד רזניק. בינתיים פנו לטכניון כדי לחקור את "האירועים חסרי התקדים".

הילה, כתב "ערב שבת", כמו בקריצה: הא, הא, כאילו שאין יודעים מי מחולל את הנס הזה.

עשיתי משנה וצילצלתי אל האדריכל רזניק לשאול אותו על סיפה. רזניק קילקל אותו לגמרי. נשברו כמה חלונות, אמר. כל היותר מציץ מהאצבע. אילו אלוהים היה מעורב בעניין — היה ממוטט את הבניין כולו. נראה שהוא לא.

חבל. היה סיפור יפה, ירושלמי כל־כך.

★

השבוע עלה מחיר הקפה. כנראה שהוא צמוד למחיר הקוקאין.

טימרמן בא

האיש שהרגיז את היונים בישראל מפני שכתב לפניהם שמלחמת לבנון נכשלה — בא להתעניין מה שלומם

גם קסטרו לא ישכח. טימרמן

יעקובו טימרמן נמצא בעיר. בין ספר לספר קפץ לכמה ימים, לבדר מה נשמע, לבקר ידידים. כולם שואלים אותו איך נתנו לו להיכנס לארץ. כמו היה אויב המדינה. רק פקידת הקבלה במלון "דן" זיהתה אותו במאור פנים. היא היתה זוכרת "יש גבול" בתקופת המלחמה בלבנון כשדני טימרמן, בנו הבכור, סרבן שירות, ישב בכלא הצבאי.

זה היה כמובן אירוני מאוד, שהרי טימרמן עצמו התיישב בארץ לאחר ששוחרר מהכלא הצבאי בארגנטינה. הוא גולל את פרשת מעצרו ועינויי התופת שעונה, בין היתר על שום יהדותו, בספר שהקנה לו תהילת עולם ("אסיר ללא שם, תא ללא מספר" בהוצאת "דומינו"); המימסד היהודי בניו־יורק טיפח אותו כסמל המאבק על זכויות האדם, והרעיף עליו כבוד גדול.

בעודו כאן התקשה טימרמן להסתדר עם הארץ והארץ התקשתה להסתדר איתו. בארגנטינה היה בעליו ועורכו של העיתון היומי "לה אופיניון". בארץ היה גולה, יותר מעולה. ישראל לא סלחה לו על כך. בספרו על מלחמת לבנון אמר בעצם רק מה שכיום אומרים כולם. אבל הוא אמר את זה לפני שהמלחמה היא נגמרה, והוא אמר את זה כיהודי, לא כישראלי — חטא שאין לו כפרה, כמובן. יש לי רושם שכמה מאנשי השמאל שתקפו אותו בחמת זעם פטריוטית כליבך — לא ישמחו כיום לקרוא את מה שכתבו עליו אז.

לטימרמן היתה ברירה, וגם על כך אין לסלוח לה: הוא שכר לו דירת פאר במנהטן, לא הרחק מדירתם של הרי קיסינג'ר ושלי מקליין. מבקריו נשארו כאן, מה לעשות. בינתיים נפלו הגנרלים בארגנטינה. "מה אתה עושה במקרה כזה?" שאל אותי טימרמן על סלט עגבניות שקנה לי באחד הימים הם במסעדה בניו־יורק; "מה אתה עושה כשהאיש שהיה ידידך במשך שנים רבות הופך פתאום לנשיאה של המדינה שבה גדלת וממנה גלית, והנשיא אומר לך — 'יעקובו, בוא הביתה'. מה אתה עושה במקרה כזה?"

הוא חזר, כמובן, אבל הנשיא אלפונסין, עודנו ידיד קרוב, לא יכול לפצותו על כל מה שנשדד ממנו. גם הוא כבול לתקנות ולפסיקות בתי המשפט. טימרמן לא רצה להיכנס לדיונים ממושכים. מי יודע מה יקרה בינתיים. לכמר נסיון הוליס להסתפק בפיצוי חלקי, 5 מיליון דולר. זה מה שיש, מה לעשות.

בימים אלה כתב ספר רב עניין והשראה על [illegible]

בשבועון "ניו־יורקר". על כך, לפחות, לא יכול להיות ויכוח: טימרמן יודע לכתוב. מתבגר, מוזהר. בהקשרים תרבותיים ופוליטיים, רואה דקויות, מבחין באירוניות החיים. כתב זר אמיתי.

לצד עדויות מסמרות שיער מבתי הכלא, ניתח את יכולתם של האנשים בצ'ילה לגבש להם קיום פנימי, אלטרנטיווה למציאות החיצונית שהמשטר כופה עליהם. זו דרכם למגר את המשטר, והוא ימוגר. זה נכון בעצם בכל דיקטטורה. אצל טימרמן, יליד אוקראינה בן 65, הכל חוזר תמיד לגרמניה הנאצית. גם ישראל. איכשהו הוא לא מצליח להשתחרר לא ממנו ולא ממנה.

הוא מגדיר עצמו כציוני וכסוציאליסט וזה כמובן נעים מאוד, כשאתה עומד לרכוש לך דירה בפונטה דל אסטה, חוף המיליונרים שבאורוגוואי. לא מזמן רכש טימרמן תליון מגן דוד, ענד אותו לצוואר ויצא בשליחות ה"ניו־יורקר" לקובה. הוא רצה לראות איך יגיבו שם על הכוכב היהודי. לא הגיבו. קסטרו לא יאהב את הספר על קובה יותר ממה שפינושה אהב את ספרו על צ'ילה. טימרמן יתאר את קובה ככשלון. בעודו שם הציע לאחד מראשי המשטר בהוואנה פתרון משולב לבעיית קובה ולבעיית המזרח התיכון. מכיון שהקובנים תומכים בערבים בלהט כה רב, הציע טימרמן להעביר את כולם לישראל. את הישראלים הציע להעביר לקובה. הם ירגישו טוב, מול חופי מיאמי היהודית. האיש בהוואנה לא חשב שזה מבדח.

השבוע הוא פה, מדבר עם אנשים על האינתיפאדה. אולי יכתוב משהו ל"אל פאיס" היוצא לאור במדריד. הוא מאמין שהפלשתינאים ינצחו וישראל תפסיד. ישראל כבר הפסידה, אמרתי לו, אבל הפלשתינאים לא ינצחו. טימרמן אמר שזה משפט טוב, אבל לא נכון. אחר כך זרק לי פתאום רעיון: למה, בעצם, שלא ישכור לו בית ברצועת עזה ויתגורר שם במשך כמה חודשים. ה"ניו־יורקר" יאהב את זה, אני חושב.

★

אינני יודע אם האינתיפאדה אכן גוועת, אך נראה לי שהיא מתמסדת. ידידים מאמריקה שהתגוררו אצל פעיל המאבק הפלשתיני, מובארק עוואד, נתנו לי את מספר הטלפון שלו. איש לא היה בבית. ענתה המזכירה האוטומטית. "אינתיפאדה שלום", אמרה בערבית, ואחר כך גם באנגלית: Happy Intifada. בוקר טוב, בא להשאיר לי הודעה אחרי [illegible]

כספת / נחמיה שטרסלר, אריה לביא, יונתן שרמן

איזה משרד תעשייה טוב

משרד התעשייה אישר השבוע העלאת מחיר הקפה ב־4.5%. נימוקו של המשרד הוא שהיתה עלייה במחיר הקפה בשווקים הבינלאומיים.

ההעלאה חושבה לפי נוסחת התייקרות הקובעת את מחיר הקפה מדי רבעון כתוצאה של חישוב ממוצע המחירים של שלושת החודשים באותו רבעון.

האירוניה שבדבר היא שההתייקרות אושרה דווקא בתקופה שמחיר הקפה ירד לרמת השפל שלו מאז 5.5 שנים. בשבוע שעבר נמכר הקפה במחיר נמוך, 1,042 ליש"ט לטונה, בהשוואה לכ־1,200 ליש"ט בתחילת השנה.

לא פחות מעניין הוא שהתחשיב ראשוני, שעשו ב"עלית", הצביע על הצורך בהעלאת מחיר הקפה בשיעור מתון של 2 עד 3 אחוזים בלבד, אך משרד התעשייה ערך את חישוביו שלו והתוצאה: העלאה של 4.5%.

אנו לא שכחנו גם שהמשרד סירב להוריד את מחיר הקפה, כאשר המחירים בעולם ירדו ירידה תלולה, לפני כשנה.

בקו־אופ ובשופרסל בודקים

בעקבות הלחץ הציבורי החליטו שתי רשתות השיווק הגדולות, קואופ ושופרסל, לבדוק אם הגיע הזמן לחזור לשיטה של סימון מחירים מלא במקום קודים לא ברורים.

בשני האירגונים אומרים שהם בודקים את עלות השינוי ואת הבעיות הטכניות הקשורות בו ויש סיכוי של לפחות 50% שהם יחזרו להציג מחירים.

ואנו מוסיפים: לפני שוועדת הכספים של הכנסת תאלץ אותם לכך.

שירות נוסח תדיראן

לפני כחודש הזמין אחד מאנשי "כספת" תיקון לכיריים מתוצרת תדיראן. "נבוא ביום ה' בבוקר", אמרו לו. מלא ציפיות והתכונן לבזבז חצי יום עבודה ואז, ב־9.00 בבוקר, מצלצל הטלפון: "זה אתה שהזמנת שירות? לא נוכל לבוא, צריך להביא לך כיריים רזרביות כי את התיקון שהוזמנת לא ניתן לעשות במקום". "איך לא ידעתם על זה מראש?" התפרץ העיתונאי, "אין לנו כיריים רזרביות, לא הכנו, אבל אל תדאג, נצלצל אליך מחר ונקבע ביקור חדש ואז — נבוא עם כיריים".

מאז עבר חודש ימים וכמו שאתם לא שמעתם מתדיראן, גם הוא לא שמע.

יש זמן להגיש תביעה

המבקשים להגיש תביעות משפטיות נגד חברות ביטוח אינם חייבים למהר. לרשותם זמן מספיק, שבע שנים, להגשת התביעה. זאת בתנאי שיפנו, תוך שלוש שנים, בתביעה עקרונית נגד חברת הביטוח.

הזמן הממושך נהוג במקרים של תביעות מורכבות, בעיקר בגין פגיעה נפשית, ובכאלה עוברות לעתים שנים ארוכות עד שמתברר היקף הנזק.

אחת מחברות הביטוח ניסתה להתנער מתביעה שהוגשה נגדה בטענה כי לפי חוק חוזה הביטוח תקופת ההתיישנות של תביעה לתגמולי ביטוח היא שלוש שנים. אך השופט אורי גורן פסק כי די בכך שהופנתה דרישה לחברת הביטוח, תוך שלוש שנים מהאירוע, ושהתביעה עצמה הוגשה בתוך שבע שנים.

לבדוק גם את סוכני הביטוח

ב.ר. הוא מנכ"ל חברה קטנה בענף המזון. מזה שנים הוא מבטח את מפעלו בביטוח אש אצל סוכן של אחת החברות הגדולות. בפעם האחרונה שביטח את המפעל נדרש לשלם 5,300 דולר אך לפני זמן מה ביקר אצלו סוכן והוא התעקש לדעת כמה ידרוש סוכן זה עבור ביטוח אש.

כעבור יומיים קיבל הצעת מחיר: 3,300 דולר, ובנוסף הוצע לו ולרעייתו סוף שבוע באילת, כבונוס. כאשר שאל באיזה חברה ייעשה הביטוח קיבל את שוק חייו: באותה חברה שבה הוא מבוטח כל אותן שנים ארוכות.

המסקנה מתבקשת מאליה: יש לבדוק מחירים לא רק כאשר מתחילים לעבוד עם חברת ביטוח אלא גם בהמשך, מדי שנה, כאשר מחדשים את הביטוח.

אלטרנטיווה לבנקים

חברת "אוויס" הצטרפה לאחרונה להענקת האשראי והיא מציעה כיום מגוון מכוניות מדגמי 1987 באשראי של עד 100% מערך הרכב.

"אוויס" הגיעה להסדר עם הבנק הבינלאומי, שיעניק לרוכשי המכוניות את מכסת האשראי הדרושה להם בריבית צמודת מדד ובתוספת 11% אחוז. הרוכשים חייבים גם להביא 4 עד 5 ערבים ולשלם את העמלות כנדרש. ריבית זו דומה למחיר שגובה בנק לאומי, 10.8% לשנה. עם זאת, זוהי עסקה אטרקטיווית כיוון שהיא מאפשרת קבלת אשראי לרכישת רכב משומש.

מחיר האופנועים בעלייה

מדי קיץ מאמיר הביקוש לאופנועים וקטנועים. חלק ניכר מרוכבי הדו־גלגלים אינם משתמשים בהם בחודשי החורף בשל סכנת החליקה ובשל מזג האוויר הגשום.

משך עד סוף יוני ותחילת יולי. ההפרש בין מחיר אופנוע או קטנוע בקיץ ובחורף יכול להגיע ל־10% מערך הכלי.

יודעי דבר אומרים כי תחילת מאי היא התקופה האופטימלית לרכישת כלי־רכב אלה, לפני [illegible]

משרד הבטחון־ההוצאה לאור

ספרים חדשים

ספר המופת
אנשי מופת ומעש בישראל
עורך: מיכאל בר־זהר
בשיתוף עם הוצאת "מגל"
48 אנשי מופת בתולדות המדינה, שמעשיהם ואישיותם ראויים לשמש דוגמה וסמל לכל עם ישראל, מוצגים בספר זה, וביניהם: רבקה גובר, שייקה דן, אידה נודל, ראובן הכט, סטף ורטהיימר, נתן אלתרמן, חנה רוביטא, טל ברודי ועוד.

זר לא יבין
כינויי־סתר בישוב היהודי בימי המנדט
גרשון ועליזה ריבלין
לראשונה עולים מן האלמוניות זהותם ותפקידיהם של אלפי אנשים — העדות־זהות למי־היה־מי בפעילות המחתרתית של ימי הישוב, פרי עבודה שקדנית רבת־שנים של בני־סמכא בנושא.

להכיר בדווים
יאיר מרגן
דרום סיני, על נופיו הקסומים, היה הרקע למפגש בין בדווים לישראלים משנת 1967 ואילך. המסופר בספר זה התרחש על רקע פגישות אלו, שיצרו השפעת־גומלין בין בני שתי התרבויות.

צבא המדינה בדרך
בשיתוף עם המרכז לתולדות כוח המגן "ההגנה" ע"ש ישראל גלילי
פרקים בתולדות כוח המגן העברי, אשר שימש זרוע צבאית למדינה בדרך.

המאבק על ארץ־ישראל
שמואל דותן
(מהדורה שביעית)
התיאור המקיף והמוסמך ביותר של הדרך להקמת המדינה. 450 עמודים.

ספרי "מערכות"
קלאוזביץ במבחן התמורות הטכנולוגיות
מיכאל הנדל
משנתו הצבאית של קלאוזביץ נבחנת בספר זה בראייה ביקורתית לאור התמורות שחוללה המהפכה התעשייתית־טכנולוגית שהתרחשה לאחר מותו.

ספרית "אוניברסיטה משודרת"
זכויות אדם במקרא ובתלמוד
חיים ה. כהן
ספר זה נועד לאותם צעירים רבים שזכויות־האדם קרובות ללבם, אך המקורות המקראיים והתלמודיים רחוקים מדעתם.

ספרי ההוצאה לאור נמכרים במרכז המכירות, רח' דוד אלעזר 27, הקריה בתל־אביב ובכל חנויות הספרים המובחרות.

זקוק דחוף למודעה?
מודזפון

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר לחינוך
המגמה לדידקטיקה
מודיעה על
תכנית ההשתלמות בחינוך לשוני בלימודי מקצוע
מטרת התכנית להקנות ידע בתחומים הקשורים להתפתחות הכושר הלשוני ולדרכי השימוש בו. היא מיועדת למורים ולאנשי חינוך ולכל המעוניינים בנושאי החינוך הלשוני למרכיביו השונים.
במסגרת התכנית יהיו שני מסלולי התמחות:
א. הבנת הנקרא והבעה בשפת האם.
ב. רכישה ולימוד של שפה נוספת.
תנאי הקבלה: כמפורט ב"מדריך לנרשם" תשמ"ט, עמ' 95־96.
המעוניינים יפנו למזכירות תלמידים, החוג לחינוך, חדר 327, בניין בית הספר לחינוך, הר־הצופים. טל' 882020 ו־882028.
שעות הקבלה: ימים א'–ה', 10.00–13.00.

משרד העבודה והרווחה
השירות למען הילד

בית תינוקות קטן באזור תל־אביב, מחפש בעלים אשר יראו אתגר בקידום והתפתחות ילדים בגיל הרך עד להעברתם לבית קבוע.

עדיפות, תינתן לאנשים המוכנים לגור במקום ולהם נסיון ניהולי בתחום החינוך

המעוניינים יפנו לטלפונים: 02–719132, או תל אביב 03–5613955
בכתב לת.ד. 9074, ת"א.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית
משרד הבינוי והשיכון
התחנה לחקר הבניה
מזמינים ליום עיון:
חידושים בבניה - עדכון לאור ממצאי מחקרים
מטרת יום העיון - להציג בפני יזמי בניה ומתכננים, מהנדסים ואדריכלים, קבלנים ובונים את החידושים והגישות המתקדמות בתחומי הבניה השונים.
יום העיון יתקיים במלון "ידן־אכדיה", הרצליה, ביום שלישי, 17 במאי 1988.
ביום העיון חמישה מושבים:
פתיחה - קבלת החלטות ממוחשבת; הנדסה סייסמית
הנדסת מבנים - תכן מבנים לעמידה ברעידות אדמה
ניהול הבניה - אוטומציה; רובוטיקה; תיבים גרפי
חומרים - קורוזיה; מוספים לבטון; ציפויים ביטומניים
מדעי הבניה - תיפקוד תרמי; תכונות אקוסטיות.
לקבלת פרטים ולהרשמה, נא לפנות אל חב' אירטרא בע"מ רח' קויפמן 2 (מרכז הטקסטיל) ת.ד. 50432 ת"א 61500 טל. 03-664825, פקסימיליה 03-660952

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון בנושא:
ירושלים בתקופת השלטון המוסלמי (638-1099)

13.30 יו"ר: פרופ' חגי אורלינד
דברי פתיחה: פרופ' נחמיה לבציון, נשיא האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר עמיקם אלעד: מעמדה הפוליטי־דתי של ירושלים בתקופה האומיית
פרופ' מרים רוזן־איילון: האמנות והבנייה בירושלים בתקופה המוסלמית הקדומה
הפסקה
16.30 יו"ר: פרופ' אמנון כהן
ד"ר אליעזר ברקוני: היישוב היהודי
פרופ' יהושע פראוור: בין הר הבית לבין כנסיית הקבר: גלגולי מעמדה של ירושלים.

יום העיון יתקיים ביום חמישי, כ"ה אייר תשמ"ח, 12 במאי 1988, במוסד ון־ליר, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים (קו 15 מהתחנה המרכזית).

יום העיון ייערך במסגרת הקורס "ירושלים לדורותיה".
— הציבור מוזמן —

סוכנות ביטוח בתל־אביב
מעוניינת לרכוש תיק סוכני ביטוח
גודל תיק 000,000$ פרמיה ומו לפחות.
קיימת אפשרות להעסקת הסוכן.
סודיות מובטחת
נא לפנות לת.ד. 4225 תל־אביב

אוניברסיטת חיפה
חטיבה ללימודי האשה
הרצאה בנושא
נשים ופוליטיקה — 1988
מפגש על ידי
גב' דפנה שרפמן
לרגל הוצאת ספרה
— נשים ופוליטיקה
ביום שני 9 למאי 1988, בין השעות 16.00 – 18.00 בחדר 613 בבנין הראשי
דברי פתיחה — פרופ' מיכל סוכל
ההרצאה בחסות נשים לנשים — ארה"ב־ישראל.

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

שירת־חייו של גרייבס

שלום ולא להתראות, מאת רוברט גרייבס, מאנגלית מאיר ויזלטיר, זמורה ביתן, 1987, 309 עמודים

מאת יורם ברונובסקי

רוברט גרייבס הוא אולי האקסצנטרי — במובן המודרני של המושג הזה — מבין יוצרי הספרות האנגלית במאה הזאת. הוא ראה את עצמו בראש־וראשונה כמשורר, והסיפור מעטים — ומעל לכל מרטין סיימור־סמית, הביוגרף שלו ובעיני "סליחה" אל קבלי־האמונה — הבריות עליו כעל גדיל המשוררים האנגליים במאה הזאת ("ואחד משלושת המשוררים האנגליים הגדולים של כל הזמנים" — הפליג והטען סיימור־סמית במאמר הערכה מסכם שנכתב עם מות גרייבס בשנת 1985. אך לא זו בלבד שהשפעתו של גרייבס על השירה האנגלית המודרנית היא לכל היותר שולית — אף שאודן כתב במאמר משיריו המאוחרים, מסאי 1973, "הנדירות" שמה.

שיריו האחרים של גרייבס, תולשה של אילוף, של מלאכותיות, של עשייה. אכבו גרייבס תמיד ראה את עצמו כמשורר "עושה", מקצועי היינו אומרים, אהב להזכיר שזה פירוש המלה היותית המקובלת בלשונות אירופה להוראת משורר. טורים אחרים של גרייבס אינם עומדים במבחן הזה של זכירה לאורך ימים, אף שפעם ידעתי עליהם גם שיר קטן שהתחילתו בערך "צבירותי, סמכיני בתפוחים", אלא שכבר שכחתיו.

גרייבס התפרסם בציבור הרחב הודות לפרוזה שלו שאותה כתב — כפי שהרגיש פעמים רבות — למען הכסף בלבד. הוא ניתק יחסים עם כמה ידידים מפני שאלה התלהמו מן הרומאנים שלו, כ"אני קלאודיוס"

גרייבס שייך לאותם היוצרים, הרבים כל כך בימינו, שחייהם הם מעשי־היצירה העיקריים שלהם. הוא היה, מעל לכל, דמות — איש־מעשה במהותו שהתמסר לכתיבה, וכתב תמיד בישירות, במרץ ובמיומנות העושים כל דבר שיצא מתחת עטו לחומר־קריאה נעים, אם גם לעתים מוזר וקצת וולגארי

על כך שהוא חב תודה גם לגרייבס ("ייטס היה לעור, כך גם גרייבס") — אלא שהקורא הרגיל של השירה האנגלית לא מצא בה מעולם טעם מיוחד, ואפילו קרא את שיריו.

אף שאינני קורא ילידי, אני חובב שירה אנגלית ומרבה לקרוא בה, הואיל להעיד רק על עצמי שקראתי לפני שנים חוזר וקורא בספרון המבחר של שירת גרייבס "פנגווין פואטס", וקריאה מתמשכת גם ב"שירים המקובצים" משנת 1975. ואם כי יכולתי להבחין באמנות הרבה שבה כתובים השירים הללו, הם השאירו אותי צונן לגמרי, ויכולתי להבין היטב את התגובה המקובלת על שירים אלה האופיינית לקוראים הילידיים.

התגובה הזאת היא לכאורה מוזרה, שהרי גרייבס לא היה משורר אוונגארדי — להיפך, הוא לעג לאוונגארד וחיבר את כתב־הפלסתר הבוטה ביותר נגד "חמשת הגדולים" של האוונגארד השירי (אודן בתוכם) בהרצאתו האוקספורדית "אלה אלוהיך ישראל" — הוא נזקק לאמצעים ותחבולות מסורתיים של השירה האנגלית (או גם הוולשית או גם האירית) — וגם התימטיקה של השירים היא מסורתית, ואלה בעיקר, וביחוד בעשורים האחרונים של חייו, שירי אהבה.

משיריו של גרייבס זכור לי דווקא שיר שהוא עצמו גנז (הוא מוכר לי מציטוט בתוך הביוגרפיה שלו שכתב בן־אחיו, ריצ'ארד פרסוול גרייבס) השונה מאוד משיריו האחרים, גם המוקדמים: זהו השיר "גרמני מת" ("בוש מת") הנשען בלי ספק על זיכרון אמיתי שאפשר למצאו על דפי האוטוביוגרפיה שלו שהופיעה זה לא כבר בעברית תחת השם "שלום ולא להתראות" (עמוד 189: "חלפתי על פני גוויתו הנפוחה המסריחה של גרמני...") — שיר ריאליסטי נורא, המזכיר את שירי האקספרסיוניזם הגרמני של אותו הזמן (גוטפריד בן המוקדם) ומתוך כוחו אפשר אולי להבין את תולשת

ו"הרוזן בליזריוס" (שיצא בינתיים גם כן בתרגום עברי בהוצאת זמורה, ביתן). אלא שעל אף ועל חמתו אלה רומנים חביבים, כתובים באותו מרץ אופייני, בטוחות ועם זאת היטב, ומתוך בקיאות אמיתית בעולם הקלאסי שעל רקעו הם ממוקמים. ומובן שהפרוזה הסלחי־זיקות שיסודה בספריו של גרייבס על הקיסר קלאודיוס היתה לשיא־הצלחתו של המשורר הצירה הגולה — הצלחה פאראדוקסלית בלי ספק בשביל האליטיסט שבו להומנים, כתב רק למען [illegible] לקרוא בו כמה עמודים מדי כמה שנים.

בכלל: גרייבס היה בעל תיאוריות רבות, רובן אקסצנטריות בתכלית, שעליהן הכריז תמיד בביטחון גמור ("אלוהים היה נשי. זה כתוב בתלמוד. מובן שהר־הרים ... להסתיר זאת..." — טיעון אופייני מתוך ראיון עם גרייבס ב"פאריז רביו") ומבלי להסתיר את זלזולו בהעמקה המדעית ובכלל בכל המנגנון האקדמי המסורבל וחסר־הדמיון. ספרים הרבה אין קץ עשה גרייבס, סביב ומתוך התיאוריות המוזרות שלו, המצטר־פים לאותה ספריית ענק שמחברים האקסצנטריקנים האנגליים השונים והמשונים זה מאות שנים. ספרים על אשתו של אלוהים, ועל היותו של הומרוס אשה, ועל שנאתו של מילטון לכלבים וכו' וכו' — והלא אלה מו־פיעים באנגליה כמה בכל יום, ובכל דוכן אפשר להשיג ערימה מהם במחיר פחות מזה של כרטיס רכבת־תחתית. גרייבס העשיר מאוד את הערימה הזאת, ועם זאת ספריו מתייחדים, גם בזכות סגנונם החורף תמיד, והפלגות הדמיון שלעתים הן מקסימות ועל פיהן אפשר לשער לעתים שאמנם כתב את הדברים הללו — משוחד.

מכל ספרי גרייבס, קרוב למאתיים הספרים שכתב,

(הסוף בעמוד ב7)

קמפ־דייוויד ספרותי

ראיון עם עורך "לוואנט", כתב עת ים־תיכוני חדש

הרחק מריחות המנגאלים, שהיו לסמלה של הלוואנטיניות הישראלית, יצא השבוע במונפ־לייה, עיר המבוריה במרחק ארבע שעות נסיעה מפאריס, כתב־עת ספרותי חדש ושמו "לוואנט". וכותרת המשנה שלו: "מחברות של המרחב הים־תיכוני". כתובת המערכת היא להכעיס בתל־אביב. העורך הוא ישראלי, והמשתתפים — מהם ערבים, מהם צרפתים ומהם ישראלים. העורך, מישל אליעל־אקהרה, עשה לדבריו ב"לוואנט" ניסיון לקפס דיאלוג ספרותי. לדיאלוג ים־תיכוני. בראיון אתו הוא מספר על שנתיים של התלבטויות ומאבקים על זכותו של הדיאלוג הזה להתקיים. "לוואנט" ייצא פעמיים בשנה, במתכונת של ספר. הגליון הראשון מונה 200 עמודים.

שאלה: מיהם אלה שהיו שותפים למהלך ולמימון כתב עת בלתי־ממוסד כזה?

אליעל: תחילה הצעתי את הרעיון להוצאה הצרפתית Acte Sud שבארל. הם הריחו כאן גימיק מסחרי וביקשו לשוות לכתב העת גוון פוליטי יותר. התנגדתי לכך בתוקף והוצאתי מידיהם את כתב היד. איכשהו התגלגלתי למונפלייה. אל המו"ל היהודי מישל ואלנסי, שהתלהב מהרעיון ולא התנה שום תנאים. ההוצאה שלו, Editions de l'Eclat, הוציאה לאור בין היתר תרגומים של שירי יהודה הלוי ושל שירי אהרן שבתאי.

פעמים שהים־תיכוניות היא מיתוס אירופי שאין לו אחיזה במציאות. האמנם אתה מאמין שכתב־עת יוכל לגשר על התהומים הקיימות השוררות הזאת הקרויה "מרחב הים התיכון"?

"לוואנט" לא נועד להמציא מחדש או לחזק את מיתוס הים התיכון. אני מסכים בהחלט לתיזה הטוענת שיש משהו ארכאי, קולוניאלי, פטרוני, כי

מישל אליעל־אקהרה: דיאלוג

מגמה ים־תיכוניות, ועוד יותר מזה במגמה "לוואנט", שהוא מוצר צרפתי־קולוניאלי טיפוסי. ברור, את הים־תיכוניות המציאו האירופים. בצרפת היתה זו מאדאם דה סטאל שכתבה על ההבדל בין הספרויות של הצפון לאלה של הדרום, את ספרות הדרום הציגה על דרך השלילה, כספרות של ריכוזיות והשתפכות תמימה. אני סבור שאפשר לאמץ את הבחנתה, דווקא על דרך החיוב. מפני שספרות "הצפון" הגיעה למבוי סתום לאחר שכבשה בתיאוריות הנוקשה של עצמה. אחד הדברים האפשריים עשוי לצמוח כאן, מהחזרה לפואטיקה של רכות מסוימת.

איך תגדיר את הפואטיקה הים־תיכונית?

זוהי בראש וראשונה פואטיקה לא אריסטוטלית, פואטיקה שנמוקו בה הגבולות הנוקשים בין הז'אנרים. סופר כמו אדמון ז'אבס, אינך יודע אם הוא כותב שירה או פרוזה. כך אלבר ממי ולהקליטו. צד נוסף של הפואטיקה הים־תיכונית הוא החזרה

לשורשים הפילוסופיים של השירה, למינימאליזם הלשוני, לבהירות, נגד טשטוש המשמעות. המערב נתן לשירה את המטאפורה, שפירושה טשטוש המשמעות והקיצוניות הסוריאליסטית — רצח השירה. שיריהם של היוצרים המאגרביים הגדולים, המופיעים בגיליון הנוכחי של "לוואנט" נעודים כל מטאפורה. הם אלגוריות טהורות.

האם אתה מאמין שיוצרים ערביים ממדינות ערב אכן ישלחו את יצירותיהם לכתב עת שמתכונתו היא בתל־אביב?

עובדה, הדברים נעשו. מסתבר שיש סופרים ערבים המעוניינים בדיאלוג הספרותי הזה, בלי קשר לדיעותיהם על הסכסוך הישראלי ערבי. אחד מהם הוא מחמוד דרוויש, ששיריו התקבלו במערכת לפני זמן רב, אך בלחץ המאורעות האחרונים התנגדו דווקא הצרפתים שבין חברי מועצת המערכת להכניס את שיריו וטענו ששיריו מגואלות בדם.

יש בישראל אזור מבוגמה שהתדבקה על כל מה שצרפתי. האם הדבר לא יקשה על התקבלותו של "לוואנט" בארץ?

אמנם, תולדותיה של הסטיגמה הזאת כימי תחיית העברית כמעט. תרומתה של התרבות הצרפתית לתרבות העברית הודחקה והושתקה בשיטתיות. מי יודע, למשל, שאיתמר בן אב"י, בנו של מחייה הלשון העברית, פרסם את ספרו הראשון בצרפתית, ולא בעברית? ושבין השנים 1939–1945 התפרסם בפאריס הכבושה כתב עת עברי בשפה הצרפתית בעריכת ע. ד. חורן ושמו "שם"? היה זה, למעשה, המבשר הראשון של התנועה הכנענית. "לוואנט" נאבק כנגד ההשכחה השיטתית הזאת, בין השאר על ידי פרסום מחדש של יצירות רוחניות אלה.

בני ציפר

במונחים של קרע, במונחים של ויכוח (ב)

מדרגה רחבה ומדרגות אחרות

על ספרו של עמוס עוז "ממורדות הלבנון"

מאת נסים קלדרון

עמוס עוז תקף את הפלישה ללבנון מראשיתה. שנתיים אחר כך, בעקבות תוצאות הבחירות, הוא קרא למפ"ם ולר"ץ להצטרף אל ממשלת האחדות הלאומית. ויכוח קשה פרץ בינו לבין סופרים ומשכילים ישראליים. הרבה ויכוחים היו סביב עוז — אחד מהם גם אני עורכתי — הויכוח הזה שונה. הוא מר יותר וחוזר ומופיע. יש בו כעס והלבנון שנדלקים שוב ושב — בכל פעם סביב עניין אחר, בכל פעם אצל אדם אחר.

המלחמה יצרה גם חשבון שני, לא פחות קשה מן הראשון. מסורת תנועת העבודה הקצתה מקום לסופר המלווה אותה, וכאשר הוא מדבר בשמה, הוא מעריב בקולו את הניסיון הפוליטי שלה ואת סולם הערכים שלה. כמעט שלושים שנה כותב עוז מתוך המקום הזה, מתוך המסורת הזאת. חמש שנים אחרי הפלישה הוא מכנס בספר את המאמרים שכתב בזמן המלחמה ומוסיף הקדמה. והעיקר בהקדמה: הוא קובע שמפלגת העבודה שותפה באחריות למלחמה; הוא קובע שתרבות תנועת העבודה הרחמה במלחמה הזאת; הוא נפרד כעת, או מנסה להיפרד, מן התנועה, מן התרבות, מן הקשר העמוק הארוך — "עד מלחמת לבנון, גם לאדם כמוני היה מעין כרטיס כניסה [...] אל עולמה רב־הקסמים של ארץ ישראל היפה. [...] מה שהיה לא יהיה עוד (שירים עבריים).

מה קרה באמת? איך מפתלים זה בזה שני השמונות האלה? המלחמה המוזהגת הזאת הביאה לא רק הרג ושכל. היה לה גם מחיר מחשבתי, ועמוס עוז שילם אותו טבין ותקילין. דעות האמת־מידה, נקודות מוצא למחשבה וקווים של הסבר וניתוח, מסגרות פוליטיות ואינטלקטואליות שאתה מרגיש בהן ברכית — גם אלה לא יהיו אחרי המלחמה בלבנון מה שהיו לפניה; מדויק יותר — גם אלה הלכות והרסות בעשרים השנים שמאז 1967.

בהחלטה לצאת למלחמה ראה עוז סוג של קנאות — היא המבקשת להגשים את עצמה באמצעות כוח ושפך־דם. אין זאת היה חדשה. עוז הבחין במלחמה הזאת מה שהבחינה תנועת העבודה ברוויזיוניזם לפני שנים רבות: סירוב להביט עין בעין במציאות: השתקעות בפראומה היסטורית רחוקה מן ההווה; דם ואש כדי להרחיב את הגבולות הגיאוגרפיים, במקום מבט פנימה אל החברה היהודית, יחס ביקורתי אליה, ותיקון סבלני של פגמיה. "היטלר כבר מת, אדוני ראש הממשלה", כתב עוז כמה ימים אחרי שהחלה הפלישה ללבנון. אין זה מקרה שזה משפט הראשון אשר שוחר את היד הכותבת שלו במלחמה הזאת הוא השאלה המפורסמת של בגין: "האילו הסתתר אדולף היטלר עצמו בבניין עם עוד עשרים אורחים תמימים־מפשע, האם לא הייתם אתם מפוצצים את הבניין?"

אלא שהרוויזיוניזם לא היה הויה ביוני '82. הוא היה מציאות שנקבעה בקלפי. הוא היה הביטוי שנתנו מאות אלפי ישראלים לניסיון שצברו כאן, בתל־אביב, באשדוד, בירושלים — לפני שהוא היה הויה על היטלר או פלישה ללבנון.

לרוויזיוניזם כהויה היה עוז מוכן היטב. "כבר בשנות העשרים השלושים" — הוא כתב בתחילת המלחמה — "היה זאב ז'בוטינסקי מזיז גייסות בהבל פה, מציב גבולות עמים, מטיח זו בזו מעצמות ומכונן במוחו השנון סדרי עולם, כמתאמץ לספק למפעל הציוני מצנפת של רואה ואינו נראה או מגפי קפיצת־הדרך. אנשי תנועת העבודה נהגו לעתים להגיב על השגיונות האלה בכמו חיוך דקיק, כאיש זקן חכם המתבונן בילד" (לאן נוליך את הדברים). לרוויזיוניזם כמציאות — לא עוז היה מוכן ולא תנועת העבודה היתה מוכנה. תנועת העבודה, לפחות כפי שקיבל אותה עוז, לא הציגה את ז'בוטינסקי כמי שמציע אופציה אחרת למציאות הקיימת. היא קבעה שההויה הזאת לא תיתכן — לא בהווה ולא בעתיד. היא שייכת לעולמן של אגדות הילדים, כמו מצנפת הרואה ואינו נראה או מגפי קפיצת הדרך. מה אתה עושה בקפיצת הדרך שהתרחשה על ראשי מי אתה חובש את מצנפת הפנטסיה על ראש עצמך. אם הרוויזיוניזם נעשה מציאות, אתה שומע את עוז רומז, אולי בעשיתי אני היה — אני. ודעותי, אני ויכולת ההבחנה שלי. המישהעשר חודש אחרי תחילת המלחמה כתב עוז:

האמת היא שזה כמה שנים אני מרגיש כאילו גולה בארצו [...] כאילו קמה בבוקר ומצאת שמישהו הוליך את העיר, סובב והפך את השדרות, הקטין והגדיל רחובות, העביר כיכרות מכאן לשם. לא רק את שמותיהם כי אם אותם־עצמם. הכל מוכר לגמרי ובכל זאת הכל אחרת. לא זר אבל מוזר ומפחיד. דווקא מפני שהמקום אינו זר, דווקא מפני כן ההשתנות כל־כך מפחידה. כמו בחלום רע (ולרשום מה היו החלומות ומי היו החולמים).

אלמלא היתה תנועת העבודה שותפה להשתבשות, לא היה זה חלום רע. זאת היתה מציאות פוליטית שאפשר להציב לה אופוזיציה. אבל עוז תקף את המלחמה באמצעות הכלים המחשבתיים של תנועת העבודה, ויחד עם זאת הוא הבחין שאותם כלים עצמם, אותה תנועה עצמה, נושאים באחריות למלחמה, וגם ממוזים את המלחמה. התוצאה היא: המכשיר שאתה אוחז בו פוצע את ידיך שלך. אתה מנסה להשתמש בכלי המחשבה שלך כדי לתקוף את הדריב, ואתה מוצא את עצמך תוקף את כלי המחשבה עצמם. כלים שאמורים היו לשרטט גבולות ולהבחין הבחנות משרתים את טשטוש הגבולות, את העמימות.

עוז רצה מאוד שלא תהיה עמימות. יום אחרי שפרסם ב"ידיעות אחרונות" התקפה על הויית היטלר של בגין, הוא פרסם ב"דבר" פנייה אל הנהגת מפלגת העבודה להפסיק "לעמוד משותקת מאימת הרחוב", שאם לא כן "אולי אין טעם בעצם קיומה". הוא קרא לה לומר "בפה מלא ובאומץ לב: בינינו לבין הרוויזיוניסטים תהום. אנחנו מבקשים משהו הנגד, הם רוצים על הכרעה בדם ואש". (לאן נוליך את הדברים). [illegible] עוז היתה מגילה את כלי המחשבה שלה את הגבולות, ההגדרות של המציאות שלה. אבל תהום לא נפערה וגבול לא נמתח.

בהקדמה לקובץ מדייק ומונה עוז את ההצבעה בעד המלחמה של סיעות המערך ושינוי, את העצה שהציע מרדכי גור לאריאל שרון, את העצה של רבין להדק את המצור על ביירות. הוא יכול היה להוסיף את הדברים שהביא יוסי שריד מפי פרס בישיבת "הכורינו" בשבוע השני למלחמה:

"חברים, צריך להודות. הולך להם קלף משגע. האמריקאים תומכים ומשתפים פעולה. הרוסים פשוט בעלפון. הרבה מהתחזיות הקודרות שלנו נתבדו. בניגוד להשקפותינו המוקדמות, המלחמה היא הצלחה גדולה. היא קרובה להשיג את רוב יעדיה העיקריים. בעוד כמה ימים — אי אפשר לברוח מהעובדות — ייחתם הסכם־שלום בין ישראל ללבנון. זה יהיה הסכם השלום השני שלהם. הם גם יצליחו לגרש את ערפאת עם כל המחבלים שלו לכל הרוחות, ולשבור את אש"ף.

"עכשיו" — מוסיף שריד — "פנה פרס אל [illegible] ואלי:

"מי שרוצה להמשיך ולהתנגד למלחמה, ולעשות מעצמו צחוק — זה ענייננו. אבל אם הוא בציצ שלנו, בהתנגדותו הוא עושה מאיתנו צחוק — זה כבר ענייננו. אני פונה אל ויקטור ואל יוסי להפסיק מיד את התבטאויותיהם בנושא לבנון".

(מהתנגדות לתמיכה ומתמיכה להתנגדות, "הארץ", 21 באוגוסט 1987).

המלחמה בלבנון לא היתה הגשמת ההויה של בגין. היא היתה הצירוף המשונה, העמום, שבין בגין לבין תנועת העבודה ותרבותה. "הידיים ידי בגין והקול קול בבעצורו" — כתב עוז.

ואז, כמהלך המלחמה, קרא עוז לממשלה משותפת של המתראים למלחמה ושל מתנגדיה. הוא נענה בכעס גדול של סופרים ואינטלקטואלים. מאחורי הויכוח על הקואליציה היה ויכוח על השאלה מה נשאר לאחר ההרס המוזר, המפשט, שהביאה המלחמה בלבנון. כאשר מלחמה מביאה חורבן פיסי, ברור באיזה רחוב אפשר לגור ובאיזה רחוב יש רק הריסות וחולדות. אבל הרס פיסי הביאו ישראלים הפעם רק על אחרים. כבדיק מתאר עוז מלחמה שבה איש לא יוכל להבין את המקלטים ולהאפיל את החלונות. כאשר "הידיים ידי בגין והקול קול בבעצורו" — נהרסות בעיקר דעות ורגשות, הוא אתה מוצא זהותה שאין לה מקום, שעושים הכל כדי שלא יהיה לה מקום. אתה מוצא בנורמאליות שיירי הבבעצורו נסוגים אליה, אפילו את האבל על המתים ידעו ישראלים רבים להפלים במלחמה הזאת כאילו היה המוות מקרה רע שאין עליו אחריות פוליטית ואין אחריו אשמה פוליטית.

עוז ראה את זה: "הנופלים בששת הימים שייכים לכולנו". האילו מתי לבנון הם עכשיו המתים של אבא שלהם" (שירים עבריים). עוז הבין וניתח היטב את הויכוח ההולך ומתפשט אל תוך ביתו שלו, והוא, גם הוא, צריך היה להחליט: להמשיך ולהשתייך אל הבית או לעזוב את הבית ולהתחיל לחיות חיים פוליטיים מחוץ לו, באופוזיציה. הוא בחר להשתייך. הוא הציע לכולנו שנבחר כמוהו.

הקשר הארוך והעמוק של עוז עם תנועת העבודה הוא, לדעתי, שמסביר גם את העמדות השונות שנקט בזמן המלחמה, וגם את המריבה בינו לבין רבים מן האינטלקטואלים הישראליים. שכן הם איבדו את האמון בתנועת העבודה. ואם תנועה פוליטית זו, ועוז אתה התייחד שנים לייצג את "ארץ ישראל היפה" ואת יופיו של הישראלי — הוויכוח שהתעורר אחרי סברה ושתילה לא היה יכול להיות קטן ושקט. באחד המאמרים בספר כתב עוז על "מות הנשמה היהודית כשהיא לאהבה". יש שעות שבהן מות הנשמה הפוליטית איננו קשה פחות ממותה של הנשמה האהובה אשה או מגדולת ילד. ועל מות הנשמה הפוליטית היה הויכוח הזה לפני שהוא היה ויכוח על הרכב קואליציה.

אין ויכוח בין עוז לביני על השקר של "שלום הגליל". אין ויכוח על כך שהמלחמה בלבנון לא באה להגן על הגליל, אלא באה לחסל את מעמדם של הפלשתינאים כגורם פוליטי עצמאי, וכך לבטל את הסיכוי לפשרה בין ישראלים לפלשתינאים ממערב לירדן. אין בינינו ויכוח על היחס בין המלחמה בלבנון לבין הכיבוש המתמשך. אבל יש בינינו ויכוח על היחס בין הכיבוש לבין הקנאות: מדויק יותר — על היחס בין הכיבוש לבין הנורמאליות, שהקנאות היא רק גוון אחד בה. הגם על השאלה מי נושא באחריות פוליטית לנורמאליות.

עוז תקף את המלחמה כמעשה של קנאות. ואז הוא תקף את הסירוב של היונים, להיכנס לממשלה שגם כמעשה של קנאות: "יהרס העולם ואנחנו נישאר נקיים", כלשונו. עוז עושה את דרכו הפוליטית כאשר אימה של קנאות תלויה מעל ראשו. קנאות כמו מפלצת עיוועימית שיש לה אלף דרכים להסתתר ולהופיע, פעם מימין ופעם משמאל, ופעם מתוך קרביך שלך. מה היתה הקריאה לממשלת אחדות לאומית, אם לא ניסיון של עוז לחזור ולהפעיל את הכלי שקיבל מתנועת העבודה. ממשאליי את המחשבה הקונסטרוקטיבית, שבאה להבחין, שתתבע להבחין, "בין מדרגות של רוע", כלשונו. זאת מחשבה שלא מציירת לה לא עולם שכולו טוב ולא עולם שכולו רע, והיא משתוקקת לעשות, בעיקר לעשות, בתנאים שנוצרו, לא לחכות לתנאים רצויים יותר. לכן ממשלה עם הליכוד היא מדרגה אחת של רוע מתחת לממשלה של הליכוד.

הוויכוח בין עוז לביני לא היה ב־84', ואיננו היום, על החובה להבחין בין רע לרע יותר, ולבחור ביניהם, גם כאשר הבחירה מעוררת סלידה. הויכוח הוא על השאלה איזה מדרגות של רוע קיימות במציאות הפוליטית הישראלית, איזה אינן קיימות, ואיזה לא היו קיימות גם בקיץ '84.

זה עשרים שנה צריכים בעלי הדעות השונות בתנועת העבודה להחליט מה לעשות בגילויי הקנאות השונים של הכיבוש — והיכרי היום־יומי של מיליון וחצי בני ארץ, ההתנחלות, המלחמה בלבנון, ועוד גילויים רבים. חלק מן הגילויים הם עצמם יזמו, לאחרים הם שותפים. אבל אילו היתה השאלה הקובעת, בעיני, מה מידת השותפות, מה היקף הזוועה — היה עוז צודק בתיאור המדרגות השונות של הרוע. אבל השאלה הקובעת בעיני היא, אם מוכנים קובעי הדרך בתנועת העבודה, ועוז ביניהם, לקיים נורמאליות של חיים משותפים עם הסיוט הכיבושי. ואם לחשוב במונחים פוליטיים: האם הם מוכנים לקבוע שעל פי היחס אל הכיבוש נגזרת המפה הפוליטית, שעל פי היחס אל הכיבוש נקבעת אלטרנטיבה, מוכנות אופוזיציה.

התשובה היא שבעלי הדעות השונות בתנועת העבודה לא מוכנים להסיק מסקנות מן ההסתייגויות שלהם. הם לא מוכנים שמפלגת העבודה עצמה תיתפס על פי היחס אל הכיבוש. ואז הם הולכים צעד נוסף הם לא מוכנים שהכבשת תיתפס. ואלה אינותים לכל ישראלי כי אפשר שהקנאות שבכיבוש תיספג אל הנורמות, אל המס המנהגה כמה, אל שעות העבודה, ואל שעות המנוחה, אל בית הספר, אל הלשון, אל מערכת המשפט — תיספג ולא תחייב מסקנה, הכרעה, פעולות קו. ההתנחלות של שנות השבעים היתה מעשה של־קנאות. הכיבוש של היום הוא הרגעה של הקנאות, הרצון להחזיר הביתה בשלום בלי לקרוע קרע כזאב בודד, במרשם. שכן לשנות את הסטאטוס־קוו, לאחר עשרים ואחת שנה ההעובדות שנקבעו בהן, יהיה לקרוע קרע בין הישראלים בתוך הישראלי. ויכוח מסוג הוויכוחים שמנהל פרס עם שמיר הוא — גם, לא רק — ביטוי לנורמאליות, הוא גם לגיטימציה של הרוע בתוך דפוסים של דין הדברים הדמוקרטי.

ההחלטה של מפלגת העבודה להיכנס לממשלה ב־84' היתה, בפשטות, ההחלטה שלא להיות אופוזיציה. והיא רק המשך הגיוני של ההחלטה שלא להיות אופוזיציה ב־82', בתחילת המלחמה בלבנון. על כך היה הויכוח ב־84', על הויתור שויתר עוז על המקום האופוזיציוני. ואני מרגיש המקום. יש חשיבות לדיעות, לתוכניות, לניסוחים. ועוז בוודאי שמר על דיעותיו, כשם שמפלגת העבודה שמרה על דיעותיה (השונות) כאשר הצטרפה לממשלה. אבל אופוזיציה איננה דיעות, היא הבאת הדיעות אל מסקנות, היא תרגום הדיעות אל הפעילויות ההכרחיות השונות של הישראלים. אופוזיציה היא יצירת מקום פוליטי אחר. ההכרעה ליצור מקום פוליטי משותף היא יצירה של מדרגה קובעת יותר מכל המדרגות האחרות, שנשארות היפתוחית: היא העברת הויכוח, העברת המדרגות השונות, אל תחום המלים הבלתי מחייבות, שכן אחרי כל המלים ההסתייגויות אתה מקבל עליך אחריות לביצוע המשותף. כאשר אמר בראהרן כי הצירוף הקואליציוני הנוכחי הפך את כולם לכבולים, מבולבלים ומטושטשים, הוא ידע כי הטשטוש ניזון מן הנוחיות של רוב האורחים המתנהגים כאילו לא בתום הסרובו; כשם שהוא ניזון מאפשר הויכוח בתוך ממשלה משותפת: יתעדון בינינם הפוליטיקאים הוזה. אין לי ספק שלגבי ישראלים רבים, לגבי רבים מן הדור שנולד אל הכיבוש, ההבדלים שבין מפלגת העבודה לבין הליכוד נתפסים כאפשריים, ולא מחייבים הכרעה משמעותית, כשם שהכיבוש נתפס כאפשרי ולא מחייב הכרעה משמעותית.

מה לאפשרי לקיץ 84' ודי הטירוף בלבנון נמשך או יום יום. האם ממשלת האחדות הלאומית לא היתה כותרת כדי להביא לנסיגה מלבנון? האם אני לא מטיל את המצב שנוצר היום אל המצב שהתקיים אז, מלו האם אני לא חוטא שוב בסירוב להבחין בין מדרגות של רוע? לא, אני חושב שעוז חוטא בכך.

אילו קרא ב־84' (ואני מבחין בין דיעותיו לדיעותיהם של שלושת הסופרים האחרים, לפחות שותפים משותפת של עוז ושל גורי, הותם על גילויי הרעת של התנועה למען ארץ ישראל השלמה, היא עוז מדרגה אחת של טשטוש), אילו קרא לממשלה שתביא לנסיגה מלבנון ותפורק אחר כך — היה הויכוח אחר לחלוטין. עוז לא קרא לכך. בין השאר כיון שידע כי כדי לתת גיבוי פוליטי לנסיגה יש צורך ברוב בכנסת, אין צורך לשבת בממשלה. הוא ידע כי קולותיהם של היונים ימנעתו לכל ממשלה שתבצע נסיגה.

המלחמה בלבנון היתה הרג והרס ועינויים פיסיים לאלפי בני אדם. והורבן נפשי לישראלים שהשתתפו בה. השאלה הנשאלת אחרי מלחמה היא אם אפשר לתרגם את ההרס לאנרגיה פוליטית. וזה הדבר שסירבה הנורמאליות הישראלית לעשות — להחזיר את המלחמה אל העוקרים הפוליטיים של ישראלים, לשנות את הדיעות ואת ההתארגנויות, ליצור חיים פוליטיים אחרים שנושאים בהם מסקנות מן ההרס. עוז נתן לגיטימציה לסירוב הזה כאשר נתן לגיטימציה לממשלת האחדות הלאומית. הוא דיבר על מדרגות שונות של רוע, הוא הקפיא את הסיכוי לעבור למדרגה פוליטית אחת אל מדרגה אחרת. אם דור שלם של ישראלים שלבנון נחרתה בבשרים נמצאים היום ביערות של דרום־אמריקה יותר משהם נמצאים בעשייה הפוליטית הישראלית — יש לעוז חלק בזה. היה סיכוי שהם יתייאשו מן

(סוף בעמוד ב7)

עורך: בני ציפר

מאיר חוזר לאספסת

רומן רוסי. רומאן מאת מאיר שלו. הוצאת עם־עובד. 1988. 394 עמודים

מאת אביעד אלחנן רז

מאיר שלו חוזר לספר. חוזר לנהלל, למעגל, לתמונות־הילדות. חוזר לאנשי העלייה השנייה, האבות המייסדים, לבו של המיתוס הציוני הראשוני של "לבנות ולהיבנות בה". נמשך אליהם בכיסופים ומוצא אותם הם בריאים.

שלושה משפטים חשובים אמר שלו על הספר (בראיון ל"ידיעות־אחרונות"), שלושה תמרורים: "לא יודע איך שנתיים בכפר נטבעו בי כל־כך חזק. הרי כל חיי עברו בעיר". "תאמין לי, לראשונה בחיי כתבתי מתוך אהבה". ולבסוף: "אם הייתי נשאר פה (בנהלל) חקלאי, אולי הייתי מקלל את עצמי אחר־כך". הספר המונח לפני קריא מאוד, וטוב לקריאה. הוא ייקרא בידי רבים ויהיה לשיחת העיר (כשיגיע בעוד חודש לצרכנייה, גם בכפר יקראו בו). לא נותר לי אלא להתוות, לאורו של הספר ולאורם של המשפטים האלה, נתיב־גישה אל הרומן הרוסי.

לא בכדי נהלל היא מעגל. היא מעגל סגור וטבעת עצמה: [illegible] מוסר־שלומית. יוקרם וייאמר מיד: כוחו של הספר הוא במאבק שבין השלמות והפגימות, אשר שתיהן כאחת נובעות מן הארץ. והדיאלקטיקה בין שתיהן היא העגלות שבחיים האנושיים. כאן זו הדיאלקטיקה שבין האוטופיה למציאות.

מאיר שלו, כמו חיים באר ב"עת הזמיר", עוסק בחיפוש אחר שפיות בתוך אדי־הטירוף העולים מהאדמה הזאת, אדי־חלומות משכרים

אהבה ביגודית משלימה היא יותר ממטיב חזור ברומאן. היא מופיעה שוב, מכיוון אחר; שלו, ציניקן מקצועי והסוראשליות ("כתוב בעיתון"), כותב כאן לראשונה מתוך אהבה. זה קוד ההפעלה אהבה. זו מערכת לארמונית שמפעילה שפה יצירתית שלמה של גישה להומרים, בחירת הצבעים ועירובם, הדמויות כולן אכן מתוארות מתוך אהבה. שלו מעיד שעשה תחקיר גדול, הלך לבית־האבות, ראיין את החלוצים שנותרו. הם וסיפוריהם מהלכים עליו קסמים. יופיו של הספר בעוץ ביכולתו הסיפורית להריק את הסיפורים האלה, על שני הצדדים שבהם — האידיאלי והאנושי, הנשגב והמגוחך — לתוך רומאן, יצירה כתובה.

אבל אם נבחן את מיתוס הבנייה וההיבנות לעצמו — שלו אינו מחדש דבר עליו. לא באגליה מאירת־מחשבה שתורע אור על מניעי האנשים האלה, הצלחתם (לבנות פה כפרים) וכשלונם (לבנות פה חברה), ומה באשר להיבנות? האם באמת השגה המטרה האישית, או שדרך היסודות לא היתה אלא גושפה קולקטיבית?

הפירוניות הציונית של שלו, אם כן, מבשירה אותו לריקוד הברדש — אבל מולידה בו גם כיסופים מקריבים. בעיניו, זה מיתוס, בעיני האבות עצמם, זו פשוט עבודה קשה, מכיוון שגם אנחנו, כמוהו, אוהבים את האנשים האלה — מכיוון שאנחנו, כמוהו, גדלנו באתוס הזה — קל לאהוב את הספר. הוא מבוזק (כי בספרות כמו באהבה: "קודם כל תחזיק אותה"), והמודרמטיות לנבכה הוד־תורים הגדולים והשלמה השתקה. ולכן הוא מוכיח, יותר מכל, סדרה או פרס שיש בהם פריסה רחבה של שלושה דורות בנשאי־מודשה, ומה שעושה אותה לטובה הוא היסוד הדיאלקטי: אהבה וציניות, אידיאלים וקיום אנושי. הדוגמאות פזורות לכל אורך הטקסט; אביא רק את השובבות שבהן.

החלוצים פרוסיה לא חשבו שאי־פעם ימותו. אבל גם הם, בתום החלומות, מודעים, והאבות המייסדים הגדולים־מדהורים מגיעים לבית־האבות. מתעוררים. מרותקים למיטותם. דווקא בבית־האבות מתאחד לבסוף החלוץ יעקב מירקין עם אהובתו. מירקין, שהיה נשוי כל ימיו לפייגה "מכונה דין התנועה". אבל נראה שלא עקרונות חברותיים יקבעו את מי האהב. ושוב: מירקין מקים עם מנחם את הכפר חולק עמם גורל ומשאת־נפש, עד ליום שבנו אפרים חוזר מהצבא הבריטי ופניו משוסעות מבציעה. אנשי־הכפר, בעלי האידיאלים של שיתופיות, אינם עומדים בגועל שהוא מעורר בהם ודוחים אותו מקרבם. ואז מבין מירקין את נקמתו: נכדו בונה בית־קברות משגשג, "בית־עולם לחלוצים". על אדמת המשק, יעקב פינס, המורה הוקן לטבע, חינך דורות של ילדים בכפר עד שבסוף ימיו הוא מתפכח ומגיע למסקנה, שאנחנו לא האבות המייסדים, אלא רק "הנדיק אבולוציוני". התפכחות הגדולה מכל היא של כל חברת ההתיישבות העובדת: מבעלי אידיאלים לבעלי אמצעים.

ובלשון הספר: "כלום לא פרץ אל החללים שנותרו אחרי ההולכים (החולצים)". ריקנות. גבר אחד קובר, גבר שני בונה מוזיאון, והיתר ממשיכים לחלוב את הפרות. תיאורי הטבע, המפוזרים לכל אורך הרומאן, הם העדות הניצחת לעליונותו של הטבע אל מול התנוחה האנושית, החולפת. כמו מרחבי הערבה הרוסיים העצומים או הנהרות הענקיים. זו האסוציאציה האמיתית העולה בי למקרא הכותרת "רומן רוסי".

יש דמיון שאי אפשר להתעלם ממנו בין "רומן רוסי" לרומאן נוסף שיצא לא מכבר ב"עם עובד", הלא הוא "עת הזמיר" של חיים באר. שני סופרים, בני גיל דומה, המשתמשים בחומרים ביוגרפיים שמקורם בילדות, בדרכים מנוגדות: ב"עת הזמיר" זו אנטומיה של חולי — תיאור תהליך ההקצנה הפושה בנוער הדתי־לאומי, וב"רומן רוסי" — התרפקות על מיתוס החלוצים. אבל למעשה דומים שני הרומאנים זה לזה יותר משאפשר לחשוב. שניהם מתארים את הריקנות של תום החלומות. אצל חיים באר, זו הדת האמיתית, החלום היהודי [illegible] לעריסה, לעמק, לעבודת־האדמה.

וכאן, בהימשכות לעריסה, מצויה גם ההסתייגות ממנה. מאיר שלו וחיים באר הם אנטי־אידיאולוגים. הם מתרחקים מן האידיאולוגיה בתיעוב מפני שהדבר העיקרי, הראשוני, הוא האנושיות המתבטאת יותר מכל בתבונות של בני־הביניים. החיים מתבטאים יותר בקנייה במכולת מאשר באומת־על־בנה. אחוז בזה וגם מזה אל תרחיק ידך.

את המשפט "...אדמת ארץ־ישראל הנגועה בעצמות קדושות ובמלחים המרעילים של הגאולה והציפייה" מצאתי אצל... מאיר שלו. וזה פשוט משפט שבאר יכול לכתוב באותה מידה, ודאי כתב. כי שניהם עוסקים בחיפוש אחר שפיות בתוך אדי־הטירוף העולים מהאדמה הזו, אדי חלומות משכרים. ולכן מוצאים אצלם את המאבק בין אוטופיה למציאות, בין אידיאלי לארצי. חיים באר, בספר שיריו הראשון, "שעשועים יום־יום", עסק בדברים האלה אצל הדתיים, המעשים לתענוגות העולם הזה ו"אתה יודע יצרם"; אנשים הם ורק להידמות למלאכים (כשם אחד השירים) יבקשו. וכך גם ב"נוצות".

ברומן הרוסי (שלו הצליח לעשות בו מה שבאר לא רצה: לרדת ל־400 עמוד), אלה החלוצים, האבות המייסדים שגם הם בביאורם היכולים לטעות ולהשתגע, לחלות ולמות. זאת הדיאלקטיקה שבין המצבת ותום החלומות, לבין הפרות הדורשות שיחלבו אותן. אידיאה פיקס חלוצית המידרדרת לדור שלישי היודע עדיין את משה, אבל תורתו נשכחה.

מאיר שלו מעיד על עצמו שעשה "תחקיר גדול", הלך לשמוע סיפורים וקרא הרבה מאוד חומר כתוב מן הימים ההם, כולל שירים, עלוני־משק ותעודות. ואכן מן הצד הזה, זהו ספר־היסטוריה נפלא. העבר הוא הרומנטי, הוא המקרין על ההווה ומטיל עליו צל כבד. ברוך שנהר, הנכד, ממש זאת ברשתו: הוא שגדל בבית סבו החלוץ בהפך לנושא־כליו ורצונותיו העיזוריים של סבו, "שק זיכרונות" שכל חייו עבר כבאותה מתנה מאחורי הקירות, לסבר־שלה, לשכנים, לחברים.

החללים שנותרו אחרי מות הראשונים לא התמלאו, כותב שלו. גם לו אין במה למלא אותם. הוא גם לא חוזר למשק. הוא נשאר בעיר מתוך צורך קיומי, אותה "הייתי מקלל את עצמי". וסיבותיו עמו. אבל אין מוצאים בספר את ההתמודדות האישית, המכאיבה, האמיתית, של מאיר שלו עם החלוצים. מדוע תמו והולרמות? מפני שהם שייכים לדור מוזר של אינדיבידואליסטים שמרדו בעולם הישן שממנו הגיעו, כל אחד בדרכו שלו. ואותם אנשים בונים לעצמם את מוסדותיהם שלהם והכפרים בתקנונים מסוגים שונים, בשם הקולקטיב. ואולי ביישום האידיאה סמוך הורבנה. המשפחה המירקינית, גיבורי הסאגה הזאת, היא משפחה מיוחדת מפני שבניה שמרו תמיד על האינדיבידואליות שלהם בתוך חברה קונפורמיסטית. הזוכה נתונה כאן בעצם לאנשים כאלה, לא רק לחלוצים שהיו בנויים אחרת" אלא גם לאורי, הנכד, שהיה הופך את הכנות על מגדל־המים ולבסוף התחתן חוזר לעבוד את האדמה; ולמירקין שהוד ליט לחיות עם אהובת־שלה למרות מה שיאמרו עליו. הוא הקים כפר, הוא ידע לחיות, הוא ביצע לבסוף.

שבוע של ספרים / דן דאור

מחזה

לילות פרנקפורט העליזים. שלושה מחזות מאת יוסף מונדי. עיצוב: דוד קדם. שוקן 1988. 162 עמודים

"אין בי שום דבר גלותי", אומר דידי הצבר שבא לפרנקפורט, כדי לעשות מה שהוא לא עשה באמסטרדם: כסף. בתאוות הבצע שלו הוא לא שונה הרבה מוילי, היהודי הגלותי, שמנהל את מועדון הפורנו הסאדו־מאזוכיסטי, אבל לוילי יש לפחות מודעות אירונית למצבו. למונדי אין הרבה חיבה לגיבור הישראלי, הוא רואה בו יצור מגוחך משהו, שבוי בקלישאות הגבורה הציונית, שאיבד גם את יכולתם של אבותיו לחלום ולצחוק.

יוסף מונדי: מחלצות

המחזה שעל שמו נקרא הספר עורר שערורייה כשהוצג בתיאטרון חיפה. אולי בגלל החירות שבה מטפל מונדי בעניינים לאומיים כואבים, ואולי בגלל הצבעים העזים שבהם הוא מצייר את עולם הסקס והסמים. המחזה מופיע בספר יחד עם עוד שני מחזות, שעדיין לא הוצגו, כמדומני: "אנדרטה הפוכה", על חייל הרוג שהמחזאי מחיה אותו רק כדי שישוב ויילחם, ו"מיסטוריה אמריקאית", על יורד בניו יורק, מסואבת כמו פרנקפורט, רק יותר גדולה.

הצילום של מונדי בחיוך ממזרי מלגלג על גב הספר, והציור של גרוס על חזיתו (של הספר) נותנים מושג לא רע על המפלצות המשעשעות המאכלסות את דפיו.

קלאסיקה

סיפורי אמת ועוד, מאת לוקיינוס. עברית: שמעון הלקין ודניאל גרשנזון. עטיפה: רוחמה שאולסקי. הקיבוץ המאוחד, 1988. 84 עמודים

ספר חביב זה כולל שלוש מתוך כשמונים יצירות שנותרו מהמחבר היווני שחי בקצה המזרחי של האימפריה הרומית בתקופת הקיסרים הטובים. "סיפורי אמת" היא פרודיה משעשעת על סיפורי מסעים, מהאודיסיאה ועד למנו של לוקיינוס, וגם הרבה אחריה. קטעים שלמים נקראים כאילו נלקחו מעלילות מינכהויזן. "הרמוטימוס" הוא מעין דיאלוג סוקראטי שבסופו משתכנעים הסטואיקן, שאליו מכוון חץ הסאטירה, והקורא, שאין טעם ללמוד פילוסופיה. הקטע האחרון, "החלום", הוא הקצר והאירוני ביותר מן השלושה, והדבר המעניין בו הוא הבוז למלאכה ולאמנות, שאינה אלא מין מלאכה. אולי זאת אירוניה, אבל לך דע.

העברית שוטפת ונוחה לקריאה, והמבוא של גרשנזון שופע מלומדות לא מכבידה, המכבדת את בעליה ואת קוראיו.

עדות

גילוי לב, מאת אסתר גושן־גוטשטיין. עטיפה וצילום: דוד קדם. שוקן, 1988. 192 עמודים

לפני כשלוש שנים עבר פרופסור גושן־גוטשטיין ניתוח לב, שבעקבותיו נכנס לתרדמת (קומה). במשך ימים אחדים לא היה אלא "צמח". זהו מצב שלדברי הספר הסיכוי לצאת ממנו פחות או יותר בסדר, הוא אפסי. אחד למיליונים. העובדה שהאיש חזר לעבודתו, וכיום הוא ממשיך לעשות יותר מרובנו, ואף קיבל פרס ישראל, היא איפוא מזל גדול, או "נס".

הספר מתאר בפרוטרוט את תהליך ההחלמה ואינו חוסך בשבחים למסירותם של המחברת, אשתו של בעל הנס, פסיכולוגית קלינית במקצועה, ושל בניהם, מסירות ואמונה ("אלון ויונתן דוחפים מדי לטעמי" כותב גושטיין באחרית דבר לספר). מה שמעיד שחוש ההומור האגרסיבי שלו לא קהה לגמרי בשפע האהבה המשפחתית, שלדעתה היו חשובים ביותר לריפוי.

הספר היה אולי מעניין עוד יותר אילו יכול היה גושן לספר על מה שהתרחש במוחו בשבועות הראשונים אחרי הניתוח, אבל גם ככה יש בכמה מהפרטים שמתגלים בספר, התנהגותו הלשונית החריגה של האיש, למשל, כדי להפתיע.

מסע

מסע אחר. מאגזין חובק עולם. עורכים: טל קלם וגיל אל־עמי. גיליון מספר 4. 54 עמודים בצבע מלא

כתב העת שבשנה הראשונה לקיומו הצליח כבר להתחבב על קוראים רבים, משנה מעט את כיוונו. הוא עוסק פחות בגיאוגרפיה ויותר באנתרופולוגיה. פחות נופים, צמחים וחיות (אם כי יש גם, על הר מקינלי, ועל כרתים, למשל) ויותר מנהגים, אמונות, תרבות.

שלוש מהכתבות הגדולות של הגיליון הנוכחי עוסקות האחת, בקאתאקלי, התיאטרון של קראלה בדרום הודו, שכתבה וצילמה חנה סק, השנייה על הקרנבאל בתובגיה (דן הרוזן כתב, גיל גולדמן וגיל רועי צלמו) והשלישית על מוסיקה בראזילאית, שכתב דובי לנץ וצילם שחר רותם.

בגיוון הרוח יש מאמר של שמואל וקנין על סימולטניות, מאמר המסע בזירות בשטח ההפקר שבין מדע לקהאומדע. כמו בגליונות הקודמים, בשביל הצילומים לבד שווה.

מדע בדיוני

עולמיום, מאת פיליפ חוזה פארמר. עם עובד, 1988, 304 עמ'

[illegible]

אני מחכה יודים רק למראה. אחרי הטרילוגיה על קיקאהה בורא־העולמות ש"עם עובד" כבר הוציא, אחרי שעשה מדע־בדיוני פנטאסטי, משתמש עכשיו פארמר בגרעין הקשה של התוקיות המערבית. עולם זה כדי לרקום עליו עלילה פנטאסטית־אנושית.

שני יסודות בונים עולם מדע־בדיוני זה: טכנולוגיה ואידיאולוגיה. "עולמיום" נוצר בידי חברה שפתרה את בעיית האוכלוסין. אזרחיו חיים במשך יום אחד ומוקפאים במשך שאר השבוע. במצב הזה של זמן מאונך, לכל יום יש ממשלה משלו ואופנות־לבוש משלה וגם קיידר נשוי בכל יום לאשה אחרת ויש לו שבע זהויות שונות. ג'ף הוא פורץ־יומי. עבריין שאינו מציית לחוקי המועצה העולמית וחבר בארגון סודי המתכנן מרד בעריצות המסיבה הזאת, המקיימת את בני־האדם בקבצה ובאוכל אבל הופכת אותם למספרים מוקפאים.

פארמר מגיע כאן לשיא־יכולתו בכתיבה מהוקצעת, זורמת, מותחת. זה יותר מספר־פתוח טוב. אבל אני מצפה ממנו ליותר. אחרי שהיינליין הולך ויורד, וקלארק חוזר על עצמו, פארמר הוא הבטחתנו והספר הבא צריך שימשש גם את קידוחי העומק הפילוסופי האמיתי שלו. לעטיפה המצורלת אחראי חיים קנו.

אלחנן רז

מבחר

סיפורים גרמניים. מבחר מן הפרוזה הגרמנית החדשה. בחר, ערך והקדים מבוא: יורגן נידאר ואילנה המרמן. תרגמה מגרמנית: אילנה המרמן. ספרי סימן קריאה, הקיבוץ המאוחד. 1988. 262 עמודים, כולל ביוגרפיות קצרות של המחברים

כמו בכל אנתולוגיה שבאה לייצג עולם ספרותי מסוים, ולאו דווקא את טעמם של העורכים, גם כאן לא תמיד קל לקרוא את הסיפורים, וגם לא כולם רעננים או מסקרנים במיוחד. עם זאת קשה, כמדומני, לא להסכים עם העורכים, כי זאת הדרך הטובה ביותר להציג בפני הקורא העברי את הספרות הגרמנית בת־זמננו, שאין הוא מכיר ממנה אלא מעט מאוד [illegible] העניין, וכאורח המחבר.

מטבע המקום המוגבל הזה, ומטבע העניין שיש לנו בו, הניסיון להתמודד עם החוויה הנאצית תופס מקום נכבד בספר, לא רק בחלקו הראשון, "בימים ההם", המוקדש כולו לעניין זה, אלא גם בהרים שישנם בסיפורים האחרים המכונסים בפרקים "הזמן הזה — מערב", "הזמן הזה — מזרח" ו"מבוכים", שהוא אולי החלק המעניין ביותר, או לפחות המגוון ביותר. הקטעים של מן וויר, למשל, מעודדים סקרנות לקרוא עוד מיצירותם.

עבודה עצומה עשתה המתרגמת בהעברה לעברית של סגנונות שונים מאוד זה מזה. בסיפור "סטריפטיז", לדוגמה, שהוא בעיני אחת היצירות החזקות ביותר בספר, היא מצליחה להעביר את המשפט הארוך, בן שניים וחצי העמודים, המתאר מופע חשפנות בדיוק פרטני עד אימה, לעברית גמישה והדוקה, שאין בה אפילו אחד מהאמצעים שמתרגמים מוכשרים פחות נאלצים להשתמש בהם כדי להתגבר על בעיות שבעבור חיבור. כך שאין אפילו "עם ש" או "תוך ש" אחד, להתגולל עליו בניסיון לברוח מאימת המתקע הנגרר הולך שהמשפט הארוך הזה משרה על הקורא. קשה גם לברוח, בעיקר בחלקו הראשון של הספר, מהרהורים משווים על המצב אז ועכשיו. שם ופה, אבל זה כבר עניין אחר.

מעולם הספרות והאמנות / רות אלמוג

מי זוכר את אגנס סמאדלי / המזל של קתלין פרייר / תמונות פלשתיניות

אגנס סמאדלי, מי זוכר אותה כיום? בסוף שנות ה־40 היה הרומאן שלה "אשה לבדה", שתורגם אי אז לעברית, מן הרומאנים הנקראים ביותר בקרב נערות. בשל ההעזה שבו חשפה את חייה הפרטיים בפני הקורא. שמה צץ עתה מחדש בעקבות ביוגראפיה שכתבו עליה ג'אניס ר. מאקינון וסטיבן ר. מקינון: "אגנס סמאדלי — חייה וזמנה של ראדיקלית אמריקאית".

סמאדלי היתה לוחמת חירות, אשה הירואית. היא נולדה ב־1892 למשפחת איכרים עניה, היתה לעיתונאית, הצטרפה למפלגה הסוציאליסטית האמריקאית ולחמה למען האינדיאנים והלאומנים ההודיים, היתה נתונה למעקב של המודיעין הבריטי. היא שלחה כתבות חשובות מסין בשנות ה־30 והאף בי. אי. פתח עליה תיק. דיווח יבש זה אינו מביא בחשבון את מורכבותם של חייה הפרטיים, למרות שהביוגרפים השתמשו במקורות של סמאדלי עצמה, כולל ספריה הביוגרפיים ובעיקר הספר "בת האדמה", ובן מכתבים וראיונות עם אנשים שהכירוה.

הספר כתוב בשני מישורים. המישור האחד מתאר את האשה הלוחמת והמישור השני את האשה שקשרי הידידות שלה וקשריה המיניים היו בעייתיים.

Agnes Smedley
The Life and Times of an American Radical
by Janice R Mackinnon
and Stephen R mackinnon
Virago

❧

קתלין פרייר, ואחריה מאהלר. המנצח הדגול ברונו ולטר אמר פעם שהחוויות המוסיקאליות הגדולות ביותר שלו היו "שהכרתי את קתלין פרייר ואת גוסטב מאהלר — ובזה הסדר". בת 41 היתה פרייר כשמתה בסרטן באוקטובר 1953. היא היתה הזמרת המפורסמת ביותר והאהובה ביותר של זמנה, ומותה היה מורגש היטב, כמותה של ג'קלין דה פרה בזמננו. אל הטרגדיה של חייה הקצרים מתוספת העובדה שהחלה לשיר מאוחר ושרה רפרטואר מוגבל.

קתלין פרייר היתה בת שלישית מתוך ארבעה ילדי משפחה בלנקשייר חובבת המוסיקה. אף שהיתה תלמידה מצטיינת ופסנתרנית טובה נאלצה לעזוב את בית הספר בת 14 ולצאת לעבודה. בימים ההם, לא היו בנמצא מלגות, מורים בעלי השפעה, יועצים קהילתיים וכדו'. לפיכך, במשך עשר שנים שבהן יכולה היתה ללמוד ולהתקדם, ענתה לטלפונים, נישאה למנהל בנק וזכתה בתחרויות עממיות בנגינה בפסנתר. בת 19 החלה גם זוכה בתחרויות זמרה. יכולה היתה לימק בחיי נישואין כושלים בעיר קרתנית קטנה באנגליה, אלמלא גויס בעלה ב־1940. מיד מצאה קתלין עבודה במועצה לעידוד המוסיקה והאמנויות והחלה לשיר בבתי חרושת ברחבי הארץ. בת 30 נבחנה על ידי המנצח מלקולם סרג'נט וכפי שניסחה זאת, מה שקרה היה "מקוליל לקובנט גרדן בחמש שנים. מזל גדול".

ספרו של מוריס ליאונרד, "קתלין: חייה של קתלין פרייר", מתחלק לארבעה פרקים: פסנתרנית, זמרת, דיווה, אגדה. מה שהשאירה אחריה בתקליטים הרי זה קול הדור מלנכוליה עמוקה, קול בעל זהות שאין לטעות בה ואין כל אפשרות לחקותו (סאנדיי טיימס).

Kathleen – The Life of Kathleen Ferrier
by Maurice Leonard
Huchinson

❧

בעוד התקשורת בגרמניה עסוקה ללא הרף בדיווחים מן השטחים הכבושים, ראו שם אור שני אלבומים של תצלומים באותו נושא. האחד, ספרו של גיאורג שטיין "הפלשתינאים", שכותרת המשנה שלו היא "דיכוי והתנגדות של עם משולל זכויות", וכתב לו הקדמה המשורר הגרמני הנודע אריך פריד. השני, ספרו של ולטר צאדק "אין זו אוטופיה... ערבים, יהודים, אנגלים בפלשתינה", ובו תצלומים שנעשו בין השנים 1935 עד 1941.

ספרו של שטיין מדווח על מצב הפלשתינאים דרך תצלומים כמו זה של האיכר מראמאללה שראשו נשען בכאב אל גזע עץ זית כרות, או כגון זה של אשה מעין חילווה הניצבת בפני הריסות ביתה. באלבום קרוב ל־140 תצלומים בשחור לבן ונוספו לו הערות בארבע שפות. לדעת מבקר "די צייט" מציג אלבום זה תמונה חד־צדדית לחלוטין, באשר אינו מציג כלל חלקים גדולים של האוכלוסיה הפלשתינית בארץ, כגון כאלה שהם אזרחי ישראל וגרים ביפו ובחיפה או את המשפחות המבוססות בגדה המערבית שאינם חיים חיי פליטים. נוסף על כך מוצא המבקר בספר עיוותים ממש. במבוא שלו כותב אריך פריד בין השאר דברים כגון: "...בתולדות הציונות אפשר למצוא כמובן גם יהודים רודפי טוב שלא תמכו ברדיפת הפלשתינאים ובגירושם" והוא מציין שמות כגון מרטין בובר, בר בורוכוב, ארתור רופין ואחרים.

כאמור, תמונה חד צדדית. אבל אפשר גם אחרת. ואת מוכיח ספרו של ולטר צאדק, אשר בו צילומים משנות ה־30 וה־40. צאדק, יליד 1900, עבר לאחר מלחמת העולם הראשונה בברלין כעיתונאי, נאסר על ידי הנאצים כבר במארס 1933 וברח דרך הולנד לארץ ישראל. כאן היה לפוטוגרפיסט, סוחר ספרים וצלם עיתונות. עד 1948 נאסף בידו כ־8000 תצלומים שמתוכם נבחרו המופיעים באלבום הנ"ל. התצלומים מגישים תמונה על חיי היום־יום ועל המתחים בין יהודים, ערבים ואנגלים. העולם העולה מתוכם הוא עולם מורכב, עולם שהקונפליקט שביסודו לא נפתר עד היום.

Georg Stein
Die Palaestineser
Verlag Pahl-Rugenstein'Koln

Walter Zadek
Juden,Englaender
Kein Utopia...Araber
Dirk Nishen Verlag

איכר מרמאללה נשען על עץ הזית שלו שנגדע. מתוך ספרו של גיאורג שטיין "פלשתינאים"

אמנות / איתמר לוי

המשלחת הרשמית והסוכן הפרטי

על נציגי ישראל בביאנלה בוונציה

במוזיאון ומחוץ הוצגו לאחרונה פסליהם של מוטי מזרחי וצדוק ברדור העומדים להישלח לביתן הישראלי בביאנלה בוונציה. שניהם מציגים פיסול שאפשר לסווגו באופן גס כפיסול פיגורטיבי, צבעוני, הרמוניסטי וסימבולי. פיסול זה הוא המשכה של מסורת מודרניסטית של פיסול אבסורדי, משוקי ו"קל" [illegible]

פסליו של ברדור הם כעין רישום שנוח בחלל, איור לפנטסיה, או אולי מוטב לומר הדהוד הולך, משהו נוסח איש נופל מרמיין שציפור כמולה עומדת על הרגל שלו, או איילה נושלת מרמינות שקצותיו אדום קפץ לה החוצה מתוך הרגל. או מהאמצעים, אפשר למצוא כרעיונות אלה סמליות מסוימת, אך [illegible]

פסליו של מוטי מזרחי מבוססים בדרך כלל על סמלים מתולדות הדתות ומתולדות האמנות. העבודות המוקדמות והפסלים המיניאטוריים שלו טובים בהרבה מהמוצגים הבהפסלים הצבעוניים הגדולים מהשנים האחרונות. ב"סנטורוסט", "אנג'לר" וב"הלוך" יש עוקץ פוליטי ואמירות רגשית הם מעניינים יותר [illegible]

בפסליהם של מזרחי ושל ברדור יש מפגש בין מסורת של סדרות קומיקס המשלבת תבנית מסטוליים, מיסטיים במקצת, קריקטוריים במקצת, לבין מסורת של פיסול רעיוני, המבטאת האינטליגנציה. אפשר לקרוא למסורת זו פיסול קל־קול, על משקל אמירת ה־cool והקלילות של דישאן, מרט אופנהיים, קורנל, דניס אופנהיים, בנג וגדות האחרים. כמה מהפסלים הצעירים בארץ עוסקים בוריאציות שונות של פיסול קל־קול, והבולטים ביניהם בנוסף למשלחת הביאנלה, הם פיליפ רנצר, אורי קצנשטיין, שמוה שפירא, גדעון גכטמן, ובמידת מה גם גבי קלזמר (בתערוכתו הנוכחית בגלריה גימל), יצחק גולומבק, עמי לוי, דניאל זק ומירית כהן־כספי. כל אחד מהם מותח את גבולותיה הגמישים של קטגוריית הפיסול קל־קול לכיוון קצת אחר.

פסליהם של מזרחי וברדור צבעוניים, גדולים וצעקניים וזו כנראה אחת הסיבות לבחירה בהם, שכן הם פחות טובים מרוב הפסלים האחרים שהוכרתי, שיש אצלם בדרך כלל יותר צניעות ואירוניה עצמית. הנימוקים לבחירה בצמד זה, על פי מאמרו של האוצר אדם ברוך, הם מיידיותו התקשורתית ועמדתו הפוליטית. החשש שלי הוא שצופה אירופאי ימסור את הביתן הישראלי בביאנלה בהתרשמות שמדובר בגררה של הפיסול האנגלי מראשית העשור. באשר לעמדה הפוליטית, [illegible] קל־קול היא במובן של דבר איך בכל זאת להיות עם כבד ועמוק, אבל להגיש את זה לצופה בחיוך. היחס בין הרעיון לבין אופן הצגתו הוא הערך המרכזי בפיסול הקל־קול, ואופן ההצגה כאן הוא אילוסטרטיבי ופשטני ועל כן אין לעבודות עומק ואמנות.

בדומה לאלי אוחנה, "המייצג את ישראל" טוב יותר מנבחרתה הרשמית, ובדומה לעפרה חזה שהיחצנות הפרטית שלה מצליחה יותר מהנציגה הלאומית לאירוויזיון, כך גם היום הפרטי צבי גולדשטיין שנבחר מתנסל המעייק של שליחות ייצוג לאומית. גולדשטיין הוזמן להשתתף בביאנלה באופן עצמאי על ידי האוצר האמריקאי דן קמרון. איני יודע בדיוק באיזה הקשר יוצג גולדשטיין בביאנלה אולם אפשר לציין שני הקשרים השונים מאוד זה מזה שבהם אפשר להבין את עבודתו של גולדשטיין מהארץ.

ההקשר האחד המקובל יותר הוא כהמשכה של מסורת פיסול קונסטרוקטיביסטי מהמודרניסטי הכרוך באידאולוגיה שמאלית אוטופיסטית ובתפיסה מושגית של העבודה. בהקשר זה יש להבחין בין התוכחות הפיסולית הקונקרטית לבין האידאולוגיה. בעיני, גולדשטיין הוא מעצב מעולה. העבודות מעניינות בצורתן, מקרינות כוח ומעוררות סקרנות לצורת משטחן. אולם האידיאולוגיה מסורבלת ופשטנית. צריך להיות תמים ו/או דוגמאטי מאוד כדי לבשר על מהפכות חברתיות בעזרת אמצעת הנסמכת לחלוטין על החיכוך המסורתי. מסיבה זו אני מעדיף לראות את עבודותיו של גולדשטיין בהקשר אחר, כבמעבדה. ההקשר זה מפרש את העבודה כמלאכת התהוות המבוססת על שרטוט אינטליגנטי בקודים מודרניסטים מקובלים. הפסל לובש עליו איצטלה של קרמה טכנולוגית ומדעית. האיצטלות אינן ניירי האריזה של הפסל אלא הפסל עצמו. הצופה מקבל לידיו אריזה שאינה ריקה מפני שהאריזה היא הדבר "האמיתי".

בעוד ההקשר הראשון מפרש את העבודה כאמירתית על פי הקודים הפנימיים שלה ועל פי כוונותיה, מפרש אותה ההקשר השני כחיזוק שנועד לשרת פונקציה חברתית מסוימת. ההקשר הראשון מתבסס בעיקר על שפה הלקוחה מתולדות האמנות בעוד ההקשר השני מתבסס בעיקר על שפה הלקוחה מתולדות היהודים על אמנות. כך למשל הפירוש הקונסטרוקטיביסטי מתייחס ברצינות לתוכן המפולט המוחשבי העומד לעבודה, ואילו הפירוש הבכמונגאתי תופס את הפספלט כחלק ממסע פרומות המבנה את תרמית העבודה ומעודד אבל הפוסה תגובת רפלקס של הורהות חזיבית. בעוד הפירוש הראשון מתייחס לרצינות ולכובד של העבודה, תופס אותה הפירוש השני כפיסול קל־קול.

העניין והכוח בעבודותיו של גולדשטיין נובע מעצם האפשרות להתייחס אליהן בשתי צורות המגאות בוריכות כוח מקטב זו עם זו, בנוסף לבוחן הבוגדי (אם כי לא ראיתי את העבודה שנועדה לביאנלה). האמת ההתהוות, האידיאולוגיה הטכנולוגית והישרדות האישית כרוכים אצל גולדשטיין בציוד שאינו ניתן עוד להפרדה.

מוטי מזרחי, רוכב השלום, 1987

מדרגה רחבה ומדרגות אחרות

(סוף מעמוד ב3)

האחראים למלחמה. הם התייאשו מן המערכת הפוליטית כולה.

הגרוטסקי הוא שעוז פעל מתוך המסורת של הסופר הנלווה אל תנועת העבודה. כל כוחו של המסורת הזאת היה בכך שהסופר לא היה לבד. הוא לא בא אל החיים הפוליטיים מצויד רק בקולו האישי, או רק בעקיבה הפנימית. אלה היו חיים, אבל הם התוספו אל פעילותם של אנשים רבים. אל הניסיון שצברו תוך כדי עשייה ותוך כדי השתנות. צריך לומר ברורות: התמוטטות של מפלגת העבודה להצטרף אל ממשלת האחדות הלאומית יצרה מצב שבו האופוזיציה לכיבוש היא במעט כולה אופוזיציה של אינטלקטואלים. האינטלקטואלים לבדם הם אופוזיציה קטנה ובתשלו־בקלות — נכשלת כמוסרנות, בעודף מלים, ב־wishful thinking, וגם בכוח שחוסך להשפלה אישית. בשם הניסיון הפוליטי של הסופר שליווה את תנועת העבודה, ויותר עוז על העיקר שבניסיון הזה — על הליווי המבורי לקולו של הסופר. הוא ויתר גם אם רצה שלא לוותר, הגיע לכלנו ללוות את ממשלת האחדות הלאומית. הוא טעה פעמיים. פעם אחת כאשר לא ראה ששבר עמוק לא נוצר בחברה הישראלית בעקבות המלחמה בלבנון, והודה לשמירת השגרה היא הודה הרומינטנית בה. פעם שנייה כאשר לא ראה ששבר עמוק נוצר בין רוב האינטלקטואלים לבין תנועת העבודה.

על שאלות רבות משיב עוז במלה "אנרכיה". הוא אומר שפעל כמי שפעל מפני שחושש לעצם האפשרות של חיים משותפים בין ישראלים משני עברי המחלוקת על המלחמה. כאילו הברירה היתה בין ממשלת אחדות לאומית לבין אנרכיה. שוב מעביר עוז את הוויכוח אל תחום הקצוות והקטסטרופה. האירוניה היא שכדי שיוכל עוז להיצמד אל מתינות בנוסח מפא"י, הוא מצייר תמונות מציאות הלקוחה מחלום אפוקליפטי שלא מן העולם הזה.

בוודאי שיש מדרגות רבות ושונות של מתינות ושל קצוות — מהשר שחל ועד הרב כהנא, ממשה עמירב ועד יעקב חזן. בוודאי שצריך להבחין ביניהן היטב, ולא לבטל גם את ההבדל הקטן ביותר. אבל המדרגות האלה אינן סדורות עוד על פי קו התוצייה שבין תנועת העבודה לבין הרוויזיוניזם. מסורת תנועת העבודה מרוסקת היום, גם במובן זה שכמה מן המחזיקים בה הם קצאים מסוכנים יותר מקצאים אחרים, גם במובן שהגבולות בינה לבין המסורת הרוויזיוניסטית נפרצו לא רק ולא בעיקר במקרים הקיצוניים של משה דיין ואריאל שרון. היא מרוסקת גם במובן נוסף — הבורגניזם שמכון היה להפעיל יצחק רבין מחסלת את הטעם ואת הרצינות של המלים הרויעות שהוא משמיע. האמונות שמחזיק בהן הקלגס מקבלות כולן את צורת האלה שלה.

ועד באשר למדרגות השונות של הרוע הישראלי: במעט כולן נמצאות בתוך רשת־הגנה צפופה וחזקה של עקיים ישראלים זה לזה. הדיבור על אנרכיה ועל אפוקליפסה בחברה הישראלית לא מאפשרות (עוז אינו יחיד בכך) להבין בבהירות במציאות המוגנת, האינטימית, שסביבנו: לבטל את אפשרויותיה: לסמן את מוקדו של הכיבוש בקריעת הרשת האינטימית: להציב את האפשרות הרחוקה לא של אנרכיה, אלא של סדרים חברתיים אחרים ושל אינטימיות חברתית בלי קלגסים. עוז מעניק לגיטימציה לנורמאליות המועלת זה עשרים שנה, מתוך שהוא מגונן עד־אידקן בסכנות האנרכיה. לא היתה אנרכיה אחרי שאנשי גוש אמונים הפרו את החוק והקימו התנחלויות. לא היתה אנרכיה אחרי שהוקמה מחתרת — מן הסירוב של מפ"ם ור"ץ להיכנס לממשלה אמורה היתה לבוא עלינו אנרכיה היום. הכיבוש הוא מחיקה חוזרת של גבולות. יותר משהוא שרטוט קשוי של גבולות. אילו היה הכיבוש קצאות היו כליו של עוז עודכים כגנה. הוא אחר.

דוגמה אחת. ביוני 86', אחרי שהתגלה הניסיון להעלים את רצח המחבלים שחטפו את נוסעי קו 300, כתב עוז מאמר ושמו "פוטש". למה השם המשונה הזה מפני שמבנון התגובה של עוז היה משרת אותו היטב לא היה כאן פוטש, לא היו כאן קצאות ואנרכיה. אבל שום פוטש לא היה, איש לא ניסה לתפוס את השלטון.

להיפך — הכל ניסו לגנון על המערכת המשותפת שבראשה השלטון. בוצע רצח. אחר כך ניסה דרג אחד במנגנון להעלים אותו מדרגים אחרים. וגם להעליל על אחרים. כאן באה הגיבה טוטאלית שהעניק הדרג שנגרר בוצע הפוטש, אילו בוצע, לדרג שביצע את הפוטש, אילו ביצע. אחר כך הוקמה ועדת חקירה שהחליטה לא להעמיד לדין איש, להורות לדרגים לא לשקר זה לזה, ולהבהיר שישראל היא אחת המדינות המעטות בעולם שהמועלת עינויים פיסיים לגיטימית בה. עוז כתב על מרד בתוך המערכת הישראלית. לא היה מרד. היתה מערכת שהודעלה בתוכה מן הנורמאליות שהיא מפעילה כלפי חוץ, ואחר כך מגנה על עצמה כדי לתת הכשר לנורמאליות, כדי לתפקד היטב בלי שקרים שאינם הכרחיים, כדי לקיים את הנורמאליות המועלת.

דוגמה שנייה. כדי להצדיק את הקריאה למפ"ם ולר"ץ להצטרף אל ממשלת האחדות הלאומית, עורך עוז השוואה מבודחת שלא היה ולא נברא. אפשר היה, הוא כותב, להקים ממשלה בהשתתפות הליכוד, אבל בראשה המערך, לארבע שנים. אי אפשר היה. למה דורש עוז מן המפסידים להיות אחרים, כשם שדרש מן הרצח המועלם להיות פוטש כדי שיוכל לשרטט באחריו, את הקו הקיים בתוכו, המפריד בין האור, שהוא תנועת העבודה והקרובים אליה, לבין החושך, שהוא הרוויזיוניזם והקרובים אליו. כאשר האור והחושך מעורבים זה בזה, ומבקשים לעצמם עירוב נסבל, הכלים שמפעיל עוז לא פועלים, ההשכבות שהוא עורך לא נכונות, המלים שהוא בוחר לא מדויקות.

אבל דווקא מפני שהתמונה מטושטשת, אסור להוסיף על הטשטוש. חשוב להבחין בכל גוון. ככל שהסביבה הלכה ונעשית מזוהמת, יש לאינטלקטואל צורך מובן ודחוף להביט אל מעבר לזוהמה. דרך מזיקה לעשות זאת היא לפתוח במירוץ של צדיקות. הרבה דברים של טעם נכתבו נגד הקריאה של עוז לממשלת אחדות לאומית. אבל הרבה דברים אחרים היו ביטויים מצוחים להופיע בזו תקי מתוך שאתה משחיר מישהו אחר. הקל להשחיר את עוז — הוא בולט בשטח. אני חושש מסגנון של צדיקות מפני שאני חושש מקול אופוזיציוני שלא יחפש כל סוקר בכירשיה, ואולי בעלי־בריתיה. אם צריך להתייצב על מדרגה שונה מן המדרגה של שרות הכיבוש — אין זה כדי שלא לכרוך. מכל יום עם מי אפשר לשתות, עם מי אפשר לעשות כמה דברים במשותף תוך כדי ויכוח, איפה אפשר לשים את פירוד הכוח שלי ואת פירודי הכוח של אנשים קרובים לי.

עוז תקף את הכיבוש מראשיתו. הוא תקף את המלחמה בלבנון מראשיתה. הוא בא חשבון עם מפלגת העבודה במשך המלחמה האחרה. אני לא מקבל את המסקנות שהסיק, אבל גם אתו וגם עם מסורת תנועת העבודה שהוא מסתבך בה, אני רוצה תנאים של ויכוח. לא תנאים של קרע. בוודאי לא תנאים של מסע־צלב.

(מאמר שני בסדרה)

שירת חייו של גרייבס

(סוף מעמוד ב6)

אפשר שלדורות הבאים ייבצל באמת רק הספר הקטן הזה של האוטוביוגרפיה הנוקלית שכתב בשנת 1929 בהיותו בן 33, ונוספה האחרון (שבבסיס הספר העברי) הוא משנת 1959. נראה שגרייבס שייך לאותם היוצרים, הרבים כל כך בימינו, שחייהם הם מעשי היצירה העיקריים שלהם, ואפילו שנים רבות מחייו לא הצטיינו בפעילות מיוחדת. הוא היה, מעל לכל, דמות — דמות רבת־קסם. איש מעשה במהותו שהתמסר לכתיבה, שנשבה בקסמה של המוזה בהיותו בן 16 ("מאז גיל שש־עשרה השירה היא מושא התעניינותי האמיתית היחידה" — מתוך הראיון הנ"ל) חבה לא פעם בהוויה, אם גם לא בהכרח החוזים שיזול להם (זה קורה). היחידת — כלומר: מנבנו — הצטיינו תמיד בישירות, אפשר לומר אפילו ביושר, בעוך ובמזמנות העושים כל דבר שיצא מתחת עטו לחומר־קריאה נעים, אם גם לעתים מהיר יותר על המידה. לעתים קצת וולגרי. גרייבס גם הרבה לתרגם, ואחד מתרגומיו המצליחים ביותר ("חמור הזהב" לאפוליוס) תורגם בשעתו לעברית, המתרגם זכה לעורר את חמתו של חיים וירשובסקי.

באחד הפרקים הראשונים של "שלום ולא להתראות" אומר חבר אחד ללימודיו של גרייבס בפנימיית צ'רטרהאוס. התושב איך להתחמק מן האוניברסיטה המצפה: "אתה תופס — שאל אותי נויל — שהתצאו ארבע־עשרה שנים משנות חיינו בעיקר על לימוד לטינית ויוונית" (והוא מוסיף אחר כך: ועכשיו אנו עומדים להקדיש שלוש שנים נוספות לאותו הדבר").

הם לא הקדישו את השנים הבאות לאותו הדבר. פרצה מלחמת העולם הראשונה, וגרייבס התגייס מיד. הפרקים המרכזיים באוטוביוגרפיה שלו — אלה שעשו אותה לספר הטוב ביותר ולתרומתו החשובה ביותר לספרות האנגלית במאה הזאת — עוסקים בעלילותיו במלחמה של המלחמה ההיא, שבה נפצע פעמים אחדות ובה חשבוהו, פעם למת, והודיעו לאמו על נפילתו (ומכרו זיגפריד ששון אפילו כתב קינה לזכרו). תיאורי המלחמה בספר הזה עושים אותו באמת לאחד מספרי־המופת של מלחמת העולם הראשונה.

שבתו־לב הוא הסגנון הבוטה והמציין של גרייבס, שבתו־לב היא הרוח החיים שמבעבעת מתוך התיאורים הללו, עושה אותם דרמטיים, ריאליסטיים או על־ריאליסטיים? קשה להחליט. לעיתים קרובות גרייבס הוא במצב הרוח הטוב ביותר בתוך האימה העמוקה ביותר: "הוחלה המצבה כבדה מאד... משום מה מצב רוחי היה מרומם ותשוש צחקני" (עמ' 190). הוא מסוג המשפטים החוזרים לכל אורך הספר. הספר הומוריסטי כמעט — סימון־סמית דיבר אפילו, בביוגרפיה שלו, על דמיון ל"חייל הטוב שוויק" מבחינת האווירה — מבלי לאבד את אמינותו או, כאמור, את הריאליזם שלו. יותר מכל הוא מזכיר לי, כאמור, את הספרות הגרמנית, בשירה ובפרוזה: גוטפריד בן, ברכט. גרייבס הוא כמובן חצי גרמני במוצאו — אחד־סבו היה ההיסטוריון לאופולד פון ראנקה שציווה על ההיסטוריונים לכתוב את "מה שהיה בעליל" — אך אין לזה שום קשר.

האם כתב גרייבס בספרו את מה שקרה בעליל? היו על כך ויכוחים רבים משנעשה הספר לרב־המכר הראשון של גרייבס, עם הופעתו בשנת 1929. כשהמחבר שהה כבר בבלוזם באי מאיורקה. לאחר שאמר "שלום לכל זה" (כהוראת שמו של הספר במקור). הביוגרף האחרון, מרסול גרייבס, מוכיח שגרייבס העליל הרבה עלילות ודמיון בספרו. סימון־סמית גם הוא הודה במגרשה שאלילו אינו כליל דובר־האמת. הכל מסכימים שכיום אין לזה כל חשיבות: לרומאנטה־האמת כוחה של שירה, שכובה היא מיטבה.

ספרים חדשים

לילות פרנקפורט העליזים

מאת

יוסף מונדי

שלושה מחזות מאת יוסף מונדי: "אנדרטה הפוכה", "מיסטוריה אמריקאית" ו"לילות פרנקפורט העליזים" שלושת המחזות עוסקים באחדות מבעיותיו הקיומיות של הישראלי היהודי בן זמננו: החייל המתמודד עם מלחמות שאינו מזדהה עימן היהודי המחפש דרכו בעולם הבוהמה של ניו יורק וקורות הידרדרותם של יהודי בעל מועדון לילה בפרנקפורט ושל צעיר ישראלי העובד אצלו בדרכו להכרת העולם הגדול.

כהל

מאת

אריה זקס

שירים

"אלימות שירתו של אריה זקס היא יפה ויופיה הוא אלים. היין אצלו יין, האשה — אשה והתרבות — תרבות. רובד תרבותי־היסטורי נפלא מבליח ומבהיק בהגיגה צבעונית".
גבריאל מוקד

"חביבים עלי קטעים אלה המוסרים בפשטות גוון של אקזוטיקה שאתה יכול להפיק בילדותך, יחד עם תחושה בלומה של אבדן האופציה הזו וגעגועי אכזב אליה."
מאיר וזלטיר

הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

ספרים חדשים ביד טבנקין

— **הדילמה הגרעינית של ישראל** — מאת פרופ' יאיר עברון.
— **הגליל המערבי במלחמת העצמאות** — מאת דוד קורן, הוצאה משותפת עם ההוצאה לאור של משרד הבטחון
— **תנועת "החלוץ" בעירק כתנועה מגשימה**
— **דילמת הגודל של הקיבוץ** — היחידה למחקר עכשווי מאת דן בר־און ואמתי ניב.
— **מאורעות תרצ"ו–תרצ"ט 1936–39** — סיכום יום עיון
— **הטבח בבתי הזיקוק — והבטחון במקומות עבודה מעורבים בחיפה — תש"ח** — מאת דוד קורן
— **צבא המדינה בדרך** — פרקים בתולדות כח המגן העברי.
הוצאה משותפת עם ההוצאה לאור של משרד הבטחון.

הספרים ניתנים לרכישה ביד טבנקין, מחלקת ההפצה
רמת אפעל מיקוד 52960, טל' 03-344367

אמינון בע"מ

רחוב מרזוק 78 תל אביב 64388
רחוב בן יהודה 29 רחובות 76301
מודיעה כי בשבועות הקרובים עומד לצאת הספר

סדרי הדין האזרחי

מאת **ד"ר י. זוסמן**
מהדורה חמישית מעודכנת לתחילת נובמבר 1987
בעריכת ד"ר ש. לוין
הספר מחזיק 1084 עמודים כולל מפתחות מפורטים
הספר ימצא למכירה בחנויות לספרי משפט.

משרד המשפטים

סידרת סמינריונים
שלטון החוק וזכויות האדם

עם פתיחת שנת הארבעים ואחת להקמתה של מדינת ישראל, מודיע בזה משרד המשפטים על פתיחת סדרה של סמינריונים בנושאי שלטון החוק וזכויות האדם כפי שהם משתקפים במקורות המשפט העברי.

בסמינריונים אלה ילובנו סוגיות אקטואליות לאור מקורות מורשת ישראל (התלמוד, הפוסקים והספרות הענפה של "שאלות ותשובות"), פרי הגותם של חכמי ישראל לדורותיו.

התכנית תשלב הרצאות יחד עם סדנאות בהן ילמדו המקורות בתחום נשא הסמינריון.

הסמינריון הראשון יעסוק בנושא:

עבירה שלא לשמה

ובו ילובנו השאלות בדבר צידוק חוקי לביצועה של עבירה או לאי־מילוין של צו, כדי למנוע עבירה אחרת או כדי לקיים צו אחר, חוקי או מוסרי.

דברי פתיחה: מר **יעקב רובין** ראש לשכת עורכי הדין

המרצים: השופטת **מרים בן־פורת** המשנה לנשיא בית המשפט העליון לשעבר
השופט **צבי טל** בית המשפט המחוזי, ירושלים
הרב **ישעיהו הדרי** ראש ישיבת הכותל
ד"ר **ישעיהו מאודי** אוניברסיטת חיפה
פרופ' **נחום רקובר** המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

המועד: ימי שישי־שבת־מוצאי חג השבועות (ד'־ו' סיון תשמ"ח, 20–22.5.88).

המקום: מלון היאט רג'נסי, ירושלים, הר הצופים

*

פרטים והרשמה: משרד המשפטים 02-270266

*

הסמינריון הבא:
זכות הנאשם מפני הפללה עצמית
ט"ו – י"ז בתמוז תשמ"ח (30.6.88-2.7.88)

*

בבית הארחה ניר עציון

*

מספר המקומות מוגבל

صكنا من الاجل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

הגדר על הבימה

בעת שהוקרנו הקטעים מ"נייטליין" בארץ הקודש עם טד קופל ("מבט שני", יום ג'), חזרתי ותהיתי: אילו הייתי אמריקאית, ולא מעורבת בסכסוך המתמשך אמוציונאלית ושכלית — מה הייתי חושבת על שני הצדדים הנאבקים לחיים ולמוות במזרח התיכון.

לא הצלחתי לנתק את עצמי ולצאת מהמעורבות, וכאשר מיכאל קרפין הדגיש את העקרון של איזון, שנשמר, מצאתי עצמי מסתכלת בשעון כדי לבחון ולראות אם באמת הוקדש זמן זהה לישראל ולפלשתינים. דרך הצגת הסכסוך, שנראתה אובייקטיבית לקופל ולאנשי צוותו, הרגיזה אותי לעיתים. גם טד קופל עצמו מצא לנכון להדגיש שלמרות כל מאמציו לאיזון, הגינות ואובייקטיביות אינם קיימים בחלק עולם זה — אלא אך ורק בעיניו של המסתכל.

המעמד הסמלי ביותר, אולי, ב-45 הדקות המתמשכות מעשר שעות השידור מישראל — היה הגדר שהוצבה על הבימה באולם בירושלים, בין הנציגים הישראלים לפלשתינאים. היא הוצבה לפי דרישתם המפורשת של האחרונים, שגם מצאו לנכון להדגיש שאין הם מנהלים דיאלוג עם הישראלים, אלא באו להשמיע את דעתם לאמריקאים. דברי הפרופסור הפלשתיני מאוניברסיטת אל-נג'אח קיפלו בתוכם את הבעיה כולה. חוסר הכנות לפשרה כלשהי מצד הפלשתינים מצא כאן ביטוי סמלי ומילולי.

לעומתם, בצד הישראלי יש להזכיר לשבח את הח"כים חיים רמון ואהוד אולמרט, שייצגו את עמדת ישראל בצורה מכובדת ומנומסת — אף כי קריאתו של רמון לכנות ולפשרה נפלה על אוזניים ערלות. הגדר — עמדה גבוהה.

את הבעיות על כל ההיבטים שלהן אני מכירה, וקופל לא חידש דבר — אך תקציר התוכנית שראינו היה מרתק. זו היתה גם הזדמנות נדירה לצפות במשדר טלוויזיה העשוי במיומנות מקצועית, קצבי, מהוקצע, ללא רגע מבוזבז או מילה מיותרת. קופל הוא כמראיין מנחה מהוקצע ומשופשף, וניסוחיו מקפלים בתוכם את השאלות והתשובות כאחד. הוא לא מותיר לנו זמן למחשבה, והוא מוצא דרמה בכל אתר ובכל מעמד. שיאה — בסיפור עץ הלימון, ליד הבית ברמאללה, ובפרשת היחסים שנוצרה בין דליה הישראלית לבין באשיר, והופכת סמלית, ממש כמו עץ הלימון.

משום כך גם עצבן אותי הטון הפרטני של מיכאל קרפין, שהתייחס בפטרונות ובאירוניה ל"שואו" האמריקאי. לא היה מזיק אילו למד קרפין פרק בטלוויזיה טובה ובביצועו המלא של המדיום.

עמוס אילון (משמאל) ומירון בנבנישתי: שייכים לדור פאתטי

דור של אנשים פאתטיים

שני אורחיו של ירון לונדון ב"סוף ציטוט" (יום א') — עמוס אילון וספרו "הבט אחורה בכעס", ומירון בנבנישתי עם "הקלע והאלה" — הצטיירו בעיני כפאתטיים. לא משום שהם כאלה, אלא מפני שהם שייכים לדור פאתטי, "דור המדבר", כדברי בנבנישתי. הוא עצמו אולי נוכח להיות, כדבריו, עם הכאב הזה, והאינטלקטואל מעודב לא נותר לו אלא לכתוב — אך שניהם יודעים עד כמה קטנה מידת השפעתם של אינטלקטואלים בימינו.

עמוס אילון נותן לכך ביטוי מפתיע, מבחינתו, כשהוא אומר שלא חשוב מה שמשוררים אומרים, אלא מה שפוליטיקאים עושים. ומשוררים לא הצליחו מעולם לעשות שלום. אילון נשמע מאוכזב גם מידידיו, אנשי הרוח הישראלים, שבאמירותיהם שבים ומוכיחים קוצר-יד וקוצר שכל. מתברר שכתיבת שירה אינה ערובה לחכמה ולחשיבה מקורית, במיוחד לא בתחום הפוליטי.

ואם כך אילון, הרי כעסו של בנבנישתי מופנה בראש ובראשונה כלפי השמאל. היוני הישראלי גם בגלל החיפוש של זה האחרון אחר הרמוניה שאינה בנמצא, שהיא בעצם אשליה מסוכנת, וגם בגלל אי-יכולתו להתמודד עם המציאות, הגורמת לו לחפש אחר פתרונות למצב אידיאלי, שאינו קיים.

בנבנישתי ואילון שונים זה מזה באופיים ובאישיותם. בנבנישתי, מבריק ומלא סתירות, מבוטח להפליא, עם ניצוצות של פראות. — הוא אדם פאסימי מאוד. אילון, מודע לעצמו, משחק את עצמו, נהיר בדבריו ומחפש לעצמו תחום ביניים בין הספרות לעיתונאות. שניהם מודעים לכך שהדור שלהם איכזב מבחינה פוליטית (כאילו שדורות אחרים לא איכזבו). אך בניגוד לבנבנישתי, מאמין אילון שהסכסוך היהודי-ערבי אינו בר פתרון, והאשם הוא במנהיגות שני הצדדים. הטענה המרכזית כנגד תיזת המצב הבלתי-הפיך של בנבנישתי, היא שבנבנישתי הוא מחזק למרות רצונו את העמדה הרת-הסכנות של הימין הישראלי. אבל בנבנישתי זו בספרות שונות. המפגש בינו לבין אילון היה מעניין, אם כי הותיר את הצופים עם טעמם המר של אכזבה וייאוש.

קורפו — שר ללא סמכות

שר התחבורה, חיים קורפו, החליט להתנער מכל אחריות למה שקורה בכבישים בארץ, והוא מציג עצמו כחסר סמכות לחלוטין. ה"נעבעך" של המדינה. סמכותו היחידה היא, לדידו, אולי ליצור קשר אינטימי נלבב עם קהל הנהגים. את הכדור מעביר קורפו למגרשם של שר המשטרה חיים בר-לב ולמפכ"ל המשטרה, והוא מאשים את השניים על שלא הקימו משטרת תנועה ארצית. גם השר דוד לוי זוכה לאצבע מאשימה בכל הנוגע בתשתית הרעה של כבישים.

הדבר היחיד שלא ברור הוא כיצד נקלע קורפו לכל התסבוכת המרתיעה הזאת. כשהוא יכול לנסוע להסתתר בידידים, ולכתוב מכתבים. אבל התסבוכת קיימת, וכך יוצא אורי כהן אחרונה לכבישי הארץ, על רקע נתונים מחרידים ממש. יותר מ-14 אלף איש נהרגו בתאונות דרכים מאז הקמת המדינה, ועשרות אלפים נפצעו. היו לנכים. מי שנוסע בקורבנות בבית לוינשטיין, תוהה כיצד הנהגים הישראלים אינם נחרדים, ואיך הם ממשיכים במירוצים המטורפים שלהם בכבישים.

מומחים באים והולכים שבוזו לאנשים בתאונות ההולכות ומתרבות את הגורם האנושי, ברמות הנהג הישראלי שהכביש משמש לו מקום לפרוק מעליו את תסכוליו ושנאותיו. עדיין האשמה העיקרית נעוצה בתשתית הלקויה. כשהאחרונה מעבירה לנגד עינינו מערכת של כבישים ארוכים, לאורכה ולרוחבה של ישראל, המהווים מלכודת-מוות מסוכנת לנהגים; גם לנהגים שפויים, שאינם מסוגלים לתמרן על כבישים אלה. וביניהם מחפשים האחראים אשמים. קורפו מדיח, ומתעסק בכל בעיה אחרת תחת השמש, ורק לא בתאונות ובכבישים. והנהג הישראלי היוצא לדרך, מתמודד עם משימה בלתי-אפשרית כמעט. מסכן את חייו בכל רגע, נמצא במלחמת התשה מתמדת.

קורפו: ה"נעבעך"

סמלת תרבות

אני מבינה שמשאת נפשם של פוליטיקאים ישראלים — ביחוד ח"כים — שקשה לסווגם בקטגוריה כלשהי, היא להופיע ב"מסך אישי". וכך נתמלאה גם משאת-נפשה של ח"כ אורה נמיר. דמות המורה סבר, המהכירה מודה, קפדנית בעלת מקצב דיבור של גננת מחמירה, המבינה להבהיר לאחד מנור, שקיימות שתי אורות. אולי הוא השתכנע. בכל מקום נמיר אינה שולה בבחירתה מגריבות משתתפי "מסך אישי", שאינם מוכיחים טעם-אישי מקורי מאוד. הם בעצם נותנים ביטוי נאמן לטעם ישראלי מצוי. נמיר מצירה תוררת ומדגישה את המילה תרבות; אלא שתרבות עלולה להיות עניין מבשיל, ואפילו מביך, ובמיוחד אם זו שעושה שימוש במושג זה, מצטיירת כסמלת תרבות.

הקרב על בית-מחסיר

ביומנו של דוד בן-גוריון אפשר למצוא איזכורים לכל אחת מהבעיות הרודפות אותנו עד היום: הן גם נוקמות בנו כמו אלות גורל אכזריות. לבן-גוריון היה האומץ להתמודד עימן באופן ישיר, ולהגיע להחלטות לא-פופולריות; אלה שבאו בעקבותיו עשו כל שביכולתם להתעלם מהבעיות, ואנו אוכלים את מה שהם בישלו.

הסדרה של יגאל בורשטיין (תסריט ובימוי) משחזרת את תולדות הימים הסוערים של מאי 48' באמצעות קטעים נבחרים מהיומנים, ועדויות של אנשים שלקחו חלק ממש באירועים. הרעיון מרתק, ומאוד טלוויזיוני.

בורשטיין בחר לחזור אל האתרים המתוארים ביומנים כפי שהם נראים כיום, ואל האנשים מאז — אך לא פנים מוכרות. הוא גילה ומצא אנשים — יהודים, ערבים ואנגלים — שלקחו חלק באותם אירועים היסטוריים, ואנו מצידנו הופכים עדי ראיה ושמיעה לגירסאות שונות ונוגדות לחלוטין. איש איש והסיפור שלו, גירסתו כפי שחווה אותה. הסיפורים, כולם יחד, יוצרים פסיפס מגוון. בין העדים גם ערבים, שמתברר שהיו לוחמים נועזים, ולא רק ברחו מהכפרים, וגם הם בין המאוכזבים הפעם, מהעזרה שהובטחה להם ממדינות ערב, ולא הגיעה.

אנו מתוודעים גם לבריטים, שאהדתם נתונה עד היום לערבים. הסמל הבריטי המתראיין ונראה כאיש עסקים בגיל העמידה, ולא כמפקד של "הבלגניות", אומר שלא ראה כל אפשרות שהיהודים יכולים לנצח, ובעצם הכוח המעשי היה בידי הערבים.

למשמע העדויות, קשה לפעמים להבין כיצד הישוב היהודי דאז, המפולג והמפורד, שלא היה מאומן כהלכה, היה חסר נשק, והעניינים התנהלו בבלבול מוחלט — הצליח במשימה. אולי הנצחון הסופי הוא ההישג הגדול של מנהיגותו ונחישותו של בן-גוריון.

במרכז הפרק הראשון — הקרב על בית-מחסיר, על פתיחת הכביש לירושלים, שהפך למלכודת מוות ללוחמים היהודים. נפילת ירושלים הצטיירה בעיני בן-גוריון כסכנת מוות לישוב היהודי בארץ ישראל, והוא החליט שעל הלוחמים לכבוש את בית-מחסיר ויהי מה, למרות דעתם הפסימית של יועציו. הוא עצמו כותב: "עלינו להשתעבד עכשיו לצרכי מלחמה; דבר שאין אנו אוהבים לעשותו. אבל עלינו לעשותו ביעילות; לעשות את הדברים בכל מוחם הברוטאלית זה אלימה". והוא מוסיף: "מעולם לא שנאתי מלחמה כמו עכשיו. מלחמה היא אסון למנצחים ולמנוצחים".

לבורשטיין היה רעיון טלוויזיוני מרכזי, שסביבו בנה את תוכניתו. אבל הרצון לשוות לפרק הראשון במידה אופי אמנותי מקורי, פוגם בו. הפרק הראשון נושא שלא בטובתו אופי אימפרסיוניסטי מדי. אירוע אחד, ועדות אחת, אינם מתחברים עם אלה הבאים אחריהם, נוצרים אבל ופגוצה בלבול מקוטע וקשיים של התמצאות. לאלה מן הצופים שאינם בקיאים במיוחד ברקע של אותם ימים, קשה לעקוב אחר רצף האירועים, והם מאבדים את החוט הכרונולוגי.

אך הפרקים הבאים מסקרנים, כי באישיותו הדומיננטית של בן-גוריון תמיד אפשר לגלות משהו חדש.

משמעותו של מימון

האם יש משמעות לעובדה ש"שושלת" ממומנת על-ידי יצרני "קינג קייל", מזון הכלבים האמריקאי המשווק בישראל על-ידי "עסיס", ו"מאשה" ממומנת על-ידי חברה לחומרי דישון כימי, כלומר, בלשון פשוטה — זבל. קודם לכן היו המממנים "אל על" (טיסות מוזלות לאירופה, לפני העונה). המסר ברור — מי שיכול, שיברח מה שיותר מהר, ויחסוך לעצמו את הבזיון.

"בוא נדבר..."

זה מתחיל כך — אברום בורג, בפנים של יום הכיפורים, ולאחר דוקא של ערב שבת — כולו כוונות טובות, פונה לאלעזר שטורם. גם הוא מלא כוונות טובות, וגם הוא כאבל בין חתנים, וכמו השניים, כל אחד בתורו, מחכה ומצפה למוצא-פיו של השני. ארגוז, כאשר כל התבונה, הטוב והתום, גולים מהם בנחילים דקיקים, פונה אברום לאלעזר, ואומר ממש בזו הלשון: "בוא נדבר על הטכניקה של הכרוך" (הנושא הוא בין השאר מפגן העליה לרגל לאושוויץ). האני חשה שאיני יכולה עוד — ואיני מקורית — ואני מצטרפת לאהוד בן-עזר, בגעגועים הנוסטאלגיים שלו לרב שמואל אביגדור הכהן.

ביקור במוזיאון שעווה

התגברנו גם על האירוויזיון. היה קשה. אבל זה מה שיש. ירדנה ארזי שבכשה כותרות ימים קודם לכן, נעלמה כלא היתה. במוצאי-שבת ספון עם ישראל בביתו, ואיני מבינה כיצד לא מת משעמום; ובגודל הציפיות — גודל האכזבה. מה סוד קסמה של תחרות פזמונים קיטשית זו, שאין מקום אחר על פני תבל — למעט ישראל — שמתייחסים אליה בכלל?

מכל מקום, ארזי היתה בחירה מוצלחת, והיא התאימה להפליא ל"שטאנץ" הסינטטי, הן של המשתתפים והן של השירים. ממש ביקור במוזיאון שעווה.

רכב חדש קונים
בדרך יוצאת מהכלל

"דרך המלך"

המבצע לתקופה מוגבלת.

72-910-88

הבינלאומי מציע לך
75%* ממחיר הרכב החדש
בהלוואה מיוחדת

- הלוואה שיקלית לפרעון ב־24 תשלומים חודשיים בריבית בסיסית (פריים) בתוספת 1.25% לחודש. (כיום 2.5% לחודש).
- הלוואה צמודה למדד לפרעון ב־36 תשלומים חודשיים בריבית של 0.9% לחודש.
- בטחונות: הרכב וערבים בלבד.
- *סכום ההלוואה מוגבל עד 30,000 ש"ח.

פרטים נוספים בכל אחד מ־90 סניפי הבנק הבינלאומי הראשון.
הלוואה שיקלית 2.5% לחודש – ריבית שנתית מתואמת 34.5% ■ הלוואה צמודה למדד 0.9% לחודש – ריבית שנתית מתואמת 11.35%.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

מכתבים למערכת הארץ

מהשטר בן 20 השקל

לאישוש הרעיון: "כל ראשי הממשלה שלנו גמרו רע מאוד", שבו פתח יואל מרקוס את רשימתו "סידור השבועות" ("הארץ" 29.4), קבע לגבי ראש הממשלה השני "משה שרת (זה מהשטר בן 20 השקל)", כי "הורד מהיום למחר".

אילו אמר מרקוס כי לא היה ראש ממשלה בישראל שלא נמצא שלד של "פרשה" בארונו, היו דבריו אמת לאמיתה. מאחר שקבע מה שקבע לגבי ראשי ממשלה קודמים בישראל, ראוי להעיד כי ראש הממשלה משה שרת לא הורד "מהיום למחר" מכהונה זו (הוא הורד כעבור זמן, מכהונת שר החוץ בממשלת בן-גוריון, אך זה כבר עניין אחר לגמרי), אלא הגיע בפיכחון כי מרגע שחזר בן-גוריון משדה-בוקר לזירה הפוליטית הפעילה כשר הביטחון (תחת פנחס לבון), יהיה הוא, דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הבא הזל מן הבחירות הבאות. וכך היה. בן-גוריון כיהן כשר ביטחון תחת ראש הממשלה משה שרת עד בחירות יולי 1955 (ולאחריהן המשיך משה שרת לכהן תחתיו כשר חוץ).

משה שרת אולי לא היה ראש ממשלה "טוב" לפי דעת יואל מרקוס, ולכן ראוי להתקלס בו — בכלות הכל, שמו לא כרוך בשום מלחמה רבתי אלא להיפך, בכשלון מהפיך של מדיניותו היוזמה להדהיר אסקלציה של הסכסוך הערבי-יהודי ולמניעת מלחמה ושאר פעולות צבאיות אלימות (כגון פעולות הגמול) אריה, דומה כי יחס הנרצחים היהודים והערבים למספר ימי כהונתו הוא הנמוך ביותר מזה של כל ראשי הממשלה האחרים. אבל הוא סיים תפקיד זה בלי הרזה, בלי פוטש, בלי בזיבת בוצת ניצחון מכתרה, בלי מחדל, בלי התמוטטות תבריות ובלי פרשת דולרים. אוי לאותה בושת יחודה

יעקב שרת
תל-אביב

מקשים על האזרח בטאבו

בימים אלה נתקלתי במסדר במשרד ממשלתי שלדעתי הוא מיותר לחלוטין, ואינני יודע איך לכנותו.

כאשר ביקשתי לבצע פעולה בנכס הקרקעי של במשרד רישום הקרקעות (טאבו) בחיפה — התברר כי בשטר הנכס משנת 1959 לא נרשם מספר הזהות שלי, והמכיתי לכן, יחד עם אדם נוסף המכיר אותי, לעו"ד, על מנת לבקש תצהיר שבו אני (והעד הנוסף) מצהיר ומודיע כי "אני הוא אני, ולא אחר".

בעת היותי אצל עורך הדין נודע לי כי באופן כללי לא נרשם בשטרי-מכר לנכסים מלפני 1970 מספרי הזהות של הנוגעים בעניין.

מדוע מטרידים את הקהל כדי להשיג תצהירים כאלה — במקום לקבל הוחמת לצורך זה במשרד מרשם התושבים (או כל משרד מתאים אחר) המוכיח את העניין, ולא כליכך להקשות על הקהל?

שמשון ריזויס
נהריה

טעויות בתערוכה

במוסף השבועי מתאריך 29.4.88, במאמרו "האבן הגדול", המסקר את תערוכת הפסלים בנושא "חיפוש-הזהות" המתקיימת במוזיאון הפתוח בתפן, טעה גדעון עפרת פעמיים: בראשונה, באומרו "לא תמצא פה את קוסו אלול".

כן תמצא.

בשניה, כאשר הדפיס צילום פסל של אילן אוורבוך, כאילו מתוך התערוכה בתפן.

לא תמצא. הפסל הזה אינו מוצג שם.

עמוס קינן
תל-אביב

לא חבורה של "עלובי-חיים"

במוסף מ-15.4.88 התפרסמה כתבה בנושא התעללות במפגרים במוסד "רוחמה". מקריאתה עלול להיווצר הרושם, כי במה שנוגע למטפלים שהואשמו — הם אינם אלא חבורה של "עלובי חיים", שנטפלו אליהם, על לא עוול בכפם.

אין להתעלם כמובן מאחריותו של משרד העבודה והרווחה, לגבי המתרחש במוסדות למפגרים שבבעלותו או בפיקוחו בתחום חוק. עם זאת, אנשים שנמצאו אשמים ע"י בית משפט בהתעללות באנשים מפגרים, חסרי יכולת להגן על עצמם, אין להציגם כשעיר לעזאזל של המערכת. עם כל הקשיים — אין צורך להתעלל.

יש להוקיעם בצורה החריפה ביותר. ואילו התיאור שמעט סחב הלב העולה מהכתבה, מעוות נורמות חיים נורמליות בכל חברה תרבותית.

אהרון רוזן
יו"ר אקי"ם
תל-אביב

בחזרה אל משה דיין

הוויכוח הציבורי בשאלת מדיניות הממשלה בשטח האינתיפאדה, לא רק שאינו יורד מעל הפרק, אלא הולך וגובר מיום ליום. דומני שיש מקום לשים לב להוות-דעתו בשאלה זו של אחד מגדולי המצביאים ומגדולי הפוליטיקאים בדורנו: משה דיין.

ואלה דבריו בשנת 1955, עם גבור פעולות הטרור והמסתננים: "אין בידינו להבטיח כל צינור מים מפיצוץ וכל עץ מעקירה. אין בידינו למנוע רצח עובדים בפרדס ומשפחות בשנתם. אך יש בכוחנו לקבוע מחיר גבוה לדמנו, מחיר יקר מכדי שכדאי יהיה לישוב הערבי, לצבא הערבי ולממשלות הערביות לשלמו. יכולים אנו להבטיח כי הכפריים הערביים יתנגדו לכנופיות העוברות דרכם במקום להושיט להם עזרה; בכוחנו להבטיח כי מפקדי הצבא הערבי יבכרו הגשמה קפדנית של התחייבויותיהם בשמירת הגבול, על פני כשלונם בהתנגשות עם יחידותינו; בידינו לגרום להיותר הממשלות הערביות על 'מדיניות-של-כוח' כלפי ישראל, על-ידי הפיכתן להפגנה של חולשה".

(מתוך משה דיין, הפרק "זה המטכ"ל הרביעי". הוצאת "מסדה").

דוד רובנר
חיפה